ವಲ್ಲರೀ ಮಂಜರೀ (ಸ್ತ್ರಿಯೌ |)	ವಲ್ಲರೀ - ಮಂಜರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹೂವಿನಬಳ್ಳಿ ಹೆಸರು - ಈ - ೨ - ಇಕಾರಾಂತಗಳೂ ಆಗುತ್ತವು.
ಪತ್ರಂ ಪಲಾಶಂ ಛದನಂ ದಳಂ ಪರ್ಣಂ ಛದಃ (ಪುಮಾನ್) |	ಪತ್ರಂ - ಪಲಾಶಂ - ಛದನಂ - ದಳಂ - ಪರ್ಣಂ - ನ - ಛದಃ - ಪು - ೬ - ಎಲೆಯ ಹೆಸರು.
ಪಲ್ಲವೊ ಸ್ತ್ರೀಕಿಸಲಯಂ	ಪಲ್ಲವಃ - ಪ್ನ - ಕಿಸಲಯಂ ನ - ೨ - ತಳಿರು ಚಿಗುರು - ಎಳೆಯ ಎಲೆ - ಮರದಸುಳಿ.
ವಿಸ್ತಾರೋವಿಟಪೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ವಿಸ್ತಾರಃ - ಪು - ವಿಟಪಃ ಪ್ನ - ೨ - ಕೊಂಬೆ - ಸಣ್ಣ ರೆಂಬೆ - ಎಲೆಗಳು - ಚಿಗುರು - ಕುಡಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಗುಂಪು.
ವೃಕ್ಷಾದೀನಾಂ ಫಲಂ ಸಸ್ಯಂ	ಸಸ್ಯಂ - ಪಾ - ಶಸ್ಯಂ - ನ ೧ - ವೃಕ್ಷಾದೀನಾಂ - ಫಲಂ - ಮರಗಳ ಫಲದ ಹೆಸರು - ಅಂದರೆ - ಫಸಲು - ಹಣ್ಣು - ಕಾಯಿ - ಧಾನ್ಯ ಮುಂತಾದವು.
ವೃಂತಂ ಪ್ರಸವಬಂಧನಂ |	ವೃಂತಂ - ಪ್ರಸವಬಂಧನಂ - ನ - ೨ - ತೊಟ್ಟಿನ ಹೆಸರು - ಎಲೆಯತೊಟ್ಟು - ಹಣ್ಣಿನತೊಟ್ಟು.
(ಆಮೇಫಲೇ) ಶಲಾಟು (ಸ್ಸ್ಯಾತ್) (ಶುಷ್ಕೇ) (ವಾನಮುಭೇತ್ರಿಷು)	ಶಲಾಟುಃ - ೧ - ಆಮೇಫಲೇ - ಪಕ್ವವಾಗದೇ ಇರುವ ಹೋರೆಗಾಯಿ - ವಾನಂ - ನ - ೧ - ಶುಷ್ಕೇ - ಒಣಗಾಯಿ - ಒಣಗಿದ ಹಣ್ಣು - ಈ ೨ ಶಬ್ದಗಳೂ ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು.
ಕ್ಷಾರಕೋಜಾಲಕಂಕ್ಲೀಬೇ)	ಕ್ಷಾರಕಃ - ಪು ಜಾಲಕಂ - ನ - ೨ - ಹಸರು ಕಾಯಿ - ಹಸರು ಮೊಗ್ಗು - ಹೀಚು.
ಕಲಿಕಾ ಕೋರಕೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ||)	ಕಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕೋರಕಃ - ಪ್ನ - ೨ - ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲಿತ ಮೊಗ್ಗು - ಕಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಮೊಗ್ಗು.
(ಸ್ಯಾದ್ಗುಚ್ಛಕಸ್ತುಸ್ತಬಕಃ	ಗುಚ್ಛಕಃ - ಸ್ತಬಕಃ - ಪು - ೨ - ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು.
ಕುಟ್ಮಲೋ ಮುಕುಳೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ಕುಟ್ಮಲಃ - ಪು - ಮುಕುಳಃ - ಪ್ನ - ೨ - ಆಗತಾನೇ ಅರಳತಕ್ಕ ಹಣ್ಣು ಮೊಗ್ಗು - ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗುವಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೂ ಮೊಗ್ಗು.
(ಸ್ತ್ರಿಯಃ) ಸ್ಸುಮನಸಃ ಪುಷ್ಪಂ ಪ್ರಸೂನಂ ಕುಸುಮಂ ಸುಮಂ|	ಸುಮನಸಃ - ಸ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬ - ಪುಷ್ಪಂ - ಪ್ರಸೂನಂ - ಕುಸುಮಂ - ಸುಮಂ - ನ - ೫ - ಹೂಗಳ ಹೆಸರು - ಸುಮನಶ್ಶಬ್ದವು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು.

ಮಕರಂದಃ ಪುಷ್ಪರಸಃ

ಮಕರಂದಃ - ಪುಷ್ಪರಸಃ - ಪು - ೨ - ಹೂವಿನರಸ - ಹೂವಿನ ಬಂಡು.

ಪರಾಗಸ್ಸುಮನೋರಜಃ |

ಪರಾಗಃ - ಪು - ಸುಮನೋರಜಃ - ಸ್ - ನ - ೨ - ಹೂವಿನೊಳಗಿರುವ ಧೂಳು.

ದ್ವಿಹೀನಂ ಪ್ರಸವೇಸರ್ವಂ

ಸರ್ವಂ ಪ್ರಸವೇದ್ವಿಹೀನಂ - ಎಲ್ಲಾ ವೃಕ್ಷಗಳೂ - ಪುಷ್ಪಫಲಾದಿ ವಾಚಕಗಳಾದಾಗ - ಪುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳಾಗದೆ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವೆ ಆಗುವುವು.

ಹರೀತಕ್ಯಾದಯಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ||)

ಹರೀತಕ್ಯಾದಯಃ - ಹರೀತಕೀ - ಕೋಶಾತಕೀ - ಧಾತಕೀ- ಚಂಪಕಾ - ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪುಷ್ಪಫಲ ವಾಚಕಗಳಾದಾಗ - (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗುವವು.

ಆಶ್ವತ್ಥವೈಣವಪ್ಲಾಕ್ಷನೈಯಗ್ರೋಧೈಂಗುದಂಫಲೇ || ಬಾರ್ಹತಂಚ

ಆಶ್ವತ್ಥಂ - ವೈಣವಂ - ಪ್ಲಾಕ್ಷಂ - ನೈಯಗ್ರೋಧಂ - ಐಂಗುದಂ - ಬಾರ್ಹತಂ-ನ - ೬ - ಅರಳಿಹಣ್ಣು, ಬಿದಿರಕ್ಕಿ, ಬಸರಿ, ಆಲ, ಇಂಗಳದಹಣ್ಣು, ರಾಮಫಲದಹಣ್ಣುಗಳು.

(ಫಲೇಜಂಬ್ವಾ) ಜಂಬೂ (ಸ್ತ್ರೀ) ಜಂಬುಜಾಂಬವಂ |

ಜಂಬೂ - ಸ್ತ್ರೀ - ಜಂಬು - ಜಾಂಬವ - ನ - ೩ - ಜಂಬ್ವಾಃ ಫಲೇ - ನೇರಳೆಹಣ್ಣು.

(ಪುಷ್ಪೇಜಾತಿ ಪ್ರಭೃತಯಸ್ಸ್ವಲಿಂಗಾ

ಜಾತಿಪ್ರಭೃತಯಃ - ಜಾತಿಃ - ಮಲ್ಲಿಕಾ - ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು - ಪುಷ್ಪೇ- ಹೂವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ - ಸ್ವಲಿಂಗಾಃ- ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಲಿಂಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ - ಉ - ಜಾತ್ಯಾಃಪುಷ್ಪಂ ಜಾತಿಃ - ಮಲ್ಲಿಕಾಯಾಃ - ಪುಷ್ಪಂ ಮಲ್ಲಿಕಾ

(ವ್ರೀಹಯಃ ಫಲೇ ||) ೭೫

ವ್ರೀಹಯಃ - ವ್ರೀಹಿ - ಮಾಷಾದಿ ಧಾನ್ಯಗಳು - ಶಬ್ದಗಳು - ಫಲೇ - ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ - ಸ್ವಲಿಂಗಗಳು || ಉ|| ವ್ರೀಹೇಃ - ಫಲಾನಿ ವ್ರೀಹಯಃ - ಮಾಷಸ್ಯ ಫಲಂ ಮಾಷಃ) ಇತ್ಯಾದಿ.

(ವಿದಾರ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ತುಮೂಲೇಪಿ

ವಿದಾರ್ಯಾದ್ಯಾಃ - ವಿದಾರೀ - ಗಂಭಾರೀ - ಶಬ್ದಗಳು - ಮೂಲೇಪಿ - ಬೇರಿಗೂ ಗಡ್ಡೆಗೂ ಅರ್ಥವಾದಾಗ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಲಿಂಗವುಳ್ಳವಾಗುವವು - ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳು - ಉ|| (ವಿದಾರ್ಯಾಃ ಮೂಲಂ ವಿದಾರೀ)

ಪುಷ್ಪೇ ಕ್ಲೀಬೇಪಿ ಪಾಟಲಾ

ಪಾಟಲಾ - ಪಾ - ಪಾಟಲಾಪುಷ್ಪೇ - ಕ್ಲೀಬೇಪಿ - ಪಾಟಲಾ ಶಬ್ದವು ಹೂವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ - ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ- ಅಪಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೂ ಆಗುವುದು. ಉ|| ಪಾಟಲಾಯಾಃ ಪುಷ್ಪಂ ಪಾಟಲಾ - ಪಾಟಲಂ ವಾ ||

ಬೋಧಿದ್ರುಮ ಶ್ಚಲದಳಃ ಪಿಪ್ಪಲಃ ಕುಂಜರಾಶನಃ ||೭೬|| ಅಶ್ವತ್ಥೋ

ಬೋಧಿದ್ರುಮಃ - ಚಲದಳಃ - ಪಿಪ್ಪಲಃ - ಕುಂಜರಾಶನಃ - ಅಶ್ವತ್ಥಃ - ಪು - ೫ - ಅರಳಿಯ ಮರದ ಹೆಸರು - ಅರಳೀಮರ - ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷ.

ಥ ಕಪಿತ್ಥೇ (ಸ್ಯು) ರ್ದಧಿತ್ಥ
ಗ್ರಾಹಿಮನ್ಮಥಾಃ | ತಸ್ಮಿನ್ದಧಿ
ಫಲಃಪುಷ್ಪಫಲದಂತಶಠಾವಪಿ
||೬೭||

ಕಪಿತ್ಥಃ - ದಧಿತ್ಥಃ - ಗ್ರಾಹೀ - ಮನ್ಮಥಃ - ದಧಿಫಲಃ - ಪುಷ್ಪಫಲಃ - ದಂತಶಠಃ - ಪು - ೭ - ಬೇಲದ ಮರದ ಹೆಸರು.

ಉದುಂಬರೋ ಜಂತುಫಲೋ
ಯಜ್ಞಾಂಗೋಹೇಮದುಗ್ಧಕಃ |

ಉದುಂಬರಃ - ಜಂತುಫಲಃ - ಯಜ್ಞಾಂಗಃ - ಹೇಮದುಗ್ಧಕಃ - ಪು - ೪ - ಅತ್ತಿಮರದ ಹೆಸರು.

ಕೋವಿದಾರೆ ಚಮರಿಕಃ
ಕುದ್ದಾಲೋಯುಗಪತ್ರಕಃ ||

ಕೋವಿದಾರಃ - ಚಮರಿಕಃ - ಕುದ್ದಾಲಃ - ಯುಗಪತ್ರಕಃ - ಪು - ೪ - ಕೆಂಪುಕಂಚಿವಾಳದ ಗಿಡ.

ಸಪ್ತಪರ್ಣೋ ವಿಶಾಲತ್ವಕ್‌ಶಾ
ರದೋವಿಷಮಚ್ಛದಃ

ಸಪ್ತಪರ್ಣಃ - ಪು - ವಿಶಾಲತ್ವಕ್ - ಚ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಾರದಃ - ಪು - ಪಾ - ಶಾರದೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ವಿಷಮಚ್ಛದಃ - ಪು - ೪ - ಏಳೆಲೆ ಬಾಳೆಯಗಿಡ.

ಆರಗ್ವಧೇ ರಾಜವೃಕ್ಷ ಶಮ್ಯಾಕ
ಚತುರಂಗುಲಾಃ ||೬೯|| ಆರೇವ
ತವ್ಯಾಧಿಘಾತಕೃತಮಾಲ ಸುವ
ರ್ಣಕಾಃ

ಆರಗ್ವಧಃ - ರಾಜವೃಕ್ಷಃ - ಶಮ್ಯಾಕಃ - ಚತುರಂಗುಳಃ - ಆರೇವತಃ - ವ್ಯಾಧಿಘಾತಃ - ಕೃತಮಾಲಃ - ಸುವರ್ಣಕಃ - ಪು - ೮ - ಕಕ್ಕೇಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಕಕ್ಕೇಕಾಯಿ - ರಾಳ.

(ಸ್ಯು) ರ್ಜಂಬೀರೆ ದಂತಶಠ
ಜಂಭಜಂಭೀರಜಂಭಲಾಃ ||೭೦||

ಜಂಬೀರಃ - ದಂತಶಠಃ - ಜಂಭಃ - ಜಂಭೀರಃ - ಜಂಭಲಃ - ಪು - ೫ - ನಿಂಬೆಯ ಗಿಡ.

ವರುಣೋವರಣಸ್ಸೇತು ಸ್ತಿಕ್ತ
ಶಾಕಃ ಕುಮಾರಕಃ |

ವರುಣಃ - ವರಣಃ - ಸೇತುಃ - ತಿಕ್ತಶಾಕಃ - ಕುಮಾರಕಃ - ಪು - ೫ - ಬಸಲೇಗಿಡ.

ಪುನ್ನಾಗೇಪುರುಷಸ್ತುಂಗಃ ಕೇ
ಸರೋದೇವವಲ್ಲಭಃ ||

ಪುನ್ನಾಗಃ - ಪುರುಷಃ - ತುಂಗಃ - ಕೇಸರಃ - ದೇವವಲ್ಲಭಃ - ಪು - ೫ - ಸುರಗಿಯಮರ - ಸುರಿಹೊನ್ನೆ ಎಂದು ಹೆಸರುಂಟು.

ಪಾರಿಭದ್ರೇ ನಿಂಬತರುರ್ಮಂ
ದಾರಃ ಪಾರಿಜಾತಕಃ |

ಪಾರಿಭದ್ರಃ - ನಿಂಬತರುಃ - ಮಂದಾರಃ - ಪಾರಿಜಾತಕಃ - ಪು - ೪ - ಪಾರಿವಾಳದ ಮರ - ಇದನ್ನು ಗಂಧಬೇವನೆಂದೂ ಪಾರಿಜಾತನೆಂದೂ ಹೇಳುವರು.

ತಿನಿಶೇಸ್ಯಂದನೋನೇಮೀರಥ
ದ್ರುರತಿಮುಕ್ತಕಃ ||೭೧|| ವಂ
ಜುಳಶ್ಚಿತ್ರಕೃಚ್ಚಾ

ತಿನಿಶಃ - ಸ್ಯಂದನಃ - ನೇಮಿಃ - ರಥದ್ರುಃ - ಅತಿಮುಕ್ತಕಃ - ವಂಜುಳಃ - ಚಿತ್ರಕೃತ್ - ತ್ - ಪು - ೭ - ಹುಲಿಗೆ ಮರದ ಹೆಸರು.

(ಥಪೀ)ತೇ ಶನ ಕಪೀತನೌ |
ಆಮ್ರಾತಕ

ಪೀತನಃ - ಕಪೀತನಃ - ಆಮ್ರಾತಕಃ - ಪು - ೩ - ಅಮಟೇಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಅಮಟೆಮರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು.

ಮಧೂಕೇತು ಗುಡಪುಷ್ಪಮ
ಧುದ್ರುಮೌ||೭೨|| ವಾನಪ್ರಸ್ಥ
ಮಧುಷ್ಠೀಲೌ

ಮಧೂಕಃ - ಗುಡಪುಷ್ಪಃ - ಮಧುದ್ರುಮಃ - ವಾನಪ್ರಸ್ಥಃ - ಮಧುಷ್ಠೀಲಃ - ಪು - ೫ - ಹಿಪ್ಪೇಗಿಡ ಹಿಪ್ಪೆಮರ - ಇದರ ಎಣ್ಣೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

(ಜಲಜೇತ್ರ) ಮಧೂಲಕಃ |
ಪೀಲೌಗುಡಫಲಃಸ್ರಂಸೀ

ಮಧೂಲಕಃ - ಪು - ೧ - ಜಲಜೇ ಅತ್ರ - ನೀರುಹಿಪ್ಪೆ ಪೀಲುಃ - ಗುಡಫಲಃ - ಸ್ರಂಸೀ - ನ್ - ಪು - ೩ - ಗೋಣಿಮರ.

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಗಿರಿಸಂಭವೇ (ಅ
ಕ್ಷೋಟಕಂದರಾಳೌ (ದ್ವಾ)
ವಂಕೋಲಸ್ತು ನಿಕೋಚಕಃ||

ಅಕ್ಷೋಟಃ - ಕಂದರಾಳಃ - ಪು - ೨ - ಗಿರಿಸಂಭವೇ ತಸ್ಮಿನ್ - ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮರ - ಬೆಟ್ಟಗೋಣಿಮರ.

ಅಂಕೋಲಃ - ನಿಕೋಚಕಃ - ಪು - ೨ - ಅಂಕೋಲೆ ಗಿಡ

ಪಲಾಶೇಕಿಂಶುಕಃ ಪರ್ಣೋ (
ವಾತಪೋತೋ

ಪಲಾಶಃ - ಕಿಂಶುಕಃ - ಪರ್ಣಃ - ವಾತಪೋತಃ - ಪು - ೪ - ಮುತ್ತುಗದ ಗಿಡ

ಥವೇತಸೇ||೬೫|| ರಥಾಭ್ರಪು
ಷ್ಪವಿದು ಲಶೀತವಾನೀರವಂಜು
ಲಾಃ |

ವೇತಸಃ - ರಥಃ - ಅಭ್ರಪುಷ್ಪಃ - ವಿದುಲಃ - ಶೀತಃ - ವಾನೀರಃ - ವಂಜುಲಃ - ಪು - ೬ - ಹಬ್ಬೇಗಿಡ - ಪ್ರಪ್ಪಲಿ ಚೆಟ್ಟು.

ದ್ವಾ) ಪರಿವ್ಯಾಧವಿದುಲೌ
ನಾದೇಯೀಚಾಂಬುವೇತಸೇ ||

ಪರಿವ್ಯಾಧಃ - ವಿದುಲಃ - ಪಾ - ವಿದುಲಃ - ನಾದೇಯೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಅಂಬುವೇತಸಃ - ಪು - ೪ - ನೀರುಹಬ್ಬೇಗಿಡ.

ಶೋಭಾಂಜನೇ ಶಿಗ್ರುತೀಕ್ಷ್ಣ
ಗಂಧಕಾಕ್ಷೀ ಬಮೋಚಕಾಃ |

ಶೋಭಾಂಜನಃ - ಶಿಗ್ರುಃ - ತೀಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕಃ - ಆಕ್ಷೀಬಃ - ಪ - ಅಕ್ಷೀಬಃ - ಮೋಚಕಃ - ಪು - ೫ - ನುಗ್ಗೆಮರ.

ರಕ್ತೋ (ಸೌ) ಮಧುಶಿಗ್ರು
ಸ್ಸ್ಯಾ(ತ್)

ಮಧುಶಿಗ್ರುಃ - ಪು - ೧ - ಅಸೌರಕ್ತಃ - ಕೆಂಪುನುಗ್ಗೇಯಗಿಡ.

ದರಿಷ್ಟಃ ಫೇನಿಲಸ್ಸ್ಮನೌ||೬೬||

ಅರಿಷ್ಟಃ - ಫೇನಿಲಃ - ಪು - ೨ - ಅಂಟುವಾಳದಮರ.

ಬಿಲ್ವಶ್ಯಾಂಡಿಲ್ಯ ಶೈಲೂಷೌ
ಮಾಲೂರ ಶ್ರೀ ಫಲಾವಪಿ |

ಬಿಲ್ವಃ - ಶಾಂಡಿಲ್ಯಃ - ಶೈಲೂಷಃ - ಮಾಲೂರಃ - ಶ್ರೀಫಲಃ - ಪು - ೫ - ಬೆಲ್ಲಪತ್ರೆದಮರ - ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷ - ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಮರ.

ಪ್ಲಕ್ಷೋ ಜಟೀ ಪರ್ಕಟೀ ಸ್ಯಾ
ತ್)

ಪ್ಲಕ್ಷಃ - ಜಟೀ - ನ್ - ಪರ್ಕಟಿ - ನ್ - ಪು - ಪ - ಜಟೀ - ಪರ್ಕಟೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಘಣಿಯಾಲದಮರ.

ನ್ಯಗ್ರೋಧೋ ಬಹುಪಾ
ದ್ವಟಃ ||೬೭||

ನ್ಯಗ್ರೋಧಃ - ಬಹುಪಾತ್ - ದ್ - ವಟಃ - ಪು - ೩ - ವಟವೃಕ್ಷ - ಆಲದಮರ.

ಗಾಲವಶ್ಶಾಬರೋಲೋಧ್ರ
ಸ್ತಿರೀಟಸ್ತಿಲ್ವಮಾರ್ಜನೌ |

ಗಾಲವಃ - ಶಾಬರಃ - ಪಾ - ಸಾಬರಃ - ಲೋಧ್ರ - ತಿರೀಟಃ - ತಿಲ್ವಃ - ಮಾರ್ಜನಃ - ಪು - ೬ - ಲೋಧ್ರವೆಂಬ ಅರಗಿನ ಮರ.

ಆಮ್ರಶ್ಚೂತೋ ರಸಾಲೋ

ಆಮ್ರಃ - ಚೂತಃ - ರಸಾಲಃ - ಪು - ೩ - ಮಾವಿನ ಮರ.

(ಸೌ) ಸಹಕಾರೋಽತಿ ಸೌರಭಃ |

ಸಹಕಾರಃ - ಪು - ೧ - ಅತಿಸೌರಭಃ ಆಸೌ - ಕೇವಲ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಸಿಹಿಮಾವಿನಮರ - ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾವು - ಜೀರಿಗೆ ಮಾವು.

ಕುಂಭೋಲೂಖಲಕೇ (ಕ್ಲೀಬೇ
ಕೌಶಿಕೋ ಗುಗ್ಗುಲುಃ ಪುರಃ |

ಕುಂಭಂ - ಉಲೂಖಲಕಂ - ನ - ಕೌಶಿಕಃ - ಗುಗ್ಗುಲುಃ - ಪುರಃ - ಪು - ೫ - ಧೂಪದಗಿಡ.

ಶೇಲುಃಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕಶ್ಶೀತ ಉ
ದ್ದಾಲೋ ಬಹುವಾರಕಃ ||೩೦||

ಶೇಲುಃ - ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕಃ - ಶೀತಃ - ಉದ್ದಾಲಃ - ಬಹುವಾರಕಃ - ಪು - ೫ - ಚಳ್ಳೇಮರ.

ರಾಜಾದನಂ ಪ್ರಿಯಾಲಸ್ಸ್ಯಾ
ಸನ್ನಕದ್ರುರ್ಧನುಃಪಟಃ |

ರಾಜಾದನಂ - ನ - ಪ್ರಿಯಾಲಃ || ಪಾ || ಪಿಯಾಲಃ - ಸನ್ನಕದ್ರುಃ - ಧನುಃಪಟಃ - ಪು - ೪ - ಮೊರಟೆಯಗಿಡ.

ಗಂಭಾರೀ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಾ
ಕಾಶ್ಮರೀಮಧುಪರ್ಣಿಕಾ || ಶ್ರೀ
ಪರ್ಣೀ ಭದ್ರಪರ್ಣೀಚ ಕಾಶ್ಮರ್ಯ
ಶ್ಚಾ

ಗಂಭಾರೀ - ಸರ್ವತೋಭದ್ರಾ - ಕಾಶ್ಮರೀ - ಮಧುಪರ್ಣಿಕಾ - ಶ್ರೀಪರ್ಣೀ - ಭದ್ರಪರ್ಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕಾಶ್ಮರ್ಯಃ - ಪು - ೭ ಕುಂಬಳದಗಿಡ - ಕಾಶ್ಮೀರೀಯೆಂದೂ ಪ್ರಯೋಗವುಂಟು.

(ಪ್ಯಥದ್ವಯೋಃ |) ಕರ್ಕಂ
ಧೂಬ್ಬದರೀ ಕೋಲೀ ಘೋಂಟಾ

ಕರ್ಕಂಧೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬದರೀ - ಕೋಲೀ - ಘೋಂಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಎಲಚೀಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಕುವಲಫೇನಿಲೇ ||೩೧||
ಸೌವೀರಂ ಬದರಂ ಕೋಲ

ಕುವಲಂ-ಫೇನಿಲಂ - ಸೌವೀರಂ - ಬದರಂ - ಕೋಲಂ - ನ - ೫ - ಬೋರೆಹಣ್ಣಿನ ಹೆಸರು.

(ಮಥಸ್ಯಾ) ತ್ಸ್ವಾದುಕಂಟ
ಕಃ | ವಿಕಂಕತ ಸ್ಸ್ರುವಾ
ವೃಕ್ಷೋ ಗ್ರಂಥಿಲೋ ವ್ಯಾಘ್ರ
ಪಾದಪಿ ||

ಸ್ವಾದುಕಂಟಕಃ - ವಿಕಂಕತಃ - ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷಃ - ಗ್ರಂಥಿಲಃ - ವ್ಯಾಘ್ರಪಾತ್ - ದ್ - ಪು - ೫ - ನಾಯಿಬೇಲ.

ಐರಾವತೋ ನಾಗರಂಗೋ
ನಾದೇಯೀ ಭೂಮಿಜಂಬುಕಾ |

ಐರಾವತಃ - ನಾಗರಂಗಃ - ಪು - ೨ - ಹೇರಿಳೇ ಗಿಡ - ನಾದೇಯೀ - ಭೂಮಿಜಂಬುಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ದಗ್ಗ ಹೇರಳೇ ಗಿಡ.

ತಿಂದುಕಃ ಸ್ಫೂರ್ಜಕಃ ಕಾಲ
ಸ್ಕಂಧಶ್ಚ ಶಿತಿಸಾರಕೇ || ೩೪ ||

ತಿಂದುಕಃ - ಸ್ಫೂರ್ಜಕಃ - ಕಾಲಸ್ಕಂಧಃ - ಶಿತಿಸಾರಕಃ - ಪು - ೪ - ತೂಬರೇಗಿಡ ಇದೆ ಜಗಳಗಂಟ ಮರ.

ಕಾಕೇಂದುಃ ಕುಲಕಃ ಕಾಕ
ಪೀಲುಕಃ ಕಾಕತಿಂದುಕೇ |

ಕಾಕೇಂದುಃ - ಕುಲಕಃ - ಕಾಕಪೀಲುಕಃ - ಕಾಕತಿಂದುಕಃ - ಪು - ೪ - ಕಾಗೆತೂಬರೇ ಗಿಡ.

ಗೋಲೀಢೋ ಝಾಟಲೋ
ಘಂಟಾ ಪಾಟಲೀ ಮೋಕ್ಷಮು
ಷ್ಕಕೌ ||

ಗೋಲೀಢಃ - ಪಾ - ಗೋಲೀಹಃ - ಝಾಟಲಃ - ಪು - ಘಂಟಾ - ಪಾಟಲಿಃ - ಪಾ - ಪಾಟಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮೋಕ್ಷಃ - ಮುಷ್ಕಕಃ - ಪು - ೬ - ಮೊಕ್ಕೇಮರ - ಮೊಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಹೇಳುವರು.

ತಿಲಕಃ ಕ್ಷುರಕಃ ಶ್ರೀಮಾ
ನ್

ತಿಲಕಃ - ಕ್ಷುರಕಃ - ಶ್ರೀಮಾನ್-ತ್-ಪು - ೩ - ತಿಲಕದ ಮರದ ಹೆಸರು - ತಿಲಕವೃಕ್ಷ.

ಸಮೌ) ಪಿಚುಲ ಝಾಬುಕೌ |

ಪಿಚುಲಃ - ಝಾಬುಕಃ - ಪು - ೨ - ದೂದಿಮರದ ಹೆಸರು.

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕಾ ಕುಮುದಿಕಾ
ಕುಂಭೀ ಕೈಡರ್ಯಕಟ್ಫಲೌ ||

ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕಾ - ಕುಮುದಿಕಾ - ಕುಂಭೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕೈಡರ್ಯಃ - ಕಟ್ಫಲಃ - ಪು - ೫ - ಶಿವನಿ ಮರದ ಹೆಸರು.

ಕ್ರಮುಕಃ ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯಃಸ್ಯಾ)
ತ್ಪಟ್ಟೀಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನಃ |

ಕ್ರಮುಕಃ - ಪಟ್ಟಿಕಃ - ಪಟ್ಟೀ - ನ್ - ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನಃ - ಪು - ೪ - ಕೆಂಪು ಅರಗಿನಮರ - ಕೆಂಪು ಜಾಲಾರಿಗಿಡ.

ತೂದಸ್ತು ಯೂಪಃ ಕ್ರಮುಕೋ
ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಬ್ರಹ್ಮದಾರು ಚ |
ತೂಲಂಚ

ತೂದಃ - ಯೂಪಃ - ಕ್ರಮುಕಃ - ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ - ಪು - ಬ್ರಹ್ಮದಾರು - ತೂಲಂ - ನ - ೬ - ಹುಪ್ಪುರಿಸೆಗಿಡ - ಕಾಡಡಿಕೆಯಮರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ನೀಪಪ್ರಿಯಕ ಕದಂಬಾಸ್ತು
ಹಲಿಪ್ರಿಯಃ |

ನೀಪಃ - ಪ್ರಿಯಕಃ - ಕದಂಬಃ - ಹಲಿಪ್ರಿಯಃ - ಪು - ೪ - ಕಡಹದಗಿಡದ ಹೆಸರುಗಳು - ಈಚಲಗಿಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಜಾತಿ - ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಈಚಲುಮರ.

ವೀರವೃಕ್ಷೋಽರುಷ್ಕರೋಽಗ್ನಿ
ಮುಖೀ ಭಲ್ಲಾತಕೀ ತ್ರಿಷು ||

ವೀರವೃಕ್ಷಃ - ಅರುಷ್ಕರಃ - ಪು - ಅಗ್ನಿಮುಖೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಭಲ್ಲಾತಕೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಗೇರುಮರದ ಹೆಸರುಗಳು.

ಗರ್ದಭಾಂಡೆ ಕಂದರಾಳ ಕಪೀ
ತನಸುಪಾರ್ಶ್ವಕಾಃ | ಪ್ಲಕ್ಷಶ್ಚ

ಗರ್ದಭಾಂಡಃ - ಕಂದರಾಲಃ - ಕಪೀತನಃ - ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕಃ - ಪ್ಲಕ್ಷಃ - ಪು - ೫ - ಬಸರೀಗಿಡ ಜಡೇ ಬಸರಿಮರ ಇದನ್ನು ಫಣಿಬಾಲವೆನ್ನುವರು.

ತಿಂತ್ರಿಣೀ ಚಿಂಚಾಮ್ಲಿಕಾ
ಥೊ ಪೀತಸಾಲಕೆ ||೪೯||

ತಿಂತಿಡೀ - ಪಾ - ತಿಂತ್ರಿಣೀ - ಚಿಂಚಾ - ಅಮ್ಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಹುಣಿಸೇಮರದ ಹೆಸರು.

ಸರ್ಜಕಾಸನ ಬಂಧೂಕ ಪುಷ್ಪ
ಪ್ರಿಯಕ ಜೀವಕಾಃ |

ಪೀತಸಾಲಕಃ - ಸರ್ಜಕಃ - ಅಸನಃ - ಪ - ಅಸನಃ - ಬಂಧೂಕಪುಷ್ಪಃ - ಪ್ರಿಯಕಃ - ಜೀವಕಃ - ಪು - ೬ - ಹೊನ್ನೇಮರದ ಹೆಸರುಗಳು.

ಸಾಲೆತು ಸರ್ಜಕಾರ್ಶ್ಯಾಶ್ವ
ಕರ್ಣಕಾಸ್ಸಸ್ಯಸಂಬರಃ ||

ಸಾಲಃ - ಸರ್ಜಕಃ - ಕಾರ್ಶ್ಯಃ - ಪಾ - ಕಾರ್ಶ್ಯಃ - ಅಶ್ವಕರ್ಣಕಃ - ಸಸ್ಯಸಂಬರಃ - ಪು - ೫ - ಬಿಳಿ ಮತ್ತಿಗಿಡ - ಮತ್ತೀಮರ - ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ.

ನದೀಸರ್ಜೋ ವೀರತರು ರಿಂದ್ರ
ದ್ರುಃ ಕಕುಭೋ ರ್ಜುನಃ |

ನದೀಸರ್ಜಃ - ವೀರತರುಃ - ಇಂದ್ರದ್ರುಃ - ಕಕುಭಃ - ಅರ್ಜುನಃ - ಪು - ೫ - ತೋರಮತ್ತೀಗಿಡ - ಕೆಂಪುಮತ್ತೀಗಿಡ - ರಕ್ತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ.

ರಾಜಾದನ ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷೇ ಕ್ಷೀರಿ
ಕಾಯಾಮಥದ್ವಯೋಃ ||೫೦||

ರಾಜಾದನಂ - ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷಂ - ನ - ಕ್ಷೀರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಹಾಲೇಗಿಡ - ಹಾಲೆಬಳ್ಳಿ - ಪಾಲುಕಾಯಿಚೆಟ್ಟು.

ಇಂಗುದೀತಾಪಸತರು

ಇಂಗುದೀ - ಪ್ಸ - ತಾಪಸತರುಃ - ಪು - ೨ - ಗಾರೆಗಿಡ - ಇಂಗಳದಮರ - ಇಂಗಳದಕಾಯಿಪ್ರಸಿದ್ಧ - ಇದು ಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ (ಇಂಗುದಃ.)

ಭೂರ್ಜೇಚರ್ಮಿ ಮೃದು
ತ್ವಚೌ |

ಭೂರ್ಜಃ - ಚರ್ಮಿ - ನ್ - ಮೃದುತ್ವಕ್ - ಚ್ - ಪು - ೩ - ಭುಜಪತ್ರೆಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಪಿಚ್ಛಿಲಾ ಪೂರಣೀಮೋಚಾ ಚಿರಾಯು ಶ್ಶಾಲ್ಮಲಿರ್ದ್ವಯೋಃ ‖೯೨‖	ಪಿಚ್ಛಿಲಾ - ಪೂರಣೀ - ಮೋಚಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಚಿರಾಯುಃ - ಪ್ - ಪಾ - ಸ್ಥಿರಾಯುಃ - ಪ್ - ನ - ಶಾಲ್ಮಲಿಃ - ಪಾ - ಶಲ್ಮಲಿಃ - ಪ್ಸ - ೫ - ಎಲವದ - ಬೂರುಗದ ಗಿಡ.
ಪಿಚ್ಛಾತು ಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟೇ	ಪಿಚ್ಛಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಾಲ್ಮಲೀನ್ - ವೇಷ್ಟಃ - ಪು - ೨ - ಬೂರುಗದ ಅಂಟೆ - ಎಲವದಮೇಣ.
ರೋಚನಃ ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲೀ |	ರೋಚನಃ - ಪು - ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಬೆಟ್ಟ ಬೂರುಗ.
ಚಿರಿಬಿಲ್ವೋ ನಕ್ತಮಾಲಃ ಕರಜಶ್ಚ ಕರಂಜಕೇ ‖೯೩‖	ಚಿರಿಬಿಲ್ವಃ - ನಕ್ತಮಾಲಃ - ಪಾ - ನಕ್ತಮಾರಃ - ಕರಜಃ - ಕರಂಜಕಃ - ಪು - ೪ - ಹುಲಿಗಿಲಿಮರ - ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂಗೆ ಮರವೆಂದೂ ಹೆಸರು.
ಪ್ರಕೀರ್ಯಃ ಪೂತಿಕರಜಃ ಪೂತಿಕಃ ಕಲಿಕಾರಕಃ |	..ಕೀರ್ಯಃ - ಪಾ - ಪ್ರಕೀರಃ - ಪೂತಿಕರಜಃ - ಪೂತಿಕಃ - ಕಲಿಕಾರಕಃ - ಪಾ - ಕಲಿಮಾರಕಃ - ಪು - ೬ - ಹೊಂಗೆಮರದ ಭೇದ - ನೌಳೀಗಿಡ.
(ಕರಂಜಭೇದಾಃ) ಷಡ್ಗ್ರಂ ಥೋಮರ್ಕಟ್ಯಂಗಾರವಲ್ಲರೀ ‖	ಷಡ್ಗ್ರಂಥಃ - ಪು - ಮರ್ಕಟೀ - ಅಂಗಾರವಲ್ಲರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕ್ರಮದಿಂದ (ಕರಂಜಭೇದಾಃ) ೬ - ಗಂಟುಗಳುಳ್ಳ ಹುಲಿಗಿಲಿ ಗಿಡಕ್ಕೂ - ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಹುಲಿಗಿಲಿ ಗಿಡಕ್ಕೂ ಹೆಸರು - ಹೊಂಗೆ ಮರದ ವಿಶೇಷ.
ರೋಹೀ ರೋಹಿತಕಃ ಪ್ಲೀಹ ಶತ್ರುರ್ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕಃ |	ರೋಹೀ - ನ್ - ರೋಹಿತಕಃ - ಪ್ಲೀಹಶತ್ರುಃ - ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕಃ - ಪು - ೪ - ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗದ ಮರ.
ಗಾಯತ್ರೀ ಬಾಲತನಯಃ ಖದಿರೋ ದಂತಧಾವನಃ ‖	ಗಾಯತ್ರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪ - ಗಾಯತ್ರೀ - ನ್ - ಬಾಲತನಯಃ - ಖದಿರಃ - ದಂತಧಾವನಃ - ಪು - ೪ - ಕಗ್ಗಲಿ ಮರದ ಹೆಸರು.
ಅರಿಮೇದೋ ವಿಟ್ಖದಿರೇ	ಅರಿಮೇದಃ - ವಿಟ್ಖದಿರಃ - ಪು - ೨ - ದುರ್ಗಂಧವುಳ್ಳ ಕಪ್ಪು ಕಗ್ಗಲಿಮರ.
ಕದರಃ (ಖದಿರೇ ಸಿತೇ |) ಸೋಮವಲ್ಕೋ	ಕದರಃ - ಸೋಮವಲ್ಕಃ - ಪು - ೨ - ಬಿಳಿಕಗ್ಗಲಿ ಮರದ ಹೆಸರು.
ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛಗಂಧರ್ವ ಹಸ್ತಕೌ ‖ ಏರಂಡ ಉರುಬೂಕ ಶ್ಚ ರುಚಕಶ್ಚಿತ್ರಕಶ್ಚ ಸಃ | ಚಂ ಚುಃ ಪಂಚಾಂಗುಲೋಮಂಡ ವರ್ಧಮಾನ ವ್ಯಡಂಬಕಾಃ	ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛಃ - ಗಂಧರ್ವಹಸ್ತಕಃ - ಏರಂಡಃ - ಉರುಬೂಕಃ - ರುಚಕಃ - ಪಾ - ರುಬುಕಃ - ಚಿತ್ರಕಃ - ಚಂಚುಃ - ಪಂಚಾಂಗುಲಃ - ಮಂಡಃ - ವರ್ಧಮಾನಃ - ವ್ಯಡಂಬಕಃ - ಪು - ೧೧ - ದೊಡ್ಡ ಹರಳು ಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
(ಅಲ್ಪಾಶಮೀ (ಶಮೀರಃ (ಸ್ಯಾ)	ಶಮೀರಃ - ಅಲ್ಪಾಶಮೀ - ಪು - ೨ - ಕಿರುಬನ್ನೀ ಮರ.
ಚ್ಛಮೀಸಕ್ತು ಫಲಾ ಶಿವಾ)	ಶಮೀ - ಸಕ್ತುಫಲಾ - ಶಿವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಬನ್ನೀ ಮರದ ಹೆಸರು.

ಪಿಂಡೀತಕೋ ಮರುವಕಃ ಶ್ವಸನಃ ಕರಹಾಟಕಃ || ೯೮ || ಶಲ್ಯಶ್ಚ ಮದನೇ

ಪಿಂಡೀತಕಃ - ಮರುವಕಃ - ಶ್ವಸನಃ - ಕರಹಾಟಕಃ - ಶಲ್ಯಃ - ಮದನಃ - ಪು - ೬ - ಮಂಗಾರೆ ಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಶಕ್ರಪಾದಪಃ ಪಾರಿಭದ್ರಕಃ | ಭದ್ರದಾರು ದ್ರುಕಿಲಿಮಂ ಪೀತದಾರುಚ ದಾರುಚ || ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂ ಚ (ಸಪ್ತಸ್ಯುರ್ದೇವದಾರುಣಿ)

ಶಕ್ರಪಾದಪಃ - ಪಾರಿಭದ್ರ - ಪು - ಭದ್ರದಾರು - ದ್ರುಕಿಲಿಮಂ - ಪೀತದಾರು - ದಾರು - ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂ - ನ - ೭ - ದೇವದಾರಿ ಮರದ ಹೆಸರು - ದೇವದಾರು ಶಬ್ದವು - ನ್ನ ಲಿಂಗ.

(ಥ ಪ್ಯ ಯೋಃ) ಪಾಟಲಿಃ ಪಾಟಲಾಮೋಘಾ ಕಾಚಸ್ಥಾಲೀ ಫಲೇರುಹಾ | ಕೃಷ್ಣವೃಂತಾ ಕುಬೇರಾಕ್ಷೀ

ಪಾಟಲಿಃ - [illegible] ಪಾಟಲಾ - ಅಮೋಘಾ - ಸ - ಮೋಘಾ - ಕಾಚಸ್ಥಾಲೀ - ಥಾ - ಕಾಲಸ್ಥಾಲೀ - ಫಲೇರುಹಾ ಕೃಷ್ಣವೃಂತಾ - ಕುಬೇರಾಕ್ಷೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ಪಚಳುಪಾದರಿಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಹೆಗ್ಗಪ್ಪಗಳೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ.

ಶ್ಯಾಮಾತು ಮಹಿಲಾಹ್ವಯಾ| ಲತಾಗೋವಂದನೀ ಗುಂದ್ರಾ ಪ್ರಿಯಂಗುಃ ಫಲಿನೀ ಫಲೀ || ೧೦೧|| ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾ ಗಂಧಫಲೀ ಕಾರಂಭಾಪ್ರಿಯಕಶ್ಚಸಾ|

ಶ್ಯಾಮಾ - ಮಹಿಲಾಹ್ವಯಾ - ಲತಾ - ಗೋವಂದಿನೀ - ಗುಂದ್ರಾ - ಪ್ರಿಯಂಗುಃ - ಫಲಿನೀ - ಫಲೀ - ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾ- ಗಂಧಫಲೀ - ಕಾರಂಭಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪ್ರಿಯಕಃ - ಪು - [illegible]- ಪ್ರಿಯಂಗು ಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಮಂಡೂಕಪರ್ಣ ಪತ್ರೋರ್ಣ ನಟ ಕಟ್ವಂಗಟುಂಟುಕಾಃ || ಶ್ಯೋನಾಕ ಶುಕನಾಸರ್ಕ್ಷ ದೀರ್ಘವೃಂತ ಕುಟನ್ನಟಾಃ | ಶೋಣಕಶ್ಚಾರಲೌ

ಮಂಡೂಕಪರ್ಣ, ಪತ್ರೋರ್ಣಃ, ನಟಃ, ಕಟ್ವಂಗಃ, ಟುಂಟುಕಃ, ಶ್ಯೋನಾಕಃ, ಶುಕನಾಸ, ಋಕ್ಷಃ, ದೀರ್ಘವೃಂತಃ, ಕುಟನ್ನಟಃ, ಶೋಣಕಃ, ಪಾ, ಶ್ಯೋನಕಃ, ಅರಳು, ಪಾ, ಅರುಳುಃ, ಪು - [illegible] - ಹೆಮ್ಮರ, [illegible]ಗಡೆಮರ - ಹೆಗ್ಗೆರ ಟೇಮರವೆಂದೂ ವಾಡಿಕೆ.

ತಿಷ್ಯಫಲಾ ತ್ವಾಮಲಕೀ (ತ್ರಿಷು ||) ||೧೦೩|| ಅಮೃತಾ ಚ ವಯಸ್ಥಾ ಚ

ತಿಷ್ಯಫಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಆಮಲಕೀ - ತ್ರಿ - ಅಮೃತಾ - ವಯಸ್ಥಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ನೆಲ್ಲಿಮರ.

ತ್ರಿಲಿಂಗಸ್ತು ವಿಭೀತಕಃ ಅಕ್ಷಸ್ತುಷಃ ಕರ್ಷಫಲೋ ಭೂತಾವಾಸಃ ಕಲಿದ್ರುಮಃ ||

ವಿಭೀತಕಃ - ತ್ರಿ - ಅಕ್ಷಃ - ತುಷಃ - ಕರ್ಷಫಲಃ - ಭೂತಾವಾಸಃ - ಕಲಿದ್ರುಮಃ - ಪು - ೬ - ತಾರೆಗಿಡ[illegible] ಹೆಸರು.

ಅಭಯಾತ್ವವ್ಯಥಾಪಥ್ಯಾ ವಯಸ್ಥಾಪೂತನಾಮೃತಾ| ಹರೀತಕೀಹೈಮವತೀ ಚೇತಕೀ ಶ್ರೇಯಸೀ ಶಿವಾ ||

ಅಭಯಾ - ಅವ್ಯಥಾ - ಪಥ್ಯಾ - ವಯಸ್ಥಾ - ಕಾ - ಕಾಯಸ್ಥಾ - ಪೂತನಾ - ಅಮೃತಾ - ಹರೀತಕೀ - ಹೈ[illegible] ವತೀ - ಚೇತಕೀ - ಶ್ರೇಯಸೀ - ಶಾ - ಚೇತಕೀ - ಶಿವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೧ - ಅಳಲೇಮರದ ಹೆಸರು.

ಪೀತದ್ರುಸ್ಸರಳಃ ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂ ಚ

ಪೀತದ್ರುಃ - ಸರಳಃ - ಪು - ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂ - ನ - ೩- ಸರಳದೇವದಾರು ಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಥದ್ರುಮೋತ್ಪಲಃ | ಕರ್ಣಿ
ಕಾರಃ ಪರಿವ್ಯಾಧೋ

ದ್ರುಮೋತ್ಪಲಃ - ಕರ್ಣಿಕಾರಃ - ಪರಿವ್ಯಾಧಃ - ಪು - ೩ - ಬೆಟ್ಟತಾವರೆ ಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಲಕುಚೋ ಲಿಕುಚೋ ಡಹುಃ
||೧೦೭||

ಲಕುಚಃ - ಲಿಕುಚಃ - ಡಹುಃ - ಪು - ೩ - ಗಜನಿಂಬೆ ಗಿಡ.

ಪನಸಃ ಕಂಟಕಫಲೋ

ಪನಸಃ - ಪಾ - ಪಣಸಃ - ಕಂಟಕಫಲಃ - ಪು - ೨ - ಹಲಸಿನ ಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ನಿಚುಲೋಂಬುಜ ಇಜ್ಜಲಃ |

ನಿಚುಲಃ - ಅಂಬುಜಃ - ಇಜ್ಜಲಃ - ಪಾ - ಹಿಜ್ಜಲಃ - ಪು - ೩ - ನೀರುಹಲಸಿನ ಗಿಡ.

ಕಾಕೋದುಂಬರಿಕಾ ಫಲ್ಗು
ರ್ಮಲಪೂ ರ್ಜಘನೇಫಲಾ||೧೦೮||

ಕಾಕೋದುಂಬರಿಕಾ - ಫಲ್ಗುಃ - ಮಲಪೂ - ಜಘನೇಫಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಕಲ್ಲುಹತ್ತಿಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಮೇಢೀ.

ಅರಿಷ್ಟ ಸ್ಸರ್ವತೋಭದ್ರ
ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸಮಾಲಕಾಃ |
ಪಿಚುಮರ್ದಶ್ಚ ನಿಂಬೋ
ಥ ಪಿಚ್ಛಿಲಾಗುರು ಶಿಂಶುಪಾ ||
ಕಪಿಲಾ ಭಸ್ಮಗರ್ಭಾಸಾ

ಅರಿಷ್ಟಃ - ಸರ್ವತೋಭದ್ರಃ - ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸಃ - ಮಾಲಕಃ - ಪಿಚುಮರ್ದಃ - ಪಾ - ಪಿಚುಮಂದಃ - ನಿಂಬಃ - ಪು - ೬ - ಬೇವಿನಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಪಿಚ್ಛಿಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಅಗುರು - ನ - ಶಿಂಶುಪಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಅಗುರುಗಿಡ - ಅಶೋಕವೃಕ್ಷ - ಕಪಿಲಾ - ಭಸ್ಮಗರ್ಭಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದ ಅಗುರು - ಪರಿಮಳಾ ಶೋಕ.

ಶಿರೀಷಸ್ತು ಕಪೀತನಃ

ಶಿರೀಷಃ - ಕಪೀತನಃ - ಭಂಡಿಲಃ - ಪಾ - ಭಂಡೀರಃ - ಪು - ೩ - ಬಾಗೆಮರದ ಹೆಸರು.

ಭಂಡೀಲೋ ಪ್ಯಥಚಾಂಪೇ
ಯಶ್ಚಂಪಕೋಹೇಮಪುಷ್ಪಕಃ
||೧೦೯||

ಚಾಂಪೇಯಃ - ಚಂಪಕಃ - ಹೇಮಪುಷ್ಪಕಃ - ಪು - ೩ - ಸಂಪಿಗೆಮರದ ಹೆಸರು.

(ಏತಸ್ಯ ಕಲಿಕಾ) ಗಂಧಫಲೀ
(ಸ್ಯಾ)

ಗಂಧಫಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಏತಸ್ಯ ಕಲಿಕಾ - ಈ ಸಂಪಿಗೆ ಮೊಗ್ಗಿನ ಹೆಸರು.

ದಥ ಕೇಸರೇ | ವಕುಳೋ

ಕೇಸರಃ - ವಕುಳಃ - ಪು - ವಕುಳದ ಗಿಡ - ವಕುಳ ವೃಕ್ಷ - ವಪ್ರುಡಂತಗಿಡ.

ವಂಜುಳೋ ಶೋಕೇ
(ಸಮೌ) ಕರಕದಾಡಿಮೌ ||
||೧೧೦||

ವಂಜುಳಃ - ಅಶೋಕಃ - ಪು - ೨ - ಅಶೋಕವೃಕ್ಷ

ಕರಕಃ - ದಾಡಿಮಃ - ಪು - ೨ - ದಾಳಿಂಬೇಗಿಡ.

ಚಾಂಪೇಯಃ ಕೇಸರೋ
ನಾಗಕೇಸರಃಕಾಂಚನಾಹ್ವಯಃ|

ಚಾಂಪೇಯಃ - ಕೇಸರಃ - ನಾಗಕೇಸರಃ - ಕಾಂಚನಾಹ್ವಯಃ - ಪು - ೪ - ನಾಗಸಂಪಿಗೆಮರದ ಹೆಸರು - ನಾಗಕೇಸರವೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಜಯಾ ಜಯಂತೀ ತರ್ಕಾರೀ
ನಾದೇಯೀ ವೈಜಯಂತಿಕಾ ||

ಜಯಾ - ಜಯಂತೀ - ತರ್ಕಾರೀ - ನಾದೇಯೀ - ವೈಜಯಂತಿಕಾ - ೫ - ತಕ್ಕಿಲೇಗಿಡ ತಗ್ಗೀ ಗಿಡ.

ಶ್ರೀಪರ್ಣ ಮಗ್ನಿಮಂಥ (ಸ್ಸ್ಯಾತ್) ತ್ಕಣಿಕಾಗಣಿಕಾರಿಕಾ ॥ ಜಯಾ

ಶ್ರೀಪರ್ಣಂ - ನ - ಅಗ್ನಿಮಂಥಃ - ಪು - ಕಣಿಕಾ - ಗಣಿಕಾರಿಕಾ - ಜಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಕಿರುನೆಲ್ಲಿಗಿಡ.

(ಥ)ಕುಟಜಶ್ಶಕ್ರೋವತ್ಸಕೋ ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾ ॥೧೧೨॥

ಕುಟಜಃ - ಶಕ್ರಃ - ವತ್ಸಕಃ - ಪು - ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಕೊಡಸಿಗೆ - ಬೆಟ್ಟಮಲ್ಲಿಗೆ.

(ಏತಸ್ಯೈವ) ಕಲಿಂಗೇಂದ್ರಯವಭದ್ರಯವಂ (ಫಲೇ

ಕಾಲಿಂಗಂ - ನ - ಷಾ - ಕಲಿಂಗಾ - ಪ - ಗಾಲಿಂಗೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಇಂದ್ರಯವಂ - ಭದ್ರಯವಂ - ನ - ೩ - ಏತಸ್ಯೈವ ಫಲೇ - ಈ ಕೊಡಸಿಗೆ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಸರು.

ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲಾವಿಗ್ನ ಸುಷೇಣಾಃಕರಮರ್ದಕೇ ॥೧೧೩॥

ಕೃಷ್ಣಪಾಕಫಲಃ - ಆವಿಗ್ನಃ - ಸುಷೇಣಃ - ಕರಮರ್ದಕಃ - ಪು - ೪ - ಕವಳಿಕೆ ಹಣ್ಣಿನಗಿಡ - ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಾಕಃ - ಪಾಕಕೃಷ್ಣಃ - ಫಲಕೃಷ್ಣಃ - ಕೃಷ್ಣಫಲಃ - ಎಂಬ ನಾನಾ ರೂಪಗಳಾಗುವವು.

ಕಾಲಸ್ಕಂಧ ಸ್ತಮಾಲಃ(ಸ್ಯಾ) ತ್ತಾಪಿಂಛೋ (ಪ್ಯ

ಕಾಲಸ್ಕಂಧಃ - ತಮಾಲಃ - ತಾಪಿಂಛಃ - ಪು - ೩ - ತಮಾಲವೃಕ್ಷ - ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ತಣ್ಣಗೆ ನೆರಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹೊಂಗೆಮರ.

ಥ) ಸಿಂಧುಕಃ । ಸಿಂದುವಾರೇಂದ್ರ ಸುರಸೌ ನಿರ್ಗುಂಡೀಂದ್ರಾಣಿಕೇತ್ಯಪಿ ॥

ಸಿಂಧುಕಃ - ಸಿಂದುವಾರಃ - ಇಂದ್ರಸುರಸಃ - ಪು - ನಿರ್ಗುಂಡೀ - ಇಂದ್ರಾಣಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಲಕ್ಕೀಗಿಡ.

ವೇಣೀ ಗರಾಗರೀ ದೇವತಾಳೋ ಜೀಮೂತ ಇತ್ಯಪಿ ।

ವೇಣೀ - ಗರಾಗರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ದೇವತಾಳಃ - ಜೀಮೂತಃ - ಪು - ೪ - ದೇವತಾಳೀಮರಗ ಹೆಸರು - ದೇವತಾಳೀಕಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನೀ ತುಭೂರುಂಡೀ ತೃಣಶೂಲ್ಯಂತು ಮಲ್ಲಿಕಾ ॥ ೧೧೪॥ ಭೂಪದೀ ಶೀತಭೀರುಶ್ಚ

ಶ್ರೀಹಸ್ತಿನೀ - ಭೂರುಂಡೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಣ್ಣೆಗಿಡ.

ತೃಣಶೂಲ್ಯ - ಷಾ - ತೃಣಶೂನ್ಯಂ - ನ - ಪ - ತೃಣಶೂಲ್ಯಾ - ತೃಣಶೂನ್ಯಾ - ಮಲ್ಲಿಕಾ - ಭೂಪದೀ - ಶೀತಭೀರುಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮಲ್ಲಿಗೇಗಿಡದ ಹೆಸರು.

(ಸೈವಾಸ್ಫೋಟಾ) ವನೋದ್ಭವಾ ।

ಅಸ್ಫೋಟಾ - ಷಾ - ಅಸ್ಫೋಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ವನೋದ್ಭವಾ - ೧ - ಸೈವ - ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ.

ಶೇಫಾಲೀಕಾ ತುಸುವಹಾ ನಿರ್ಗುಂಡೀ ನೀಲಿಕಾಚಸಾ ॥೧೧೫॥

ಶೇಫಾಲಿಕಾ - ಸುವಹಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ನೀಲಿಕಾಸಾ ನಿರ್ಗುಂಡೀ - ಕರೀಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಲಕ್ಕಿ - ಕರೀಲಕ್ಕಿ

(ಸಿತಾ ಸೌ) ಶ್ವೇತ ಸುರಸಾ ಭೂತವೇಶ್ಯ

ಶ್ವೇತಸುರಸಾ - ಭೂತವೇಶೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸಿತಾಸಾ - ಬಿಳೀಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಬಿಳಿಲಕ್ಕಿ.

(ಥ) ಮಾಗಧೀ । ಗಣಿಕಾ ಯೂಥಿಕಾಂಬಷ್ಠಾ

ಮಾಗಧೀ - ಗಣಿಕಾ - ಯೂಥಿಕಾ - ಅಂಬಷ್ಠಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಸೇವಂತಿಗೆ ಗಿಡ.

ಸಾಪೀತಾ ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕಾ ॥೧೧೬॥

ಹೇಮಪುಷ್ಪಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪೀತಾಸಾ - ಹಳದಿ ಸೇವಂತಿಗೆ.

ಅತಿಮುಕ್ತಃ ಪುಂಡ್ರಕಸ್ಸ್ಯಾ ದ್ವಾಸಂತೀ ಮಾಧವೀಲತಾ ।	ಅತಿಮುಕ್ತಃ - ಪುಂಡ್ರಕಃ - ಪು - ವಾಸಂತೀ - ಮಾಧವೀ - ಲತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಇರುವಂತಿಗೆ ಗಿಡ.
ಸುಮನಾ ಮಾಲತೀ ಜಾತಿಃ	ಸುಮನಾಃ - ಸ್ - ಮಾಲತೀ - ಜಾತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಜಾಜೀಗಿಡ.
ಸಪ್ತಲಾ ನವಮಾಲಿಕಾ ॥	ಸಪ್ತಲಾ - ನವಮಾಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹೆಜ್ಜಾಜೀಗಿಡ.
ಮಾಧ್ಯಂ ಕುಂದಂ	ಮಾಧ್ಯಂ - ಕುಂದಂ - ನ - ೨ - ಮೊಲ್ಲೇ ಗಿಡ- ಕೋಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ.
ರಕ್ತಕಸ್ತು ಬಂಧೂಕೋ ಬಂಧುಜೀವಕಃ ।	ರಕ್ತಕಃ - ಬಂಧೂಕಃ - ಬಂಧುಜೀವಕಃ - ಪು - ೩ - ಬಿಂದಿಗೆ ಹೂವಿನಗಿಡ.
ಸಹಾ ಕುಮಾರೀ ತರಣೀ	ಸಹಾ - ಕುಮಾರೀ - ತರಣಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಸಣ್ಣ ಗೋರಂಟೆ ಹೆಸರು.
ರಮ್ಲಾನಸ್ತು ಮಹಾಸಹಾ ॥	ಅಮ್ಲಾನಃ - ಪು - ಮಹಾಸಹಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ದೊಡ್ಡ ಗೋರಂಟೆ.
(ತತ್ರಶೋಣೇ) ಕುರವಕ	ಕುರವಕಃ - ಪು - ೧ - ಶೋಣೇ ತತ್ರ - ಕೆಂಪು ಹೂವಿನ ದೊಡ್ಡಗೋರಂಟೆ - ಹೆಗ್ಗೋರಂಟೆ.
(ಸ್ತತ್ರಪೀತೇ) ಕುರಂಟಕಃ ।	ಕುರಂಟಕಃ - ಪು - ೧ - ಪೀತೇ ತತ್ರ - ಹಸರು ಹೂವಿನ ಗೋರಂಟೆ.
ನೀಲೀ ಝಿಂಟೀ (ದ್ವಯೋಃ ರ್ಬಾಣಾದಾಸೀಚಾರ್ತಗಳಶ್ಚ ಸಃ ॥	ನೀಲೀ - ಝಿಂಟೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬಾಣಾ - ಪ್ಸ - ದಾಸೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಆರ್ತಗಳಃ - ಪು - ೫ - ಗೋರಂಟೆ ಗಿಡ.
ಸೈರೇಯಕಸ್ತು ಝಿಂಟೀ (ಸ್ಯಾ)	ಸೈರೇಯಕಃ - ಪು - ಝಿಂಟೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಮುಳ್ಳು ಗೋರಂಟೆ ಗಿಡ.
ತ್ತಸ್ಮಿನ್ ಕುರವಕೋ (ರುಣೇ ।)	ಕುರವಕಃ - ಪು - ೧ - ಅರುಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ - ಕೆಂಪುಹೂವಿನ ಮುಳ್ಳುಗೋರಂಟೆ ಗಿಡ.
(ಪೀತಾ) ಕುರಂಟಕೋ ಝಿಂಟೀ (ತಸ್ಮಿನ್) ಸಹಚರೀ (ದ್ವಯೋಃ ॥)	ಕುರಂಟಕಃ - ಪು - ಝಿಂಟೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸಹಚರೀ - ಪ್ಸ - ೩ - ತಸ್ಮಿನ್ ಪೀತಾ - ಹಚ್ಚಗಿರುವ ಮುಳ್ಳುಗೋರಂಟೆಗಿಡ.
ಉಡುಪುಷ್ಪಂ ಜಪಾ	ಉಡುಪುಷ್ಪಂ ॥ ಪಾ ॥ ಓಢ್ರಪುಷ್ಪಂ - ನ - ಜಪಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ದಾಸವಾಳದ ಗಿಡ.
ವಜ್ರಪುಷ್ಪಂ (ಪುಷ್ಪಂತಿಲಸ್ಯ ಯತ್ ।)	ವಜ್ರಪುಷ್ಪಂ - ನ - ೧ - ತಿಲಸ್ಯಯತ್ಪುಷ್ಪಂ - ಎಳ್ಳು ಹೂವಿನ ಹೆಸರು.
ಪ್ರತಿಹಾಸ ಶತಪ್ರಾಸ ಚಂಡಾತ ಹಯಮಾರಕಾಃ ॥೧೨॥ ಕರವೀರೇ	ಪ್ರತಿಹಾಸಃ - ಶತಪ್ರಾಸಃ - ಚಂಡಾತಃ - ಹಯಮಾರಕಃ - ಕರವೀರಃ - ಪು - ೫ - ಕಣಿಗಲೆಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಕೆಲವರಿದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು - ೨ - ಶಬ್ದಗಳು ಬಿಳಿ ಕಣಿಗಲೆಗೂ ಉಳಿದ ೩ ಶಬ್ದಗಳು ಕೆಂಪು ಕಣಿಗಲೆಗೂ ಹೆಸರು.

ಕರೀರೇ (ತು) ಕ್ರಕರಗ್ರಂಥಿ ಲಾ ಉಭೌ |

ಕರೀರಃ - ಕ್ರಕರಃ - ಗ್ರಂಥಿಲಃ - ಪು - ೩ - ಬಿದಿರು ಗಿಡ - ಬಿದುರುಕುಳೆ.

ಉನ್ಮತ್ತಃ ಕಿತವೋ ಧೂರ್ತೋ ಧುತ್ತೂರಃ ಕನಕಾಹ್ವಯಃ ||
ಮಾತುಲೋಮದನ (ಶ್ಚಾಸ್ಯ ಫಲೇ) ಮಾತುಲಪುತ್ರಕಃ |

ಉನ್ಮತ್ತಃ - ಕಿತವಃ - ಧೂರ್ತಃ - ಧುತ್ತೂರಃ - ಕನಕಾಹ್ವಯಃ - ಮಾತುಲಃ - ಮದನಃ - ಪು - ೭ - ಉನ್ಮತ್ತದಗಿಡ.

ಮಾತುಲಪುತ್ರಕಃ - ಪು - ೧ - ಅಸ್ಯಫಲೇ - ಇದರ ಕಾಯಿ - ಉನ್ಮತ್ತಿಕಾಯಿ.

ಫಲಪೂರೋ ಬೀಜಪೂರೋ ರುಚಕೋ ಮಾತುಲುಂಗಕೇ ||

ಫಲಪೂರಃ - ಬೀಜಪೂರಃ - ರುಚಕಃ - ಮಾತುಲುಂಗಕಃ - ಪು - ೪ - ಮಾದವಾಳದ ಗಿಡ.

ಸಮೀರಣೇ ಮರುವಕಃ ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪಃ ಫಣಿಜ್ಜಕಃ | ಜಂಬೀರೋ (ಪ್ಯಥ)

ಸಮೀರಣಃ - ಮರುವಕಃ - ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪಃ - ಫಣಿಜ್ಜಕಃ - ಪಾ - ಫಣಿಜ್ಝಕಃ - ಜಂಬೀರಃ - ಪು - ೫ - ಮರುಗದ ಹೆಸರು.

ಪರ್ಣಾಸೇ ಕಠಿಂಜರಕುಟೇರಕೌ |

ಪರ್ಣಾಸಃ - ಕಠಿಂಜರಃ - ಕುಟೇರಕಃ - ಪು - ೩ - ಕಗ್ಗೆಲ್ಲೇರ್ಜಿ ಗಿಡ - ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿಗಿಡ.

(ಸಿತೇ) ರ್ಜಕೋ (ತ್ರ)

ಅರ್ಜಕಃ - ಪು - ೧ - ಸಿತೇತ್ರ ಬಿಳಿ ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ ಗಿಡ.

ಪಾಠೀತು ಚಿತ್ರಕೋ ವಹ್ನಿಸಂಜ್ಞಕಃ |

ಪಾಠೀ - ನ್ - ಚಿತ್ರಕಃ - ವಹ್ನಿಸಂಜ್ಞಕಃ - ಪು - ೩ - ಚಿತ್ರಮೂಲದ ಗಿಡ.

ಅರ್ಕಾಹ್ವ ವಸುಕಾ ಸ್ಫೋಟ ಗಣರೂಪ ವಿಕೀರಣಾಃ ||೧೨||
ಮಂದಾರಶ್ಚಾರ್ಕಪರ್ಣೇ

ಅರ್ಕಾಹ್ವಃ - ವಸುಕಃ - ಆಸ್ಫೋಟಃ - ಪ - ಆಸ್ಫೋತಃ - ಗಣರೂಪಃ - ವಿಕೀರಣಃ - ಮಂದಾರಃ - ಅರ್ಕಪರ್ಣಃ - ಪು - ೭ - ಎಕ್ಕದಗಿಡ - ಸೂರ್ಯವೃಕ್ಷ.

(ತ್ರ ಶುಕ್ಲೇ) ಲರ್ಕಪ್ರತಾಪಸೌ

ಅಲರ್ಕಃ - ಪ್ರತಾಪಸಃ - ಪು - ೨ - ಅತ್ರಶುಕ್ಲೇ - ಬಿಳಿ ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ - ಶ್ವೇತಾರ್ಕ.

ಶಿವಮಲ್ಲೀ ಪಾಶುಪತ ಏಕಾಷ್ಠೀಲೋಬುಕೋವಸುಃ ||

ಶಿವಮಲ್ಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪಾಶುಪತಃ - ಏಕಾಷ್ಠೀಲಃ - ಬಕಃ - ಪಾ - ಬುಕಃ - ವಸುಃ - ಪು - ೫ - ಬಕಪುಷ್ಪವೆಂಬ ಕೊಕ್ಕರೇ ಹೂವಿನ ಗಿಡ.

ವಂದಾವೃಕ್ಷಾದನೀವೃಕ್ಷರುಹಾಜೀವಂತಿಕೆ (ತ್ಯಪಿ)

ವಂದಾ - ವೃಕ್ಷಾದನೀ - ವೃಕ್ಷರುಹಾ - ಜೀವಂತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಬದಿನಿಕೆ ಗಿಡ.

ವತ್ಸಾದನೀ ಛಿನ್ನರುಹಾ ಗುಡೂಚೀತಂತ್ರಿಕಾಮೃತಾ ||
ಜೀವಂತಿಕಾ ಸೋಮವಲ್ಲೀ ವಿಶಲ್ಯಾ ಮಧುಪರ್ಣ್ಯಪಿ |

ವತ್ಸಾದನೀ - ಛಿನ್ನರುಹಾ - ಗುಡೂಚೀ - ತಂತ್ರಿಕಾ - ಅಮೃತಾ - ಜೀವಂತಿಕಾ - ಸೋಮವಲ್ಲೀ - ವಿಶಲ್ಯಾ - ಮಧುಪರ್ಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೯ - ಅಮೃತವಲ್ಲಿಯ ಹೆಸರು.

ಮೂರ್ವಾದೇವೀ ಮಧುರಸಾ ಮೋರಟಾ ತೇಜನೀಸ್ರುವಾ ||

ಮೂರ್ವಾ - ದೇವೀ - ಮಧುರಸಾ - ಮೋರಟಾ - ತೇಜನೀ - ಸ್ರುವಾ - ಪಾ - ಸ್ರುವಾ - ಮಧೂಲಿಕಾ - ಮಧುಶ್ರೇಣೀ -

೧೨೯|| ಮಧೂಲಿಕಾಮಧುಶ್ರೇ
ಣೀಗೋಕರ್ಣೀ ಪೀಲುಪರ್ಣ್ಯಪಿ|

ಪ್ರಾ - ಧನುಶ್ಶ್ರೇಣೀ - ಗೋಕರ್ಣೀ - ಪೀಲುಪರ್ಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಹೆಗ್ಗೊರಟೆಯ ಗಿಡ ಕುರಟಿಕೇಬೀಜ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಪಾಠಾಂಬಷ್ಠಾ ವಿದ್ಧಕರ್ಣೀ
ಸ್ಥಾಪನೀಶ್ರೇಯಸೀರಸಾ ||೧೩೦
ಏಕಾಷ್ಠೀಲಾ ಪಾಪಚೇಲೀ
ಪ್ರಾಚೀನಾವನತಿಕ್ತಕಾ |

ಪಾಠಾ - ಅಂಬಷ್ಠಾ - ವಿದ್ಧಕರ್ಣೀ ಸ್ಥಾಪನೀ - ಶ್ರೇಯಸೀ - ರಸಾ - ಏಕಾಷ್ಠೀಲಾ - ಪಾಪಚೇಲೀ - ಪ್ರಾಚೀನಾ - ವನತಿಕ್ತಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಅಗುರು ಶುಂಠಿ.

ಕಟುಃ ಕಟಂಬರಾಶೋಕಾ
[illegible]ಹಿಣೀ ಕಟುರೋಹಿಣೀ ||
ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಭೇದೀ
ಚಕ್ರಾಂಗೀ ಶಕುಲಾದನೀ |

ಕಟುಃ - ಕಟಂಭರಾ - ಪಾ - ಕಟಂಭರಾ - ಅಶೋಕಾ - ರೋಹಿಣೀ - ಕಟುರೋಹಿಣೀ - ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತಾ - ಕೃಷ್ಣಭೇದೀ - ಚಕ್ರಾಂಗೀ - ಶಕುಲಾದನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೯ - ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ ಭೇದಿಯಾಗುವ ಗ್ರಂಥಿಕ ದ್ರವ್ಯ

ಆತ್ಮಗುಪ್ತಾ ಜಹಾವ್ಯಂಡಾ
ಕಂಡೂರಾ ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣೀ ||
ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾ ಶೂಕಶಿಂಬಿಃ
ಕಪಿಕಚ್ಛೂಶ್ಚ ಮರ್ಕಟೀ |

ಆತ್ಮಗುಪ್ತಾ - ಅಜಹಾ - ಅವ್ಯಂಡಾ - ಕಂಡೂರಾ - ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣೀ - ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾ - ಶೂಕಶಿಂಬಿಃ - ಕಪಿಕಚ್ಛೂಃ - ಮರ್ಕಟೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೯ - ನಸುಗುನ್ನೀ ಮರ

ಚಿತ್ರೋಪಚಿತ್ರಾನ್ಯಗ್ರೋ
ಧೀ ದ್ರವಂತೀ ಶಂಬರೀವೃಷಾ ||
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣೀ ಸುತಶ್ರೇಣೀ
ರಂಡಾ ಮೂಷಕಪರ್ಣ್ಯಪಿ |

ಚಿತ್ರಾ - ಉಪಚಿತ್ರಾ - ನ್ಯಗ್ರೋಧೀ - ದ್ರವಂತೀ - ಶಂಬರೀ || ಪಾ || ಸಂಬರೀ - ವೃಷಾ - ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣೀ - ಸುತಶ್ರೇಣೀ - ರಂಡಾ - ಮೂಷಕಪರ್ಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಇಲಿಕಿವಿಗಿಡ.

ಅಪಾಮಾರ್ಗಶ್ಶೈಖರಿಕೋ
ಧಾಮಾರ್ಗವಮಯೂರಕೌ ||
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣೀ ಕೇಶವಲ್ಲೀಕಿಣಿಹೀ
ಖರಮಂಜರೀ |

ಅಪಾಮಾರ್ಗಃ - ಶೈಖರಿಕಃ - ಧಾಮಾರ್ಗವಃ - ಮಯೂರಕಃ - ಪು - ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣೀ - ಕೇಶವಲ್ಲೀ - ಕಿಣಿಹೀ - ಖರಮಂಜರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಉತ್ತರಾಣಿ ಗಿಡ.

ಹಂಜೀಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಪದ್ಮಾ
ಭಾರ್ಗೀಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕಾ ||
೧೩[illegible]|| ಅಂಗಾರವಲ್ಲೀ ಬಾಲೇ
ಯಶಾಕಬರ್ಬರವರ್ಧಕಾಃ |

ಹಂಜಿಕಾ - ಪಾ - ಭಂಜಿಕಾ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ - ಪದ್ಮಾ ಭಾರ್ಗೀ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕಾ - ಅಂಗಾರವಲ್ಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬಾಲೇಯಶಾಕಃ ಬರ್ಬರಃ - ವರ್ಧಕಃ - ಪು - ೯ - ಭಾರಂಗೀ - ಗಂಟುಭಾರಂಗಿ.

ಮಂಜಿಷ್ಠಾ ವಿಕಸಾಜಿಂಗೀ
ಸಮಂಗಾ ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ ||
೧೩[illegible]|| ಮಂಡೂಕಪರ್ಣೀಭಂ
ಡೀರೀ ಭಾಂಡೀ ಯೋಜನ
ವಲ್ಲ್ಯಪಿ |

ಮಂಜಿಷ್ಠಾ - ವಿಕಸಾ - ಜಿಂಗೀ - ಸಮಂಗಾ - ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ - ಮಂಡೂಕಪರ್ಣೀ - ಭಂಡೀರೀ - ಭಾಂಡೀ - ಯೋಜನವಲ್ಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೯ - ಮಂಜಿಷ್ಠೆಯ ಹೆಸರು.

ಯಾಸೋಯವಾಸೋದುಸ್ಸ್ಪ
ರ್ಶೋ ಧನ್ವಯಾಸಃಕುನಾಶಕಃ ||
೧೩[illegible]|| ರೋದನೀಕಚ್ಛುರಾನಂ
ತಾ ಸಮುದ್ರಾಂತಾದುರಾಲಭಾ|

ಯಾಸಃ - ಯವಾಸಃ - ದುಸ್ಸ್ಪರ್ಶಃ - ಧನ್ವಯಾಸಃ - ಕುನಾಶಕಃ - ಪು - ರೋದನೀ - ಕಚ್ಛುರಾ - ಅನಂತಾ - ಸಮುದ್ರಾಂತಾ - ದುರಾಲಭಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಕುರುಚೀ ಗಿಡ - ಬಳ್ಳಿಕುರಿಚಿ.

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣೀ ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣೀ
ಚಿತ್ರಪರ್ಣ್ಯಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕಾ ||

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣೀ - ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣೀ - ಚಿತ್ರಪರ್ಣೀ - ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕಾ - ಪಾ - ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕಾ - ೫ - ಕೋಲುಹೊನ್ನೆ - ನರಿಹೊನ್ನೇಗಿಡ.

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನಾ ಸಿಂಹ
ಪುಚ್ಛೀಕಲಶೀರ್ಧಾವನೀಗುಹಾ |

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ್ನಾ - ಸಿಂಹಪುಚ್ಛೀ - ಕಲಶೀ - ಪಾ - ಕಲಶಿಃ ಧಾವನೀ - ಪಾ - ಧಾವನಿಃ - ಗುಹಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ನರಿಬಾಲದಹುಲ್ಲು - ನರಿಬಾಲದಹೊನ್ನೆ.

ನಿದಿಗ್ಧಿಕಾ ಸ್ಪೃಶೀವ್ಯಾಘ್ರೀ
ಬೃಹತೀ ಕಂಟಕಾರಿಕಾ ||೧೩೯||
ಪ್ರಚೋದನೀ ಕುಲೀಕ್ಷುದ್ರಾ
ದುಸ್ಪರ್ಶಾರಾಷ್ಟ್ರಿಕೇತ್ಯಪಿ |

ನಿದಿಗ್ಧಿಕಾ - ಸ್ಪೃಶೀ - ವ್ಯಾಘ್ರೀ - ಬೃಹತೀ - ಕಂಟಕಾರಿಕಾ - ಪ್ರಚೋದನೀ - ಕುಲೀ - ದುಸ್ಪರ್ಶಾ - ರಾಷ್ಟ್ರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಹೆಗ್ಗುಳ್ಳದ ಹೆಸರು.

ನೀಲೀಕಾಲಾಕ್ಲೀತಕಿಕಾಗ್ರಾ
ಮೀಣಾಮಧುಪರ್ಣಿಕಾ ||೧೪೦||
ರಂಜನೀ ಶ್ರೀಫಲೀ ತುತ್ಥಾ
ದ್ರೋಣೀದೋಲಾಚ ನೀಲಿನೀ |

ನೀಲೀ - ಕಾಲಾ - ಕ್ಲೀತಕಿಕಾ - ಗ್ರಾಮೀಣಾ - ಮಧುಪರ್ಣಿಕಾ - ರಂಜನೀ - ಶ್ರೀಫಲೀ - ತುತ್ಥಾ - ದ್ರೋಣೀ - ದೋಲಾ - ||ಪಾ|| ದೊಲಾ - ನೀಲಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೨ - ನೀಲೀ ಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಅವಲ್ಗುಜಸ್ಸೋಮರಾಜೀಸು
ವಲ್ಲಿಸ್ಸೋಮವಲ್ಲಿಕಾ || ಕಾಲ
ಮೇಷೀ ಕೃಷ್ಣಫಲಾ ವಾಗುಜೀ
ಪೂತಿಫಲ್ಯಪಿ ||

ಅವಲ್ಗುಜಃ - ಪು - ಸೋಮರಾಜೀ - ಸುವಲ್ಲಿ - ಸೋಮವಲ್ಲಿಕಾ - ಕಾಲಮೇಷೀ - ಕೃಷ್ಣಫಲಾ - ವಾಗುಜೀ - ಪೂತಿಫಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಬಾವುಜಿಗೆಯ ಹೆಸರು - ಕ್ರಾಲು ಚೆಟ್ಟುಯೆಂದು ತೆಲುಗೆರಸ್ನು ವರು.

ಕೃಷ್ಣೋಪಕುಲ್ಯಾ ವೈದೇಹೀ
ಮಾಗಧೀಚ ಚಪಲಾಕಣಾ ||೧೪೧||
ಊಷಣಾ ಪಿಪ್ಪಲೀ ಶೌಂಡೀ
ಕೋಲಾ

ಕೃಷ್ಣಾ - ಉಪಕುಲ್ಯಾ - ವೈದೇಹೀ - ಮಾಗಧೀ - ಚಪಲಾ - ಕಣಾ - ಊಷಣಾ - ಪಿಪ್ಪಲೀ - ಶೌಂಡೀ - ಕೋಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಹಿಪ್ಪಲೀ ಗಿಡದ ಹೆಸರು. ಹಿಪ್ಪಲಿ.

ಥಕರೀ ಪಿಪ್ಪಲೀ | ಕಪಿವಲ್ಲೀ
ಕೋಲವಲ್ಲೀ ಶ್ರೇಯಸೀ ವಶಿರಃ
(ಪುಮಾನ್)

ಕರಿಪಿಪ್ಪಲೀ - ಕಪಿವಲ್ಲೀ - ಕೋಲವಲ್ಲೀ - ಶ್ರೇಯಸೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ವಶಿರಃ - ಪಾ - ವಶಿರಃ - ಪು - ೫ - ಗಜಹಿಪ್ಪಲಿ ಹೆಸರು.

ಚವ್ಯಂತು ಚವಿಕಾ

ಚವ್ಯಂ - ನ - ಚವಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪಾ - ಚವಿಕಂ - ನ - ೨ - ಚವ್ಯದ ಹೆಸರು - ಕಾಡುಮೆಣಸೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಕಾಕಚಿಂಚೀ ಗುಂಜಾತು
ಕೃಷ್ಣಲಾ |

ಕಾಕಚಿಂಚೀ || ಪಾ || ಕಾಕಚಿಂಚಾ ಗುಂಜಾ - ಕೃಷ್ಣಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಗುಲಗಂಜೀ ಗಿಡ - [illegible]ಲಗಂಜೀ ಹುಣಿ.

ಪಲಂಕಷಾ ತ್ವಿಕ್ಷುಗಂಧಾಶ್ವ
ದಂಷ್ಟ್ರಾ ಸ್ವಾದುಕಂಟಕಃ ||
೧೪೨|| ಗೋಕಂಟಕೋಗೋಕ್ಷು
ರಕೋ ವನಶೃಂಗಾಟ (ಇ
ತ್ಯಪಿ |)

ಪಲಂಕಷಾ - ಇಕ್ಷುಗಂಧಾ - ಶ್ವದಂಷ್ಟ್ರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸ್ವಾದುಕಂಟಕಃ - ಗೋಕಂಟಕಃ - ಗೋಕ್ಷುರಕಃ - ವನಶೃಂಗಾಟಃ - ಪು - ೭ - ನೆಗ್ಗಿಲು ಗಿಡ ನೆಗ್ಗಿ[illegible]ಮುಳ್ಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ವಿಶ್ವಾ ವಿಷಾ ಪ್ರತಿವಿಷಾ
ತಿವಿಷೋಪವಿಷಾರುಣಾ ||೧೪೫
ಶೃಂಗೀ ಮಹೌಷಧಂ(ಚಾ
ಥ)ಕ್ಷೀರಾವೀ ದುಗ್ಧಿಕೇ (ಸಮೇ)

ವಿಶ್ವಾ - ವಿಷಾ - ಪ್ರತಿವಿಷಾ - ಅತಿವಿಷಾ - ಉಪವಿಷಾ || ಶಾ || ಅಪವಿಷಾ - ಅರುಣಾ - ಶೃಂಗೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮಹೌಷಧಂ - ನ - ೮ - ಅತಿಬಜೆಯ ಹೆಸರು.

ಕ್ಷೀರಾವೀ - ದುಗ್ಧಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಾಲುತೊಟ್ಟಿನ ಗಿಡ.

ಶತಮೂಲೀ ಬಹುಸುತಾ
ಭೀರು ಇಂದೀ ವರೀವರೀ ||೧೪೬
ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾ ಭೀರುಪತ್ರೀ
ನಾರಾಯಣ್ಯಶ್ಶತಾವರೀ | ಅಹೇರು.

ಶತಮೂಲಿ - ಬಹುಸುತಾ - ಅಭೀರುಃ - ಪ - ಭೀರುಃ - ಇಂದೀವರೀ - ವರೀ - ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾ - ಪಾ - ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾ - ಅಭೀರುಪತ್ರೀ - ನಾರಾಯಣೀ - ಶತಾವರೀ - ಅಹೇರುಃ - ಪಾ - ಅಹೇರುಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಆಷಾಢೀ ಬೇರು.

(ಅಥ) ಪೀತದ್ರು ಕಾಲೇಯಕ
ಹರಿದ್ರವಃ || ೧೪೭ || ದಾರ್ವೀಪ
ಚಂಪಚಾ ದಾರು ಹರಿದ್ರಾ
ಪರ್ಜನೀತ್ಯಪಿ |

ಪೀತದ್ರುಃ - ಕಾಲೇಯಕಃ - ಹರಿದ್ರವಃ - ಪು - ದಾರ್ವೀ - ಪಚಂಪಚಾ - ದಾರುಹರಿದ್ರಾ - ಪರ್ಜನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ಮರದರಿಸಿನ.

ವಚೋಗ್ರಗಂಧಾ ಷಡ್ಗ್ರಂಥಾ
ಗೋಲೋಮೀ ಶತಪರ್ವಿಕಾ ||

ವಚಾ - ಉಗ್ರಗಂಧಾ - ಷಡ್ಗ್ರಂಥಾ - ಗೋಲೋಮೀ - ಶತಪರ್ವಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಬಜೆಯ ಹೆಸರು.

(ಶುಕ್ಲಾ) ಹೈಮವತೀ

ಹೈಮವತೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಶುಕ್ಲಾ - ಬಿಳಿಬಜೆ.

ವೈದ್ಯಮಾತೃ ಸಿಂಹ್ಯೌ(ತು)
ವಾಶಿಕಾ | ವೃಷೋಽಟರೂಷ
ಸ್ಸಿಂಹಾಸ್ಯೋ ವಾಸಕೋ ವಾಜಿ
ದಂತಕಃ ||

ವೈದ್ಯಮಾತಾ - ಖು - ಸಿಂಹೀ - ವಾಶಿಕಾ - ಪಾ - ವಾಸಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ವೃಷಃ - ಅಟರೂಷಃ - ಪಾ - ಅಟರೂಷಃ - ಸಿಂಹಾಸ್ಯಃ - ವಾಶಕಃ - ಪಾ - ವಾಸಕಃ - ವಾಜಿದಂತಕಃ - ೮ - ಆಡುಸೋಗೇ ಗಿಡ.

ಆಸ್ಫೋಟಾ ಗಿರಿಕರ್ಣೀ ಸ್ಯಾ
ದ್ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಾ ಪರಾಜಿತಾ ||

ಆಸ್ಫೋಟಾ - ಗಿರಿಕರ್ಣೀ - ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಾ - ಅಪರಾಜಿತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಿಗಿಡ

ಇಕ್ಷುಗಂಧಾ ತು ಕಾಂಡೇಕ್ಷು
ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷೇಕ್ಷುರ ಕ್ಷುರಾಃ ||

ಇಕ್ಷುಗಂಧಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕಾಂಡೇಕ್ಷುಃ - ಕೋಕಿಲಾಕ್ಷಃ - ಇಕ್ಷುರಃ - ಕ್ಷುರಃ - ಪು - ೫ - ಕೊಳವಳಿಕೆ ಗಿಡ.

ಶಾಲೇಯಃ ಸ್ಯಾಚ್ಛೀತಶಿವಾ
ಛತ್ರಾ ಮಧುರಿಕಾ ಮಿಸಿಃ |
ಮಿಶ್ರೇಯಾ) ಪ್ಯಥ

ಶಾಲೇಯಃ - ಪು - ಶೀತಶಿವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪಾ - ಶೀತಶಿವಃ - ಪು - ಛತ್ರಾ - ಮಧುರಿಕಾ - ಮಿಸಿಃ - ಮಿಶ್ರೇಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೬ - ಸಬ್ಬಸಿಗೆ ಗಿಡ.

ಸಿಂಹುಂಡೋ ವಜ್ರದ್ರುಃ
ಸ್ನುಕ್ಸ್ನುಹೀ ಗುಡಾ ||೧೫ ||
ಸಮಂತದುಗ್ಧಾ

ಸಿಂಹುಂಡಃ - ವಜ್ರದ್ರುಃ - ಪು - ಸ್ನುಕ್ - ಹ್ - ಸ್ನುಹೀ - ಗುಡಾ - ಸಮಂತದುಗ್ಧಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ಕಳ್ಳಿ ಹೆಸರು - ಕಳ್ಳಿ ಗಿಡ.

(ಥೋ)ವೇಲ್ಲ ಮಮೋಘಾ
ಚಿತ್ರತಂಡುಲಾ | ತಂಡುಲಶ್ಚ
ಕ್ರಿಮಿಘ್ನಶ್ಚ ವಿಡಂಗಂ (ಪುನ್ನ
ಪುಂಸಕಂ ||)

ವೇಲ್ಲಂ - ನ - ಅಮೋಘಾ - ಚಿತ್ರತಂಡುಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ತಂಡುಲಃ - ಕ್ರಿಮಿಘ್ನಃ - ಪು - ವಿಡಂಗಂ - ಪ್ನ - ವಾಯುವಿಳಂಗ.

ಬಲಾ ವಾಟ್ಯಾಲಕೋ

ಘಂಟಾರವಾತು ಶಣಪುಷ್ಪಿಕಾ ।

ಮೃದ್ವೀಕಾ ಗೋಸ್ತನೀ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಸ್ವಾದ್ವೀ ಮಧುರಸೇತಿಚ ॥೧೩೩॥

ಸರ್ವಾನುಭೂತಿ ಸ್ಸರಳಾ ತ್ರಿಪುಟಾ ತ್ರಿವೃತಾ ತ್ರಿವೃತ್ । ತ್ರಿಭಂಡೀ ರೇಚನೀ

ಶ್ಯಾಮಾ ಪಾಲಿಂದ್ಯೌ(ತು) ಸುಷೇಣಿಕಾ ॥೧೩೪॥ ಕಾಲಾ ಮಸೂರವಿದಳಾರ್ಧ ಚಂದ್ರಾ ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ ।

ಮಧುಕಂ ಕ್ಲೀತಕಂ ಯಷ್ಟೀ ಮಧುಕಂ ಮಧುಯಷ್ಟಿಕಾ ॥

ವಿದಾರೀ ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೇಕ್ಷು ಗಂಧಾಕ್ರೋಷ್ಟ್ರೀಚಯಾಸಿತಾ (ಅನ್ಯಾ) ಕ್ಷೀರವಿದಾರೀ ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾಶ್ವೇತರ್ಕ್ಷಗಂಧಿಕಾ ॥೧೩೬॥

ಲಾಂಗಲೀ ಶಾರದೀತೋಯ ಪಿಪ್ಪಲೀ ಶಕುಲಾದನೀ ।

ಖರಾಶ್ವಾ ಕಾರವೀ ದೀಪ್ಯೋ ಮಯೂರೋ ಲೋಚಮಸ್ತಕಃ ॥೧೩೭॥

ಗೋಪೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಶಾರಿಬಾಸ್ಯಾ ಚ್ಚಂದನೋತ್ಪಲ ಶಾರಿಬಾ ।

ಯೋಗ್ಯಮೃದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೌ ವೃದ್ಧೇರಪ್ಯಾಹ್ವಯಾ ಇಮೇ ॥೧೩೮॥

ಕದಲೀ ವಾರಣಬುಸಾ ರಂಭಾ ಮೋಚಾಂಶುಮತ್ಫಲಾ । ಕಾಷ್ಠೀಲಾ

ಬಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ವಾಟ್ಯಾಲಕಃ - ಪು - ೨ - ಚಿಟ್ಟುಹರಳು ಗಿಡ.

ಘಂಟಾರವಾ - ಶಣಪುಷ್ಪಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಗಜ್ಜುಗದ ಮರ.

ಮೃದ್ವೀಕಾ - ಗೋಸ್ತನೀ - ದ್ರಾಕ್ಷಾ - ಸ್ವಾದ್ವೀ - ಮಧುರಸಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಗಿಡ.

ಸರ್ವಾನುಭೂತಿಃ - ಸರಳಾ - ತ್ರಿಪುಟಾ - ತ್ರಿವೃತಾ - ತ್ರಿವೃತ್ - ತ್ರಿಭಂಡೀ - ರೇಚನೀ - ಪಾ - ರೋಚನೀ - ೭ - ಬಿಳೀತಿಗಡೆ.

ಶ್ಯಾಮಾ - ಪಾಲಿಂದೀ ॥ಪಾ॥ ಪಾಲಿನೀ - ಸುಷೇಣಿಕಾ - ಕಾಲಾ - ಮಸೂರವಿದಳಾ ॥ ಪಾ ॥ ಮಸೂರವಿದಳಾ - ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾ ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ಕರಿತಿಗಡೆ.

ಮಧುಕಂ - ಕ್ಲೀತಕಂ - ಯಷ್ಟಿಮಧುಕಂ - ನ - ಮಧುಯಷ್ಟಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಅತಿಮಧುರದ ಹೆಸರು.

ವಿದಾರೀ - ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲಾ - ಇಕ್ಷುಗಂಧಾ - ಕ್ರೋಷ್ಟ್ರೀ - ೪ - ಸ್ತ್ರೀ - ಯಾಸಿತಾ - ಬಿಳಿ ನೆಲಗುಂಬಳ.

ಕ್ಷೀರವಿದಾರೀ - ಮಹಾಶ್ವೇತಾ - ಋಕ್ಷಗಂಧಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಅನ್ಯಾ - ಕರೀ ನೆಲಗುಂಬಳದ ಹೆಸರು.

ಲಾಂಗಲೀ - ಶಾರದೀ - ತೋಯಪಿಪ್ಪಲೀ - ಶಕುಲಾದನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ನೀರು ಹಿಪ್ಪಲಿ.

ಖರಾಶ್ವಾ - ಕಾರವೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ದೀಪ್ಯಃ - ಮಯೂರಃ - ಲೋಚಮಸ್ತಕಃ - ಪು - ೫ - ಓಮು ವಾದಕ್ಕಿ.

ಗೋಪೀ - ಶ್ಯಾಮಾ - ಶಾರಿಬಾ - ಚಂದನಾ ॥ ಪಾ ॥ ಅನಂತಾ ಉತ್ಪಲ ಶಾರಿಬಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಸೊಗದೇಬೇರು.

ಯೋಗ್ಯಂ - ನ - ಋದ್ಧಿಃ - ಸಿದ್ಧಿಃ - ಲಕ್ಷ್ಮೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಋದ್ಧಿಯೆಂಬುವ ಗ್ರಂಥಿಕ ದ್ರವ್ಯ - ಇಮೇ ವೃದ್ಧೇರಪ್ಯಾಹ್ವಯಾಃ - ಈ - ೪ - ಶಬ್ದಗಳೂ ವೃದ್ಧಿಯಂಬುವ ಗ್ರಂಥಿಕ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೂ ಹೆಸರು - ವೃದ್ಧಿ ಮಹಾವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಮೂಲಿಕೆಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಕದಲೀ - ವಾರಣಬುಸಾ - ರಂಭಾ - ಮೋಚಾ - ಅಂಶುಮತ್ಫಲಾ - ಕಾಷ್ಠೀಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೬ - ಬಾಳೆಗಿಡದ ಹೆಸರು.

(ಮೂ)	(ಟೀ)
ಮುದ್ಗಪರ್ಣೀತು ಕಾಕಮು ದ್ಗಾ ಸಹೇ (ತ್ಯಪಿ ... ಗರ್ಣೀ)॥	ಮುದ್ಗಪರ್ಣೀ - ಕಾಕಮುದ್ಗಾ ಸಹಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕಾಡು ಹೆಸರು.
ವಾರ್ತಾಕೀ ಹಿಂಗುಳೀ ಸಿಂಹೀ ಭಂಟಾಕೀ ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಿಣೀ।	ವಾರ್ತಾಕೀ - ಹಿಂಗುಳೀ - ಸಿಂಹೀ - ಭಂಟಾಕೀ-ದುಷ್ಪ್ರ ಧರ್ಷಿಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮುಳ್ಳು ಬದನೇಗಿಡ.
ನಾಕುಲೀ ಸುರಸಾ ನಾಗ ಸುಗಂಧಾ ಗಂಧನಾಕುಲೀ ॥ ೧೬೧ ॥ ನಕುಲೇಷ್ಟಾ ಭುಜಂಗಾಕ್ಷೀ ಛತ್ರಾಕೀ ಸುವಹಾ (ಚಸಾ।)	ನಾಕುಲೀ - ಸುರಸಾ - ನಾಗಸುಗಂಧಾ. ಗಂಧನಾಕುಲೀ- ನಕುಲೇಷ್ಟಾ - ಭುಜಂಗಾಕ್ಷೀ - ಛತ್ರಾಕೀ - ಸುವಹಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಸರ್ಪಾಕ್ಷೀ ಗಿಡ. ನಾಗದಾಳಿಗಿಡ.
ವಿದಾರಿ ಗಂಧಾಂಶುಮತೀ ಸಾಲಪರ್ಣೀ ಸ್ಥಿರಾ ಧ್ರುವಾ ॥	ವಿದಾರಿಗಂಧಾ - ಅಂಶುಮತೀ - ಸಾಲಪರ್ಣೀ ॥ ಪಾ ॥ ಶಾಲಪರ್ಣೀ - ಸ್ಥಿರಾ - ಧ್ರುವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮೂರೆಲೆ ಹೊನ್ನೆ.
ತುಂಡಿಕೇರೀ ಸಮುದ್ರಾಂತಾ ಕಾರ್ಪಾಸೀ ಬದರೇ (ತಿಚ।)	ತುಂಡಿಕೇರಿ - ಸಮುದ್ರಾಂತಾ - ಕಾರ್ಪಾಸೀ - ಪಾ - ಕರ್ಪಾಸೀ - ಬದರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಹತ್ತಿಗಿಡ.
ಭಾರದ್ವಾಜೀತು (ಸಾವನ್ಯಾ)	ಭಾರದ್ವಾಜೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ವನ್ಯಾಸಾ - ಕಾಡು ಹತ್ತಿಗಿಡ -
ಶೃಂಗೀತು ವೃಷಭೋವೃಷಃ ॥೧೬೨॥	ಶೃಂಗೀ - ನ್ - ವೃಷಭಃ ॥ ಪಾ ॥ ಋಷಭಃ - ವೃಷಃ - ಪು - ೩ - ವೃಷಭವೆಂಬುವ ಮೂಲಿಕೆ.
ಗಾಂಗೇರುಕೀ ನಾಗಬಲಾ ಝಷಾ ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕಾ।	ಗಾಂಗೇರುಕೀ - ನಾಗಬಲಾ- ಝಷಾ ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕಾ- ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಹೀರೇಗಿಡದ ಹೆಸರು.
ಧಾಮಾರ್ಗವೋ ಘೋಷಕ (ಸ್ಸ್ಯಾತ್)	ಧಾಮಾರ್ಗವಃ - ಘೋಷಕಃ - ಪು - ೨ - ಕಹಿಹೀರೆ - ಕೈಹೀರೆ ಹೆಸರು.
ನ್ಮಹಾಜಾಲೀ (ಸಪೀತಕಃ) ॥೧೬೩॥	ಮಹಾಜಾಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪೀತಕಃ - ಪಃ - ಹಳ್ದಾಗಿ ರುವ ಹುವ್ವುಗಳುಳ್ಳ ಕಹಿಹೀರೇಗಿಡ.
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೀ ಪಟೋಲಿಕಾ ಜಾಲೀ	ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೀ - ಪಟೋಲಿಕಾ - ಜಾಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಪಡವಲದಗಿಡ.
ನಾದೇಯೀ ಭೂಮಿಜಂಬುಕಾ।	ನಾದೇಯೀ - ಭೂಮಿಜಂಬುಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ನೆಲ ನೇರಳೇ ಗಿಡ.
(ಸ್ಸ್ಯಾತ್) ಲ್ಲಾಂಗಲೀ ಶ್ಯಗ್ನಿ ಶಿಖಾ	ಲಾಂಗಲೀ - ಪಾ - ಲಾಂಗಲಿಕೀ - ಅಗ್ನಿಶಿಖಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕೋಲುಕುಟಿಕನಗಿಡ.
ಕಾಕಾಂಗೀ ಕಾಕನಾಸಿಕಾ ॥೧೬೪॥	ಕಾಕಾಂಗೀ - ಕಾಕನಾಸಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಾಗೆತೊಂಡೇ ಗಿಡ - ಹುಚ್ಚುತೊಂಡೆ.
ಗೋಧಾಪದೀತು ಸುವಹಾ	ಗೋಧಾಪದೀ - ಸುವಹಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಂಸಪಾದೀ ಗಿಡ.
ಮುಸಲೀ ತಾಲಮೂಲಿಕಾ।	ಮುಸಲೀ - ತಾಲ ಮೂಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ನೆಲತಾಳೇ ಗೆಡ್ಡೆ.

ಅಜಶೃಂಗೀ ವಿಷಾಣೀ ಸ್ಯಾ(ತ್)
ದ್ಗೋಜಿಹ್ವಾ ದಾರ್ವಿಕೇ(ಸಮೇ)

ತಾಂಬೂಲವಲ್ಲೀ ತಾಂಬೂ
ಲೀ ನಾಗವಲ್ಲ್ಯ (ಪ್ಯ
ಥ)ದ್ವಿಜಾ | ಹರೇಣೂರೇಣು
ಕಾ ಕೌಂತೀ ಕಪಿಲಾ ಭಸ್ಮ
ಗಂಧಿನೀ ||೧೩೬||

ಏಲಾವಾಲುಕ ಮೈಲೇಯಂ
ಸುಗಂಧಿಹರಿವಾಲುಕಂ || ವಾ
ಲುಕಂ (ಚಾ

ಥ)ಪಾಲಂಕ್ಯಾ ಮುಕುಂದಃ
ಕುಂದ ಕುಂದರೂ ||೧೩೭||

ಬಾಲಂ ಹ್ರೀಬೇರ ಬರ್ಹಿಷ್ಠೋ
ದೀಚ್ಯಂ ಕೇಶಾಂಬುನಾಮಚ |

ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯ ವೃದ್ಧಾಶ್ಮ
ಪುಷ್ಪಶೀತಶಿವಾನಿತು ||೧೩೮||
ಶೈಲೇಯಂ

ತಾಲಪರ್ಣೀತು ದೈತ್ಯಾ ಗಂಧ
ಕುಟೀ ಮುರಾ | ಗಂಧಿನೀ

ಗಜಭಕ್ಷ್ಯಾತು ಸುವಹಾ ಸುರ
ಭೀ ರಸಾ ||೧೩೯|| ಮಹೇರಣಾ
ಕುಂದುರುಕೀ ಸಲ್ಲಕೀ ಹ್ಲಾದಿನೀ
ತಿಚ |

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲಾ ಸುಭಿಕ್ಷೇತು ಧಾ
ತಕೀ ಧಾತುಪುಷ್ಪಿಕಾ ||೧೪೦||

ಪೃಥ್ವೀಕಾ ಚಂದ್ರಬಾಲೈಲಾ
ನಿಷ್ಕುಟಿರ್ಬಹುಲಾ
(ಥಸಾ | ಸೂಕ್ಷ್ಮೋ(ತ)ಪಕುಂ
ಚಿಕಾತುಷ್ಣಾ ಕೋರಂಗೀತ್ರಿಪುಟಾ
ತ್ರುಟಿಃ ||

ಅಜಶೃಂಗೀ - ವಿಷಾಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕುರುಟಿಗೇಗಿಡ.

ಗೋಜೀಹ್ವಾ - ದಾರ್ವಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಎತ್ತಿನನಾಲಗೆ ಗಿಡ

ತಾಂಬೂಲವಲ್ಲೀ - ತಾಂಬೂಲೀ - ನಾಗವಲ್ಲಿ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ವೀಳೆಯದೆಲೆ.

ದ್ವಿಜಾ - ಹರೇಣುಃ - ರೇಣುಕಾ - ಕೌಂತೀ - ಕಪಿಲಾ - ಭಸ್ಮಗಂಧಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೬ ತಕ್ಕೋಲೆಗಿಡ.

ಏಲಾವಾಲುಕಂ - ಪಾ - ಏಳವಾಲುಕಂ - ಐಲೇಯಂ - ನ - ಸುಗಂಧೀ - ನ್ - ಪು - ಹರಿವಾಲುಕಂ - ವಾಲುಕಂ - ನ - ೫ - ಸುರಸುರಕೆಗಿಡ.

ಪಾಲಂಕ್ಯಾ - ಪಾ - ಪಾಲುಂಕ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮುಕುಂದಃ - ಕುಂದಃ - ಪಾ - ಕುಂದುಃ - ಕುಂದುರಃ - ಪು - ೪ - ಮೊಲದಕಿವಿಗಿಡ.

ಬಾಲಂ - ಹ್ರೀಬೇರಂ - ಬರ್ಹಿಷ್ಠಂ - ಉದೀಚ್ಯಂ - ಕೇಶಾಂಬುನಾಮ - ನ - ೫ - ಮುಡಿವಾಳ, ಲಾಮಂಚದ ಭೇದ.

ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯಂ - ವೃದ್ಧಂ - ಅಶ್ಮಪುಷ್ಪಂ - ಶೀತಶಿವಂ - ಶೈಲೇಯಂ - ನ - ೫ - ಕಲ್ಲುಹೂವಿನ ಹೆಸರು - ಶಿಲಾಪುಷ್ಪ.

ತಾಲಪರ್ಣೀ - ದೈತ್ಯಾ - ಗಂಧಕುಟೀ - ಮುರಾ - ಗಂಧಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮುಳೆಯಿಪ್ಪವ - ಗಂದಿಗೆಜಿನಸು - ಮೊರ್ರಿ.

ಗಜಭಕ್ಷ್ಯಾ - ಸುವಹಾ - ಸುರಭಿಃ - ರಸಾ - ಮಹೇರಣಾ - ಕುಂದುರುಕೀ - ಪಾ - ಕುಂದರಕೀ - ಸಲ್ಲಕೀ - ಹ್ಲಾದಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಆನೆಬೇಲ.

ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲಾ - ಸುಭಿಕ್ಷಾ - ಧಾತಕೀ - ಧಾತುಪುಷ್ಪಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಧಾತಕೀಕುಸುಮ - ಆರೆಹೂವು.

ಪೃಥ್ವೀಕಾ - ಚಂದ್ರಬಾಲಾ - ಏಲಾ - ನಿಷ್ಕುಟಿಃ - ಬಹುಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ದೊಡ್ಡ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಗಿಡ.

ಉಪಕುಂಚಿಕಾ - ತುಷ್ಣಾ - ಕೋರಂಗೀ - ತ್ರಿಪುಟಾ - ತ್ರುಟಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ - ಸಾ - ಸಣ್ಣಯಾಲಕ್ಕಿ ಗಿಡ.

ವ್ಯಾಧಿಃ ಕುಷ್ಠಂ ಪಾರಿಭಾವ್ಯಂ ವಾಪ್ಯಂ ಪಾಕಲ ಮುತ್ಪಲಂ |

ವ್ಯಾಧಿಃ - ಪು - ಕುಷ್ಠಂ - ಪಾರಿಭಾವ್ಯಂ - ವಾಪ್ಯಂ - ಪಾ - ವಪ್ಯಂ - ಪಾಕಲಂ - ಉತ್ಪಲಂ - ನ - ೬ - ಚಂಗಲ ಕೋಷ್ಠ.

ಶಂಖಿನೀ ಚೋರಪುಷ್ಪೀಸ್ಯಾತ್ಕೇಶಿ (ನ್ಯಥ)ವಿತುನ್ನಕಃ ||೧೭೩||

ಶಂಖಿನೀ - ಚೋರಪುಷ್ಪೀ - ಕೇಶಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕಡಿಯಾಲದಗಿಡದ - ಹಕ್ಕರಿಕೇಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ.

ಝಟಾಮಲಾ ಝಟಾ ತಾಲೀ ಶಿವಾತಾಮಲಕೀತಿಚ |

ವಿತುನ್ನಕಃ - ಪು - ಝಟಾ - ಅಮಲಾ - ಅಝಟಾ - ತಾಲೀ - ಶಿವಾ - ತಾಮಲಕೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ಕಿರುನೆಲ್ಲೀ ಗಿಡ.

ಪ್ರಪೌಂಡರೀಕಂ ಪೌಂಡರ್ಯ

ಪ್ರಪೌಂಡರೀಕಂ - ಪೌಂಡರ್ಯಂ - ಪಾ - ಪುಂಡರ್ಯಂ - ನ - ೨ - ಪುಂಡರೀಕವೆಂಬವ - ಬಳಿನೈದಿಲೆ.

ಮಥತುನ್ನಃ ಕುಬೇರಕಃ || ಕುಣಿಃ ಕಚ್ಛಃ ಕಾಂತಲಕೋ ನಂದಿವೃಕ್ಷೋ

ತುನ್ನಃ - ಕುಬೇರಃ - ಕುಣಿಃ - ಕಚ್ಛಃ - ಕಾಂತಲಕಃ - ನಂದಿವೃಕ್ಷಃ - ಪು - ೬ - ನಂದಿ ಮರ.

ಥರಾಕ್ಷಸೀ | ಚಂಡಾ ಧನಹರೀ ಕ್ಷೇಮ ದುಷ್ಪತ್ರಗಣಹಾಸಕಾಃ ||೧೭೪||

ರಾಕ್ಷಸೀ - ಚಂಡಾ - ಧನಹರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕ್ಷೇಮಃ - ದುಷ್ಪತ್ರಃ - ಗಣಹಾಸಕಃ - ಪು - ೬ - ಕರೀ ಕಚೋರ ವೆಂಬ ಬಲರಾಕ್ಷಸಿ ಗಿಡ.

ವ್ಯಾಳಾಯುಧಂ ವ್ಯಾಘ್ರನಖಂ ಕರಜಂ ಚಕ್ರಕಾರಕಂ |

ವ್ಯಾಳಾಯುಧಂ - ಪಾ - ವ್ಯಾಡಾಯುಧಂ - ವ್ಯಾಘ್ರನಖಂ - ಕರಂಜಂ || ಪಾ || ಕರಜಂ - ಚಕ್ರಕಾರಕಂ - ನ - ೪ - ವ್ಯಾಘ್ರನಖವೆಂಬ ಹುಲಿಯುಗುರುಗಿಡ.

ಸುಷಿರಾ ವಿದ್ರುಮಲತಾ ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿರ್ನಟೀನಲೀ ||೧೭೫|| ಧಮನ್ಯಂಜನಕೇಶೀಚ ಹನುರ್ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನೀ| ಶುಕ್ತಿಃಶಂಖಃ ಖುರಃ ಕೋಲ ದಳಂ ನಖ

ಸುಷಿರಾ || ಪಾ || ಶುಷಿರಾ - ವಿದ್ರುಮಲತಾ - ಕಪೋತಾಂಘ್ರಿಃ - ನಟೀ - ನಲೀ - ಧಮನೀ - ಅಂಜನಕೇಶೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ನಳಯೆಂಬ ಗ್ರಂಧ್ಯ ದ್ರವ್ಯ - ಹನುಃ - ಹಟ್ಟವಿಲಾಸಿನೀ - ಶುಕ್ತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಂಖಃ - ಖುರಃ - ಪು - ಕೋಲದಳಂ - ನಖಂ - ೭ - ನಖವೆಂಬ ಗ್ರಂಧಿಕ ದ್ರವ್ಯ.

ಮಥಾಢಕೀ ||೧೭೬|| ಕಾಕ್ಷೀ ಮೃತ್ಸ್ನಾತುವರಿಕಾ ಮೃತ್ತಾಲಕಸುರಾಷ್ಟ್ರಜೇ |

ಆಢಕೀ - ಕಾಕ್ಷೀ - ಮೃತ್ಸ್ನಾ - ತುವರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮೃತ್ತಾಲಕಂ - ಸುರಾಷ್ಟ್ರಜಂ - ನ - ೬ - ತೊಗರಿಗಿಡ.

ಕುಟನ್ನಟಂ ದಾಶಪುರಂ ವಾನೇಯಂ ಪರಿಪೇಲವಂ ||೧೭೭|| ಪ್ಲವಗೋಪುರ ಗೋನರ್ದ ಕೈವರ್ತೀಮುಸ್ತಕಾನಿಚ |

ಕುಟನ್ನಟಂ - ದಾಶಪುರಂ - ವಾನೇಯಂ - ಪರಿಪೇಲವಂ - ಪ್ಲವಂ - ಗೋಪುರಂ - ಗೋನರ್ದಂ - ಕೈವರ್ತೀಮುಸ್ತಕಂ - ನ - ೮ - ತುಂಗಮುಸ್ತೆ - ತುಂಗೇಗಡ್ಡೆ.

ಗ್ರಂಧಿಪರ್ಣ ಶುಕಂಬರ್ಹಂ ಪುಷ್ಪಂಸ್ಥೌಣೇಯಕುಕ್ಕುರೆ ||೧೭೮||

ಗ್ರಂಧಿಪರ್ಣಂ - ಶುಕಂ - ಬರ್ಹಂ - ಪುಷ್ಪಂ || ಪ || ಬರ್ಹಪುಷ್ಪಂ - ಸ್ಥೌಣೇಯಂ - ಕುಕ್ಕುರಂ - ನ - ೬ - ಸ್ಥೌಣೇಯಕವೆಂಬ ಮಾಚೀಪತ್ರೆ.

ಮರುನ್ಮಾಲಾ ತು ಪಿಶುನಾ ಸ್ಪೃಕ್ಕಾ ದೇವೀ ಲತಾ ಲಘುಃ । ಸಮುದ್ರಾಂತಾ ವಧೂಃ ಕೋಟಿವರ್ಷಾಲಂಕೋಯಿಕೇತ್ಯಪಿ ॥	ಮರುನ್ಮಾಲಾ ‖ ಪ ‖ ಮರುತ್ - ಮಾಲಾ - ಪಿಶುನಾ - ಸ್ಪೃಕ್ಕಾ ‖ ಪ ‖ ಸ್ಪೃಶ್ಯಾ - ದೇವೀ - ಲತಾ - ಲಘುಃ - ಸಮುದ್ರಾಂತಾ - ವಧೂಃ ಕೋಟಿವರ್ಷಾ - ಲಂಕೋಯಿಕಾ ‖ ಪಾ ‖ ಲಂಕಾಸಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೦ - ಸ್ಪೃಕ್ಕೆಯೆಂಬ - ಸುಂಕೇಜೇರು.
ತಪಸ್ವಿನೀ ಜಟಾಮಾಂಸೀ ಜಟಿಲಾ ಲೋಮಶಾ ಮಿಷೀ ।	ತಪಸ್ವಿನೀ - ಜಟಾಮಾಂಸೀ - ಜಟಿಲಾ - ಲೋಮಶಾ - ಅಮಿಷೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಜಟಾಮಾಂಸಿ ಹೆಸರು.
ತ್ವಕ್ಪತ್ರ ಮುತ್ಕಟಂ ಭೃಂಗಂ ತ್ವಚಂ ಚೋಚಂ ವರಾಂಗಕಂ ॥೧೪೦॥	ತ್ವಕ್ - ಚ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪತ್ರಂ - ಉತ್ಕಟಂ - ಭೃಂಗಂ - ತ್ವಚಂ - ಚೋಚಂ ‖ ಸಾ ‖ ಚಂಚು - ವರಾಂಗಕಂ - ನ - ೭ - ಲವಂಗ.
ಕರ್ಚೂರಕೋ ದ್ರಾವಿಡಕಃ ಕಾಲ್ಯಕೋ ವೇದಮುಖ್ಯಕಃ	ಕರ್ಚೂರಕಃ ‖ ಪಾ ‖ ಕರ್ಚುರಕಃ - ದ್ರಾವಿಡಕಃ - ಕಾಲ್ಯಕಃ - ವೇದಮುಖ್ಯಕಃ - ಪು - ೪ - ಗಂಧಕಚೋರದ ಹೆಸರು.
ಓಷಧ್ಯಃ (ಜಾತಿಮಾತ್ರೇ ಸ್ಯು)	ಓಷಧ್ಯಃ ‖ ಪ ‖ ಓಷಧಯಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬ - ೧ - ಜಾತಿಮಾತ್ರೇಸ್ಯುಃ ‖ ಔಷಧಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಮೂಲಿಕೆಗಳ ಹೆಸರು.
(ಅಜಾತೌ) ಸರ್ವಮೌಷಧಂ ॥೧೪೧॥	ಔಷಧಂ - ನ - ೧ - ಅಜಾತೌ ಸರ್ವಂ - ಮೂಲಿಕೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ರೋಗಹರವಾದ ಕಲ್ಕಿ ಕಷಾಯ ಚೂರ್ಣ ಲೇಹ್ಯಾದಿಗಳು
ಶಾಕಾಖ್ಯಂ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಾದಿ	ಶಾಕಾಖ್ಯಂಪತ್ರಪುಷ್ಪಾದಿ ‖ ಭೋಜನಾರ್ಹಗಳಾದ ಎಲೆ - ಹುಪ್ಪು - ಕಾಯಿ - ಕಡ್ಡಿ - ದಂಟು - ಮುಂತಾದ ತರಕಾರೀ ಕಾಯಿಪಲ್ಯಗಳು (ಶಾಕಂ-ಅ-ನ-೧.
ತಂಡುಲೀಯೋಲ್ಪಮಾರಿಷಃ ।	ತಂಡುಲೀಯಃ - ಅಲ್ಪಮಾರಿಷಃ - ಪು - ೨ - ಕೀರೇ ಸೊಪ್ಪು.
ವಿಶಲ್ಯಾಗ್ನಿ ಶಿಖಾನಂತಾ ಫಲಿನೀ ಶಕ್ರಪುಷ್ಪ್ಯಪಿ ॥೧೪೨॥	ವಿಶಲ್ಯಾ - ಅಗ್ನಿಶಿಖಾ - ಅನಂತಾ - ಫಲಿನೀ ‖ ವಾ ‖ ಹಲಿನೀ - ಶಕ್ರಪುಷ್ಪೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಬೆಂಕೆ ಬಿದುರು ಸೊಪ್ಪು - ಅಗ್ನಿಶಿಖೆ.
ಸ್ಯಾದೃಕ್ಷಗಂಧಾ ಛಗಲಾಂಡ್ಯಾವೇಗೀ ವೃದ್ಧದಾರಕಃ। ಜುಂಗಃ	ಋಕ್ಷಗಂಧಾ - ಛಗಲಾಂಡೀ ‖ ಪಾ ‖ ಛಗಲಾಂತ್ರೀ - ಆವೇಗೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ವೃದ್ಧದಾರಕಃ - ಜುಂಗಃ ಪು-೫ - ಅನಂತನಗೊಂಡೇಸೊಪ್ಪು
ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ತು ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷೀ ವಯಸ್ಥಾ ಸೋಮವಲ್ಲರೀ ॥೧೪೩॥	ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ‖ ಪ ‖ ಬ್ರಹ್ಮೀ - ಮತ್ಸ್ಯಾಕ್ಷೀ - ವಯಸ್ಥಾ - ಸೋಮವಲ್ಲರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಹೊನಗೊನೇಸೊಪ್ಪು.
ಪಟುಪರ್ಣೀ ಹೈಮವತೀ ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರೀ ಹಿಮಾವತೀ ।	ಪಟುಪರ್ಣೀ - ಹೈಮವತೀ - ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷೀರೀ - ಹಿಮಾವತೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಘಂಟಾಮಣೀ ಸೊಪ್ಪು.

ಅಯುಪುಚ್ಛೀತು ಕಾಂಭೋಜಿ ಮಾಷಪರ್ಣೀ ಮಹಾಸಹಾ ॥೧೮೪॥

ಅಯುಪುಚ್ಛೀ – ಕಾಂಭೋಜೀ ॥ ಪಾ ॥ ಕಾಂಬೋಜೀ – ಮಾಷಪರ್ಣೀ – ಮಹಾಸಹಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೪ – ಕಾಡುಉದ್ದಿನ ಗಿಡ.

ತುಂಡೀಕೇರೀ ರಕ್ತಫಲಾ ಬಿಂಬಿಕಾ ಪೀಲುಪರ್ಣ್ಯಪಿ

ತುಂಡಿಕೇರೀ – ರಕ್ತಫಲಾ – ಬಿಂಬಿಕಾ – ಪೀಲುಪರ್ಣೀ – ಸ್ತ್ರೀ – ೪ – ಕೆಂಪುತೊಂಡೆಗಿಡ.

ಬರ್ಬರಾ ಕಬರೀ ತುಂಗೀ ಖರಪುಷ್ಪಾಜಗಂಧಿಕಾ ॥೧೮೫॥

ಬರ್ಬರಾ – ಕಬರೀ – ತುಂಗೀ – ಖರಪುಷ್ಪಾ – ಅಜಗಂಧಿಕಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೫ – ನಾರಂಬಾಳೀ ಗಿಡ.

ಏಲಾಪರ್ಣೀತು ಸುವಹಾ ರಾಸ್ನಾ ಯುಕ್ತರಸಾ)ಚನಾ ।

ಏಲಾಪರ್ಣೀ – ಸುವಹಾ – ರಾಸ್ನಾ – ಯುಕ್ತರಸಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೪ – ಮೊಪರಾಸ್ಕೆ – ರಾಸ್ಕೆ.

ಚಾಂಗೇರೀ ಚುಕ್ರಿಕಾದಂತಶಠಾಂಬಷ್ಠಾಮ್ಲಲೋಣಿಕಾ ॥೧೮೬॥

ಚಾಂಗೇರೀ – ಚುಕ್ರಿಕಾ – ದಂತಶಠಾ – ಅಂಬಷ್ಠಾ – ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೫ – ಪುಲ್ಲಂಪುರಚೀ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹೆಸರು.

ಸಹಸ್ರವೇಧೀ ಚುಕ್ರೋಽಮ್ಲವೇತಸ ಶ್ಶತವೇಧ್ಯಪಿ ।

ಸಹಸ್ರವೇಧೀ – ನ್ – ಚುಕ್ರಃ – ಅಮ್ಲವೇತಸಃ – ಶತವೇಧೀ – ನ್ – ಪು – ೪ – ಬಚ್ಚಲು ಹುಣಿಸೆ.

ನಮಸ್ಕಾರೀ ಗಂಧಕಾರೀ ಸಮಂಗಾಖದಿರೇತ್ಯಪಿ ॥೧೮೭॥

ನಮಸ್ಕಾರೀ – ಗಂಧಕಾರೀ – ಸಮಂಗಾ – ಖದಿರಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೪ – ಮುಟ್ಟಿದರೆಮುನಿ ಗಿಡ.

ಜೀವಂತೀ ಜೀವನೀಜೀವಾ ಜೀವನೀಯಾಮಧು(ಶ್ರ್ಯಸಾ ।)

ಜೀವಂತೀ – ಜೀವನೀ – ಜೀವಾ – ಜೀವನೀಯಾ – ಮಧುಃ – ಸ್ತ್ರೀ – ೫ – ಕಿರಿಹಾಲೆಸೊಪ್ಪು

ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷೋ ಮಧುರಕಃ ಶೃಂಗಹ್ರಸ್ವಾಂಗಜೀವಕಾಃ ॥

ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷಃ – ಮಧುರಕಃ – ಶೃಂಗಃ – ಹ್ರಸ್ವಾಂಗಃ – ಜೀವಕಃ – ಪು – ೫ – ಜೀವಕವೆಂಬುವ ಔಷಧ – ಹಕ್ಕೀಕಿಲ್ಲೀ ಗಿಡ.

ಕಿರಾತತಿಕ್ತೋ ಭೂನಿಂಬೋಽನಾರ್ಯತಿಕ್ತೋ

ಕಿರಾತತಿಕ್ತಃ – ಭೂನಿಂಬಃ – ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತಃ – ಪು – ೩ – ನೆಲಬೇವು – ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇಧಾವರವನ್ನೇ – ಚಿರಾಯಿತವೆನ್ನುವರು.

ಥಸಪ್ತಲಾ । ವಿಮಲಾಸಾತಲಾಭೂರಿ ಫೇನಾ ಚರ್ಮಕಷೇತ್ಯಪಿ ।

ಸಪ್ತಲಾ – ವಿಮಲಾ – ಸಾತಲಾ – ಭೂರಿಫೇನಾ – ಚರ್ಮಕಷಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೫ – ಸಾಂಬ್ರಾಣಿಸೊಪ್ಪು.

ವಾಯಸೋಲೀಸ್ವಾದುರಸಾ ವಯಸ್ಥಾ

ವಾಯಸೋಲೀ – ಸ್ವಾದುರಸಾ – ವಯಸ್ಥಾ ॥ ಪಾ ಕಾಯಸ್ಥಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೩ – ಕಾಕೋಳೀಸೊಪ್ಪು.

ಥಮಕೂಲಕಃ । ನಿಕುಂಭೋದಂತಿಕಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣ್ಯುದುಂಬರಪರ್ಣ್ಯಪಿ ॥೧೯೧॥

ಮಕೂಲಕಃ – ಪಾ – ಮಕೂಲಕಃ – ನಿಕುಂಭಃ – ಪು – ದಂತಿಕಾ – ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣೀ – ಉದುಂಬರಪರ್ಣೀ – ಸ್ತ್ರೀ – ೫ – ದಂತಿಗಿಡದ ಹೆಸರು – ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ದಂತಿಚೆಟ್ಟು – ಕೆಲವರು ವೃದ್ಧವೈದ್ಯರು ದಂತಿಯಂದರೆ – ಜಾಪಾಳದ ಕತ್ತಿಯಂತಲೂ – ಕೆಲವರು – ಕರೇಉಮ್ಮತ್ತವೆಂತಲೂ ಹೇಳವರು.

ಅಜಮೋದಾ ತೂಗ್ರಗಂಧ
ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭಾಯವಾನಿಕಾ |
ಮೂಲೇಪೌಷ್ಕರ ಕಾಶ್ಮೀರ
ಪದ್ಮಪತ್ರಾಣಿಪೌಷ್ಕರೇ |

ಅವ್ಯಥಾತಿಚರಾಪದ್ಮಾ ಚಾರ
ಟೀಪದ್ಮಚಾರಿಣೀ |

ಕಾಂಪಿಲ್ಯಃಕರ್ಕಶಶ್ಚಂದ್ರೋ
ರಕ್ತಾಂಗೋರೋಚನೀತ್ಯಪಿ
‖ ೯೨ ‖

ಪ್ರಪುನ್ನಾಟ ಸ್ತ್ವೇಡಗಜೋ
ದದ್ರುಘ್ನಶ್ಚಕ್ರಮರ್ದಕಃ |
ಪದ್ಮಾಟಉರಣಾಖ್ಯಶ್ಚ
ಪಲಾಂಡುಸ್ತುಸುಕಂದಕಃ |

ಲತಾರ್ಕದುದ್ರುಮೌ ತತ್ರಹ
ರಿತೇ

(ಅ)ಮಹೌಷಧಂ | ಲಶುನಂ
ಗೃಂಜನಾರಿಷ್ಟ ಮಹಾಕಂದರ
ಸೋನಕಾಃ ‖
ಪುನರ್ನವಾತು ಶೋಥಘ್ನೀ
ವಿತುನ್ನಂ ಸುನಿಷಣ್ಣಕಂ

ಸ್ಯಾದ್ವಾತಕ ಶ್ಶೀತಲೋಽಪ
ರಾಜಿತಾಶಣಪರ್ಣ್ಯಪಿ ‖

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿಃಕಟಭೀಃ
ಪಣ್ಯಾಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತೀಲತಾ ‖

ವಾರ್ಷಿಕಂತ್ರಾಯಮಾಣಾ
ಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಾಯಂತೀಬಲಭದ್ರಿ
ಕಾ ‖೯೩‖

ಅಜಮೋದಾ - ಉಗ್ರಗಂಧಾ - ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭಾ - ಯವಾನಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಅಜಮೋದದ ಹೆಸರು ಓಮಕಾಳು.

ಪೌಷ್ಕರಂ - ಕಾಶ್ಮೀರಂ - ಪದ್ಮಪತ್ರಂ - ನ - ೩ - ಪೌಷ್ಕರಮೂಲೀ - ತಾವರೇಗಡ್ಡೆ - ಕಾಶ್ಮೀರದ ನೆಲತಾವರೇಗಡ್ಡೆ.

ಅವ್ಯಥಾ - ಅತಿಚರಾ - ಪದ್ಮಾ - ಚಾರಟೀ - ಪದ್ಮಚಾರಿಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ ಹೆಸರು.

ಕಾಂಪಿಲ್ಯಃ - ಕರ್ಕಶಃ - ಚಂದ್ರಃ - ರಕ್ತಾಂಗಃ - ಪು - ರೋಚನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮೆಟ್ಟುಮರ - ರೋಚನೀ ಯೆಂಬುವ ಓಷಧಿ - ಇದನ್ನು - ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಪಚ್ಚೆಲೆಯನ್ನುವರು.

ಪ್ರಪುನ್ನಾಟಃ - ಏಡಗಜಃ - ದದ್ರುಘ್ನಃ - ಚಕ್ರಮರ್ದಕಃ - ಪದ್ಮಾಟಃ - ಉರಣಾಕ್ಷಃ ‖ ಪಾ ‖ ಉರಣಾಖ್ಯಃ - ಪು - ... ತಗಚೇ ಗಿಡದ ಹೆಸರು - ತಗಚಿ - ತಗ್ಗಚ್ಚಿ.

ಪಲಾಂಡುಃ - ಸುಕಂದಕಃ - ಪು - ೨ - ಈರುಳ್ಳಿ - ಹೆಸರು.

ಲತಾರ್ಕಃ - ದುದ್ರುಮಃ - ಪು - ೨ - ಹರಿತೇತತ್ರ - ಹಸಿದೀ - ಈರುಳ್ಳೀ ಹೆಸರು - ತೋಟದ ನೀರುಳ್ಳಿಯೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಮಹೌಷಧಂ - ಲಶುನಂ - ನ - ಗೃಂಜನಃ - ಅರಿಷ್ಟಃ - ಮಹಾಕಂದಃ - ರಸೋನಕಃ - ಪು - ೬ - ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀಗಡ್ಡೆ.

ಪುನರ್ನವಾ - ಶೋಥಘ್ನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕೊಮ್ಮೆಗಿಡ.

ವಿತುನ್ನಂ - ಸುನಿಷಣ್ಣಕಂ - ನ - ೨ - ನೀರುಚಂಚಲೀ - ಸುಲಿವಲ್ಲ

ವಾತಕಃ - ಪು - ಪಾ - ವಾತಕೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶೀತಲಃ - ಪು - ಪಾ - ಶೀತಲಾ - ಅಪರಾಜಿತಾ - ಶಣಪರ್ಣೀ ‖ ಪಾ ‖ ಅಸನಪರ್ಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಹಿಡಿಲೊಲ್ಲಡಗಿಡ.

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿಃ - ಕಟಭೀ - ಪಣ್ಯಾ - ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತೀ - ಲತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಕಂಗೊಂಗೇ ಗಿಡ - ಕಂಗೊಂದೀ ಗಿಡ - ಮಿಂಚುಬಳ್ಳೀ ಗಿಡ - ಸರ್ವಜ್ಞಾತೆ ಓಷಧಿ - ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತೀ.

ವಾರ್ಷಿಕಂ - ನ - ತ್ರಾಯಮಾಣಾ - ತ್ರಾಯಂತೀ - ಬಲಭದ್ರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ನೀರಾಮೆಬಳ್ಳಿ.

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ ಪ್ರಿಯಾಘೃಷ್ಟಿ ರ್ವ್ವಾರಾಹೀ ಬದರೇತ್ಯಪಿ |

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾಪ್ರಿಯಾ - ಘೃಷ್ಟಿಃ - ವಾರಾಹೀ - ಬದರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಹಾಮಚೀಬಳ್ಳಿ - ವಾರ್ಷಿಕಾದಿ - ೮ - ಶಬ್ದಗಳು ವಾರಾಹಿ ಮೂಲಿಕೆಗೆ ಹೆಸರು ಎಂದು ಹೇಳು ವರು.

ಮಾರ್ಕವೋ ಭೃಂಗರಾಜ (ಸ್ಸಾತ್ರಿ)

ಮಾರ್ಕವಃ-ಭೃಂಗರಾಜಃ-ಪು - ೨ - ಗರುಗದಸೊಪ್ಪು.

ಶ್ಯಾಕಮಾಚೀತು ವಾಯಸೀ ||೧೯ ||

ಕಾಕಮಾಚೀ - ವಾಯಸೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಾಚೀಗಿಡ.

ಶತಪುಷ್ಪಾ ಸಿತಛತ್ರಾತಿ ಛತ್ರಾ ಮಧುರಾ ಮಿಸಿಃ | ಅವಾಕ್ಪು ಷ್ಪೀ ಕಾರವೀಚ

ಶತಪುಷ್ಪಾ - ಸಿತಛತ್ರಾ - ಅತಿಛತ್ರಾ - ಮಧುರಾ - ಮಿಸಿಃ - ಪಾ - ಮಸಿಃ - ಅವಾಕ್ಪುಷ್ಪೀ - ಕಾರವೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೭ - ಕಾಡುಸಬ್ಬಸೀಗೆ ಹೆಸರು.

ಸಾರಣೀತು ಪ್ರಸಾರಣೀ (ತಸ್ಯಾಂ)ಕಟಂಭರಾ ರಾಜಬಲಾ ಭದ್ರಬಲೇತಿಚ |

ಸಾರಣೀ || ಪಾ || ಸಾರಣಾ - ಪ್ರಸಾರಣೀ - ಕಟಂಭರಾ - ರಾಜಬಲಾ - ಭದ್ರಬಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಸಾರಣೇ ಗಿಡ.

ಜನೀ ಜತೂಕಾಜನನೀ ಜತು ಕೃಚ್ಚಕ್ರವರ್ತಿನೀ || ೯೦ || ಸಂ ಸ್ಪರ್ಶಾ

ಜನೀ - ಜತೂಕಾ - ಜನನೀ - ಜತುಕೃತ್ || ಪಾ || ಜಂತುಕೃತ್ - ಚಕ್ರವರ್ತಿನೀ - ಸಂಸ್ಪರ್ಶಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೬ - ಚಕ್ರೋಕೆ ಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಚಕ್ರವರ್ತೀಸೊಪ್ಪು.

ಥ ಶಟೀ ಗಂಧಮೂಲೀ ಷಡ್ಗ್ರಂಧಿಕೇತ್ಯಪಿ ! ಕಚ್ಛೂ ರೋಪಿ ಪಲಾಶೋ

ಶಟೀ - ಗಂಧಮೂಲೀ - ಷಡ್ಗ್ರಂಧಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕಚ್ಛೂರಃ - ಪಲಾಶಃ - ಪು - ೫ - ಗಂಟೇಕಚೋರ.

(ಥ) ಕಾರವೇಲ್ಲಃ ಕಟಿಲ್ಲಕಃ || ಸುಷವೀಚಾ

ಕಾರವೇಲ್ಲಃ - ಕಟಿಲ್ಲಕಃ - ಪಾ - ಕಠಿಲ್ಲಕಃ - ಪು - ಸುಷವೀ || ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಹಾಗಲಗಿಡ.

ಥಕುಲಕಂ ಪಟೋಲ ಸ್ತ್ರಿಕ್ತಕಃ ಪಟುಃ |

ಕುಲಕಂ - ನ - ಪಟೋಲಃ - ತಿಕ್ತಕಃ - ಪಟುಃ - ಪು - ೪ - ಕಹಿಪಡವಲಗಿಡ - ಹುಚ್ಚುಪಡವಲಗಿಡ.

ಕೂಷ್ಮಾಂಡಕಸ್ತು ಕರ್ಕಾರು

ಕೂಷ್ಮಾಂಡಕಃ || ಪಾ || ಕೂಷ್ಮಾಂಡಕಃ - ಕರ್ಕಾರುಃ - ಪು - ೨ - ಕುಂಬಳಗಿಡದ ಹೆಸರು - ಸಿಹಿಕುಂಬಳ ಬಳ್ಳೀ - ಈ - ೨ - ಶಬ್ದಗಳೂ - ಸಿಹಿಕುಂಬಳ - ಹೆಗ್ಗುಂಬಳ - ಬೂದಿಕುಂಬಳ - ಬೆಟ್ಟಕುಂಬಳ - ೪ - ಜಾತಿಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು.

ರುರ್ವ್ವಾರುಃ ಕರ್ಕಟೀ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ||

ಉರ್ವಾರುಃ - ಕರ್ಕಟೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸವತೇಗಿಡ.

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಃ ಕಟುತುಂಬೀ (ಸ್ತ್ರೀ)

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಃ - ಕಟುತುಂಬೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಹಿಸೋರೇ ಗಿಡ.

ತುಂಬ್ಯಲಾಬೂ (ರುಭೇಸಮೇ)

ತುಂಬೀ - ಅಲಾಬೂಃ - ಪಾ - ಅಲಾಬುಃ - ಪ ಅಲಾಬೂ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸಿಹಿಸೋರೇಗಿಡದ ಹೆಸರು.

ಚಿತ್ರಾ ಗವಾಕ್ಷೀ ಗೋ ತುಂಬಾ	ಚಿತ್ರಾ - ಗವಾಕ್ಷೀ - ಗೋತುಂಬಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಬಡುಮೆಗಿಡ.
ವಿಶಾಲಾ ತ್ವಿಂದ್ರವಾರುಣೀ |	ವಿಶಾಲಾ - ಇಂದ್ರವಾರುಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಾವು ಮೆಕ್ಕೇಗಿಡ.
ಅರ್ಶೋಘ್ನಃ ಸೂರಣಃ ಕಂದೋ	ಅರ್ಶೋಘ್ನಃ - ಸೂರಣಃ - ಕಂದಃ - ಪು - ೩ - ಜೂರ್ಣಗಡ್ಡೆ - ಕಂದಗಡ್ಡೆ.
ಗಂಡೀರಸ್ತು ಸಮಷ್ಠಿಲಾ |	ಗಂಡೀರಃ - ಪು - ಸಮಷ್ಠಿಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಟ್ಟುವ ಯೇರುವಂಗ ಎಂಬ ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆಗಿಡ
ಕಲಂಬ್ಯುಪೋದಿಕಾ (ಸ್ತ್ರೀತು) ಮೂಲಕಂ ಹಿಲಮೋಚಿಕಾ || ವಾಸ್ತೂಕಂ (ಶಾಕ ಭೇದಾಸ್ಸ್ಯುಃ)	ಕಲಂಬೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಉಪೋದಿಕಾ - ಪಾ - ಉಪೋದಕೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಮೂಲಕಂ - ಪ್ನ - ೧ - ಹಿಲಮೋಚಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ವಾಸ್ತೂಕಂ - ಪ - ವಾಸ್ತೂಕಂ - ನ - ೧ - ಈ ೫ ಪ್ನು - ಶಾಕಭೇದಾಃಸ್ಯುಃ - ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಚ್ಚಲಬಳ್ಳಿ ಸೊಪ್ಪು - ಕಾವು ಬಚ್ಚಲಿ - ಮೂಲಂಗಿ - ಚಿಲಿಕುಹರವೆಸೊಪ್ಪು - ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಈ ಸೊಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು.
ದೂರ್ವಾತು ಶತಪರ್ವಿಕಾ | ಸಹಸ್ರ ವೀರ್ಯಾ ಭಾರ್ಗವ್ಯೌ ರುಹಾ ಽನಂತಾ (ಥಸಾಸಿತಾ) ||೨೦೪||	ದೂರ್ವಾ-ಶತಪರ್ವಿಕಾ-ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯಾ - ಭಾರ್ಗವೀ - ರುಹಾ - ಅನಂತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೬ - ಗರಿಕೇಹುಲ್ಲು.
ಗೋಲೋಮಾ ಶತವೀರ್ಯಾಚ ಗಂಡಾಲೀ ಶಕುಲಾಕ್ಷಕಃ	ಗೋಲೋಮಾ - ಶತವೀರ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸೀತಾಸಾ - ಬಿಳೀಗರಿಕೇಹುಲ್ಲು - ಗಂಡಾಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಕುಲಾಕ್ಷಕಃ - ಪು - ೨ - ಬಳ್ಳಿಗರಿಕೇಹುಲ್ಲು.
ಕುರುವಿಂದೋ ಮೇಘನಾಮಾ ಮುಸ್ತಾ ಮುಸ್ತಕ (ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ಕುರುವಿಂದಃ - ಮೇಘನಾಮಾ - ನ್ - ಪು - ಮುಸ್ತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮುಸ್ತಕಂ - ಪ್ನ - ೪ - ನೀಳವಾದ ತುಂಗೇಗಡ್ಡೆ - ಉದ್ದವಾದ ತುಂಗೆ ಮುಸ್ತೆ ಹೆಸರು.
ಸ್ಯಾದ್ಭದ್ರಮುಸ್ತಕೋ ಗುಂದ್ರಾ	ಭದ್ರಮುಸ್ತಕಃ - ಪು - ಗುಂದ್ರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯ ಭದ್ರಮುಸ್ತೆ.
ಚೂಡಾಲಾ ಚಕ್ರಲೋಚ್ಚಟಾ|	ಚೂಡಾಲಾ - ಚಕ್ರಲಾ - ಉಚ್ಚಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಒಂದು ಗಡ್ಡೆಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಮೋತಿಗಳುಳ್ಳ ಗಂಟುಮುಸ್ತೆ.
ವಂಶೇತ್ವಕ್ಸಾರ ಕರ್ಮಾರತ್ವಚಿಸಾರತೃಣಧ್ವಜಾಃ ||೨೦೬|| ಶತಪರ್ವಾ ಯವಫಲೋ ವೇಣು ಮಸ್ಕರತೇಜನಾಃ	ವಂಶಃ - ತ್ವಕ್ಸಾರಃ - ಕರ್ಮಾರಃ - ತ್ವಚಿಸಾರಃ - ತೃಣಧ್ವಜಃ - ಶತಪರ್ವಾ - ನ್ - ಯವಫಲಃ - ವೇಣುಃ - ಮಸ್ಕರಃ - ತೇಜನಃ - ಪು - ೧೦ ಬಿದಿರು ಗಿಡ.
(ವೇಣವಃ) ಕೀಚಕಾ (ಸ್ತೇಸ್ಯುರ್ಯೇಸ್ವನಂತ್ಯನಿಲೋದ್ಧತಾಃ	ಕೀಚಕಾಃ - ಪು - ೧ - ಯೇಅನಿಲೋದ್ಧತಾಃ - ಸ್ವನಂತಿ ತೇ ವೇಣವಃ ಕೀಚಕಾಃ - ಯಾವ ಬಿದಿರು - ಗಾಳಿ

ಶಾಃ) ‖	ಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕೂಗುತ್ತಿರುವದೊ ಅಂಥಾ ಬಿದಿರು ಗಿಡ.
ಗ್ರಂಥಿ (ರ್ನಾ) ಪರ್ವ ಪರುಷೀ	ಗ್ರಂಥಿಃ - ಪು - ಪರ್ವ - ನ್ - ಪರುಃ - ಷ್ ನ - ೩ - ಬಿದಿರುಗಿಣ್ಣು.
ಗುಂದ್ರ ಸ್ತೇಜನಕ ಶ್ಶರಃ ।	ಗುಂದ್ರಃ - ತೇಜನಕಃ - ಶರಃ - ಪು - ೩ - ಕಾಗೆಬಿದಿರು.
ನಡಸ್ತು ಧಮನಃಪೋಟಗಲೋ	ನಡಃ - ಧಮನಃ - ಪೋಟಗಳಃ - ಪು - ೩ - ದೇವ ನಾಳವೆಂಬ ಲಾಳದಕಡ್ಡಿ ಹೆಸರು.
ಥೋಕಾಶ (ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಇಕ್ಷುಗಂಧಃ ಪೋಟಗಲಃ (ಪು ಭೂಮನಿತು) ಬಲ್ಬಜಾಃ ।	ಕಾಶಂ - ಪ್ನ - ಇಕ್ಷುಗಂಧಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪೋಟಗಲಃ - ಪು - ೩ - ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲು - ಗೊರಸುಹುಲ್ಲು - ಬಲ್ಬಜಾಃ - ಪು - ಬ - ೧ ನೊದೆಹುಲ್ಲು.
ರಸಾಲ ಇಕ್ಷು (ಸ್ತದ್ಭೇದಾಃ)	ರಸಾಲಃ - ಇಕ್ಷುಃ - ಪು - ೨ - ಕಬ್ಬಿನ ಹೆಸರು.
ಪುಂಡ್ರಕಾಂ ತಾರಕಾದಯಃ ‖೨೨‖	ಪುಂಡ್ರಃ - ಕಾಂತಾರಕಃ ಪು - ೨ - ತದ್ಭೇದಾಃ - ಕಬ್ಬಿನ ಭೇದಗಳು - ರಸದಾಳಿ ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದ್ದು.
(ಸ್ಯಾ) ದ್ವೀರಣಂ ವೀರತರಂ	ವೀರಣಂ - ವೀರತರಂ - ನ - ೨ - ಮರಕಬ್ಬಿನ ಹೆಸರು - ಕೆಲವರು ಹುಚ್ಚುಕಬ್ಬು ಎನ್ನುವರು.
(ಮೂಲೇಸ್ಯೋ) ಶೀರ (ಮ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಅಭಯಂ ನಲದಂ ಸೇವ್ಯ ಮಮೃಣಾಲಂ ಜಲಾ ಶಯಂ ‖ ಲಾಮಜ್ಜಕಂ ಲಘು ಲಯ ಮವದಾಹೇಷ್ಟಕಾಪಥೇ ।	ಉಶೀರಂ - ಪ್ನ - ಅಭಯಂ - ನಲದಂ - ಸೇವ್ಯಂ - ಅಮೃಣಾಲಂ - ಜಲಾಶಯಂ - ಲಾಮಜ್ಜಕಂ - ಲಘು ಲಯಂ - ಅವದಾಹಂ - ಇಷ್ಟಕಾಪಥಂ - ನ - ೧೦ - ಅಸ್ಲ ಮೂಲೆ - ಈ ಹುಲ್ಲಿನ ಬೇರಾದ ಲಾಮಂಚದ ಹೆಸರು ಈ ೧೦ ಶಬ್ದಗಳೂ - ಕಬ್ಬಿನಸೋಗೆಗೇಗೂ - ಸೂಲಂಗಿಗೂ ಹೆಸರು ಎಂದು ಕೆಲವರು.
ನಡಾದಯಸ್ತೃಣಂ ಗರ್ಮುತ್ ಶ್ಯಾಮಾಕ ಪ್ರಮುಖಾ ಅಪಿ ।	ನಡಾದಯಃ - ಗರ್ಮುಛ್ಯಾಮಾಕ ಪ್ರಮುಖಾಅಪಿ ತೃಣಂ - ನಡಶಬ್ದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಇದುವರೆಗೂ ಹೇಳ ಲ್ಪಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥಗಳೂ - ಮತ್ತು - ಗರ್ಮುತ್ - ಅಂದರೇ ನವಣೇ - ಶ್ಯಾಮಾಕಃ - ಸಾಮೇ ಮುಂತಾದವೂ ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳು.
(ಅಸ್ತ್ರೀ) ಕುಶಂಕುಥೋದ ರ್ಭಃ ಪವಿತ್ರ (ಮಥ)	ಕುಶಂ - ಪ್ನ - ಕುಥಃ - ದರ್ಭಃ - ಪು - ಪವಿತ್ರಂ - ನ - ೪ - ದರ್ಭೆಹುಲ್ಲಿನ ಹೆಸರುಗಳು - ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ - ಬೃಹದ್ದರ್ಭೆ - ವಸಿಷ್ಠದರ್ಭೆ - ತೃಣದರ್ಭೆ.
ಕತ್ತೃಣಂ । ಪೌರಸೌಗಂಧಿ ಕ ಧ್ಯಾಮದೇವಜಗ್ಧಕರೌಹಿಷಂ. ‖೨೧೨‖	ಕತ್ತೃಣಂ - ಪೌರಂ - ಸೌಗಂಧಿಕಂ - ಧ್ಯಾಮಂ - ದೇವಜಗ್ಧಕಂ - ರೌಹಿಷಂ - ನ - ೬ - ಹಂಚೀಕಡ್ಡಿ - ಬರ ಗುಕಡ್ಡಿಗಳ ಹೆಸರು.
ಛತ್ರಾತಿಛತ್ರ ಪಾಲಘ್ನಾ	ಛತ್ರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಅತಿಛತ್ರಃ - ಪಾಲಘ್ನಃ - ಪು - ೩ - ಛತ್ರಾಕಾರವಾದ ಕೊಡೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹೆಸರು.
ಮಾಲಾತೃಣಕ ಭೂಸ್ತೃಣೇ ।	ಮಾಲಾತೃಣಕಂ - ಭೂಸ್ತೃಣಂ - ನ - ೨ - ಚೇಣಿ

	ಹುಲ್ಲಿನ ಹೆಸರು - ಇದರಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಚಾಪೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಶಷ್ಪಂ ಬಾಲತೃಣಂ	ಶಷ್ಪಂ - ಬಾಲತೃಣಂ - ನ - ೨ - ಎಳೆಹುಲ್ಲು ಎಳೆಗರಿಕೆ ಮುಂತಾದದ್ದು.
ಘಾಸೋ ಯವಸ	ಘಾಸಃ - ಯವಸಃ - ಪ - ಯಾವಸಃ - ಪು - ೩ - ಪಶುಗಳು ತಿನ್ನತಕ್ಕ ಹಸಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಹೆಸರು.
ಸ್ತೃಣ ಮರ್ಜುನಂ ‖೨೧೩	ತೃಣಂ - ಅರ್ಜುನಂ - ನ - ೨ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನಾಬಗೆಯ ಹುಲ್ಲುಗಳು ಬೆರೆದಿರುವ - ಜೆರಿಕೆ ಹುಲ್ಲು.
(ತೃಣಾನಾಂಸಂಹತಿ)ಸ್ತೃಣ್ಯಾ	ತೃಣ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ತೃಣಾನಾಂ ಸಂಹತಿಃ - ಹುಲ್ಲು ರಾಶಿ - ಹುಲ್ಲುಹೊರೆ - ಹುಲ್ಲುಮೆದೆ.
ನಡ್ಯಾತು (ನಡಸಂಹತಿಃ) ।	ನಡ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ನಡಸಂಹತಿಃ - ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಬೆಳದಿರುವ ಬಿದೆಹುಲ್ಲು.
ತೃಣರಾಜಾ ಹ್ವಯಸ್ತಾಲೋ	ತೃಣರಾಜಃ - ತಾಳಃ - ಪು - ೨ - ಓಲೆಗರಿಯಾಗುವ ತಾಳೇಮರದ ಹೆಸರು.
ನಾಳಿಕೇರಸ್ತು ಲಾಂಗಲೀ ‖	ನಾಳಿಕೇರಃ ‖ ಪ - ನಾರಿಕೇಳಃ - ಲಾಂಗಲೀ - ನ್ - ಪು - ತೆಂಗಿನಮರ.
ಘೋಂಟಾತು ಘೂಗಃ ಕ್ರಮುಕೋ ಗುವಾಕಃ ಖಪುರೋ	ಘೋಂಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಘೂಗಃ - ಕ್ರಮುಕಃ - ಗುವಾಕಃ - ಪ - ಗೂವಾಕಃ - ಖಪುರಃ - ಪು - ೫ - ಅಡಿಕೆ ಮರ.
(ಸ್ಯತು । ಫಲ) ಮುದ್ವೇಗ	ಉದ್ವೇಗಂ - ನ - ೧ - ಅಸ್ಯಫಲಂ - ಈ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಫಲಕ್ಕೆ ಹೆಸರು - ಅಡಿಕೆ ಕಾಯಿ.
ಮೇತೇಚ ಹಿಂತಾಲ ಸಹಿತಾಸ್ತ್ರಯಃ ‖೨೧೫‖ ಖರ್ಜೂರಃ ಕೇತಕೀ ತಾಳೀ ಖರ್ಜೂರೀ ಚ ತೃಣ ದ್ರುಮಾಃ ।	ಹಿಂತಾಲಸಹಿತಾ - ಕಿರುತಾಳೇಗಿಡದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ(ಏತೇ ತ್ರಯಃ) ಈ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ (ತಾಳ) ನಾರಿಕೇಳ - ಕ್ರಮುಕಗಳು - ೪ - ಖರ್ಜೂರಃ - ಖರ್ಜೂರದ ಗಿಡ - ಕೇತಕೀ - ಕೇದಿಗೇ ಹುವ್ವಿನ ಗಿಡ - ತಾಳೀ - ಸ್ತ್ರೀ ತಾಳೆ ಓಲೇ ಗಿಡ - ಖರ್ಜೂರೀ - ಈಚಲುಮರ - ಈ - ೮ - ತೃಣದ್ರುಮಾಃ - ತೃಣವೃಕ್ಷಗಳು.
ಇತಿ ವನೌಷಧಿವರ್ಗಃ.	ವನೌಷಧಿವರ್ಗಃ ‖ ಅರಣ್ಯದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಔಷಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವೂ - ಇಷ್ಟು ಇತಿ ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು.

ಸಿಂಹೋ ಮೃಗೇಂದ್ರಃ ಪಂಚಾಸ್ಯೋಹರ್ಯಕ್ಷಃ ಕೇಸರೀಹರಿಃ‖ ಕಂಠೀರವೋ ಗಜರಿಪುಃ ಪಿಂಗದೃಷ್ಟಿ ಮೃಗಾಧಿಪಃ ‖ ೧ ‖	ಸಿಂಹಃ - ಮೃಗೇಂದ್ರಃ - ಪಂಚಾಸ್ಯಃ - ಹರ್ಯಕ್ಷಃ - ಕೇಸರೀ - ನ್ - ಹರಿಃ - ಪು - ಕಂಠೀರವಃ - ಅ ಪು - ಗಜರಿಪುಃ - ಅ ಪು - ಪಿಂಗದೃಷ್ಟಿಃ - ಇ ಪು - ಮೃಗಾಧಿಪಃ - ಅ ಪು - ಇವು ೧೦ ಸಿಂಹದ ಹೆಸರು.

ಶಾರ್ದೂಲ ದ್ವೀಪಿನೌ ವ್ಯಾಘ್ರೇ

ಶಾರ್ದೂಲಃ - ದ್ವೀಪೀ - ನ್ - ವ್ಯಾಘ್ರಃ - ಪು - ೩ - ದೊಡ್ಡಹುಲಿ - ಹೆಬ್ಬುಹುಲಿ.

ತರಕ್ಷುಸ್ತು ಮೃಗಾದನಃ

ತರಕ್ಷುಃ - ಮೃಗಾದನಃ - ಪು - ೨ - ಚಿಟ್ಟೆಹುಲಿ ಶಿವಂಗಿ ಹೆಸರು.

ಪುಂಡರೀಕಃ ಪಂಚನಖ ಶ್ಚಿತ್ರಕಾಯ ಮೃಗದ್ವಿಷೌ ||೨||

ಪುಂಡರೀಕಃ - ಪಂಚನಖಃ - ಚಿತ್ರಕಾಯಃ - ಅ ಪು - ಮೃಗದ್ವಿಟ್ - ಷ ಪು - ಕಿರುಬನ ಹೆಸರು.

ವರಾಹಸ್ಸೂಕರೋ ಘೃಷ್ಟಿಃ ಕೋಲಃ ಪೋತ್ರೀ ಕಿರಿ ಕಿಟಿಃ || ದಂಷ್ಟ್ರೀಘೋಣೀಸ್ತಬ್ಧ ರೋಮಾ ಕ್ರೋಡೋ ಭೂದಾರ (ಇತ್ಯಪಿ)

ವರಾಹಃ - ಸೂಕರಃ || ಪಾ || ಶೂಕರಃ - ಘೃಷ್ಟಿಃ - ಕೋಲಃ - ಪೋತ್ರೀ - ನ್ - ೫ ಊರುಹಂದಿ. ಕಿರಿಃ - ಕಿಟಿಃ - ದಂಷ್ಟ್ರೀ - ನ್ - ಘೋಣೀ - ನ್ - ಸ್ತಬ್ಧರೋಮಾ - ನ್ - ಕ್ರೋಡಃ - ಭೂದಾರಃ - ಪು - ೭ - ಕಾಡುಹಂದಿ.

ಕಪಿಪ್ಲವಂಗ ಪ್ಲವಗಶಾಖಾ ಮೃಗವಲೀ ಮುಖಾಃ || ಮರ್ಕಟೋವಾನರಃಕೀಶೋವನೌಕಾ

ಕಪಿಃ - ಪ್ಲವಂಗಃ - ಪ್ಲವಗಃ - ಶಾಖಾಮೃಗಃ - ವಲೀಮುಖಃ - ಮರ್ಕಟಃ - ವಾನರಃ - ಕೀಶಃ - ವನೌಕಾಃ - ಸ್ - ಪು - ೯ - ಕೋತಿ ಹೆಸರು ಕಪಿ.

ಅಥಭಲ್ಲುಕೇ | ಋಕ್ಷಾಚ್ಛ ಭಲ್ಲಭಲ್ಲೂಕಾ

ಭಲ್ಲುಕಃ - ಋಕ್ಷಃ - ಅಚ್ಛಭಲ್ಲಃ || ಭಲ್ಲೂಕಃ - ಪು - ೪ - ಕರಡಿಯ ಹೆಸರು.

ಗಂಡಕೇಖಡ್ಗಖಡ್ಗಿನೌ ||

ಗಂಡಕಃ - ಖಡ್ಗಃ - ಖಡ್ಗೀ - ನ್ - ಪು - ೩ - ಖಡ್ಗಮೃಗದ ಹೆಸರು.

ಲುಲಾಯೋ ಮಹಿಷೋವಾಹ ದ್ವಿಷತ್ಕಾಸರ ಸೈರಿಭಾಃ |

ಲುಲಾಯಃ - ಮಹಿಷಃ - ವಾಹದ್ವಿಷತ್ - ತ್ - ಕಾಸರಃ - ಸೈರಿಭಃ - ಪು - ೫ - ಕಾಡುಕೋಣ.

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಶಿವಾಭೂರಿಮಾಯು ಗೋಮಾಯು ಮೃಗಧೂರ್ತಕಾಃ||೫||ಸೃಗಾಲ ವಂಚಕ ಕ್ರೋಷ್ಟು ಫೇರುಫೇರವ ಜಂಬುಕಾಃ |

ಶಿವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಭೂರಿಮಾಯುಃ - ಗೋಮಾಯುಃ - ಮೃಗಧೂರ್ತಕಃ - ಸೃಗಾಲಃ - ವಂಚಕಃ - ಕ್ರೋಷ್ಟುಃ - ಫೇರುಃ - ಫೇರವಃ - ಜಂಬುಕಃ - ಪು - ೧೦ - ನರಿಯ ಹೆಸರು - ಕ್ರೋಷ್ಟು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಋಕಾರಾಂತದ ಹಾಗೆಯೆ ರೂಪಬೇದ.

ಓತುರ್ಬಿಡಾಲೋ ಮಾರ್ಜಾರಃ ಪೃಷದಂಶಕ ಆಖುಭುಕ್ || ||೬||

ಓತುಃ - ಬಿಡಾಲಃ - ಮಾರ್ಜಾರಃ || ಪಾ || ಮಾರ್ಜಾಲಃ - ಪೃಷದಂಶಕಃ || ಪಾ || ವೃಷದಂಶಕಃ - ಆಖುಭುಕ್ - ಜ್ - ಪು - ೫ ಬೆಕ್ಕಿನ ಹೆಸರು.

(ತ್ರಯೋ) ಗೌಧೇರಗೌಧಾರ ಗೌಧೇಯಾ (ಗೋಧಿಕಾತ್ಮಜೇ |)

ಗೌಧೇರಃ - ಗೌಧಾರಃ - ಗೌಧೇಯಃ - ಪು - ೩ ಉಡುವಿನ ಮರಿಯ ಹೆಸರು - ಉಡ.

ಶ್ವಾವಿತ್ತುಶಲ್ಯಃ

ಶ್ವಾವಿತ್ - ದ್ - ಶಲ್ಯಃ - ಪು - ೨ - ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ.

(ಸ್ತಲ್ಲೋಮ್ನಿ) ಶಲಲೀ ಶಲಲಂ ಶಲಂ ||೭||

ಶಲಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಲಲಂ - ಶಲಂ - ನ - ೩ - ತಲ್ಲೋಮ್ನಿ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯ ರೋಮದ ಹೆಸರು - ಇದರಿಂದ ನಗಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ವಡಕಾಶಟ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ.

ವಾತಪ್ರಮೀರ್ವಾತಮೃಗಃ

ವಾತಪ್ರಮೀಃ .. ವಾತಮೃಗಃ - ಪು - ೨ - ಗಾಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಸ್ವಭಾವದ ಕಡಹದ ಮೃಗದ ಹೆಸರು.

ಕೋಕ ಸ್ತ್ವೀಹಾಮೃಗೋ ವೃಕಃ |

ಕೋಕಃ - ಈಹಾಮೃಗಃ - ವೃಕಃ - ಪು - ೩ - ತೋಳ.

ಮೃಗೇ ಕುರಂಗ ವಾತಾಯು ಹರಿಣಾ ಜಿನಯೋನಯಃ ||೨೩||

ಮೃಗಃ - ಕುರಂಗಃ - ವಾತಾಯುಃ - ಹರಿಣಃ - ಅಜಿನ ಯೋನಿಃ - ಪು - ೫ - ಜಿಂಕೆಯ ಹೆಸರು.

ಐಣೇಯು ಮೇಣ್ಯಾಶ್ಚರ್ಮಾದ್ಯ ಮೇಣಸ್ಯೈಣ (ಮುಭೇತ್ರಿಷು)

ಐಣ್ಯಾಶ್ಚರ್ಮಾದ್ಯಂಐಣೇಯಂ - ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೇ ಚರ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ - ಐಣೇಯವೆಂದು ಹೆಸರು - ಏಣಸ್ಯ ಚರ್ಮಾದ್ಯಂ ಐಣಂ - ಗಂಡುಜಿಂಕೆಯ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಕೊಂಬು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಐಣವೆಂದು ಹೆಸರು - ಉಭೇ ತ್ರಿಷು - ಈ ೨ - ಶಬ್ದಗಳೂ ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು.

ಕದಳೀ ಕಂದಳೀ|ಚೀನ ಶ್ಚಮೂರುಪ್ರಿಯಕಾವಪಿ ||೨೪|| ಸಮೂರು (ಶ್ಚೇತಿಹರಿಣಾ ಅಮೀ ಅಜಿನಯೋನಯಃ

ಕದಳೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸ - ಕದಳೀ - ನ್ - ಪು - ಮಚ್ಚೇಯರಳೆ - ಕಂದಳೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಗು - ಕಡಹದ ಹೆಸರು - ಚೀನಃ - ಪು - ಹಕ್ಕಿಬಣ್ಣದ ದುಪ್ಪೀ - ಚಮೂರುಃ - ಪು - ಬಾಲವಿಲ್ಲದ ಕಡಹ - ಪ್ರಿಯಕಃ - ಪು - ಕೆಂಪು ಕೂದಲುಳ್ಳ ಹುಲ್ಲೆ - ಸಮೂರುಃ - ಬಿಳೀ ಕೂದಲುಳ್ಳ ದುಪ್ಪಿ - ಅಮೀಹರಿಣಾಃ - ಈ ಮೃಗಗಳು ಅಜಿನಯೋನಯಃ - ಆಸನಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ - ಚರ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಹುಲ್ಲೆಜಾತಿ - ಜಿಂಕೆ ವಿಶೇಷಗಳು.

ಕೃಷ್ಣಸಾರ ರುರು ನ್ಯಂಕು ರಂಕು ಶಂಬರ ರೌಹಿಷಾಃ || ಗೋಕರ್ಣಪೃಷತೈಣರ್ಶ್ಯ ರೋಹಿತಾಶ್ಚಮರೋ (ಮೃಗಾಃ |)

ಕೃಷ್ಣಸಾರಃ - ಪಾ - ಕೃಷ್ಣಶಾರಃ - ಕೃಷ್ಣಮೃಗದ ಹೆಸರು - ಕರೀ ಗಂಡುಜಿಂಕೆ || ರುರುಃ - ಪು - ಕರೀಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳ ದುಪ್ಪಿ || ನ್ಯಂಕುಃ - ತಲೆಬಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಗಂಡು ಜಿಂಕೆ || ರಂಕುಃ - ಬಿಳೀ ಕೂದಲು ಬಹಳವಾಗಿರುವ ಹುಲ್ಲೆ - ಶಂಬರಃ - ಪಾ - ಸಂಬರಃ - ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಹುಲ್ಲೇ - ರೌಹಿಷಃ - ಬೆಟ್ಟಹುಲ್ಲೆ || ಗೋಕರ್ಣಃ - ದೊಡ್ಡಕಿವಿಜಿಂಕೆ | ಪೃಷತಃ - ಚುಕ್ಕೇ ಹುಲ್ಲೇ || ಏಣಃ - ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಕರೀಹುಲ್ಲೇ || ಋಷ್ಯಃ || ಪಾ || ಋಶ್ಯಃ - ಗಂಡುಹುಲ್ಲೆ || ರೋಹಿತಃ - ಚಮರಃ - ಚೌರೀ ಬಾಲದ ಮೃಗ - ಪು - ೧೧ - ಮೃಗಾಃ - ಹುಲ್ಲೆಜಾತಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೃಗಗಳು

ಗಂಧರ್ವ ಶ್ಶರಭೋರಾಮ ಸ್ಸೃಮರೋ ಗವಯಶ್ಶಶಃ ||

ಗಂಧರ್ವಃ - ಕಸ್ತೂರಿಕಬ || ಶರಭಃ ಎಂಟು ಕಾಲುಗಳಿಂದಲೂ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿಂದಲೂ - ಉಗ್ರವಾಗಿರುವ ಸಿಂಹ ನಾಶಕ ಮೃಗ || ರಾಮಃ - ಹಿರಿಯದುಪ್ಪಿ - ಸೃಮರಃ - ದೊಡ್ಡ ಚವರೀ ಮೃಗ - ಶಶಃ - ಮೊಲ - ಈ ೬ - ಪು.

ಇತ್ಯಾದಯೋ ಮೃಗೇಂದ್ರಾದ್ಯಾಗವಾದ್ಯಾಃ ಪಶುಜಾತಯಃ |	ಇತ್ಯಾದಯಃ - ಇವೇ ಮೊದಲಾಗಿಉಳ್ಳ ಗಂಧರ್ವಾದಿ ಶಬ್ದಗಳೂ - ಮೃಗೇಂದ್ರಾದ್ಯಾಃ - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿಂಹಾದಿ ಶಬ್ದಗಳು - ಗವಾದ್ಯಾಃ - ಮುಂದೆ ವೈಶ್ಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಗವಾದಿ ಶಬ್ದಗಳೂ ಸಹ - ಪಶುಜಾತಯಃ - ಪಶುಜಾತಿಯ ಬೇರೇ ಬೇರೆ ಹೆಸರು
ಉಂದುರುರ್ಮೂಷಿಕೋಪ್ಯಾಖುಃ	ಉಂದುರುಃ - ಮೂಷಿಕಃ - ಪಾ - ಮೂಷಕಃ - ಆಖುಃ - ಪು - ೩ - ಇಲಿಯ ಹೆಸರು.
ಗಿರಿಕಾ ಬಾಲಮೂಷಿಕಾ ||	ಗಿರಿಕಾ - ಬಾಲಮೂಷಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಚಿಟ್ಟಿಲಿ.
ಚುಚುಂದರೀ ಗಂಧಮೂಷೀ	ಚುಚುಂದರೀ - ಗಂಧಮೂಷೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಮೂಗಿಲಿ.
ದೀರ್ಘದೇಹೀ ತುಮೂಷಿಕಾ	ದೀರ್ಘದೇಹೀ - ಮೂಷಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹೆಗ್ಗಣ.
ಸರಟಃ ಕೃಕಲಾಸ ಸ್ಸ್ಯಾತ್	ಸರಟಃ - ಕೃಕಲಾಸಃ - ಪು - ೨ - ಹೆಂಟೆಗೊದ್ದ - ವೋತೀಕ್ಯಾತ - ಕೊಂಡೇಕೇತ -
ಮುಸಲೀ ಗೃಹಗೋಧಿಕಾ	ಮುಸಲೀ - ಪಾ - ಮುಷಲೀ - ಗೃಹಗೋಧಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಲ್ಲಿಯ ಹೆಸರು ಗೌಳಿಯೆಂತಲೂ ಅನ್ನುವರು.
ಲೂತಾ ಸ್ತ್ರೀ ತುಂತುವಾಯೋರ್ಣನಾಭಮರ್ಕಟಕಾ (ಸ್ಸಮಾಃ) |	ಲೂತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ತಂತುವಾಯಃ - ಊರ್ಣನಾಭಃ - ಮರ್ಕಟಕಃ - ಪು - ಜಾಡನಹುಳು.
ನೀಲಂಗುಸ್ತು ಕ್ರಿಮಿಃ	ನೀಲಂಗುಃ - ಕ್ರಿಮಿಃ - ಪು - ೨ - ನಾನಾಬಗೆಯ ಹುಳುಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು.
ಕರ್ಣಜಲೂಕಾ ಶತಪದ್ಯುಭೇ ||	ಕರ್ಣಜಲೂಕಾ - ಪಾ - ಕರ್ಣಜಲೌಕಾ - ಶತಪದೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಜರೀ ಅಥವ ಸಾವಿರಕಾಲು.
ವೃಶ್ಚಿಕಶ್ಶೂಕಕೀಟಸ್ಸ್ಯಾತ್	ವೃಶ್ಚಿಕಃ - ಶೂಕಕೀಟಃ - ಪು - ೨ - ಕೊಂಡೀ ವಿಷದ ಚೇಳು - ಕರೀಚೇಳು - ಖಣಜದ ಹುಳುವಿಗೂ ಹೆಸರು.
ಅಲಿದ್ರೋಣೌತು ವೃಶ್ಚಿಕೇ |	ಅಳೀ - ನ್ - ಪಾ - ಅಲೀ - ನ್ - ದ್ರೋಣಃ - ಪಾ - ದ್ರೂಣಃ - ವೃಶ್ಚಿಕಃ - ಪು - ೩ - ಕೆಂಪುಚೇಳು - ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಚೇಳಿಗೂ ಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು.
ಪಾರಾವತಃ ಕಲರವಃ ಕಪೋತಃ	ಪಾರಾವತಃ - ಕಲರವಃ - ಕಪೋತಃ - ಪು - ೩ - ಹಾಲುವಾಣದ ಹಕ್ಕಿಯ ಹೆಸರು - ಪಾರಿವಾಳದಹಕ್ಕಿ - ಮತ್ತು - ಗುಟ್ರುಬ್ಬಿಯ ಆಕಾರದಿಂದ ಜೋಗವಾಗಿ ಕೂಗುವ ಹಕ್ಕಿ.
ಶಶಾದನಃ ||೩೩೦|| ಪತ್ರೀ ಶ್ಯೇನ	ಶಶಾದನಃ - ಪತ್ರೀ - ನ್ - ಶ್ಯೇನಃ - ಪು - ೩ - ಗಿಡಗ
ಉಲೂಕಸ್ತು ವಾಯಸಾರಾತಿ ಪೇಚಕೌ	ಉಲೂಕಃ - ವಾಯಸಾರಾತಿಃ - ಪೇಚಕಃ - ಪು - ೩ - ಗೂಗೆ - ಗೂಬೆ.

ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಸ್ತು ಭರದ್ವಾಜಃ

ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಃ - ಭರದ್ವಾಜಃ - ಪು - ೨ - ಭರದ್ವಾಜ ಹಕ್ಕಿ - ಅಂದರೆ - ಹುಲಿಯ ಕಂಣುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚುವಹಕ್ಕಿ.

ಖಂಜರೀಟಸ್ತು ಖಂಜನಃ ||

ಖಂಜರೀಟಃ - ಖಂಜನಃ - ಪು - ೨ - ಗೀಜಗಸಹಕ್ಕಿ - ಕಾಡಿಗೆಸೊಗಸಿನಹಕ್ಕಿ - ಗಿಜುಗಾರಹಕ್ಕಿ - ಗೌಜಲಹಕ್ಕಿ.

ಲೋಹಪೃಷ್ಠಸ್ತು ಕಂಕಸ್ಸ್ಯಾತ್

ಲೋಹಪೃಷ್ಠಃ - ಕಂಕಃ - ಪು - ೨ - ಹರಡೇ ಹಕ್ಕಿ - ಅಂದರೆ ಹದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದ - ಕಬ್ಬಾರೆ ಹದ್ದು.

(ದಥ)ಚಾಷಃ ಕಿಕೀದಿವೀ |

ಚಾಷಃ - ಕಿಕೀದಿವಿಃ - ಪು - ೨ - ಹಾಲಹಕ್ಕಿ ಹೆಸರು - ಶಕುನದಹಕ್ಕಿ.

ಕಲಿಂಗ ಭೃಂಗ ಧೂಮ್ಯಾಟಾ

ಕಲಿಂಗಃ - ಭೃಂಗಃ - ಧೂಮ್ಯಾಟಃ - ಪು - ೩ - ಕುಳ್ಕು ಟಿಯೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯ ಹೆಸರು.

(ಅಥಾ್ಯ) ಚ್ಛತಪತ್ರಕಃ ||
ದಾರ್ವ್ಯಾಘಾಟೋ

ಶತಪತ್ರಕಃ - ದಾರ್ವಾಘಾಟಃ - ಪು - ೨ - ಮರಕುಟಿಕ ನಹಕ್ಕಿ.

ಥಸಾರಂಗಃ ಸ್ತೋಕಕಶ್ಚಾತ
ಕ (ಸ್ಸಮಾಃ) |

ಸಾರಂಗಃ || ಪಾ || ಶಾರಂಗಃ - ಸ್ತೋಕಕಃ - ಚಾತಕಃ - ಪು - ೩ - ಮಳೆಗುಟಕಿನ ಹಕ್ಕಿ - ಚಾತಕಪಕ್ಷಿ.

ಕೃಕವಾಕು ಸ್ತಾಮ್ರಚೂಡಃ
ಕುಕ್ಕುಟಶ್ಚರಣಾಯುಧಃ ||

ಕೃಕವಾಕುಃ - ತಾಮ್ರಚೂಡಃ - ಕುಕ್ಕುಟಃ - ಚರಣಾಯುಧಃ - ಪು - ೪ - ಕೋಳಿ.

ಚಟಕಃಕಲವಿಂಕಸ್ಸ್ಯಾ (ತ್ತಸ್ಯ
ಸ್ತ್ರೀ) ಚಟಕಾ

ಚಟಕಃ - ಕಲವಿಂಕಃ - ಪು - ೨ - ಗುಬ್ಬಿ ಹೆಸರು - ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ - ಚಟಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ತಸ್ಯಸ್ತ್ರೀ, ಹೆಂಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚೀ

(ತಯೋಃ | ಪುಮಪತ್ಯೇ |)
ಚಾಟಕೈರ (ಸ್ಸ್ತ್ರ್ಯಪತ್ಯೇ) ಚಟ
ಕೈ (ವಸಾ)

ಚಾಟಕೈರಃ - ಪು - ಚಟಕಾ ಸ್ತ್ರೀ - ಎಸ್ನು - ಪುಮ ಪತ್ಯಸ್ತ್ರ ಪತ್ಯೇಚಕ್ರಮಾತ್ - ಚಾಟಕೈರವೆಂದರೆ ಗಂಡುಗುಬ್ಬಚ್ಚೀಮರಿ - ಚಟಕಾ - ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚೀಮರಿ.

ಕರ್ಕರೇಟುಃ ಕರೇಟುಸ್ಸ್ಯಾ

ಕರ್ಕರೇಟುಃ - ಕರೇಟುಃ - ಪು - ೨ - ಕರಿಕ್ಕರೇ ಹೆಸರು.

ತೃಕಣ ಕೃಕರಾ (ಸಮೌ)

ಕೃಕರಃ - ಪು - ೨ - ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ ಹೆಸರು - ಕಳ್ಳಿರವಕ್ಕಿ - ಕಾಡುಕೊಕ್ಕರೆ - ಕಾಡುಬಕ.

ವನಪ್ರಿಯಃ ಪರಭೃತಃ
ಕೋಕಿಲಃಪಿಕ (ಇತ್ಯಪಿ) ||

ವನಪ್ರಿಯಃ - ಪರಭೃತಃ - ಕೋಕಿಲಃ - ಪಿಕಃ - ಪು - ೪ - ಕೋಗಿಲೆ.

ಕಾಕೇತು ಕರಟಾರಿಷ್ಟ ಬಲಿ
ಪುಷ್ಟಸಕೃತ್ಪ್ರಜಾಃ| ಧ್ವಾಂಕ್ಷಾ
ತ್ಮಘೋಷ ಪರಭೃದ್ಬಲಿ ಭುಗ್
ವಾಯಸಾಅಪಿ ||೨೩||

ಕಾಕಃ - ಕರಟಃ - ಅರಿಷ್ಟಃ - ಬಲಿಪುಷ್ಟಃ - ಸಕೃ ತ್ಪ್ರಜಃ - ಧ್ವಾಂಕ್ಷಃ - ಆತ್ಮಘೋಷಃ - ಪರಭೃತ್ - ಬಲಿ ಭುಕ್ - ಜ್ - ವಾಯಸಃ - ಚಿರಜೀವೀ - [illegible] - ಏಕದೃ ಷ್ಟಿಃ - ಮೌಕಳಿಃ - ಇ - ಪು - ಪಿಕವರ್ಧನಃ - ಪು - [illegible] ಕಾಗೆಯ ಹೆಸರು - ವಾಯಸಪಕ್ಷಿ.

ಚಿರಜೀವೀ ಚೈಕದೃಷ್ಟಿ
ರ್ಮೌಕಲಿಃ ಶಿಲವರ್ಧನಃ
ದ್ರೋಣಕಾಕಸ್ತು ಕಾಕೋಲೋ
ದಾತ್ಯೂಹಃ ಕಾಲಕಂಟಕಃ ||

ದ್ರೋಣಕಾಕಃ - ಕಾಕೋಲಃ - ಪು - ದೊಡ್ಡಕಾಗೆ.
ದಾತ್ಯೂಹಃ - ಕಾಲಕಂಟಕಃ - ಅ - ಪು - ೨ - ಭರತ ಪಕ್ಷಿ - ನೀರುಕಾಗೆ.

ಆತಾಯಿ ಚಿಲ್ಲೌ

ಆತಾಯಿನ್ - ನ್ - ಪಾ - ಆತಾಯೀ - ನ್ - ಚಿಲ್ಲಃ - ಪು - ೨ - ಗುಂಡುಮುಳಕನಹಕ್ಕಿ - ಕೆಂಪುಕಾಗೆ.

ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯ ಗೃಧ್ರೌ
ಕೀರಶುಕೌ(ಸಮೌ ||)
ಕ್ರುಙ್ ಕ್ರೌಂಚೋ

ದಾಕ್ಷಾಯ್ಯಃ - ಗೃಧ್ರಃ - ಪು - ಹದ್ದಿನ ಹೆಸರು - ಕೀರಃ - ಶುಕಃ - ಪು - ೨ - ಗಿಳಿಯ ಹೆಸರು.
ಕ್ರುಙ್ - ಚ - ಪು - ಕ್ರೌಂಚಃ - ಪು - ೨ - ಪು - ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿ - ನೀರುಕೋಳಿ

ಥಬಕಃ ಕಹ್ವಃ

ಬಕಃ - ಕಹ್ವಃ - ಪು - ೨ - ದೊಡ್ಡಕೊಕ್ಕರೆ - ಬಕ ಪಕ್ಷಿ.

ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವಸ್ತು ಸಾರಸಃ ||

ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವಃ - ಸಾರಸಃ - ಪು - ೨ - ಸಾರಸಪಕ್ಷಿ - ನೀರುಹಕ್ಕಿ - ಜಲಪಕ್ಷಿ.

ಕೋಕ ಶ್ಚಕ್ರ ಶ್ಚಕ್ರವಾಕೋ
ರಥಾಂಗಾಹ್ವಯ ನಾಮಕಃ |
ಕಾದಂಬಃ ಕಲಹಂಸಃ ಸ್ಯಾ

ಕೋಕಃ - ಚಕ್ರಃ - ಚಕ್ರವಾಕಃ - ರಥಾಂಗಾಹ್ವಯ ನಾಮಕಃ - ಪು - ೪ - ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿ.
ಕಾದಂಬಃ - ಕಲಹಂಸಃ - ಪು - ೨ - ಧೂಮ್ರವರ್ಣದ ಕಾಲು ಮೂಗೂ ಇರುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ.

ದುತ್ಕ್ರೋಶ ಕುರರೌ(ಸಮೌ ||)

ಉತ್ಕ್ರೋಶಃ - ಕುರರಃ - ಪು - ೨ - ಕುರುವಕ್ಕಿ ಹೆಸರು.

ಹಂಸಾಸ್ತು ಶ್ವೇತಗರುತ
ಶ್ಚಕ್ರಾಂಗಾ ಮಾನಸೌಕಸಃ

ಹಂಸಾಃ - ಶ್ವೇತಗರುತಃ - ತ್ - ಚಕ್ರಾಂಗಾಃ - ಮಾನಸೌಕಸಃ - ಸ್ - ಪು - ಬ - ೪ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ ಹೆಸರು.

ರಾಜಹಂಸಾ (ಸ್ತು ತೇ ಚಂಚು
ಚರಣೈ ರ್ಲೋಹಿತೈ ಸ್ಸಿತಾಃ ||

ರಾಜಹಂಸಃ - ಪು - ೧ - ಲೋಹಿತೈಃ - ಚಂಚುಚರಣೈಃ - ಸಿತಾಸ್ತೇ - ಕೆಂಪಾದ ಕಾಲುಗಳೂ ಮೂಗೂ ಉಳ್ಳ ಬಿಳಿಯ ಹಂಸೆ.

ಮಲಿನೈ ರ್ಮಲ್ಲಿಕಾಖ್ಯಾಸ್ತೇ

ಮಲ್ಲಿಕಃ - ಪಾ - ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಃ - ಪು - ೧ - ಮಲಿನೈಃ - ಚಂಚುಚರಣೈರ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ - ಮಾಸಲುಬಣ್ಣದ ಕಾಲುಗಳೂ ಮೂಗೂ ಉಳ್ಳ ಬಿಳಿಯ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ.

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ (ಸ್ಸಿತೇತರೈಃ ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ - ಪು - ೧ - ಸಿತೇತರೈಃ - ಚಂಚುಚರಣೈರುಪಲಕ್ಷಿತಾಸ್ತೇ - ಕಪ್ಪಾದ ಮೂಗೂ ಕಾಲೂ ಉಳ್ಳ ಬಿಳಿಯ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ.

ಶರಾಡಿ ರಾಟಿ ರಾಡಿಃ

ಶರಾರಿಃ - ಆಟಿಃ - ಆಡಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಮರಕುಟ ಗನಹಕ್ಕಿ.

ಬಲಾಕಾ ಬಿಸಕಂಠಿಕಾ ||	ಬಲಾಕಾ - ಬಿಸಕಂಠಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕೊರಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೊಡ್ಡಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ.
(ಹಂಸಸ್ಯಯೋಷಿ) ದ್ವರಟಾ	ವರಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಹಂಸಸ್ಯಯೋಷಿತ್ - ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಹೆಣ್ಣುಹಂಸೆ.
(ಸಾರಸಸ್ಯತು) ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ |	ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ - ಪಾ - ಲಕ್ಷಣಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸಾರಸಸ್ಯ ಯೋಷಿತ್ - ಹೆಣ್ಣುನೀರಪಕ್ಕಿ ಜಲಪಕ್ಷಿ.
ಜತುಕಾ ಜಿನಪತ್ರಾಸ್ಯಾ ತ್ಪರೋಷ್ಣೀ ತೈಲಪಾಯಿಕಾ ||	ಜತುಕಾ || ಪಾ || ಜತೂಕಾ - ಅಜಿನಪತ್ರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಪಟದಪಕ್ಕಿ - ಪರೋಷ್ಣೀ - ತೈಲಪಾಯಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಮರಗಕ್ಕಿ - ಇದು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
ಚರ್ವಿಕಾ ಮಕ್ಷಿಕಾ ನೀಲೀ	ಚರ್ವಿಕಾ - ಮಕ್ಷಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ನೀಲೀ - ಕರೀನೊಣ.
ಸರಘಾ ಮಧುಮಕ್ಷಿಕಾ	ಸರಘಾ - ಮಧುಮಕ್ಷಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಜೇನುಹುಳ.
ಪತಂಗಿಕಾ ಪುತ್ತಿಕಾಸ್ಯಾ	ಪತಂಗಿಕಾ - ಪುತ್ತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಈಚಲುಹುಳ.
ದ್ದಂಶಸ್ತು ವನಮಕ್ಷಿಕಾ ||	ದಂಶಃ - ಪು - ವನಮಕ್ಷಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಾಡುನೊಣ.
ದಂಶೀ (ತಜ್ಜಾತಿರಲ್ಪಾಸ್ಯಾ	ದಂಶೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಅಲ್ಪಾತಜ್ಜಾತಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ - ಚಿಕ್ಕ ಕಾಡುನೊಣ.
ದ್ಗಂಡೋಲೀ ವರಟಾ ದ್ವಯೋಃ	ಗಂಡೋಲೀ - ಪ - ಗಂಧೋಲೀ - ವರಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕೆಂಪುಕುಂಬಿ - ಕಣಜದ ಹುಳ.
ಭೃಂಗಾರೀ ಚೀರಿಕಾ ಚೀರೀ ಝಿಲ್ಲಿಕಾ (ಸಮಾ ಇಮಾಃ ||	ಭೃಂಗಾರೀ - ಚೀರಿಕಾ - ಪ - ಝೀರುಕಾ - ಪ - ಚೀರುಕಾ - ಚೀರೀ - ಝಿಲ್ಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ರೆಕ್ಕೆ ಇರುವೆ.
(ಸಮೌ) ಪತಂಗ ಶಲಭೌ	ಪತಂಗಃ - ಶಲಭಃ - ಪು - ೨ - ಪತಂಗದ ಹುಳು - ಮಿಡಿತೆ.
ಖದ್ಯೋತೋ ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣಃ|	ಖದ್ಯೋತಃ - ಜ್ಯೋತಿರಿಂಗಣಃ - ಪು - ೨ - ಮಿಣುಕು ಹುಳ.
ಮಧುವ್ರತೋ ಮಧುಕರೋ ಮಧುಲಿಣ್ಮಧುಪಾಲಿನಃ ||೨೯|| ದ್ವಿರೇಫ ಪುಷ್ಪಲಿಡ್ಭೃಂಗಷಟ್ಪದ ಭ್ರಮರಾಳಯಃ | ಇಂದಿಂದಿರ ಶ್ಚಂಚರೀಕೋ ರೋಲಂಬೋ ಬಂಭರಶ್ಚಸಃ ||೩೦||	ಮಧುವ್ರತಃ - ಮಧುಕರಃ - ಮಧುಲಿಟ್ - ಹ್ - ಮಧುಪಃ - ಅಲೀ - ನ್ - ದ್ವಿರೇಫಃ - ಪುಷ್ಪಲಿಟ್ - ಹ್ - ಭೃಂಗಃ - ಷಟ್ಪದಃ - ಭ್ರಮರಃ - ಅಲಿಃ - ಇಂದಿಂದಿರಃ - ಚಂಚರೀಕಃ - ರೋಲಂಬಃ - ಬಂಭರಃ - ಪು - ೧೫ - ದುಂಬಿಯ ಹೆಸರು.
ಮಯೂರೋ ಬರ್ಹಿಣೋ ಬರ್ಹೀ ನೀಲಕಂಠೋ ಭುಜಂಗ ಭುಕ್ | ಶಿಖಾವಳಶ್ಶಿಖೀಕೇಕೀ ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸ್ಯಪಿ ||೩೧||	ಮಯೂರಃ - ಬರ್ಹಿಣಃ - ಬರ್ಹೀ - ನ್ - ನೀಲಕಂಠಃ - ಭುಜಂಗಭುಕ್ - ಜ್ - ಶಿಖಾವಳಃ - ಶಿಖೀ - ನ್ - ಕೇಕೀ - ನ್ - ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸೀ - ನ್ - ಪು - ೯ - ನವಿಲು.

ಕೇಕಾ (ವಾಣೀ ಮಯೂರಸ್ಯ)

ಕೇಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಮಯೂರಸ್ಯ ವಾಣೀ - ನವಿಲಿನ ಕೂಗು - ಮಯೂರ ಧ್ವನಿ.

(ಸಮೌ)ಚಂದ್ರಕ ಮೇಚಕೌ | ಶಿಖಾಚೂಡಾಶಿಖಂಡಸ್ತು ಪಿಂಛ ಬರ್ಹೇ (ನಪುಂಸಕೇ)

ಚಂದ್ರಕಃ - ಮೇಚಕಃ - ಪು - ೨ - ನವಿಲುಗರಿಯ ಕಣ್ಣು - ಶಿಖಾ - ಚೂಡಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ನವಿಲುಜುಟ್ಟಿನ ಹೆಸರು - ಶಿಖಂಡಃ - ಪು - ಪಿಂಛಂ - ಬರ್ಹಂ - ನ - ೩ - ನವಿಲುಗರಿ.

ಖಗೇ ವಿಹಂಗ ವಿಹಗವಿಹಂಗಮ ವಿಹಾಯಸಃ | ಶಕುಂತಪಕ್ಷಿ ಶಕುನಿ ಶಕುಂತಶಕುನದ್ವಿಜಾಃ || ೩೨ || ಪತತ್ರಿಪತ್ರಿಪತಗಪತತ್ಪತ್ರರಥಾಂಡಜಾಃ | ನಗೌಕೋ ವಾಜಿವಿಕಿರವಿವಿಷ್ಕಿರ ಪತತ್ರಯಃ ||೩೩|| ನೀಡೋದ್ಭವಾ ಗರುತ್ಮಂತಃ ಪಿತ್ಸಂತೋ ನಭಸಂಗಮಾಃ |

ಖಗಃ - ವಿಹಂಗಃ - ವಿಹಗಃ - ವಿಹಂಗಮಃ - ವಿಹಾಯಃ - ಸ್ - ಶಕುಂತಿಃ - ಪಕ್ಷೀ - ನ್ - ಶಕುನಿಃ - ಶಕುಂತಃ - ಶಕುನಿಃ - ದ್ವಿಜಃ - ಪತತ್ರೀ - ನ್ - ಪತ್ರೀ - ನ್ - ಪತಗಃ - ಪತತ್ ಪತ್ರರಥಃ - ಅಂಡಜಃ - ನಗೌಕಾಃ - ಸ್ - ವಾಜೀ - ನ್ - ವಿಕಿರಃ - ವಿಃ - ವಿಷ್ಕಿರಃ - ಪತತ್ರಿಃ - ನೀಡೋದ್ಭವಃ - ಗರುತ್ಮಂತಃ - ತ್ - ಪಿತ್ಸಂತಃ - ತ್ - ನಭಸಂಗಮಃ - ಪು - ೨೬ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನಾಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರು.

(ತೇಷಾಂ ವಿಶೇಷಾ). ಹಾರೀತೋ ಮದ್ಗುಃ ಕಾರಂಡವಃ ಪ್ಲವಃ || ೩೪ || ತಿತ್ತಿರಿಃ ಕುಕ್ಕುಭೋ ಲಾವೋ ಜೀವಂಜೀವಶ್ಚಕೋರಕಃ | ಕೋಯಷ್ಟಿಕಷ್ಟಿಟ್ಟಿಭಕೋ ವರ್ತಕೋ ವರ್ತಿಕಾದಯಃ

ಹಾರೀತಃ - ಪು - ೧ - ಹಸುಬನಹಕ್ಕಿ - ಮದ್ಗುಃ - ಪು - ೧ - ನೀರುಹಕ್ಕಿ - ಕಾರಂಡವಃ - ಪು - ೧ - ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರುವ ನೀರುಹಕ್ಕಿ || ಪ್ಲವಃ - ಪು - ೧ - ಚಿಕ್ಕನೀರುಕೋಳಿ - ತಿತ್ತಿರಿಃ - ಪುಲ್ಲಿಂಗ - ೧ - ವೇಷದ ಪಕ್ಷಿ - ಕುಕ್ಕುಭಃ - ಪು - ೧ - ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿ - ಲಾವಃ - ಪು - ೧ - ಲಾವುಹಕ್ಕಿ - ಜೀವಂಜೀವಃ - ಪು - ೧ - ಮುದನಪಕ್ಷಿ ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ - ಚಕೋರಕಃ - ಪು - ೧ - ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿ - ಬೆಳದಿಂಗಳಹಕ್ಕಿ - ಕೋಯಷ್ಟಿಕಃ - ಪು - ಕೀಚು ಬಾಲದಹಕ್ಕಿ - ಟಿಟ್ಟಿಭಕಃ - ಪು - ೧ - ಲಕುಮುಕೀಹಕ್ಕಿ - ವರ್ತಕಃ - ಪು - ೧ - ಕೆಂಪಲೇಹಕ್ಕಿ - ವರ್ತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸಿಳಿಪಿಡಿಹಕ್ಕಿ - ಈ ೧೩ ಶಬ್ದಗಳೂ ಪಕ್ಷಿಭೇದಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು.

ಗರುತ್ಪಕ್ಷಚ್ಛದಾಃ ಪತ್ರಂ ಪತತ್ರಂ ಚ ತನೂರುಹಂ |

ಗರುತ್ - ಪಕ್ಷಃ - ಛದಃ - ಪು - ಪತ್ರಂ - ಪತತ್ರಂ - ತನೂರುಹಂ - ನ - ೬ ರೆಕ್ಕೆಯ ಹೆಸರು.

(ಸ್ತ್ರೀ) ಪಕ್ಷತಿಃ ಪಕ್ಷಮೂಲಂ

ಪಕ್ಷತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಪಕ್ಷಮೂಲಂ - ನ - ೨ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬುಡ.

ಚಂಚುಸ್ತ್ರೋಟೀ (ಉಭೇಸ್ತ್ರಿಯೌ |)

ಚಂಚುಃ - ತ್ರೋಟಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಪಕ್ಷಿಯ ಮೂಗಿನ ಹೆಸರು - ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊಕ್ಕು - ಹಕ್ಕಿಯಕುಟಿ.

ಪ್ರಡೀನೋಡ್ಡೀನ ಸಂಡೀನಾ (ನ್ಯೇತಾಃ ಖಗಗತಿಕ್ರಿಯಾಃ |

ಪ್ರಡೀನಂ - ನ - ೧ - ಹಾರಾಡುವಿಕೆ - ನೆಗೆಯುವಿಕೆ - ಉಡ್ಡೀನಂ - ನ - ೧ - ಓಡುವಿಕೆ - ಹಾಯುವಿಕೆ -

	ಸಂಡೀನಂ - ನ - ೧ - ವಾಲುವಿಕೆ - ಇಳಿಯುವಿಕೆ - ಏತಾಃ - ಈ ೩ ಖಗ ಗತಿಕ್ರಿಯಾಃ - ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು.
ಪೇಶೀಕೋಶೌ ದ್ವಿಹೀನೇಂಡಂ	ಪೇಶೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕೋಶಃ - ಪು - ಅಂಡಂ - ನ - ೩ - ಹಕ್ಕಿಯ ಮೊಟ್ಟೆ.
ಕುಲಾಯೋನೀಡ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ಕುಲಾಯಃ - ಪು - ನೀಡಂ - ಪ್ನ - ೨ ಹಕ್ಕಿಗೂಡು.
ಪೋತಃಪಾಕೋರ್ಭಕೋಡಿಂಭಃ ಪೃಥುಕಶ್ಶಾವಕಶ್ಶಿಶುಃ |	ಪೋತಃ - ಪಾಕಃ - ಅರ್ಭಕಃ - ಡಿಂಭಃ - ಪೃಥುಕಃ - ಶಾವಕಃ - ಶಿಶುಃ - ಪು - ೭ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು. ಹಕ್ಕಿಯಮರಿ.
(ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೌ) ಮಿಥುನಂ ದ್ವಂದ್ವಂ	ಮಿಥುನಂ - ದ್ವಂದ್ವಂ - ನ - ೨ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರ ಜೋಡಿಯ ಹೆಸರು. ದಂಪತಿಗಳು - ಗಂಡಹೆಂಡಿರು.
ಯುಗ್ಮಂ ತು ಯುಗಳಂ ಯುಗಂ |	ಯುಗ್ಮಂ - ಯುಗಳಂ - ಯುಗಂ - ನ ೩ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇತರ ಜೊತೆಯ ಹೆಸರು.
ಸಮೂಹ ನಿವಹ ವ್ಯೂಹ ಸಂದೋಹ ವಿಸರ ವ್ರಜಾಃ ‖ ಸ್ತೋಮೌಘ ನಿಕರ ವ್ರಾತ ವಾರ ಸಂಘಾತಸಂಚಯಾಃ ‖ ೨೫ ‖ ಸಮುದಾಯಸ್ಸಮುದಯಸ್ಸಮವಾಯಶ್ಚಯೋಗಣಃ(ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ತು) ಸಂಹತಿರ್ವೃಂದಂ ನಿಕುರುಂಬಂ ಕದಂಬಕಂ ಪೂಗೋವಿತಾನಂ ಪ್ರಕರೋ ಮಂಡಲಂ ಚಕ್ರವಾಳಕಂ | ಪಟಲಂ ಪೇಟಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಸ್ಯಾಚ್ಚಕ್ರಂ ಜಾಲಂ ಚ ಜಾಲಕಂ ‖ ‖೨೬‖	ಸಮೂಹಃ - ನಿವಹಃ - ವ್ಯೂಹಃ - ಸಂದೋಹಃ - ವಿಸರಃ - ವ್ರಜಃ - ಸ್ತೋಮಃ - ಓಘಃ - ನಿಕರಃ - ವ್ರಾತಃ - ವಾರಃ - ಸಂಘಾತಃ - ಸಂಚಯಃ - ಸಮುದಾಯಃ - ಸಮುದಯಃ - ಸಮವಾಯಃ - ಚಯಃ - ಗಣಃ - ಪು - ಸಂಹತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬೃಂದಂ - ನಿಕುರುಂಬಂ - ಕದಂಬಕಂ - ನ ಪೂಗಃ (೧ - ಪು) ವಿತಾನಂ (ಅ - ಪು) ಪ್ರಕರಃ (ಅ - ಪು) ಮಂಡಲಂ ಚಕ್ರವಾಳಕಂ ಪಟಲಂ (ಅ - ನ) ಪೇಟಿಕಾ (ಅ - ಸ್ತ್ರೀ) ಚಕ್ರಂ ಜಾಲಂ ಜಾಲಕಂ (ಅ - ನ) ಈ ೩೨ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರು.
(ಸಮೈ) ರ್ವರ್ಗಃ	ವರ್ಗಃ - ಪು - ೧ - ಸಮೈಃ - ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನಗಳಾಗಿ ರುವ ಸಜಾತೀಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಹೆಸರು.
ಬೃಂದಭೇದಾಃ)	ಬೃಂದಭೇದಾಃ - ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಗುಂಪುಗಳ ವಿಶೇಷನಾಮಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ -
ಸಂಘ ಸಾರ್ಥೌತು (ಜಂತುಭಿಃ)	ಸಂಘಃ - ಸಾರ್ಥಃ - ೨ - ಜಂತುಭಿಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷನಾಮ.
ಸಜಾತೀಯೈಃ ಕುಲಂ	ಕುಲಂ - ನ - ೧ - ಸಜಾತೀಯೈಃ - ಸಮಾನಜಾತೀಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಹೆಸರು.
ಯೂಥಂ (ತಿರಶ್ಚಾಂ ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ) ‖೨೭‖	ಯೂಥಂ - ಪ್ನ - ೧ - ತಿರಶ್ಚಾಂ - ಮನುಷ್ಯರು ವಿನಾ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಜಂತುಗಳ ಗುಂಪಿಗೂ ಯೂಥವೆಂದು ಹೆಸರು

(ಪಶೂನಾಂ) ಸಮಜೋ

ಸಮಜಃ - ಪು - ೧ - ಪಶೂನಾಂ - ಪಶುಗಳ ಹಿಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಮಜವೆಂದು ಹೆಸರು.

(ನ್ಯೇಷಾಂ) ಸಮಾಜೋಥ

ಸಮಾಜಃ - ಪು - ೧ ಅನ್ಯೇಷಾಂ - ಪಶುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸಮಾಜವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಸಧರ್ಮಿಣಾಂ | ಸ್ಯಾನ್ನಿಕಾಯಃ

ನಿಕಾಯಃ - ಪು - ೧ - ಸಧರ್ಮಿಣಾಂ - ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರ ಗುಂಪಿಗೆ ನಿಕಾಯವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಪುಂಜರಾಶೀತ್ಯುತ್ಕರಃ ಕೂಟಮಸ್ತ್ರಿಯಾಮ್ ||೨೫೯||

ಪುಂಜಃ - ರಾಶೀ - ಉತ್ಕರಃ - ಪು - ಕೂಟಂ - ಪ್ನ - ಈ - ಧಾನ್ಯದ ರಾಶಿ.

ಕಾಪೋತ ಶೌಕಮಾಯೂರ ತೈತ್ತಿರಾದೀನಿ (ತದ್ಗಣೇ |).

ಕಾಪೋತಂ - ನ - ಪಾರಿವಾಳದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗುಂಪು - ಶೌಕಂ - ನ - ಗಿಣಿಗಳಹಿಂಡು - ಮಾಯೂರಂ - ನ - ನವಿಲುಗಳ ಗುಂಪು - ತೈತ್ತಿರಂ - ನ - ವೇಧಪಕ್ಷಿಗಳ ಗುಂಪು - ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ಈ ಮೇರೆ - ತದ್ಗಣೇ - ಆಯಾ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು - ಉದಾಹರಣ - ಬಾಕಂ - ಬಕಸಂಘ.

(ಗೃಹಾಸಕ್ತಾಃ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಾ) ಶ್ಛೇಕಾಸ್ತ್ವಗೃಹ್ಯಕಾಶ್ಚ ತೇ ||

ಛೇಕಾಃ - ಪು - ಛೇಕಾಃ - ಗೃಹ್ಯಕಾಃ - ಪು - ೨ - ಗೃಹಾಸಕ್ತಾಃ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಾಃ - ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕುವ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಮೃಗಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು.

ಇತಿ ಸಿಂಹಾದಿವರ್ಗಃ.

ಸಿಂಹಾದಿವರ್ಗಃ - ಸಿಂಹವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು - ಇತಿ - ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು.

ಮನುಷ್ಯಾ ಮಾನುಷಾ ಮರ್ತ್ಯಾ ಮನುಜಾ ಮಾನವಾ ನರಾಃ | ಸ್ಯುಃ ಪುಮಾಂಸಃ ಪಂಚಜನಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಪೂರುಷಾನರಃ ||೨೬.೧

ಮನುಷ್ಯಃ - ಮಾನುಷಃ - ಮರ್ತ್ಯಃ - ಮನುಜಃ - ಮಾನವಃ - ನರಃ - ಪುಮಾನ್ - ಸ್ - ಪಂಚಜನಃ - ಪುರುಷಃ - ಪೂರುಷಃ - ನರಃ - ರ್ - ಪು - ೧೧ ಮನುಷ್ಯರ ಹೆಸರು

ಸ್ತ್ರೀಯೋಷಿದಬಲಾಯೋಷಾ ನಾರೀ ಸೀಮಂತಿನೀ ವಧೂಃ | ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನೀವಾಮಾ ವನಿತಾ ಮಹಿಲಾ (ತಥಾ) ||೨೬.೨||

ಸ್ತ್ರೀ - ಯೋಷಿತ್ - ಅ - ಅಬಲಾ - ಯೋಷಾ - ನಾರೀ - ಸೀಮಂತಿನೀ - ವಧೂಃ - ಊ - ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನೀ - ವಾಮಾ - ವನಿತಾ - ಮಹಿಳಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೧ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರ ಹೆಸರು.

(ವಿಶೇಷಾಸ್ತ್ವಂ) ಗನಾ ಭೀರುಃ ಕಾಮಿನೀ ವಾಮಲೋಚನಾ | ಪ್ರಮದಾ ಮಾನಿನೀ ಕಾಂತಾ ಲಲನಾಚ ನಿತಂಬಿನೀ

ಅಂಗನಾ - ೧ - ಒಳ್ಳೇ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವಳು - ಭೀರುಃ - ೧ - ಭಯವುಳ್ಳವಳು - ಕಾಮಿನೀ - ೧ - ಪುರುಷಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವಳು - ವಾಮಲೋಚನಾ - ೧ - ಒಳ್ಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು - ಪ್ರಮದಾ - ೧ - ಬಹಳ ಮದವೇರಿ

||೨೬೩|| ಸುಂದರೀ ರಮಣೀ ರಾಮಾ

ದವಳು - ಮಾನಿನೀ - ೧ - ಪ್ರಣಯಕೋಪವುಳ್ಳವಳು - ಪಾ - ಭಾಮಿನೀ - ೧ - ಶೃಂಗಾರಾದಿ ಭಾವವುಳ್ಳವಳು - ಕಾಂತಾ - ೧ - ಚಲುವಾದ ರೂಪುಳ್ಳವಳು - ಲಲನಾ - ೧ ವಿಸ್ತೋದಗಾತಿ - ನಿತಂಬಿನೀ - ೧ - ದೊಡ್ಡ ಪಿರ್‍ರ್ರಿಗಳುಳ್ಳವಳು - ಸುಂದರೀ - ರೂಪಲಾವಣ್ಯವುಳ್ಳವಳು - ರಮಣೀ - ೧ - ನಾಯಕನನ್ನು ರಮಿಸುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವಳು - ರಾಮಾ- ೧ - ಗೀತಕಲಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ತಾನಾಗಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಮೋಹಿಸುವಳು - ಸ್ತ್ರೀ - ಈ - ೧೨ - ಆಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆಸರು.

ಕೋಪನಾ (ಸೈವ) ಭಾಮಿನೀ|

ಕೋಪನಾ - ಭಾಮಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸ್ನೇಹ - ಕೋಪವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆಸರು - ಕೋಪಗಾತಿ.

ವರಾರೋಹಾ ಮತ್ತಕಾಶಿ ನ್ಯುತ್ತಮಾ ವರವರ್ಣಿನೀ ||

ವರಾರೋಹಾ - ಮತ್ತಕಾಶಿನೀ - ಉತ್ತಮಾ ವರವರ್ಣಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆಸರು - ಗುಣದಿಂದಲೂ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಜಾತಿಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದವಳು.

(ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾ) ಮಹಿಷೀ

ಮಹಿಷೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾ - ಪಟ್ಟದರಾಣಿ.

ಭೋಗಿನ್ಯೋ(ನ್ಯಾನೃಪಸ್ತ್ರಿಯಃ

ಭೋಗಿನ್ಯಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಅನ್ಯಾಃ - ನೃಪಸ್ತ್ರಿಯಃ - ಅರಸು ಭೋಗಪಡುವದಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತರಾಗಿ - ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಲ್ಲದ ಭಂಗಾರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು.

ಪತ್ನೀಪಾಣಿ ಗೃಹೀತೀಚ ದ್ವಿತೀಯಾ ಸಹಧರ್ಮಿಣೀ ||೨೬೪|| ಭಾರ್ಯಾಜಾಯಾ (ಥಪುಂಭೂಮ್ನಿ ದಾರಾಃ) (ಸ್ಯಾತ್ತು)

ಪತ್ನಿ - ಪಾಣಿಗೃಹೀತೀ - ದ್ವಿತೀಯಾ - ಸಹಧರ್ಮಿಣೀ - ಭಾರ್ಯಾ - ಜಾಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ದಾರಾಃ - ಪು - ಬ - ೭ ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿ - ಮೊದಲಿನ ೪ - ಶಬ್ದಗಳು - ಯಜ್ಞಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಹೆಂಡತಿಗೂ - ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೂ ಹೆಸರು

ಕುಟುಂಬಿನೀ |ಪುರಂಧ್ರೀ

ಕುಟುಂಬಿನೀ - ಪುರಂಧ್ರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ ಪುತ್ರಭೃತ್ಯಾದಿ ಕುಟುಂಬವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೆಸರು - ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗಳು.

ಸುಚರಿತ್ರಾತು ಸತೀಸಾಧ್ವೀ ಪತಿವ್ರತಾ ||೨೬೫||

ಸುಚರಿತ್ರಾ - ಸತೀ - ಸಾಧ್ವೀ - ಪತಿವ್ರತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಪತಿವ್ರತೆಯ ಹೆಸರು.

ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕಾಧ್ಯೂಢಾ ಧಿವಿನ್ನಾಥ

ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕಾ - ಅಧ್ಯೂಢಾ - ಅಧಿವಿನ್ನಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು.

ಸ್ವಯಂವರಾ | ಪತಿಂವರಾಚ ವರ್ಯಾಥ

ಸ್ವಯಂವರಾ - ಪತಿಂವರಾ - ವರ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ತಾನಾಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ವರಿಸುವ ಸ್ವಯಂವರದ ಹೆಣ್ಣು.

ಕುಲಸ್ತ್ರೀ ಕುಲಪಾಲಿಕಾ ||

ಕುಲಸ್ತ್ರೀ - ಕುಲಪಾಲಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ವ್ಯಭಿಚಾರ ದೋಷಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವವಳು.

ಕನ್ಯಾ ಕುಮಾರೀ	ಕನ್ಯಾ - ಕುಮಾರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಮದುವೆ ಇಲ್ಲದ ಹುಡಿಗಿ.
ಗೌರೀತು ನಗ್ನಿಕಾನಾಗತಾರ್ತವಾ ।	ಗೌರೀ - ನಗ್ನಿಕಾ - ಅನಾಗತಾರ್ತವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ನೈನೆರೆಯದೆ ಇರುವ ಹುಡುಗಿ.
ಸ್ಯಾನ್ಮಧ್ಯಮಾ ದೃಷ್ಟರಜಾ	ಮಧ್ಯಮಾ - ದೃಷ್ಟರಜಾಃ - ಸ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹೊಸದಾಗಿ ಮೈನೆರೆದ ಹುಡುಗಿ.
ಸ್ತರುಣೀ ಯುವತಿ(ಸ್ಸಮೇ॥	ತರುಣೀ - ತಾ - ತಲುನೀ - ಯುವತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಾಯದವಳು.
ಸಮಾಃ) ಸ್ನುಷಾ ಜನೀ ವಧ್ವ	ಸ್ನುಷಾ - ಜನೀ - ವಧೂಃ - ೩ - ಸೊಸೆ.
ಶ್ಚಿರಂಟೀತು ಸುವಾಸಿನೀ ॥	ಚಿರಂಟೀ - ಸುವಾಸಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಮುತ್ತೈದೆ.
ಇಚ್ಛಾವತೀ ಕಾಮುಕಾ ಸ್ಯಾ	ಇಚ್ಛಾವತೀ - ಕಾಮುಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಬಹಳ ಆಸೆಯುಳ್ಳವಳು.
ದ್ವೃಷಸ್ಯಂತೀತು ಕಾಮುಕೀ ॥	ವೃಷಸ್ಯಂತೀ - ಕಾಮುಕೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ರತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸೆಯುಳ್ಳವಳು.
(ಕಾಂತಾರ್ಥಿನೀತು ಯಾ ಯಾತಿ ಸಂಕೇತಂ ಸಾ) ಭಿಸಾರಿಕಾ ।	ಅಭಿಸಾರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಕಾಂತಾರ್ಥಿನೀ ಯಾ ಸಂಕೇತಂ ಯಾತಿ ಸಾ ಅಭಿಸಾರಿಕಾ - ಪರಪುರುಷನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸ್ತ್ರೀ.
ಪುಂಶ್ಚಲೀ ಧರ್ಷಣೀ ಬಂಧಕ್ಯ ಸತೀ ಕುಲಟೇತ್ವರೀ ॥೨೬೦॥ ಸ್ವೈರಿಣೀ ಪಾಂಸುಲಾ(ಚಸ್ಯಾ)	ಪುಂಶ್ಚಲೀ - ಧರ್ಷಣೀ - ಬಂಧಕೀ - ಅಸತೀ - ಕುಲಟಾ - ಇತ್ವರೀ - ಸ್ವೈರಿಣೀ - ಪಾಂಸುಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಹಾದರಗಿತ್ತಿ.
ದಶಿಶ್ವೀ (ಶಿಶುನಾ ವಿನಾ)	ಅಶಿಶ್ವೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಶಿಶುನಾ ವಿನಾ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವಳು.
ಅವೀರಾ (ನಿಷ್ಪತಿಸುತಾ)	ಅವೀರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ನಿಷ್ಪತಿಸುತಾ - ಗಂಡನೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಇಲ್ಲದವಳು.
ವಿಶ್ವಸ್ತಾ ವಿಧವೇ ಸಮೇ ॥	ವಿಶ್ವಸ್ತಾ - ವಿಧವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಮುಂಡೆ.
ಆಲಿಸ್ಸಖೀ ವಯಸ್ಯಾಥ	ಆಲಿಃ - ಸಖೀ - ವಯಸ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಸ್ನೇಹಿತಳು.
ಪತಿ ವತ್ನೀ ಸಭರ್ತೃಕಾ ।	ಪತಿವತ್ನೀ - ಸಭರ್ತೃಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ ಗಂಡನುಳ್ಳವಳು.
ವೃದ್ಧಾ ಪಲಿಕ್ನೀ	ವೃದ್ಧಾ - ಪಲಿಕ್ನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ ಮುದುಕಿ.
ಪ್ರಾಜ್ಞೀತು ಪ್ರಜ್ಞಾ	ಪ್ರಾಜ್ಞೀ - ಪ್ರಜ್ಞಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಬುದ್ಧಿವಂತಳು.
ಪ್ರಾಜ್ಞಾತು ಧೀಮತೀ ॥	ಪ್ರಾಜ್ಞಾ - ಧೀಮತೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ.
ಶೂದ್ರೀ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಸ್ಯಾ)	ಶೂದ್ರೀ ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ - ತಾನು ಯಾವ ಜಾತಿಯವಳಾಗಲಿ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು.
ಚ್ಛೂದ್ರಾ (ತಜ್ಜಾತಿರಂಗನಾ।	ಶೂದ್ರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ತಜ್ಜಾತಿಃ - ಅಂಗನಾ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರು.

ಅಭೀರೀತು ಮಹಾಶೂದ್ರೀ (ಜಾತಿಪುಂಯೋಗಯೋ ಸ್ಸಮೇ

ಅಭೀರೀ - ಮಹಾಶೂದ್ರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಜಾತಿಪುಂಯೋಗಯೋಸ್ಸಮೆ - ಗೊಲ್ಲರ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಿಗಾದರೂ ಗೊಲ್ಲನ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳಿಗಾದರೂ ಹೆಸರು.

ಆ ರ್ಯಾ ಣೀ (ಸ್ವಯ)ಮರ್ಯಾ ಸ್ಯಾತ್

ಆರ್ಯಾಣೀ - ಅರ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ವೈಶ್ಯಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ - ವೈಶ್ಯನಿಗಾದರೂ ಇತರರಿಗಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣ್ಯಪಿ

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ - ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗಾದರೂ - ಇತರರಿಗಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರು.

ಉ ಪಾ ಧ್ಯಾ ಯಾ ಪ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯೀ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾ - ಉಪಾಧ್ಯಾಯೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ತಾನೇ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವಳು.

ಸ್ಯಾದಾಚಾರ್ಯಾ (ಪಿಚಸ್ವತಃ) ||

ಆಚಾರ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಸ್ವತಃ - ತಾನಾಗಿ - ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನು, ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಪಂಡಿತಳು.

ಆಚಾರ್ಯಾಣೀ (ತು ಪುಂಯೋಗೆ)

ಆಚಾರ್ಯಾಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ತಾನು ಮೂಢಳಾದರೂ - ಪುಂಯೋಗೆ - ಪಂಡಿತನಾದ ವಿದ್ಯಾಗುರುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು.

(ಸ್ಯಾ) ದರ್ಯೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯೀ ತಥಾ |

ಅರ್ಯೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ತಾನು ಶೂದ್ರಳಾದಾಗ್ಯೂ ವೈಶ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರು ಕ್ಷತ್ರಿಯೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ತಥಾ - ತಾನು ವೈಶ್ಯಜಾತಿಯವಳಾದರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯೀ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನೀ - ಉಪಾಧ್ಯಾಯೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪಂಡಿತನಾದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು.

ಪೋಟಾ(ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಲಕ್ಷಣಾ ||
||೨೭||

ಪೋಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಲಕ್ಷಣಾ - ಸ್ತ್ರೀ ಲಕ್ಷಣವೂ ಪುರುಷ ಲಕ್ಷಣವೂ ಉಳ್ಳವಳ ಹೆಸರು.

ವೀರಪತ್ನೀ ವೀರಭಾರ್ಯಾ

ವೀರಪತ್ನೀ - ವೀರಭಾರ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ವೀರನ ಹೆಂಡತಿಯು.

ವೀರಮಾತಾತು ವೀರಸೂಃ

ವೀರಮಾತಾ - ಋ - ವೀರಸೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ವೀರನನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ.

ಜಾತಾಪತ್ಯಾ ಪ್ರಜಾತಾಚ ಪ್ರಸೂತಾಚ ಪ್ರಸೂತಿಕಾ ||

ಜಾತಾಪತ್ಯಾ - ಪ್ರಜಾತಾ - ಪ್ರಸೂತಿಕಾ - ಪ್ರಸೂತಿಕಾ || ಪಾ || ಪ್ರಸೂತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವವಳ ಹೆಸರು.

(ಸ್ತ್ರೀ)ನಗ್ನಿಕಾ ಕೋಟವೀಸಮ್ಯ

ನಗ್ನಿಕಾ - ಕೋಟವೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಬೆತ್ತಲೆಯಿರುವವಳ ಹೆಸರು.

ದೂತೀ ಸಂಚಾರಿಕೇ (ಸಮೇ)

ದೂತೀ - ಸಂಚಾರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ದೂತಿಕೆಯ ಹೆಸರು.

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯ (ರ್ಧವೃದ್ಧಾ ಯಾ ಕಾಷಾಯವಸನಾಧವಾ ॥

ಕಾತ್ಯಾಯನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಯಾಅರ್ಧವೃದ್ಧಾ ಕಾಷಾಯವಸನಾ ಅಧವಾ - ಅರ್ಧ ಮುದುಕಿಯಾಗಿ ಮುಂಡೆಯಾದವಳು

ಸ್ಯೈರಂಧ್ರೀ (ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥಾ ಸ್ವವಶಾ ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕಾ ।

ಸ್ಯೈರಂಧ್ರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥಾ ಸ್ವವಶಾ ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕಾ ಚ ಯಾ ಸಾ - ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ - ಇತರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ - ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗಂಧಲೇಪನಾದ್ಯಲಂಕಾರ ಮಾಡುವವಳು.

ಅಸಿಕ್ನೀ (ಸ್ಯಾದವೃದ್ಧಾ ಯಾ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಂತಃಪುರಚಾರಿಣೀ) ॥

ಅಸಿಕ್ನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಅವೃದ್ಧಾ ಪ್ರೇಷ್ಯಾ ಅಂತಃಪುರಚಾರಿಣೀ ಯಾ ಸಾ - ಮುದಿಕಿಯಲ್ಲದೆ - ರಾಜಸ್ತ್ರೀಯರ ಚಾಕರಳಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಇರುವವಳು.

ವಾರಸ್ತ್ರೀ ಗಣಿಕಾ ವೇಶ್ಯಾ ರೂಪಾಜೀವಾಥ

ವಾರಸ್ತ್ರೀ - ಗಣಿಕಾ - ವೇಶ್ಯಾ - ರೂಪಾಜೀವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಸೂಳೆಯ ಹೆಸರು.

(ಸಾ ಜನೈಃ । ಸತ್ಕೃತಾ) ವಾರಮುಖ್ಯಾ (ಸ್ಯಾ)

ವಾರಮುಖ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಜನೈಃಸತ್ಕೃತಾ ಸಾ - ಜನರಿಂದ ಬಹುಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂಳೆ.

ತ್ಕುಟ್ಟನೀಶಂಭಲೀ (ಸಮೇ) ॥

ಕುಟ್ಟನೀ - ಶಂಭಲೀ - ಪಾ - ಸಂಭಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ತಲೆಹಿಡಿಕಿ ಕುಟಣಿಗಿತ್ತಿ.

ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕಾತ್ವೀಕ್ಷಣಿಕಾ ದೈವಜ್ಞಾಥ

ವಿಪ್ರಶ್ನಿಕಾ - ಈಕ್ಷಣಿಕಾ - ದೈವಜ್ಞಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕಣಿ ಹೇಳುವ ಕೊರವಂಜಿ.

ರಜಸ್ವಲಾ । ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣ್ಯವಿರಾತ್ರೇಯೀ ಮಲಿನೀಪುಷ್ಪವತ್ಯಪಿ ॥ ೨೮೦ ॥ ಋತುಮತ್ಯ ಪ್ಯುದಕ್ಯಾಪಿ ಸ್ಯಾ

ರಜಸ್ವಲಾ - ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣೀ - ಅವಿಃ - ಆತ್ರೇಯೀ - ಮಲಿನೀ - ಪುಷ್ಪವತೀ - ಋತುಮತೀ - ಉದಕ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಮುಟ್ಟಾದ ಹೆಂಗಸು.

ದ್ರಜಃ ಪುಷ್ಪಮಾರ್ತವಂ ।

ರಜಃ - ಪ - ಪುಷ್ಪಂ - ಆರ್ತವಂ - ನ - ೩ - ಮುಟ್ಟು - ಸ್ತ್ರೀಯ ರಜಸ್ಸು.

ಶ್ರದ್ಧಾಳುರ್ದೋಹದವತೀ

ಶ್ರದ್ಧಾಳುಃ - ದೋಹದವತೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ ಬಸುರಿನ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವಳು.

ನಿಷ್ಕಲಾ ವಿಗತಾರ್ತವಾ ॥

ನಿಷ್ಕಲಾ ॥ ಪಾ ॥ ನಿಷ್ಕಲೀ - ವಿಗತಾರ್ತವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮುಟ್ಟುನಿಂತ ಮುದುಕಿ.

ಆಪನ್ನಸತ್ವಾ ಸ್ಯಾದ್ಗುರ್ವಿಣ್ಯಂತರ್ವತ್ನೀಚ ಗರ್ಭಿಣೀ ।

ಆಪನ್ನಸತ್ವಾ - ಗುರ್ವಿಣೀ - ಅಂತರ್ವತ್ನೀ - ಗರ್ಭಿಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಬಸುರಿ.

(ಗಣಿಕಾದೇಸ್ತು) ಗಾಣಿಕ್ಯಂ ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯಂ ಯೌವತಂ(ಗಣೇ) ॥

ಗಾಣಿಕ್ಯಂ - ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯಂ - ಯೌವತಂ ॥ ಪ ॥ ಯೌವನಂ - ನ - ೩ - ಗಣಿಕಾದೇಃಗಣೇ - ಗಣಿಕಾದಿಗಳ ಸಮೂಹ - ಗಾಣಿಕ್ಯಂ - ನ - ೧ - ಸೂಳೆಯರಗುಂಪು - ಗಾರ್ಭಿಣ್ಯಂ - ನ - ೧ - ಬಸುರಿಯರಗುಂಪು - ಯೌವತಂ - ನ - ೧ - ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗಿಯರ ಗುಂಪು.

ಪುನರ್ಭೂರ್ದಿಧಿಷೂ(ರೂಢಾದ್ವಿ)

ಪುನರ್ಭೂಃ - ದಿಧಿಷೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ದ್ವಿಃಊಢಾ - ಎರಡನೆ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಗಸು.

(ಸ್ತಸ್ಯಾ) ದಿಧಿಷುಃ (ಪತಿಃ।

ದಿಧಿಷುಃ - ಪು - ೧ ತಸ್ಯಾಃಪತಿಃ - ಎರಡನೆ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಗಸಿನ ಗಂಡ.

ಸತುದ್ವಿಜೋ(ಽ) ಗ್ರೇದಿಧಿಷು (ಸ್ಸೈವಯಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಿನೀ) ॥

ಅಗ್ರೇದಿಧಿಷುಃ - ಪು - ೧ - ಸಾಯಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಿನೀ ಸದ್ವಿಜಃ ಯಾರಿಗೋ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದವಳನ್ನು ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು.

ಕಾನೀನಃ (ಕನ್ಯಕಾಜಾತ ಸ್ಸುತೋಽಥ)

ಕಾನೀನಃ - ೧ - ಕನ್ಯಕಾಜಾತಃಸುತಃ ॥ ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಇರುವವಳ ಮಗ.

ಸುಭಗಾಸುತಃ । ಸೌಭಾಗಿನೇಯಃ

ಸುಭಗಾಸುತಃ - ಸೌಭಾಗಿನೇಯಃ - ಪು - ೨ - ಭಾಗ್ಯವಂತಳ ಮಗ.

(ಸ್ಯಾ) ತ್ಪಾರ ಸ್ತ್ರೈಣೇಯ (ಸ್ತು ಪರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ॥೨೮ ॥

ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯಃ - ಪು - ೧ - ಪರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ - ಪರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ.

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯಃ (ಸ್ಯಾ) ತ್ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯಶ್ಚ (ಪಿತೃಷ್ವಸುಃ।

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯಃ - ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯಃ - ಪು - ೨ - ಪಿತೃಷ್ವಸುಸ್ಸುತಃ । ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗನ ಹೆಸರು.

ಸುತೋಮಾತೃಷ್ವಸುಶ್ಚೈವಂ)

ಮಾತೃಷ್ವಸು ಸ್ಸುತಶ್ಚ ಏವಂ - ತಾಯಿಯ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗನಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹೆಸರು - ಅಂದರೆ - ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಃ - ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯಃ - ಪು - ೨.

ವೈಮಾತ್ರೇಯೋ ವಿಮಾತೃಜಃ॥

ವೈಮಾತ್ರೇಯಃ - ವಿಮಾತೃಜಃ - ಪು - ೨ - ಬಲತಾಯಿಯ ಮಗ.

ಅಥ ಬಾಂಧಕಿನೇಯಃ ಸ್ಯಾದ್ಬಂಧುಲಶ್ಚಾ ಸತೀಸುತಃ ಕೌಲಟೇಯಃ ಕೌಲಟೇರೋ

ಬಾಂಧಕಿನೇಯಃ - ಬಂಧುಲಃ - ಅಸತೀಸುತಃ - ಕೌಲಟೇಯಃ - ಕೌಲಟೇರಃ - ಪು - ೫ - ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಮಗ.

(ಭಿಕ್ಷುಕೀತು ಸತೀಯದಿ ॥ ತದಾಕೌಲಟಿನೇಯೋ (ಽಸ್ಯಾಃ) ಕೌಲಟೇಯೋ (ಽಪಿಚಾತ್ಮಜಃ)।

ಕೌಲಟಿನೇಯಃ - ಕೌಲಟೇಯಃ - ಪು - ೨ - ಸತೀಭಿಕ್ಷುಕೀಚಯದಿ ಅಸ್ಯಾಃ ಆತ್ಮಜಃ - ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದೂ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವವಳಾಗಿಯೂ ಇರುವವಳ ಮಗ.

ಆತ್ಮಜಸ್ತನಯಸ್ಸೂನುಸ್ಸುತಃ ಪುತ್ರಃ

ಆತ್ಮಜಃ - ತನಯಃ - ಸೂನುಃ - ಸುತಃ - ಪುತ್ರಃ - ಪು - ೫ - ಮಗ.

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂತ್ವಮೀ ॥ ಆಹುರ್ದುಹಿತರಂ ಸರ್ವೇ)

ಅಮೀ - ಸರ್ವೇ - ಈ - ೫ನ್ನು - ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ದುಹಿತರ ಮಾಹುಃ - ಆತ್ಮಜಾ - ತನಯಾ - ಸೂನುಃ - ಸುತಾ - ಪುತ್ರಿ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮಗಳ ಹೆಸರು.

ಪತ್ಯಂ ತೋಕಂ (ತಯೋಸ್ಸಮೇ।

ಅಪತ್ಯಂ - ತೋಕಂ - ನ - ೨ - ತಯೋಸ್ಸಮೇ - ಗಂಡುಮಗುವಿಗೂ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಹೆಸರು.

(ಸ್ವಜಾತೇ) ತ್ವೌರಸೌರಸ್ಯೌ

ಔರಸಃ - ಔರಸ್ಯಃ - ಪು - ೨ - ಸ್ವಜಾತೇ - ತನ್ನ ಜಾತಿ ಯ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ.

ತಾತಸ್ತು ಜನಕಃ ಪಿತಾ ॥೨೮॥

ತಾತಃ - ಜನಕಃ - ಪಿತಾ - ಋ - ಪು - ೩ - ತಂದೆ.

ಜನಯಿತ್ರೀ ಪ್ರಸೂರ್ಮಾತಾ ಜನನೀ

ಜನಯಿತ್ರೀ - ಪ್ರಸೂಃ - ಮಾತಾ - ಋ - ಜನನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ತಾಯಿ.

ಭಗಿನೀ ಸ್ವಸಾ ।

ಭಗಿನೀ - ಸ್ವಸಾ - ಋ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ.

ನನಾಂದಾತು (ಸ್ವಸಾಪತ್ಯು

ನನಾಂದಾ - ಪಾ - ನನಾಂದ - ಋ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ ಪತ್ಯುಸ್ಸ್ವಸಾ - ಗಂಡನ ಕೂಡಹುಟ್ಟಿದ - ನಾದಿನೀ.

ರ್ನಪ್ತ್ರೀ ಪೌತ್ರೀ (ಸುತಾತ್ಮಜಾ)

ನಪ್ತ್ರೀ ॥ ಪಾ - ನಪ್ತಾ - ಋ - ಪೌತ್ರಿ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸುತಾತ್ಮಜಾ - ಮಗನ ಮಗಳು - ಮಗಳ ಮಗಳು - ಮೊಮ್ಮಗಳು.

(ಭಾರ್ಯಾಸ್ತು ಭ್ರಾತೃವರ್ಗಸ್ಯ) ಯಾತರಃ (ಸ್ಯುಃ ಪರಸ್ಪರಂ ।

ಯಾತರಃ - ಋ - ಬ - ಸ್ತ್ರೀ - ಭ್ರಾತೃವರ್ಗಸ್ಯಭಾರ್ಯಾಸ್ತು ಪರಸ್ಪರಂಯಾತರಃಸ್ಯುಃ - ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಹೆಂಡತಿಯರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ - ಯಾತರಃ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಓರಗಿತ್ತಿಯರು.

ಪ್ರಜಾವತೀ ಭ್ರಾತೃಜಾಯಾ

ಪ್ರಜಾವತೀ - ಭ್ರಾತೃಜಾಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನ ಹೆಂಡತೀ - ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ಅತ್ತಿಗೆ.

ಮಾತುಲಾನೀತುಮಾತುಲೀ ॥೨೯॥

ಮಾತುಲಾನೀ - ಮಾತುಲೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸೋದರ ಮಾವನ ಹೆಂಡತಿ.

(ಪತಿಪತ್ನ್ಯೋಃ ಪ್ರಸೂಃ) ಶ್ವಶ್ರೂಃ

ಶ್ವಶ್ರೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪತಿಪತ್ನ್ಯೋಃಪ್ರಸೂಃ - ಗಂಡನತಾಯಿಗೂ - ಹೆಂಡತೀ ತಾಯಿಗೂ - ಹೆಸರು - ಅತ್ತೆ.

ಶ್ವಶುರ (ಸ್ತು ಪಿತಾತಯೋಃ ।

ಶ್ವಶುರಃ - ಪು - ತಯೋಃಪಿತಾ - ಗಂಡನ ತಂದೆಗೂ ಹೆಂಡತಿ ತಂದೆಗೂ ಹೆಸರು - ಮಾವ.

(ಪಿತುರ್ಭ್ರಾತಾ) ಪಿತೃವ್ಯಃ ಸ್ಯಾತ್

ಪಿತೃವ್ಯಃ - ಪು - ೧ - ಪಿತುರ್ಭ್ರಾತಾ ತಂದೆಯ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ - ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ - ದೊಡ್ಡಪ್ಪ.

(ಮಾತುರ್ಭ್ರಾತುತು) ಮಾತುಲಃ

ಮಾತುಲಃ - ಪು - ೧ - ಮಾತುರ್ಭ್ರಾತಾ - ಸೋದರ ಮಾವ.

ಸ್ಯಾಲಾಸ್ಸ್ಯು (ರ್ಭ್ರಾತರಃ ಪತ್ನ್ಯಾಃ.

ಸ್ಯಾಲಾಃ ॥ ಪಾ ॥ ಶ್ಯಾಲಾಃ - ಪು - ಬ - ೧ - ಪತ್ನ್ಯಾಃ - ಭ್ರಾತರಃ - ಹೆಂಡತಿಯ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ - ಭಾವಮೈದಂದಿರು.

(ಸ್ವಾಮಿನೋ) ದೇವೃದೇವರಾ।

ದೇವಾ - ಋ - ದೇವರಃ - ಪು - ೨ - ಸ್ವಾಮಿನಃ - ಗಂಡನಕೂಡ ಹುಟ್ಟಿದ - ಮೈದುಂದಿರು - ಭಾವಂದಿರು.

ಸ್ವಸ್ರೀಯೋ ಭಾಗಿನೇಯಃ (ಸ್ಯಾ)	ಸ್ವಸ್ರೀಯಃ - ಭಾಗಿನೇಯಃ - ಪು - ೨ - ಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳ ಮಗ - ಅಕ್ಕನ ಮಗ - ತಂಗೀ ಮಗ - ಸೋದರಳಿಯ.
ಜ್ಜಾಮಾತಾ (ದುಹಿತುಃ ಪತಿಃ ‖)	ಜಾಮಾತಾ - ಪು - ಋ - ೧ - ದುಹಿತುಃ - ಪತಿಃ ‖ ಮಗಳ ಗಂಡ - ಅಳಿಯ.
ಪಿತಾಮಹಃ (ಪಿತೃಪಿತಾ	ಪಿತಾಮಹಃ - ಪು - ೧ - ಪಿತೃಪಿತಾ - ತಂದೆಯ ತಂದೆ- ಅಜ್ಜ.
ತತ್ಪಿತಾ) ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ ।	ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ - ಪು - ೧ - ತತ್ಪಿತಾ - ಅಜ್ಜನ ತಂದೆ - ತಂದೆಯ ಪಿತಾಮಹ - ಮುತ್ತಾತ.
(ಮಾತುರ್ಮಾತಾ ಮಹಾದ್ಯೇವಂ)	ಏವಂ - ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ । ಮಾತುರ್ಮಾತಾಮಹಾದಿ - ತಾಯಿಗೆ ತಂದೆ ಮಾತಾಮಹನು.
ಸಪಿಂಡಾಸ್ತು ಸನಾಭಯಃ ‖	ಸಪಿಂಡಃ - ಸನಾಭಿಃ - ಪು - ೨ - ಏಳು ತಲೆ ಕಳೆಯದೆ ಏಳತರೀಕ ಪಿಂಡಕುಲ ಮುಖ್ಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗ ಜ್ಞಾತಿ.
ಸಮಾನೋದರ್ಯಸೋದರ್ಯ ಸಗರ್ಭ್ಯ ಸಹಜಾಸ್ಸಮಾಃ ।	ಸಮಾನೋದರ್ಯಃ - ಸೋದರ್ಯಃ - ಸಗರ್ಭ್ಯಃ - ಸಹಜಃ- ಪು - ೪ - ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳು.
ಸಗೋತ್ರ ಬಾಂಧವಜ್ಞಾತಿ ಬಂಧುಸ್ವಸ್ವಜನಾ (ಸ್ಸಮಾಃ)	ಸಗೋತ್ರಃ - ಬಾಂಧವಃ - ಜ್ಞಾತಿಃ - ಬಂಧುಃ - ಸ್ವಃ - ಸ್ವಜನಃ - ಪು - ೬ - ಒಂದೇ ವಂಶದವರು.
ಜ್ಞಾತೇಯಂ ಬಂಧುತಾ (ತೇಷಾಂ ಕ್ರಮಾದ್ಭಾವ ಸಮೂಹಯೋಃ ‖)	ಜ್ಞಾತೇಯಂ - ನ - ೧ - ಬಂಧುತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಈ ೨ ಕ್ರಮಾತ್ತೇಷಾಂ ಭಾವಸಮೂಹಯೋಃ - ಜ್ಞಾತೇಯವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾತಿತನ - ಬಂಧುತಾ - ಅಂದರೆ ನೆಂಟರಗುಂಪು.
ಧವಃ ಪ್ರಿಯಃ ಪತಿರ್ಭರ್ತಾ	ಧವಃ - ಪ್ರಿಯಃ - ಪತಿಃ - ಭರ್ತಾ - ಋ - ಪು - ೪ - ಗಂಡ.
ಜಾರಸ್ತೂಪಪತಿ (ಸ್ಸಮೌ ‖)	ಜಾರಃ - ಉಪಪತಿಃ - ಪು - ೨ - ಮಿಂಡಗಾರ.
(ಅಮೃತೇ ಜಾರಜಃ) ಕುಂಡೋ	ಕುಂಡಃ - ಪು - ೧ ಅಮೃತೇ - ಜಾರಜಃ - ಗಂಡನು ಸಾಯದೇ ಇರುವಾಗಲೇ ಮಿಂಡನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ.
(ಮೃತೇ ಭರ್ತರಿ) ಗೋಳಕಃ ।	ಗೋಳಕಃ - ಪು - ೧ - ಭರ್ತರಿ ಮೃತೇ ಜಾರಜಃ - ಗಂಡ ಸತ್ತಮೇಲೆ ಮಿಂಡನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ.
(ಭ್ರಾತ್ರೀಯೋ ಭ್ರಾತೃಜೇ	ಭ್ರಾತ್ರೀಯಃ - ಭ್ರಾತೃಜಃ - ಪು - ೨ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನ ಮಗ - ಅಣ್ಣನ ಮಗ - ತಮ್ಮನ ಮಗ.
(ಭ್ರಾತೃಭಗಿನ್ಯೌ) ಭ್ರಾತರೌ ಉಭೌ ‖೨೯‖	ಭ್ರಾತರೌ - ಪು ಋ - ೧ - ಭ್ರಾತೃಭಗಿನ್ಯಾವುಭೌ - ಅಣ್ಣ - ತಂಗಿ ಅಥವಾ ಅಕ್ಕ - ತಮ್ಮ ಇವರಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವ ಹೆಸರು.
ಮಾತಾ ಪಿತರೌ ಪಿತರೌ ಮಾತರಪಿತರೌ ಪ್ರಸೂಜನಯಿತಾರೌ	ಮಾತಾಪಿತರೌ - ಋ - ಪಿತರೌ - ಋ ಮಾತರಪಿತರೌ - ಅಕಾರಾಂತ - ಪ - ಮಾತರಪಿತರೌ - ಪು - ದ್ವಿ - ೩ - ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು.

ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರೌ ಶ್ವಶುರೌ	ಶ್ವಶ್ರೂಶ್ವಶುರೌ - ಶ್ವಶುರೌ - ಪು - ದ್ವಿ - ೨ - ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೆಸರು.
ಪುತ್ರೌ (ಪುತ್ರಶ್ಚ ದುಹಿತಾಚ ॥)	ಪುತ್ರೌ - ಪು - ದ್ವಿ - ೧ - ಪುತ್ರಶ್ಚ ದುಹಿತಾಚ - ಮಗನಿಗೂ ಮಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು.
ದಂಪತೀಜಂಪತೀ ಜಾಯಾಪತೀಭಾರ್ಯಾಪತೀ (ಚತೌ	ದಂಪತೀ - ಜಂಪತೀ - ಜಾಯಾಪತೀ - ಭಾರ್ಯಾಪತೀ - ಪು - ದ್ವಿ - ಗಂಡ ಹೆಂಡರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೆಸರು.
ಗರ್ಭಾಶಯೋ ಜರಾಯುಃ ಪುಂಸ್ಯುಲ್ಬಂ ಚ ಕಲಲೋ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥೩೮॥	ಗರ್ಭಾಶಯಃ - ಜರಾಯುಃ - ಉ - ಜರಾಯುಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪು - ೨ - ಗರ್ಭಕೋಶದ ಹೆಸರು - ಉಲ್ಬಂ - ನ - ಕಲಲಃ - ಪು - ೨ - ಶುಕ್ಲಶೋಣಿತಗಳು ಬೆರತ ಪಿಂಡ.
ಸೂತಿಮಾಸೋ ವೈಜನನೋ	ಸೂತಿಮಾಸಃ - ವೈಜನನಃ - ಪು - ೨ - ಹೆರುವ ತಿಂಗಳು - ಹೆರಿಗೆ ತಿಂಗಳು.
ಗರ್ಭೋಭ್ರೂಣ (ಇಮೌ ಸಮೌ)	ಗರ್ಭಃ - ಭ್ರೂಣಃ - ಪು - ೨ - ಗರ್ಭದ ಹೆಸರು.
ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿಃ ಶಂಡಃ ಕ್ಲೀಬಂ ಷಂಡೋ ನಪುಂಸಕಂ॥	ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಂಡ - ಪಾ - ಷಂಡಃ - ಪು - ಕ್ಲೀಬಂ - ನ - ಷಂಡಃ - ಪು - ನಪುಂಸಕಂ - ನ - ೫ - ನಪುಂಸಕನ ಹೆಸರು.
ಶಿಶುತ್ವಂ ಶೈಶವಂ ಬಾಲ್ಯಂ	ಶಿಶುತ್ವಂ - ಶೈಶವಂ - ಬಾಲ್ಯಂ - ನ - ೩ - ಹದಿನಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲ್ಯ.
ತಾರುಣ್ಯಂ ಯೌವನಂ ಸಮೇ	ತಾರುಣ್ಯಂ - ಯೌವನಂ - ನ - ೨ - ಪ್ರಾಯದ ಹೆಸರು.
ಸ್ಯಾತ್ಸ್ಥಾವಿರಂ ತುವೃದ್ಧತ್ವಂ	ಸ್ಥಾವಿರಂ - ವೃದ್ಧತ್ವಂ - ನ - ೨ - ೫೦ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮಿಂಚಿದ ವಯಸ್ಸು - ಮುಪ್ಪು.
(ವೃದ್ಧಸಂಘೇಟ) ವಾರ್ಧಕಂ ॥	ವಾರ್ಧಕಂ - ನ - ೧ - ವೃದ್ಧಸಂಘೇಟ - ಮುದುಕರ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರು - ಅಪಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ವಾರ್ಧಕಂ - ಅಂದರೆ ಮುದುಕತನಕ್ಕೂ ಹೆಸರು.
ಪಲಿತಂ ಜರಸಾ ಶೌಕ್ಲ್ಯಂ ಕೇಶಾದೌ	ಪಲಿತಂ - ನ - ಕೇಶಾದೌ - ಜರಸಾಶೌಕ್ಲ್ಯಂ - ಮುದಿತನದಿಂದ ಕೂದಲು ನೆರತುಹೋಗುವಿಕೆ.
ವಿಸ್ರಸಾ ಜರಾ ।	ವಿಸ್ರಸಾ - ಜರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಬಹಳ ಮುದಿತನದ ಹೆಸರು - ಕೇವಲ ಮುಪ್ಪು. * ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಉತ್ತಾನಶಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ (ತ್ರಿಷುಜರಾಪರಾಃ) ಎಂಬುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.
(ಸ್ಯಾ) ದುತ್ತಾನಶಯೋ ಡಿಂಭಃ ಸ್ತನಪಾಶ್ಚ ಸ್ತನಂಧಯಃ ॥	ಉತ್ತಾನಶಯಃ - ಡಿಂಭಃ - ಸ್ತನಪಾಃ - ಅ ಸ್ತನಂಧಯಃ - ೪ - ಪು - ಮೊಲೆಕುಡಿಯುವ ಎಳೆಮಗು - ಉತ್ತಾನಶಯಾ - ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು.
ಬಾಲ (ಸ್ತುಸ್ಯಾ) ನ್ಮಾಣವಕೋ	ಬಾಲಃ - ಮಾಣವಕಃ - ಹದಿನಾರುವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗ.

ವಯಸ್ಥ ಸ್ತರುಣೋ ಯುವಾ	ವಯಸ್ಥಃ - ತರುಣಃ - ಯುವಾ - ನ್ - ೩-ಪ್ರಾಯದವನು - ತರುಣೀ - ಪ್ರಾಯದ ಹುಡಿಗಿ.
ಪ್ರವಯಾಸ್ಥವಿರೋ ವೃದ್ಧೋಜೀನೋ ಜೀರ್ಣೋ ಜರನ್ನಪಿ ‖	ಪ್ರವಯಾಃ - ಸ್ - ಸ್ಥವಿರಃ - ವೃದ್ಧಃ - ಜೀನಃ - ಜೀರ್ಣಃ - ಜರತ್ - ತ್ - ೬ - ಮುದುಕನ ಹೆಸರು - ವೃದ್ಧಾ - ಮುದುಕಿ.
ವರ್ಷೀಯಾನ್ ದಶಮೀ ಜ್ಯಾಯಾನ್	ವರ್ಷೀಯಾನ್ - ಸ್ - ದಶಮೀ - ನ್ - ಜ್ಯಾಯಾನ್ - ಜ್ಯಾಯಾನ್ - ನ್ - ಪು - ೩ - ಶತವೃದ್ಧ - ಬಹಳ ಮುದುಕ - ನೂರು ವರ್ಷದವನು.
ಪೂರ್ವಜಸ್ತ್ವಗ್ರಿಯೋಗ್ರಜಃ |	ಪೂರ್ವಜಃ - ಅಗ್ರಿಯಃ - ಅಗ್ರಜಃ - ೩ ಅಣ್ಣನ ಹೆಸರು.
ಜಘನ್ಯಜೇಸ್ಯುಃ ಕನಿಷ್ಠ ಯವೀಯೋವರಜಾನುಜಾಃ ‖೪೦೩‖	ಜಘನ್ಯಜಃ - ಕನಿಷ್ಠಃ - ಯವೀಯಾನ್ - ಸ್ - ಅವರಜಃ - ಅನುಜಃ - ೬ - ತಮ್ಮನ ಹೆಸರು.
ಅಮಾಂಸೋ ದುರ್ಬಲಶ್ಛಾತೋ	ಅಮಾಂಸಃ - ದುರ್ಬಲಃ - ಛಾತಃ ‖ ಪಾ ‖ ಜಾತಃ - ೩ - ಬಡಕಲು ಮೈಯುಳ್ಳವನು - ಬಲವಿಲ್ಲದವನು.
ಬಲವಾನ್ ಮಾಂಸಲೋಂಸಲಃ	ಬಲವಾನ್ - ತ್ - ಮಾಂಸಲಃ - ಅಂಸಲಃ - ೩ - ಬಲಿಷ್ಠ - ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.
ತುಂದಿಲಸ್ತುಂದಿಭ ಸ್ತುಂದೀ ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿಃ ಪಿಚಂಡಿಲಃ ‖	ತುಂದಿಲಃ - ತುಂದಿಭಃ ‖ ಪಾ ‖ ತುಂದಿಕಃ - ತುಂದೀ - ನ್ - ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿಃ - ಪಿಚಂಡಿಲಃ - ೫ - ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯವನು.
ಅವಟೀಟೋ ವನಾಟಶ್ಚಾವ ಭ್ರಟೋ ನತನಾಸಿಕೇ |	ಅವಟೀಟಃ - ಅವನಾಟಃ - ಅವಭ್ರಟಃ - ನತನಾಸಿಕಃ - ೪ - ಮೋಟು ಮೂಗುಳ್ಳವನು.
ಕೇಶವಃ ಕೇಶಿಕಃ ಕೇಶೀ	ಕೇಶವಃ - ಕೇಶಿಕಃ - ಕೇಶೀ - ನ್ - ೩ - ಒಳ್ಳೆ ತಲೆಗೂದಲುಳ್ಳವನು.
ವಲಿನೋ ವಲಿಭ (ಸ್ಸಮೌ)	ವಲಿನಃ - ವಲಿಭಃ - ೨ - ಬೊಜ್ಜುಬೆಳೆದವನು.
ವಿಕಲಾಂಗಸ್ತ್ವಪೋಗಂಡಃ	ವಿಕಲಾಂಗಃ - ಪೋಗಂಡಃ - ವಾ - ಅಪೋಗಂಡಃ - ೩ - ಅಂಗಹೀನನಾದವನು.
ಖರ್ವೋಹ್ರಸ್ವಶ್ಚ ವಾಮನಃ |	ಖರ್ವಃ - ಹ್ರಸ್ವಃ - ವಾಮನಃ - ೩ - ಕುಳ್ಳ.
ಖರಣಾಸ್ಸ್ಯಾತ್ಖರಣಸೋ	ಖರಣಾಃ - ಸ್ - ಖರಣಸಃ - ಅ - ೨ - ಉದ್ದವಾದ ಮೂಗಿನವನು.
ವಿಗ್ರೋವಿಗತನಾಸಿಕಃ ‖೪೦೬‖	ವಿಗ್ರಃ - ವಿಗತನಾಸಿಕಃ - ೨ - ಮೂಗಿಲ್ಲದವನು ಮೂಗುಹರಕ.
ಖುರಣಾಸ್ಸ್ಯಾತ್ಖುರಣಸಃ	ಖುರಣಾಃ - ಸ್ - ಖುರಣಸಃ - ೨ - ಬುರುಡು ಮೂಗು.
ಪ್ರಜ್ಞುಃ ಪ್ರಗತಜಾನುಕಃ	ಪ್ರಜ್ಞುಃ ‖ ಪಾ ‖ ಪ್ರಜ್ಞಃ - ಪ್ರಗತಜಾನುಕಃ - ೨ - ಕಿಸುಕಾಲ.

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞುರೂರ್ಧ್ವಜಾನು (ಸ್ಯಾತ್)

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞುಃ - ಪಾ - ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞುಃ - ಊರ್ಧ್ವಜಾನುಃ - ೨ - ಉದ್ದವಾದ ಮೊಳಕಾಲುಳ್ಳವನು ಬಾದುಗಾಲ.

ಸಂಜ್ಞು ಸ್ಸಂಹತಜಾನುಕೇ ||೩೦೭||

ಸಂಜ್ಞುಃ - ಸಂಹತಜಾನುಕಃ - ೨ - ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಗಲುವ ಮೊಳಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಕೂಡುಗಾಲ

ಸ್ಯಾದೇಡೋ ಬಧಿರಃ

ಏಡಃ - ಬಧಿರಃ - ೨ - ಕಿವುಡ.

ಕುಬ್ಜ ಗಡುಲಃ

ಕುಬ್ಜಃ - ಗಡುಲಃ - ೨ - ಗೂನನ ಹೆಸರು.

ಕುಕರೇ ಕುಣಿಃ

ಕುಕರಃ - ಕುಣಿಃ - ೨ - ಕೈಯಿಲ್ಲದವನು

ಪೃಶ್ನಿರಲ್ಪತನೌ

ಪೃಶ್ನಿಃ - ಅಲ್ಪತನುಃ - ೨ - ಗುಜ್ಜಾರಿ - ಗಿಡ್ಡ.

ಶ್ರೋಣಃ ಪಂಗೌ

ಶ್ರೋಣಃ - ಪಂಗುಃ - ೨ - ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಕುಂಟ.

ಮುಂಡಸ್ತು ಮುಂಡಿತೇ ||೩೦೮||

ಮುಂಡಃ - ಮುಂಡಿತಃ - ೨ - ಬೋಳ ಬೋಳು ತಲೆಯವನು.

ವಲಿರಃ ಕೇಕರೇ

ವಲಿರಃ - ಕೇಕರಃ - ೨ - ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣ.

ಖೋಡೇ ಖಂಜ

ಖೋಡಃ - ಖಂಜಃ - ೨ - ಹೆಳವ.

ಸ್ತ್ರೀಷು ಜರಾವರಾಃ |

ಜರಾವರಾಃ - ತ್ರಿಷು - ಜರಾಶಬ್ದದಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚಾಟಶಯಾದಿ ಖಂಜಶಬ್ದದವರೆಗೂ ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ * ಉದಾಹರಣ * ಏಕಲಾ - ಖರ್ವಾ - ಸ್ತ್ರೀ ಏಕಲಂ ಖರ್ವಂ - ನ - ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ಜಟುಲಃ ಕಾಲಕಃ ಪಿಪ್ಲುಸ್ತಿಲಕಸ್ತಿಲಕಾಲಕಃ ||

ಜಟುಲಃ - ಕಾಲಕಃ - ಪಿಪ್ಲುಃ - ತಿಲಕಃ - ತಿಲಕಾಲಕಃ - ಪು - ೫ - ಸಂಗಾತೀನುಚ್ಚೆ - ಹುಟ್ಟುಮಚ್ಚೆ.

ಅನಾಮಯಂ ಸ್ಯಾದಾರೋಗ್ಯಂ

ಅನಾಮಯಂ - ಆರೋಗ್ಯಂ - ನ - ೨ - ರೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಿಕೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸಾ (ರುಕ್ಪ್ರ ,ತಿಕಿ,ಯಾ)

ಚಿಕಿತ್ಸಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ರುಕ್ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ೨ - ಔಷಧಾದಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ.

ಭೇಷಜೌಷಧಭೈಷಜ್ಯಾನ್ಯಗದೋ ಜಾಯುರಿತ್ಯಪಿ ||

ಭೇಷಜಂ - ಔಷಧಂ - ಭೈಷಜ್ಯಂ - ನ - ಅಗದಃ - ಪು - ಜಾಯುಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಔಷಧದ ಹೆಸರು.

(ಸ್ತ್ರೀ ರುಗ್ರುಜಾ ಚೋಪತಾಪ ರೋಗವ್ಯಾಧಿಗದಾಮಯಾಃ

ರುಕ್ - ಜ್ - ರುಜಾ - ಅ - ಸ್ತ್ರೀ - ಉಪತಾಪಃ - ರೋಗಃ - ವ್ಯಾಧಿಃ - ಗದಃ - ಆಮಯಃ - ಪು - ೭ - ರೋಗದ ಹೆಸರು.

(ಪುಮಾನ್) ಯಕ್ಷ್ಮಾ ಕ್ಷಯ ಶೋಷಃ

ಯಕ್ಷ್ಮಾ - ನ್ - ಯಕ್ಷ್ಮಃ - ಶೋಷಃ - ಪು - ೩ - ಕ್ಷಯರೋಗದ ಹೆಸರು

ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯಸ್ತು ಪೀನಸಃ ||

ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯಃ - ಪೀನಸಃ - ಪು - ೨ - ಪೀನಸರೋಗದ ಹೆಸರು.

(ಸ್ತ್ರೀ) ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷುತಂ ಕ್ಷವಃ(ಪುಂ)ಸಿ

ಕ್ಷುತ್ - ಧ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕ್ಷುತಂ - ನ - ಕ್ಷವಃ - ಪು - ೩ - ಸೀನುಗಳ ಹೆಸರು.

ಕಾಸಸ್ತು ಕ್ಷವಥುಃ ಪುಮಾನ್

ಕಾಸಃ - ಕ್ಷವಥುಃ - ಪು - ೨ - ಕೆಮ್ಮಲು - ಗೂರ್ಲು ಉಬ್ಬಸ.

ಶೋಫಸ್ತು ಶ್ವಯಥುಃ ಶೋಥಃ ।

ಶೋಫಃ - ಶ್ವಯಥುಃ - ಶೋಫಃ ‖ ಪಾ ‖ ಶೋಥಃ - ಪು - ೩ - ಬಾತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ - ಬಾವು ಶೋಥೆ.

ಪಾದಸ್ಫೋಟೋ ವಿಪಾದಿಕಾ ‖

ಪಾದಸ್ಫೋಟಃ - ಪು - ವಿಪಾದಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಾಲುಗಳು ಒಡೆಯುವ ಕುಷ್ಠರೋಗ ವಿಶೇಷ.

ಕಿಲಾಸಂ ಸಿಧ್ಮ

ಕಿಲಾಸಂ - ಸಿಧ್ಮ - ನ್ - ಪಾ - ಸಿಧ್ಮಂ - ನ - ೨ - ಮೈಮೇಲೆ ಗಂಧೆಯಾಗಿರುವ ಸಿಬ್ಬೆರೋಗ.

ಕಚ್ಛ್ವಾಂತು ಪಾಮಪಾಮೇ ವಿಚರ್ಚಿಕಾ ।

ಕಚ್ಛೂಃ - ಊ - ಪಾಮ - ನ್ - ನ - ಪಾಮಾ - ಆ - ವಿಚರ್ಚಿಕಾ - ೪ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕಜ್ಜಿ - ತುರಿಗಜ್ಜಿ.

ಕಂಡೂಃ ಖರ್ಜೂಶ್ಚ ಕಂಡೂಯಾ

ಕಂಡೂಃ - ಖರ್ಜೂಃ - ಕಂಡೂಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ನವೆ - ತುರಿ.

ವಿಸ್ಫೋಟಃಪಿಟಕ (ಸ್ತ್ರಿಷು)

ವಿಸ್ಫೋಟಃ - ಪು - ಪಿಟಕಃ - ತ್ರಿ - ೨ - ಕುರು.

ವ್ರಣೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾ) ಮಿಷ್ಟ್ವರ್ಮ ಮರುಃ (ಕ್ಲೀಬೇ)

ವ್ರಣಃ - ಪು - ಈರ್ಮಂ - ಅರುಃ - ಸ್ - ನ - ೩ - ಹುಣ್ಣು.

ನಾಡೀ ವ್ರಣಃ (ಪುಮಾನ್)

ನಾಡೀವ್ರಣಃ - ಪು - ೧ - ನಾಡಿಹುಣ್ಣಿನ ಹೆಸರು.

ಕೋಠೋಮಂಡಲಕಂ

ಕೋಠಃ - ಪು - ಮಂಡಲಕಂ - ನ - ೨ - ಮಂಡಲಾಕಾರವಾದ ಕುಷ್ಠಕ್ಕೆ ಹೆಸರು - ಕೊಳೆನುಗ್ಗೇಹುಣ್ಣು.

ಕುಷ್ಠಂ ಶ್ವಿತ್ರಂ

ಕುಷ್ಠಂ ಶ್ವಿತ್ರಂ - ನ - ೨ - ಬಿಳಿಕುಷ್ಠ - ತೊನ್ನು.

ದುರ್ನಾಮಕಾರ್ಶಸೀ

ದುರ್ನಾಮಕಂ - ಅರ್ಶಃ - ಸ್ - ನ - ೨ - ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ.

ಅನಾಹಸ್ತು ವಿಬಂಧಃಸ್ಯಾತ್

ಅನಾಹಃ - ವಿಬಂಧಃ ‖ ಪಾ ‖ ನಿಬಂಧಃ - ಪು - ೨ - ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರ - ಮಲಮೂತ್ರಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

ಗ್ರಹಣೀರುಕ್ಪ್ರವಾಹಿಕಾ

ಗ್ರಹಣೀ - ಈ - ರುಕ್‌ಪ್ರವಾಹಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಗ್ರಹಣೀರೋಗ - ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಭೇದಿಗಳಾಗುವಿಕೆ.

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕಾವಮಿ (ಶ್ಚಸ್ತ್ರೀ ಪುಮಾಂಸ್ತು) ವಮಥುಸ್ಸಮಾಃ

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕಾ - ವಮಿಃ - ಪಾ - ವಮೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ವಮಥುಃ - ಪು - ೩ - ವಾಂತಿ - ವಮನ.

(ವ್ಯಾಧಿಭೇದಾ) ವಿದ್ರಧಿಃ ಸ್ತ್ರೀ ಜ್ವರಮೇಹಭಗಂದರಾಃ ।

ವಿದ್ರಧಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಗಡ್ಡೆಬೆಳೆಯುವಿಕೆ - ಜ್ವರಃ - ಪು - ೧ - ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಮೈಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ - ಮೇಹಃ - ಪು - ೧ - ಮೂತ್ರರೋಗ ... ರೋಗಪ್ಪು ಕಡಗಿ ... - ಭಗಂದರಃ -

ಪು - ೧ - ಶಿಶ್ನೋಪಸ್ಥಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹುಣ್ಣು ಈ ೮ ವ್ಯಾಧಿಭೇದಾಃ - ರೋಗಭೇದಗಳು.

ಅಶ್ಮರೀ ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರಂ
ಸ್ಯಾತ್
ಪೂರ್ವೇ ಶುಕ್ರಾವಧೇ ಸ್ತ್ರಿಷು ||

ಅಶ್ಮರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರಂ - ನ - ೧ - ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ - ಮೂತ್ರ ಕಟ್ಟು - ಬಹುಮೂತ್ರ.

ಇದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು (ಶುಕ್ರಂತೇಜೋ ರೇತಸೀಚ) ಎಂಬ ಶುಕ್ರಶಬ್ದದವರೆಗೂ ಹೇಳತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲಾ ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು.

ರೋಗಹಾರ್ಯಗದಂಕಾರೋ
ಭಿಷಗ್ವೈದ್ಯೌ ಚಿಕಿತ್ಸಕೇ

ರೋಗಹಾರೀ - ನ್ - ಅಗದಂಕಾರಃ - ಭಿಷಕ್ - ಜ್ - ವೈದ್ಯಃ - ಚಿಕಿತ್ಸಕಃ - ೫ - ವೈದ್ಯನ ಹೆಸರು.

ವಾರ್ತ್ತೋ ನಿರಾಮಯಃ ಕಲ್ಯ
ಉಲ್ಲಾಘೋ ನಿರ್ಗತೋ ಗದಾ
ತ್ ||

ವಾರ್ತ್ತಃ - ನಿರಾಮಯಃ - ಕಲ್ಯಃ - ಉಲ್ಲಾಘಃ - ಅಗದಾತ್ - ನಿರ್ಗತಃ - ರೋಗ ಗುಣವಾದವನು - ಆರೋಗ್ಯ ಪಡೆದವನು.

ಗ್ಲಾನಗ್ಲಾಸ್ನೂ ಆಮಯಾವೀ
ವಿಕೃತೋ ವ್ಯಾಧಿತೋಽಪಟುಃ |
ಆತುರೋಽಭ್ಯಮಿತೋಽಭ್ಯಾಂತಃ

ಗ್ಲಾನಃ - ಗ್ಲಾಸ್ನುಃ - ಆಮಯಾವೀ - ನ್ - ವಿಕೃತಃ - ವ್ಯಾಧಿತಃ - ಅಪಟುಃ - ಆತುರಃ - ಅಭ್ಯಮಿತಃ - ಅಭ್ಯಾಂತಃ ಪು ೯ - ರೋಗಿಯ ಹೆಸರು.

ಸಮೌ ಪಾಮನ ಕಚ್ಛುರೌ ||
ದದ್ರುಘ್ನೋ ದದ್ರುರೋಗಿ ಸ್ಯಾ

ಪಾಮನಃ - ಕಚ್ಛುರಃ - ಪು - ೨ - ಕಜ್ಜಿಪುರಕ.

ದದ್ರುಘ್ನಃ - ದದ್ರುರೋಗಿ - ನ್ - ಪು - ೨ - ಕುಷ್ಠರೋಗಿ.

ದರ್ಶೋರೋಗಯುತೋ
ರ್ಶಸಃ |

ಅರ್ಶೋರೋಗಯುತಃ - ಅರ್ಶಸಃ - ಪು - ೧ - ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಯುಳ್ಳವನು.

ವಾತಕೀ ವಾತರೋಗಿ ಸ್ಯಾ

ವಾತಕೀ - ನ್ - ವಾತರೋಗಿ - ನ್ - ಪು - ೨ - ವಾತರೋಗದವನ ಹೆಸರು.

ತ್ಸಾತಿಸಾರೋಽತಿಸಾರಕೀ

ಸಾತಿಸಾರಃ - ಅತಿಸಾರಕೀ - ನ್ - ೨ - ಅತಿಸಾರ ರೋಗಿ - ಭೇದಿಯಾಗುವವನು.

ಸ್ಯುಃ ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷೇ ಚುಲ್ಲ ಚಿಲ್ಲ
ಪಿಲ್ಲಾಃ ಕ್ಲಿನ್ನೇಽಕ್ಷ್ಣಿ ಚಾಪ್ಯಮೀ |

ಚುಲ್ಲಃ - ಚಿಲ್ಲಃ - ಪಿಲ್ಲಃ - ೩ - ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷಃ - ರೋಗದಿಂದ ಕೊಳೆತು ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು.

ಉನ್ಮತ್ತ ಉನ್ಮಾದವತಿ

ಉನ್ಮತ್ತಃ - ಉನ್ಮಾದವಾನ್ - ತ್ - ೨ - ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನು.

ಶ್ಲೇಷ್ಮಲಃ ಶ್ಲೇಷ್ಮಣಃ ಕಫೀ |

ಶ್ಲೇಷ್ಮಲಃ - ಶ್ಲೇಷ್ಮಣಃ - ಕಫೀ - ನ್ - ೩ - ಶ್ಲೇಷ್ಮವ್ಯಾಧಿಯುಳ್ಳವನು - ಉಗುಳುವರೋಗದವನು.

ನ್ಯುಬ್ಜೋ (ಭುಗ್ನೋರುಜಾ)

ನ್ಯುಬ್ಜಃ - ೨ - ರುಜಾಭುಗ್ನಃ - ರೋಗದಿಂದ ಬಾಗಿದವನು.

ವೃದ್ಧನಾಭೌ ತುಂಡಿಲ ತುಂಡಿಭೌ ‖	ವೃದ್ಧನಾಭಿಃ - ತುಂಡಿಲಃ - ತುಂಡಿಭಃ - ೩ - ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆದು ಅಳವಾದ ಹೊಕ್ಕಳುಳ್ಳವನು.
ಕಿಲಾಸೀ ಸಿಧ್ಮಲೋಂ	ಕಿಲಾಸೀ - ನ್ - ಸಿಧ್ಮಲಃ - ೨ - ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಗಂಡೆ ಎದ್ದವನು.
ಧೋಽದೃ	ಅಂಧಃ - ಅದೃಕ್ - ಕ್ - ಪು - ಕುರುಡ.
ಜಸ್ಮಾರ್ಥಾಲೇ ಮೂರ್ತ್ತಮೂರ್ಛಿತೌ ‖	ಮೂರ್ಛಾಲಃ - ಮೂರ್ತಃ - ಮೂರ್ಛಿತಃ - ೩ - ಮೂರ್ಛೆರೋಗವುಳ್ಳವನು.
ಶುಕ್ರಂ ತೇಜೋ ರೇತಸೀ ಚ ಬೀಜ ವೀರ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ	ಶುಕ್ರಂ - ತೇಜಃ - ಸ್ - ರೇತಃ - ಸ್ - ಬೀಜಂ - ವೀರ್ಯಂ - ಇಂದ್ರಿಯಂ - ೬ - ರೇತಸ್ಸಿನ ಹೆಸರು.
ಮಾಯುಃ ಪಿತ್ತಂ	ಮಾಯುಃ - ಪು - ಪಿತ್ತಂ - ನ - ೨ - ಪಿತ್ತದ ಹೆಸರು.
ಕಫಃ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾ	ಕಫಃ - ಶ್ಲೇಷ್ಮಾ - ನ್ - ಪು - ೨ - ಶ್ಲೇಷ್ಮದ ಹೆಸರು.
(ಸ್ತ್ರೀಯಾಂತು) ತ್ವಗಸೃಗ್ಧರಾ ‖	ತ್ವಕ್ - ಚ್ - ಅಸೃಗ್ಧರಾ - ೨ - ಚರ್ಮದ ಹೆಸರು.
ಪಿಶಿತಂ ತರಸಂ ಮಾಂಸಂ ಪಲಲಂ ಕ್ರವ್ಯಮಾಮಿಷಂ |	ಪಿಶಿತಂ - ತರಸಂ - ಮಾಂಸಂ - ಪಲಲಂ - ಕ್ರವ್ಯಂ - ಆಮಿಷಂ - ನ - ೬ - ಮಾಂಸದ ಹೆಸರು.
ಉತ್ತಪ್ತಂ ಶುಷ್ಕಮಾಂಸಂ (ಸ್ಯಾತ್ತ) ದ್ವಲ್ಲೂರಂ (ತ್ರಿಲಿಂಗಕಂ) ‖ ‖೬೩‖	ಉತ್ತಪ್ತಂ - ಶುಷ್ಕಮಾಂಸಂ - ನ - ವಲ್ಲೂರಂ - ತ್ರಿ - ೩ - ಒಣಗಿದ ಮಾಂಸ.
ರುಧಿರೇಽಸೃಗ್ಲೋಹಿತಾಸ್ರ ರಕ್ತ ಕ್ಷತಜ ಶೋಣಿತಂ |	ರುಧಿರಂ - ಅಸೃಕ್ - ಜ್ - ಲೋಹಿತಂ - ಅಸ್ರಂ - ರಕ್ತಂ - ಕ್ಷತಜಂ - ಶೋಣಿತಂ - ನ - ೭ - ರಕ್ತದ ಹೆಸರು.
ವೃಕ್ಕಾಗ್ರ ಮಾಂಸಂ	ವೃಕ್ಕಾ - ನ್ - ವೃಕ್ಕ್ಯಾ - ನ್ - ಬುಕ್ಕಾ - ನ್ - ಅಗ್ರಮಾಂಸಂ - ನ - ೨ - ಶ್ರೌತದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಕವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಳ್ಳೇ ಮಾಂಸದ ಹೆಸರು ವಬೆ.
ಹೃದಯಂ ಹೃ	ಹೃದಯಂ - ಹೃತ್ - ದ್ - ನ - ೨ - ಎದೆಯ ಗುಂಡಿಗೆ.
ಮೇದಸ್ತು ವಪಾ ವಸಾ ‖	ಮೇದಃ - ಸ್ - ನ - ೧ - ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ - ಸೊಣ - ಇದೇ ಮೆದುಳು - ವಪಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಹೊಕ್ಕಳ ಕೆಳಗಡೆ - ವಸಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಈ ೩ ಕೊಬ್ಬಿನ ಹೆಸರು.
(ಪಶ್ಚಾದ್ಗ್ರೀವಾ ಶಿರಾ) ಮನ್ಯಾ	ಮನ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪಶ್ಚಾದ್ಗ್ರೀವಾ - ಶಿರಾ - ಹೆಡತಲೆಯ ನರ - ಹಿಂದಲೆಯ ನರಗಳು.
ನಾಡೀತು ಧಮನೀ ಶಿರಾ |	ನಾಡೀ - ಧಮನಿಃ - ಶಿರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನರಗಳ ಹೆಸರು.
ತಿಲಕಂ ಕ್ಲೋಮ	ತಿಲಕಂ - ಕ್ಲೋಮ - ನ್ - ನ - ೨ - ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪಿತ್ತಕೋಶ.

ಮಸ್ತಿಷ್ಕಂ ಗೋರ್ಧಂ	ಮಸ್ತಿಷ್ಕಂ – ಗೋರ್ಧಂ – ನ – ೨ – ಮಿದುಳು.
ಕಿಟ್ಟಂ ಮಲೋऽ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥೬೫॥	ಕಿಟ್ಟಂ – ನ – ೨ – ಮಲಃ – ಪ್ನ – ೨ – ಶರೀರದ ಕೊಳೆ.
ಅಂತ್ರಂ ಪುರೀತ	ಅಂತ್ರಂ – ಪಾ – ಅಂತ್ರಂ – ಪುರೀತತ್ – ತ್ – ನ – ೨ – ಕರುಳು.
ಗುಲ್ಮಸ್ತು ಪ್ಲೀಹಾ ಪುಂಸ್ಯ	ಗುಲ್ಮಃ – ಪ್ಲೀಹಾ – ನ್ – ಪು – ೨ – ಎದೆಯ ಎಡಗಡೆ ಇರುವ ಮಾಂಸ ವಿಶೇಷ.
ಥ ವಸ್ನಸಾ । ಸ್ನಾಯುಃ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ವಸ್ನಸಾ – ಸ – ಸ್ನಸಾ – ಸ್ನಾಯುಃ – ಸ್ತ್ರೀ – ೨ – ಸಣ್ಣ ನರಗಳು.
ಕಾಲಂಖಂಡಂ ಯಕೃತೀ (ತು ಸಮೇ ಇಮೇ ॥೬೬॥	ಕಾಲಖಂಡಂ – ಯಕೃತ್ – ನ – ೨ – ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಲಗಡೆಯಿರುವ ಕಪ್ಪಾದ ಮಾಂಸ ವಿಶೇಷ.
ಸೃಣಿಕಾ ಸ್ಯಂದಿನೀ ಲಾಲಾ	ಸೃಣಿಕಾ – ಪಾ – ಸೃಣೀಕಾ – ಸ್ಯಂದಿನೀ – ಲಾಲಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೩ – ಜೊಲ್ಲು.
ದೂಷಿಕಾ ನೇತ್ರಯೋರ್ಮಲಂ ।	ದೂಷಿಕಾ – ಪಾ – ದೂಷೀಕಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೧ – ನೇತ್ರಯೋಃ – ಮಲಂ – ಕಣ್ಣಿನ – ಗೀಜು.
ಮೂತ್ರಂ ಪ್ರಸ್ರಾವ	ಮೂತ್ರಂ – ನ – ಪ್ರಸ್ರಾವಃ – ಪು – ೨ – ಮೂತ್ರದ ಹೆಸರು.
ಉಚ್ಚಾರಾವಸ್ಕರೌ ಶಮಲಂ ಶಕೃತ್ ॥೬೭॥ ಪುರೀಷಗೂಥೇ ವರ್ಚಸ್ಕಮ (ಸ್ತ್ರೀ)ವಿಷ್ಠಾವಿಷೌ ಸ್ತ್ರಿಯೌ ।	ಉಚ್ಚಾರಃ – ಅವಸ್ಕರಃ – ಪು – ಶಮಲಂ – ಶಕೃತ್ – ಪುರೀಷಂ – ಗೂಥಂ – ನ – ವರ್ಚಸ್ಕಂ – ಪ್ನ – ವಿಷ್ಠಾ – ವಿಟ್ – ಷ್ ॥ ಪಾ ॥ ವಿಟ್ – ಶ್ – ಸ್ತ್ರೀ – ೮ – ಅಮೇಧ್ಯದ ಹೆಸರು.
(ಸ್ಯಾ) ತ್ಕರ್ಪರಃ ಕಪಾಲೋऽಸ್ತ್ರೀ	ಕರ್ಪರಃ – ಪು – ಕಪಾಲಃ – ಪ್ನ – ೨ – ತಲೆಯಚಿಪ್ಪು.
ಕೀಕಸಂ ಕುಲ್ಯಮಸ್ಥಿ ಚ ॥೬೮॥	ಕೀಕಸಂ – ಕುಲ್ಯಂ – ಅಸ್ಥಿ – ನ – ೩ – ಮೂಳೆ.
(ಸ್ಯಾಚ್ಛರೀರಾಸ್ಥ್ನಿ) ಕಂಕಾಲಃ	ಕಂಕಾಲಃ – ಪು – ೧ – ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ। ಶರೀರಾಸ್ಥ್ನಿ – ಮೈಮೂಳೆ.
(ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥ್ನಿನು) ಕಶೇರುಕಾ ।	ಕಶೇರುಕಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೧ – ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥ್ನಿ – ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ.
(ಶಿರೋಸ್ಥ್ನಿನಿತು) ಕರೋಟಿಃ (ಸ್ತ್ರೀ)	ಕರೋಟಿಃ ಸ್ತ್ರೀ – ೧ – ತಲೆಬುರುಡೆ.
ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥ್ನಿ ತು ಪರ್ಶುಕಾ ॥	ಪರ್ಶುಕಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೧ – ಪಾರ್ಶ್ವಾಸ್ಥ್ನಿ – ಮಗ್ಗಲು ಮೂಳೆ.
ಜಂಘಾಸ್ಥ್ನಿನೀ ನಳಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸಳಕಂಚ ದ್ವಯೋರುಭೌ ॥	ನಳಂ (ಅ – ನ) ೧ ಜಂಘಾಸ್ಥ್ನಿ – ಕಣಕಾಲಮೂಳೆ – ನಳಕಂ – ಎರಡು ಮೂಳೆಗಳಿಗೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಸರು.
ಅಂಗಂ ಪ್ರತೀಕೋऽವಯವೋऽಪಘನೋ	ಅಂಗಂ – ನ – ಪ್ರತೀಕಃ – ಅವಯವಃ – ಅಪಘನಃ – ಪು – ೪ – ಕೈಕಾಲು ಮುಂತಾದ ಅಂಗಗಳು.

ಕಳೇಬರಂ । ಗಾತ್ರಂ ವಪು ಸ್ಸಂಹನನಂ ಶರೀರಂ ವರ್ಷ್ಮ ವಿಗ್ರಹಃ ॥೩೦॥ ಕಾಯೋ ದೇಹಃ ಕ್ಲೀಬ ಪುಂಸೋಃ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಮೂರ್ತಿಸ್ತನುಸ್ತನೂಃ ।	ಕಳೇಬರಂ - ಗಾತ್ರಂ - ಅ - ನ - ವಪುಃ - ಸ್ - ಸಂಹನನಂ - ಶರೀರಂ - ಅ - ನ - ವರ್ಷ್ಮ - ಅ - ನ - ಣ್ - ನ - ವಿಗ್ರಹಃ - ಕಾಯಃ - ಅ - ಪು - ದೇಹಃ - ಪ್ನ - ಮೂರ್ತಿಃ - ಇ - ಸ್ತ್ರೀ - ತನುಃ - ತನೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೨ - ಶರೀರ.
ಪಾದಾಗ್ರಂ ಪ್ರಪದಂ	ಪಾದಾಗ್ರಂ - ಪ್ರಪದಂ - ನ - ೨ - ಹೆಜ್ಜೆಯತುದಿ - ಹಿಮ್ಮಡಿ.
ಪಾದಃ ಪದಂಘ್ರಿಶ್ಚರಣೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥೩೧॥	ಪಾದಃ - ಪತ್ - ದ್ - ಅಂಘ್ರಿಃ - ಪು - ಚರಣಃ - ಪ್ನ - ೪ - ಕಾಲು.
(ತದ್ಗ್ರಂಥೀ) ಘುಂಟಿಕೇ ಗುಲ್ಫೌ	ಘುಂಟಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಗುಲ್ಫಃ - ಪು - ೨ - ತದ್ಗ್ರಂಥೀ ॥ ಆ ಪಾದದ ೨ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹರಡು.
(ಪುಮಾ)ನ್ಪಾರ್ಷ್ಣಿ (ಸ್ತಯೋ ರಧಃ)	ಪಾರ್ಷ್ಣಿಃ - ಪು - ಪ - ಪಾರ್ಷ್ಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಹರಡಿನ ಕೆಳಭಾಗ.
ಜಂಘಾತು ಪ್ರಸೃತಾ	ಜಂಘಾ - ಪ್ರಸೃತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಣಕಾಲು.
ಜಾನೂರು ಪರ್ವಾಷ್ಠೀವದ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥	ಜಾನುಃ - ನ ॥ ಪ ॥ ಪು - ಊರುಪರ್ವ - ನ್ - ನ - ಅಷ್ಠೀವತ್ - ತ್ - ಪ್ನ - ೩ - ಮೊಣಕಾಲು.
(ಸಕ್ಥಿಕ್ಲೀಬೇ ಪುಮಾ) ನೂರು	ಸಕ್ಥಿ - ನ - ಊರುಃ - ಪು - ೨ - ತೊಡೆ.
ಸ್ತತ್ಸಂಧಿಃ ಪುಂಸಿ) ವಂಕ್ಷಣಃ ।	ವಂಕ್ಷಣಃ - ಪು - ೧ - ತತ್ಸಂಧಿಃ - ಆ ತೊಡೆ ಸಂಧಿ.
ಗುದಂತ್ವಪಾನಂ ಪಾಯುರ್ನಾ	ಗುದಂ - ಅಪಾನಂ - ನ - ಪಾಯುಃ - ಪು - ೩ - ಗುದಸ್ಥಾನ - ಮಲದ್ವಾರ.
ವಸ್ತಿರ್ನಾಭೇ ರಧೋ ದ್ವಯೋಃ) ॥	ವಸ್ತಿಃ - ಪ್ನ - ೧ - ನಾಭೇರಧಃ - ಹೊಕ್ಕಳು ಕೆಳಗಣ - ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ.
ಕಟೋ(ನಾ)ಶ್ರೋಣಿಫಲಕಂ	ಕಟಃ - ಪು - ಶ್ರೋಣಿಫಲಕಂ - ನ - ೨ - ಸೊಂಟ - ನಡು.
ಕಟಿಶ್ರೋಣಿಃ ಕಕುದ್ಮತೀ ।	ಕಟಿಃ - ಶ್ರೋಣೀ - ಕಕುದ್ಮತೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪಿರ್ರೆಗಳು.
(ಪಶ್ಚಾ)ನ್ನಿತಂಬಃ (ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಃ)	ನಿತಂಬಃ - ಪು - ೧ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕಟ್ಯಾಃ - ಪಶ್ಚಾತ್ - ಹೆಂಗಸರ ಹಿಂದುಗಡೆಯ ಪಿರ್ರೆ.
(ಕ್ಲೀಬೇತು) ಜಘನಂ (ಪುರಃ	ಜಘನಂ - ನ - ೧ - ಪುರಃ - ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೊಂಟದ ಮುಂಭಾಗ - ಮಡಿಕಟ್ಟು.
(ಕೂಪಕೌತು ನಿತಂಬಸ್ಥೌ ದ್ವಯಹೀನೇ) ಕಕುಂದರೆ	ಕಕುಂದರಂ - ನ - ೧ - ನಿತಂಬಸ್ಥೌ ಕೂಪಕಾ - ಪಿರ್ರೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಹಳ್ಳ.
(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಸ್ಫಿಚೌ ಕಟಿ । ಪ್ರೋಥಾ	ಸ್ಫಿಕ್ - ಚ್ ॥ ಪಾ ॥ ಸ್ಫಿಕ್ - ಚ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪ್ರೋಥಃ - ಪು - ೨ - ಪಿರ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳ.

ಉಪಸ್ಥೋ (ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಯೋಃ) ‖	ಉಪಸ್ಥಃ - ಪು ‖ ಪ ‖ ನ - ೧ - ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಯೋಃ - ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಉಪಸ್ಥ ಶಿಶ್ನಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು
ಭಗೋ ಯೋನಿ ರ್ದ್ವಯೋಃ	ಭಗಃ - ಪು ‖ ಪಾ ‖ ನ - ಯೋನಿಃ - ಪ್ನ - ೨ - ಯೋನಿಯ ಹೆಸರು - ಹೆಂಗಸಿನ ಮೂತ್ರದ್ವಾರ.
ಶಿಶ್ನೋ ಮೇಢ್ರೋ ಮೇಹನ ಶೇಫಸೀ ।	ಶಿಶ್ನಃ - ಮೇಢ್ರಃ - ಪು ‖ ಪಾ ‖ ಮೇಢ್ರಂ - ನ - ಮೇಹನಂ - ಶೇಫಃ - ಸ್ - ನ - ೪ - ಶಿಶ್ನದ ಹೆಸರು - ಪುರುಷನ ಮೂತ್ರದ್ವಾರ.
ಮುಷ್ಕೋಂಡಕೋಶೋ ವೃಷಣಃ	ಮುಷ್ಕಃ - ಅಂಡಕೋಶಃ ‖ ಪ ‖ ಅಂಡಃ - ಕೋಶಃ - ವೃಷಣಃ - ಪು - ೩ - ವೃಷಣಗಳ - ತರಡು.
(ಪೃಷ್ಠವಂಶಾಧರೇ) ತ್ರಿಕಂ ‖	ತ್ರಿಕಂ - ನ - ೧ - ಪೃಷ್ಠವಂಶಾಧರೇ - ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯ ಬುಡ - ಬೆನ್ನೆಲುಬಿನ ಕೆಳಗಡೆ.
ಪಿಚಂಡ ಕುಕ್ಷೀ ಜಠರೋದರಂ ತುಂದಂ	ಪಿಚಂಡಃ - ಕುಕ್ಷಿಃ - ಪು - ಜಠರಂ - ಉದರಂ - ತುಂದಂ - ನ - ೫ - ಹೊಟ್ಟೆ - ಬೊಜ್ಜೆ.
ಸ್ತನೌ ಕುಚೌ ।	ಸ್ತನಃ - ಕುಚಃ - ಪು - ೨ - ಸ್ತನಗಳ ಹೆಸರು - ಮೊಲೆ.
ಚೂಚುಕಂ ತು ಕುಚಾಗ್ರಂ ಸ್ಯಾ	ಚೂಚುಕಂ - ನ ‖ ಪ ‖ ಪು - ಕುಚಾಗ್ರಂ - ನ - ೨ - ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟು.
(ನ್ನನಾ) ಕ್ರೋಡಂ ಭುಜಾಂತರಂ ‖ ೩೩೭ ‖ ಉರೋವತ್ಸಂ ಚ ವಕ್ಷಶ್ಚ	ಕ್ರೋಡಂ - ಸ್ನ - ಭುಜಾಂತರಂ - ಉರಃ - ಸ್ - ವತ್ಸಂ - ವಕ್ಷಃ - ಸ್ - ನ - ೫ - ಎದೆಯ ಹೆಸರು.
ಪೃಷ್ಠಂ ತು (ಚರಮಂ ತನೋಃ)	ಪೃಷ್ಠಂ - ನ - ೧ - ತನೋಃ ಚರಮಂ - ಬೆನ್ನು.
ಸ್ಕಂಧೋ ಭುಜಶಿರೋಂಸೋ (ಸ್ತ್ರೀ	ಸ್ಕಂಧಃ - ಪು - ಭುಜಶಿರಃ - ಸ್ - ನ - ಅಂಸಃ - ಪ್ನ - ೩ - ಹೆಗಲು - ಭುಜ.
ಸಂಧೀ ತಸ್ಯೈವ (ಜತ್ರುಣೀ) ‖	ಜತ್ರುಣೀ - ನ - ೧ - ತಸ್ಯೈವಸಂಧೀ - ಹೆಗಲಿಗೂ ಶಿರಸ್ಸಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮೂಳೆಗಳು.
ಬಾಹುಮೂಲೇ (ಉಭೌ ಕಕ್ಷೌ)	ಬಾಹುಮೂಲಂ - ನ - ಕಕ್ಷಃ - ಪು - ೨ - ಕಂಕಳು.
ಪಾರ್ಶ್ವ(ಮಸ್ತ್ರೀ ತಯೋರಧಃ)	ಪಾರ್ಶ್ವಂ - ಪ್ನ - ೧ - ತಯೋರಧಃ - ಮಗ್ಗುಲು.
ಮಧ್ಯಮಂ ಚಾವ ಲಗ್ನಂ ಚ ಮಧ್ಯೋ ಸ್ತ್ರೀ	ಮಧ್ಯಂ - ಅವಲಗ್ನಂ - ನ - ಮಧ್ಯಃ - ಪ್ನ - ೩ - ನಡು.
ದ್ವೌ ಪರೌ ದ್ವಯೋಃ ‖	ಪರೌ ದ್ವೌ - ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಭುಜಬಾಹು ಶಬ್ದಗಳೆರಡೂ (ದ್ವಯೋಃ ಪ್ನ.
ಭುಜಬಾಹೂ ಪ್ರವೇಷ್ಟೋ ದೋಃ	ಭುಜಃ - ಬಾಹುಃ - ಪ್ರವೇಷ್ಟಃ - ದೋಃ - ಸ್ - ಪು - ‖ ಪ ‖ ದೋಃ - ಸ್ - ನ - ಪ - ದೋಷಾ ‖ ಅ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ತೋಳುಗಳ ಹೆಸರು.

ಸ್ಯಾತ್ಕಫೋಣಿಸ್ತು ಕೂರ್ಪರಃ |
(ಅಸ್ಯೋಪರಿ) ಪ್ರಗಂಡಸ್ಸ್ಯಾತ್
ಪ್ರಕೋಷ್ಠಸ್ತಸ್ಯ ಚಾಪ್ಯಧಃ ||

ಕಫೋಣಿಃ - ಪು - ಕೂರ್ಪರಃ - ಪು - ೨ - ಮೊಳಕೈ.
ಪ್ರಗಂಡಃ - ಪು - ೧ - ಅಸ್ಯೋಪರಿ - ಮೊಳಕೈ ಮೇಲುಭಾಗ.
ಪ್ರಕೋಷ್ಠಃ - ಪು - ೧ - ತಸ್ಯ - ಅಧಃ - ಮಣಿಕಟ್ಟಿ ನವರಿಗೂ ಇರುವ ಮೊಳಕೈ ಕೆಳಭಾಗ ಮುಂಗೈ.

ಮಣಿಬಂಧಾ ದಾಕನಿಷ್ಠಂ ಕರಸ್ಯ ಕರಭೋ (ಬಹಿಃ)

ಕರಭಃ - ಪು - ೧ - ಮಣಿಬಂಧಾತ್ - ಆಕನಿಷ್ಠಂ - ಕರಸ್ಯಬಹಿಃ - ಮಣಿಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಿರಿಬೆರಳವರೆಗಿರುವ ಹೊರಕೈಯ ಹೊರಭಾಗ.

ಪಂಚಶಾಖಃ ಶಯಃ ಪಾಣಿ
ಸ್ತರ್ಜನೀ(ಸ್ಯಾ)ತ್ಪ್ರದೇಶಿನೀ |

ಪಂಚಶಾಖಃ - ಶಯಃ - ಪಾಣಿಃ - ಪು - ೩ - ಹಸ್ತ.
ತರ್ಜನೀ - ಪ್ರದೇಶಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹೆಬ್ಬೆರಳೊತ್ತಿನ ಬೆರಳು-ತರ್ಜನೀ.

ಅಂಗುಳ್ಯಃ ಕರಶಾಖಾಸ್ಯಃ

ಅಂಗುಲೀ - ಸ - ಅಂಗುಳಿಃ - ಕರಶಾಖಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆರಳುಗಳ ಹೆಸರು - ಬೆಟ್ಟುಗಳು.

(ಪುಂಸ್ಯಂ) ಗುಷ್ಠಃ ಪ್ರದೇ
ಶಿನೀ ಮಧ್ಯಮಾನಾಮಿಕಾ (ಚಾ
ಪಿ) ಕನಿಷ್ಠಾ (ಚೇತಿತಾಃ ಕ್ರಮಾ
ತ್ ||

ಅಂಗುಷ್ಠಃ - ಪು - ೧ - ಹೆಬ್ಬೆರಳು - ಪ್ರದೇಶಿನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಒತ್ತು ಬೆರಳು - ಮಧ್ಯಮಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ನಡುಬೆರಳು - ಅನಾಮಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪವಿತ್ರದಬೆರಳು - ಕನಿಷ್ಠಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಕಿರುಬೆರಳು.

ಪುನರ್ಭವಃ ಕರರುಹೋ ನ
ಖೋಽಸ್ತ್ರೀ ನಖರೋಽಸ್ತ್ರಿಯಾಂ |

ಪುನರ್ಭವಃ - ಕರರುಹಃ - ಪು - ನಖಃ - ಪ್ನ - ನಖರಃ - ಪ್ನ - ಪು - ತ್ರಿ - ೪ - ಉಗುರು.

ಪ್ರಾದೇಶ ತಾಲ ಗೋಕರ್ಣಾ
ಸ್ತರ್ಜನ್ಯಾದಿ ಯುತೇ ತತೇ ||
೩೪೩ || ಅಂಗುಷ್ಠೇ

ಪ್ರಾದೇಶಃ - ಪು - ೧ - ತಾಲಃ - ಪು - ೧ - ಗೋಕರ್ಣಃ - ಪು - ೧ - ತತೇ ತರ್ಜನ್ಯಾದಿಯುತೇ ಅಂಗುಷ್ಠೇ - ಒತ್ತುಬೆರಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು - ಗೇಣು.

ಸಕನಿಷ್ಠೇ ಸ್ಯಾದ್ವಿತಸ್ತಿ ರ್ದ್ವಾ
ದಶಾಂಗುಳಃ |

ವಿತಸ್ತಿಃ - ಪು - ಸ - ಸ್ತ್ರೀ - ದ್ವಾದಶಾಂಗುಳಃ - ಪು - ೨ - ಸಕನಿಷ್ಠೇ ವಿತತೇ ಅಂಗುಷ್ಠೇ ಸ್ಯಾತ್ - ಕಿರುಬೆರಳಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಅಳತೆ ಗೇಣು.

(ಪಾಣೌ) ಚಪೇಟ ಪ್ರತಲ
ಪ್ರಹಸ್ತಾ) ವಿಸ್ತೃತಾಂಗುಲೌ |

ಚಪೇಟಃ - ಪ್ರತಲಃ - ಪ್ರಹಸ್ತಃ - ಪು - ೩ - ವಿಸ್ತೃತಾಂಗುಲೌ - ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೈ.

(ದ್ವೌ ಸಂಹತೌ) ಸಂಹತಲಃ
(ಪ್ರತಲೌ ವಾಮದಕ್ಷಿಣೌ)

ಸಂಹತಲಃ || ಪಾ || ಸಿಂಹತಲಃ - ಪು - ೧ - ಸಂಹತೌ ವಾಮದಕ್ಷಿಣೌ ದ್ವೌ ಪ್ರತಲೌ - ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಅಂಗೈಗಳೆರಡೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಬೊಗಸೆ.

ಬಾಣಿರ್ವಿಕುಬ್ಜಃ) ಪ್ರಸೃತಿ

ಪ್ರಸೃತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ || ಪ || ಪು - ೧ - ನಿಕುಬ್ಜಃ - ಬಾಗಿದ ಅಂಗೈ ಹೆಸರು - ಕಿರಿದಾದ ಬೊಗಸೆ.

(ಸೌಂಯುತಾ) ವಂಜಲಿಃ (ಪ್ರಮಾಣ) ‖೮೪‖	ಅಂಜಲಿಃ - ಪು - ೧ - ಯುತೌ - ಬಗ್ಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ - ೨ - ಅಂಗೈಗಳ ಹೆಸರು - ಬೊಗಸೆ.
ಪ್ರಕೋಷ್ಠೇ ವಿಸ್ತೃತಕರೇ ಹಸ್ತೋ	ಹಸ್ತಃ - ಪು - ೧ - ವಿಸ್ತೃತಕರೇ ‖ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಯುಳ್ಳ ಹಸ್ತದ ಹೆಸರು ಅಂದರೆ - ಮೊಳ.
ಮುಷ್ಟ್ಯಾ ತು ಬದ್ಧಯಾ ಸ ರತ್ನಿಸ್ಸ್ಯಾತ್	ರತ್ನಿಃ - ಪು - ಸ . ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಬದ್ಧಯಾ ಮುಷ್ಟ್ಯಾ ಸಃ - ಹಿಡಿಯೊಂದಗೂಡಿದ ಮೊಳ - ಅಂದರೆ - ಹಿಡಿಕಡಿಮೇ ಮೊಳ.
ದರತ್ನಿ (ಸ್ತು) ನಿಷ್ಕನಿಷ್ಠೇನ ಮುಷ್ಟಿನಾ ‖೮೫‖	ಅರತ್ನಿಃ - ಪು - ಸ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ನಿಷ್ಕನಿಷ್ಠೇನ - ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕಿರಬೆರಳುಳ್ಳ - ಮುಷ್ಟಿನಾ - ಹಿಡಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮೊಳದ ಹೆಸರು.
ವ್ಯಾಮೋ ಬಾಹ್ವೋಸ್ಸಕರಯೋಸ್ತತಯೋಸ್ತಿರ್ಯಗಂತರಂ |	ವ್ಯಾಮಃ - ಪು - ೧ - ಸಕರಯೋಸ್ತಿರ್ಯಕ್ತತಯೋ ರ್ಬಾಹ್ವೋ ರ್ಯದಂತರಂ ತತ್ - ಕೈಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಳುಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ - ಮಾರು.
ಊರ್ಧ್ವವಿಸ್ತೃತ ದೋಃಪಾಣಿ ನೃಮಾನೇ ಪೌರುಷಂತ್ರಿಷು ‖ ‖೮೬‖	ಪೌರುಷಂ - ತ್ರಿ - ೧ - ಊರ್ಧ್ವವಿಸ್ತೃತದೋಃ - ಪಾಣಿ ನೃಮಾನೇ - ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಯುಳ್ಳ - ಎತ್ತು ಕೈಯುಷ್ಟ.
ಕಂಠೋ ಗಳೋಽಥ	ಕಂಠಃ - ಗಳಃ - ಪು - ೨ - ಕುತ್ತಿಗೆ - ಕತ್ತು.
ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಶಿರೋಧಿಃ ಕಂಧರೇತ್ಯಪಿ |	ಗ್ರೀವಾ - ಶಿರೋಧಿಃ - ಕಂಧರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕೊರಳು.
ಕಂಬುಗ್ರೀವಾ (ತ್ರಿರೇಖಾಸಾ)	ಕಂಬುಗ್ರೀವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ತ್ರಿರೇಖಾ ಸಾ ‖ ಮೂರು ರೇಖೆಗಳುಳ್ಳ ಕೊರಳಿನ ಹೆಸರು.
ವಟುರ್ಘಾಟಾ ಕೃಕಾಟಿಕಾ	ಅವಟುಃ - ಪು - ಘಾಟಾ - ಕೃಕಾಟಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಹೆಕ್ಕತ್ತು.
ವಕ್ತ್ರಾಸ್ಯೇ ವದನಂ ತುಂಡ ಮಾನನಂ ಲಪನಂ ಮುಖಂ |	ವಕ್ತ್ರಂ - ಆಸ್ಯಂ - ವದನಂ - ತುಂಡಂ - ಆನನಂ - ಲಪನಂ - ಮುಖಂ - ನ - ೭ - ಬಾಯಿ.
(ಕ್ಲೀಬೆ) ಘ್ರಾಣಂ ಗಂಧವಹಾಘೋಣಾನಾಸಾ ಚ ನಾಸಿಕಾ ‖೮೭‖	ಘ್ರಾಣಂ - ನ - ಗಂಧವಹಾ - ಘೋಣಾ ನಾಸಾ - ನಾಸಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೫ - ಮೂಗು.
ಓಷ್ಠಾಧರೌ ತು ರದನ ಚ್ಛದೌ ದಶನವಾಸಸೀ |	ಓಷ್ಠಃ - ಅಧರಃ - ರದನಚ್ಛದಃ - ಪು - ದಶನವಾಸಸ್ - ನ - ೪ - ತುಟಿಗಳ ಹೆಸರು.
(ಅಧಸ್ತಾಚ್ಚಿಬುಕಂ	ಚಿಬುಕಂ - ನ - ೧ - ಅಧಸ್ತಾತ್ - ತುಟಿಯ ಕೆಳಗಡೆ ಗಲ್ಲದ ಹೆಸರು - ಗಡ್ಡ.
ಗಂಡೌ ಕಪೋಲೌ	ಗಂಡಃ - ಕಪೋಲಃ - ಪು - ೨ - ಕೆನ್ನೆ.

(ತತ್ಪರಾಹನುಃ) ‖೩೫೦‖	ಹನುಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪ - ಪು - ೧ - ತತ್ಪರಾ - ಆ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಹಳಗೆನ್ನೆ.
ರದನಾ ದಶನಾ ದಂತಾ ರದಾ * ಸ್ತಾಲುತು। ಕಾಕುದಂ	ರದನಾಃ - ದಶನಾಃ - ದಂತಾಃ - ರದಾಃ - ಪು - ಬ - ೪ - ಹಲ್ಲು. ತಾಲು - ನ್ - ಕಾಕುದಂ - ನ - ೨ - ದವಡೆಗಳು.
ರಸಜ್ಞಾ ರಸನಾಜಿಹ್ವಾ ಪ್ರಾಂತಾ ವೋಷ್ಠಸ್ಯ)ಸೃಕ್ಕಿಣೀ ‖	ರಸಜ್ಞಾ - ರಸನಾ - ಜಿಹ್ವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ನಾಲಿಗೆ. ಸೃಕ್ವ - ನ್ ‖ ಪಾ ‖ ಸೃಕ್ಕಿ - ಪ - ೧ - ಓಷ್ಠಸ್ಯ ಪ್ರಾಂತೌ - ಕಟಬಾಯಿ.
ಲಲಾಟಮಲಿಕಂ ಗೋಧಿ	ಲಲಾಟಂ - ಅಳಿಕಂ - ಪ - ಅಳೀಕಂ - ಪ - ಗೋಧಿಃ - ಪು - ೩ - ಹಣೆ - ಹಣೆ.
(ರೂರ್ಧ್ವೇದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ) ಭ್ರುವೌಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ।	ಭ್ರೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ದೃಗ್ಭ್ಯಾಮೂರ್ಧ್ವೇ - ಕಣ್ಣಮೇಲ್ಭಾಗ - ಹುಬ್ಬು.
ಕೂರ್ಚ (ಮಸ್ತ್ರೀ) ಭ್ರುವೋರ್ಮಧ್ಯಂ)	ಕೂರ್ಚಂ - ಪ್ನ - ೧ - ಭ್ರುವೋರ್ಮಧ್ಯಂ ‖ ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳ ನಡುವೆ - ಭ್ರೂಮಧ್ಯ.
ತಾರಕಾಕ್ಷ್ಣಃ ಕನೀನಿಕಾ	ತಾರಕಾ - ಕನೀನಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಅಕ್ಷ್ಣಃ - ಕಣ್ಣಿನ ಕರಿಗುಡ್ಡೆ.
ಲೋಚನಂ ನಯನಂ ನೇತ್ರಮೀಕ್ಷಣಂ ಚಕ್ಷುರಕ್ಷಿಣೀ ‖ ದೃಗ್ದೃಷ್ಟೀಚಾ	ಲೋಚನಂ - ನಯನಂ - ನೇತ್ರಂ - ಈಕ್ಷಣಂ - ಚಕ್ಷುಃ - ಸ್ - ಅಕ್ಷಿ - ಣ್ - ದೃಕ್ - ಶ್ - ದೃಷ್ಟಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೮ - ಕಣ್ಣುಗಳು.
ಶ್ರುನೇತ್ರಾಂಬು ರೋದನಂ ಚಾಸ್ರಮಶ್ರುಚ ‖೩೫೩‖	ಅಶ್ರು - ನೇತ್ರಾಂಬು - ರೋದನಂ - ಅಸ್ರಂ ‖ ಪ ‖ ಅಶ್ರಂ - ಅಸ್ರು - ನ - ೫ - ದುಃಖದ ಕಣ್ಣೀರು - ಅಳುವ ನೀರು.
ಅಪಾಂಗೌ ನೇತ್ರಯೋರಂತೌ)	ಅಪಾಂಗಃ - ಪು - ೧ - ನೇತ್ರಯೋಃ - ಅಂತೌ - ಕಡೆಗಣ್ಣು.
ಕಟಾಕ್ಷೋ ಽಪಾಂಗದರ್ಶನೇ।)	ಕಟಾಕ್ಷಃ - ಪು - ೧ - ಅಪಾಂಗದರ್ಶನೆ - ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟ.
ಕರ್ಣ ಶಬ್ದಗ್ರಹೌ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶ್ರುತಿಃ ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ರವಣಂ ಶ್ರವಃ‖	ಕರ್ಣಃ - ಶಬ್ದಗ್ರಹಃ - ಪು - ಶ್ರೋತ್ರಂ - ನ - ಶ್ರುತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶ್ರವಣಂ - ಶ್ರವಃ - ನ - ೬ - ಕಿವಿಗಳು.

ಉತ್ತಮಾಂಗಂ ಶಿರಶ್ಶೀರ್ಷಂ ಮೂರ್ಧಾನಾ, ಮಸ್ತಕೋಽಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ।

ಉತ್ತಮಾಂಗಂ - ಶಿರಃ - ಸ - ನ - ಅನ - ಶೀರ್ಷಂ - ನ - ಮೂರ್ಧಾ - ನ್ - ಪು - ಮಸ್ತಕಃ - ಪ್ನ - ೫ - ತಲೆ.

ಚಿಕುರಃ ಕುಂತಲೋ ವಾಲಃ ಕಚಃ ಕೇಶೋ ಶಿರೋರುಹಃ, ॥೩೫॥

ಚಿಕುರಃ - ಕುಂತಲಃ - ವಾಲಃ - ಕಚಃ - ಕೇಶಃ - ಶಿರೋರುಹಃ - ಪು - ೬ - ತಲೆಕೂದಲು - ಮಂಡೆಕೂದಲು.

ತದ್ವೃಂದೇ ಕೈಶಿಕಂ ಕೈಶ್ಯ, ಮಲಕಾ ಶ್ಚೂರ್ಣಕುಂತಲಾಃ ।

ಕೈಶಿಕಂ - ಕೈಶ್ಯಂ - ನ - ೨ - ತದ್ವೃಂದೇ - ಆ ಕೂದಲ ಗುಂಪು - ಕೂದಲು ಕುಚ್ಚು.

ಅಲಕಃ - ಪು - ॥ ಪ ॥ ನ - ಚೂರ್ಣಕುಂತಲಃ - ಪು - ೨ - ಮುಂಗುರುಳು.

(ತೇ ಲಲಾಟೇ) ಭ್ರಮರಕಾಃ

ಭ್ರಮರಕಃ - ಪು - ೧ - ಲಲಾಟೇತೇ - ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವ ಮುಂಗುರುಳು.

ಕಾಕಪಕ್ಷಶ್ಶಿಖಂಡಕಃ ॥೩೬॥

ಕಾಕಪಕ್ಷಃ - ಶಿಖಂಡಕಃ - ಪು - ಜುಲ್ಪಿಕೂದಲು.

ಕಬರೀ ಕೇಶವೇಶೋಽಥ, ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಸ್ಸಂಯತಾಃ ಕಚಾಃ ।

ಕಬರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಕೇಶವೇಶಃ - ಪು - ೨ - ತುರುಬು.

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಃ - ಪು - ೧ - ಸಂಯತಾಃ - ಕಚಾಃ - ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ತಲೆಕೂದಲು - ತಲೆಗಂಟು - ಎಣೆಗಂಟು;

ಶಿಖಾ ಚೂಡಾ ಕೇಶಪಾಶೀ,

ಶಿಖಾ - ಚೂಡಾ - ಕೇಶಪಾಶೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ತಲೆಕೂದಲು - ಜುಟ್ಟು.

ವ್ರತಿನಾಂ ತು ಜಟಾ ಸಟಾ, ॥೩೭॥

ಜಟಾ - ಸಟಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ವ್ರತಿನಾಂ - ವ್ರತನಿಯಮವುಳ್ಳ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಜಡೆ.

ವೇಣೀ ಪ್ರವೇಣೀ

ವೇಣೀ - ಪ ವೇಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಜಡೆ.

ಶೀರ್ಷಣ್ಯ ಶಿರಸ್ಯೌ ವಿಶದೇ ಕಚೇ ।

ಶೀರ್ಷಣ್ಯಃ - ಶಿರಸ್ಯಃ - ಪು - ೨ - ವಿಶದೇ ಕಚೇ - ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಾಚಿದ ಕೂದಲು.

ಪಾಶಃ ಪಕ್ಷಶ್ಚ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಕಲಾಪಾರ್ಥಾಃ ಕಚಾತ್ಪರೇ ॥

ಪಾಶಃ - ಪಕ್ಷಃ - ಹಸ್ತಃ - ಪು - ೩ - ನು - ಕಚಾತ್ಪರೇ ಕಲಾಪಾರ್ಥಾಃ - ಕೂದಲು ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಶಬ್ದಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಸಮೂಹ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ ॥ ಉ ॥ ಕೇಶಪಾಶಃ (ಕೇಶಪಕ್ಷಃ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ತನೂರುಹಂ ರೋಮ ಲೋಮ

ತನೂರುಹಂ - ರೋಮ - ನ್ - ಲೋಮ - ನ್ - ನ - ೩ - ಮೈಗೂದಲು.

ತದ್ವೃದ್ಧೌ ಶ್ಮಶ್ರು ಪುಂಮುಖೇ ।

ಶ್ಮಶ್ರು - ಉ - ೧ - ಪುಮ್ಮುಖೇ ತದ್ವೃದ್ಧೌ - ಗಂಡಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕೂದಲು - ಗಡ್ಡ - ಮೀಸೆ.

ಆಕಲ್ಪವೇಷೌ, ನೈಪಥ್ಯಂ ಪ್ರತಿಕರ್ಮ ಪ್ರಸಾಧನಂ ॥೩೮॥

ಆಕಲ್ಪಃ - ವೇಷಃ - ಪು - ನೈಪಥ್ಯಂ - ಪ್ರತಿಕರ್ಮ - ನ್ - ಪ್ರಸಾಧನಂ - ನ - ೫ - ಗಂಧಪುಷ್ಪವಸ್ತ್ರಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡವನ ಹೆಸರು ವೇಷಧಾರಿ.

ವಶ್ಯೈತೇ ತ್ರಿಷ್ವಲಂಕರ್ತಾ ಲಂಕರಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಮಂಡಿತಃ । ಪ್ರಸಾಧಿತೋಲಂಕೃತಶ್ಚ ಭೂಷಿತಶ್ಚ ಪರಿಷ್ಕೃತಃ ॥೬೦॥

ಅಲಂಕರ್ತಾ - ಋ - ಅಲಂಕರಿಷ್ಣುಃ - ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವವನ ಹೆಸರು - ಮಂಡಿತಃ - ಪ್ರಸಾಧಿತಃ - ಅಲಂಕೃತಃ - ಭೂಷಿತಃ - ಪರಿಷ್ಕೃತಃ - ಅ - ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನ ಹೆಸರು.

ವಿಭ್ರಾಡ್ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು ರೋಚಿಷ್ಣೂ

ವಿಭ್ರಾಟ್ - ಜ್ - ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು - ರೋಚಿಷ್ಣುಃ - ಪು - ೩ - ಭೂಷಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವವನ ಹೆಸರು - ಏತೇಧಶ - ಈ ೧೦ ಶಬ್ದಗಳೂ - ತ್ರಿಷು - ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ.

ಭೂಷಣಂ ಸ್ಯಾದಲಂಕ್ರಿಯಾ ।

ಭೂಷಣಂ - ನ - ಅಲಂಕ್ರಿಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಅಲಂಕಾರ.

ಅಲಂಕಾರಸ್ತ್ವಾಭರಣಂ ಪರಿಷ್ಕಾರೋ ವಿಭೂಷಣಂ ॥೬೧॥ ಮಂಡನಂ (ಚಾಥ)

ಅಲಂಕಾರಃ - ಪು - ಅಭರಣಂ - ನ - ಪರಿಷ್ಕಾರಃ - ಪು ವಿಭೂಷಣಂ - ಮಂಡನಂ - ನ - ೬ - ಅಭರಣಗಳು.

ಮುಕುಟಂ ಕಿರೀಟಂ (ಪುಂನಪುಂಸಕಂ)

ಮುಕುಟಂ - ನ - ನ - ಕಿರೀಟಂ - ಪ್ನ - ೨ - ಕಿರೀಟ - ಶಿರೋಭೂಷಣ - ಪಾಗು - ಟೋಪಿ ಮೊದಲಾದವು.

ಚೂಡಾಮಣಿಶ್ಶಿರೋರತ್ನಂ

ಚೂಡಾಮಣಿ - ಪು - ಶಿರೋರತ್ನಂ - ನ - ೨ - ನಡು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸತಕ್ಕ ಶಿರೋರತ್ನ.

ತರಲೋ (ಹಾರಮಧ್ಯಗಃ)

ತರಳಃ - ಪು - ೧ - ಹಾರಮಧ್ಯಗಃ - ಹಾರದನಡುವೆ ಇರುವ ನಾಯಕ ಮಣಿ - ಪದಕ.

ವಾಲಪಾಶ್ಯಾ ಪಾರಿತಥ್ಯಾ

ವಾಲಪಾಶ್ಯಾ - ಪಾರಿತಥ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಜಡೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ - ಜಡೆಬಿಲ್ಲೆ - ನಾಗರು ರಾಗಟೆ ಮುಂತಾದ್ದು.

ಪತ್ರಪಾಶ್ಯಾ ಲಲಾಟಿಕಾ

ಪತ್ರಪಾಶ್ಯಾ - ಲಲಾಟಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಹಣೆಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಲಕ - ಬೈತಲೇಬಟ್ಟು.

ಕರ್ಣಿಕಾ ತಾಳಪತ್ರಂ ಸ್ಯಾ

ಕರ್ಣಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ತಾಳಪತ್ರಂ - ನ - ೨ - ಕಿವಿಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಓಲೆ - ಮುರುವು ಬುಗುಡಿ ಮುಂತಾದವು.

ತ್ಕುಂಡಲಂ ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನಂ ॥

ಕುಂಡಲಂ - ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನಂ - ನ - ೨ - ಕಿವಿಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಹತ್ತುಕಡಕು - ಕುಂಡಲ ಮುಂತಾದ್ದು.

ಗ್ರೈವೇಯಕಂ ಕಂಠಭೂಷಾ

ಗ್ರೈವೇಯಕಂ - ಪಾ - ಗ್ರೈವೇಯಂ - ನ - ಕಂಠಭೂಷಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಡ್ಡಿಕೆ - ಬಂದಿ - ಚಿಂತಾಕ - ತಾಳಿ ಮುಂತಾದವು.

ಲಂಬನಂ ಸ್ಯಾಲ್ಲಲಂತಿಕಾ ।

ಲಂಬನಂ - ಪಾ - ಲಂಬಮಾನಂ - ನ - ಲಲಂತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಜೋವಾಲೆ-ಕಂಠೀಸರ-ಮುತ್ತಿನಹಾರ ಮುಂತಾದವು.

ಸ್ವರ್ಣೈಃ ಪ್ರಾಲಂಬಿಕಾ

ಪ್ರಾಲಂಬಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಸ್ವರ್ಣೈಃ - ಬಂಗಾರದಿಂ

ಪಲೇ ಮಾಡಿದ ಕಂಠಹಾರ - ಕಂಠೀಸರ - ಚಂದ್ರಹಾರ - ಗೋಧೀಸರ ಮುಂತಾದವು.

ಥೋರಸ್ಸೂತ್ರಿಕಾ (ಮೌಕ್ತಿಕೈಃಕೃತಾ) ॥೩೬ ॥

ಉರಸ್ಸೂತ್ರಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಮೌಕ್ತಿಕೈಃ - ಕೃತಾ - ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಹಾರ - ಮುತ್ತಿನಕಂಠೀಸರ.

ಹಾರೋ ಮುಕ್ತಾವಲೀ

ಹಾರಃ - ಪು - ಪಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಮುಕ್ತಾವಲೀ - ವಾ - ಮುಕ್ತಾವಲಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ.

ದೇ ವ ಚ್ಛಂ ದೋ ಸೌ ಶತಯಷ್ಟಿಕಃ)

ದೇವಚ್ಛಂದಃ - ಪು - ೧ - ಶತಯಷ್ಟಿಕಃ - ಅಸೌ - ಅನೇಕ ಸರಗಳುಳ್ಳ ಮುತ್ತಿನ ಕಂಠೀಸರ - ನೂರೆಳೆಸರ.

ಹಾರಭೇದಾ ಯಷ್ಟಿಭೇದಾ (ದ್ಗುಚ್ಛಗುಚ್ಛಾರ್ಧ, ಗೋ ಸ್ತನಾಃ । ಅರ್ಧಹಾರೋಮಾಣವಕ

ಗುಚ್ಛಃ - ಗುಚ್ಛಾರ್ಧಃ - ಗೋಸ್ತನಃ - ಅರ್ಧಹಾರಃ - ಮಾಣವಕಃ - ಪು - ೫ - ಯಷ್ಟಿಭೇದಾತ್ - ಹಾರಭೇದಾಃ - ಸರದ ಎಳೆಗಳ ಭೇದದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಸರಗಳು - ಹೇಗೆಂದರೆ - ಗುಚ್ಛಃ - ೩೨ - ಗುಚ್ಛಾರ್ಧಃ - ೧೬ - ಗೋಸ್ತನಃ - ೪೦ - ಅರ್ಧಹಾರಃ - ೬೪ - ಹಾರಃ - ೧೦೮ - ಮಾಣವಕಃ - ೨೦ ಎಳೆಗಳುಳ್ಳವು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಏಕಾವ (ಲ್ಯೇಕಯಷ್ಟಿಕಾ

ಏಕಾವಳೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಏಕಯಷ್ಟಿಕಾ - ಒಂಟಿಸರ - ಏಕಾವಳೀಸರ.

ಸೈ ವ (ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಾಸ್ಯಾತ್ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಮೌಕ್ತಿಕಾ

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ ಮೌಕ್ತಿಕಾ - ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮುತ್ತುಗಳುಳ್ಳ - ಸೈವ - ಆ ಕಂಠಮಾಲೆಯೇ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ.

ಆವಾಪಕಃ, ಪಾರಿಹಾರ್ಯಃ ಕಟಕಂ ವಲಯೋಽಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ।

ಆವಾಪಕಃ - ಪಾ - ಆವಾಯಕಃ - ಪಾರಿಹಾರ್ಯಃ - ಸ್ತ್ರಿ - ಕಟಕಂ - ನ - ಪ - ಪು - ೪ - ವಲಯಃ - ತೋಳ ಗೀರು ಬಳೆ - ಕಡಗ ಬಳೆ ಮುಂತಾದ ಹಸ್ತಾಭರಣ.

ಕೇಯೂರಮಂಗದಂ (ತುಲ್ಯೇ)

ಕೇಯೂರಂ - ಅಂಗದಂ - ನ - ೨ - ನಾಗಮುರಿಗೆ - ವಂಕೀ ಮುಂತಾದವು.

ಅಂಗುಲೀಯಕಮೂರ್ಮಿಕಾ

ಅಂಗುಲೀಯಕಂ - ನ - ಪ - ಪು - ಊರ್ಮಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಉಂಗರ.

(ಸಾಕ್ಷರಾಂ) ಗುಲಿಮುದ್ರಾ ಸ್ಯಾತ್

ಅಂಗುಲೀಮುದ್ರಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಸಾಕ್ಷರಾಸಾ - ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೆತ್ತಿರುವ ಮುದ್ರೆ ಉಂಗುರ.

ಕಂಕಣಂ ಕರಭೂಷಣಂ ।

ಕಂಕಣಂ - ಕರಭೂಷಣಂ - ನ - ೨ - ಕೈತೋಡೆ ಮುಂತಾದ ಹಸ್ತಾಭರಣ.

(ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಂ) ಮೇ ಖ ಲಾ ಕಾಂಚೀ ಸಪ್ತಕೀ ರಶನಾ (ತಥಾ ಕ್ಲೀಬೇ) ಸಾರಸನಂ

ಮೇಖಲಾ - ಕಾಂಚೀ - ಸಪ್ತಕೀ - ರಶನಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸಾರಸನಂ - ನ - ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಂ - ಹೆಂಗಸರು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಡಾಬು.

ಚಾ (ಥಪುಂಸ್ಕಟ್ಯಾಂ) ಶೃಂಖಲಂ (ತ್ರಿಷು)

ಶೃಂಖಲಂ - ತ್ರಿ - ೧ - ಪುಂಸ್ಕಟ್ಯಾಂ - ಗಂಡಸರ ಉಡಿಧಾರ - ಕಟಿಸೂತ್ರ.

ಪಾದಾಂಗದಂ ತುಲಾಕೋಟಿ ರ್ಮಂಜೀರೋ ನೂಪುರೋಽಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥೩೯॥ ಹಂಸಕಃಪಾದಕಟಕಃ	ಪಾದಾಂಗದಂ - ನ - ತುಲಾಕೋಟಿಃ - ಮಂಜೀರಃ - ಪು - ನೂಪುರಃ - ಹಂಸಕಃ - ಪಾದಕಟಕಃ - ಪ್ನ - ೬ - ಅಂದಿಗೆ - ಕಾಲುಸರಪಣಿ - ಪಾಡಗ - ಕಾಲುಕಡಗ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಕಿಂಕಿಣೀ ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕಾ ॥	ಕಿಂಕಿಣೀ - ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸಣ್ಣಗೆಜ್ಜೆ - ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ.
ತ್ವಕ್ಫಲ ಕ್ರಿಮಿರೋಮಾಣಿ ವಸ್ತ್ರಯೋನಿ ರ್ದಶತ್ರಿಷು ॥೪೦॥	ತ್ವಕ್ - ಚ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ನಾರು - ಫಲಂ - ನ - ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣು - ಕ್ರಿಮಿಃ - ಪು - ೧ - ಹುಳು - ರೋಮ - ನ್ - ನ - ಕೂದಲು ಈ ೪ (ವಸ್ತ್ರಯೋನಿಃ) ಬಟ್ಟೆಯ ಕಾರಣಗಳು - ಅಂದರೆ - ನಾರುಶೀರೆಗೆ - ನಾರು - ಹತ್ತಿಗೆ - ಕಾಯಿ - ರೇಷ್ಮೆಗೆ ಹುಳು - ಕಂಬಳಿ - ಧಾವಳಿಗಳಿಗೆ ಕೂದಲು - ಇವು ಕಾರಣಗಳು. ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ೧೦ ಶಬ್ದಗಳೂ ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು.
ವಾಲ್ಕಂ ಕ್ಷೌಮಾದಿ	ವಾಲ್ಕಂ ಕ್ಷೌಮಂ - ೨ - ನಾರುಶೀರೆ.
ಫಾಲಂತುಕಾರ್ಪಾಸಂ ಬಾದರಂ ಚತತ್ ।	ಫಾಲಂ - ಕಾರ್ಪಾಸಂ - ಬಾದರಂ - ೩ - ನೂಲುಬಟ್ಟೆ.
ಕೌಶೇಯಂ (ಕ್ರಿಮಿಕೋಶೋತ್ಥಂ)	ಕೌಶೇಯಂ - ನ - ೧ - ಕ್ರಿಮಿಕೋಶೋತ್ಥಂ - ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಎಳೆತೆಗೆದು ಮಾಡಿದ ಮುಗುಟ ಮುಂತಾದವು
ರಾಂಕವಂ (ಮೃಗರೋಮಜಂ)	ರಾಂಕವಂ - ೧ - ಮೃಗರೋಮಜಂ - ಮೃಗರೋಮಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ - ಶಾಲು - ಬನಾತು - ಮುಂತಾದವು.
ಅನಾಹತಂ ನಿಷ್ಪ್ರವಾಣಿ ತಂತ್ರಕಂ (ಚನವಾಂಬರೇ	ಅನಾಹತಂ - ನಿಷ್ಪ್ರವಾಣಿ ತಂತ್ರಕಂ - ೩ - ನವಾಂಬರ - ಹೊಸಬಟ್ಟೆ.
ತತ್ಸ್ಯಾತ್) ಉದ್ಗಮನೀಯಂ ಯದ್ಧೌತಯೋರ್ವಸ್ತ್ರಯೋರ್ಯುಗಂ	ಉದ್ಗಮನೀಯಃ - ನ - ೧ - ಧೌತಯೋಃ - ವಸ್ತ್ರಯೋರ್ಯುಗಂ - ೨ - ಒಗೆದ ಬಟ್ಟೆಗಳು - ಮಡಿಪಂಚೆ.
ಪತ್ರೋರ್ಣಂ ಧೌತಕೌಶೇಯಂ	ಪತ್ರೋರ್ಣಂ - ನ - ೧ - ಧೌತಕೌಶೇಯಂ - ಒಗೆದ ಪಟ್ಟೆಶೀರೆ ಮುಂತಾದವು.
(ಬಹುಮೂಲ್ಯಂ) ಮಹಾಧನಂ	ಮಹಾಧನಂ - ನ - ೧ - ಬಹುಮೂಲ್ಯಂ - ಬಹುಧನಸಾಧ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರ - ಬಹಳ ಛಾರೀಶ್ರಯವುಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆ.
ಕ್ಷೌಮಂ ದುಕೂಲಂ (ಸ್ಯಾ	ಕ್ಷೌಮಂ ॥ ಪಾ ॥ ಕ್ಷೋಮಂ ದುಕೂಲಂ - ನ - ೨ - ಬಿಳಿಪಟ್ಟೆಸೀರೆ.
ದ್ದ್ವೇತು) ನಿವೀತಂ ಪ್ರಾವೃತಂತ್ರಿಷು ॥೪೧॥	ನಿವೀತಂ - ಪ್ರಾವೃತಂ - ತ್ರಿ - ೨ - ಹೊದಿಯುವ ಪಂಚೆ - ಉತ್ತರೀಯ ಅಂಗವಸ್ತ್ರ.

ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಬಹುತ್ವೇ ವಸ್ತ್ರಸ್ಯ) ದಶಾ ಸ್ಸ್ಯುರ್ವರ್ತ್ತಿ ಸ್ತಯೋರ್ದ್ವಯೋಃ
— ದಶಾಃ - ಅ - ಸ್ತ್ರೀ - ನಿತ್ಯಬಹುವಚನ - ವರ್ತ್ತಯಃ - ಇ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸೀರೆ ಧೋತ್ರಗಳ ಅಂಚು ಮತ್ತು ಸೆರಗು.

ದೈರ್ಘ್ಯಮಾಯಾಮ ಆರೋಹಃ
— ದೈರ್ಘ್ಯಂ - ನ - ಆಯಾಮಃ - ಆನಾಹಃ - ಪು - ೩ - ಉದ್ದ.

ಪರಿಣಾಹೋ ವಿಶಾಲತಾ ।
— ಪರಿಣಾಹಃ - ಪು - ವಿಶಾಲತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಅಗಲ.

ಪಟಚ್ಚರಂ ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರಂ
— ಪಟಚ್ಚರಂ - ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರಂ - ನ - ೨ - ಹಳೇಬಟ್ಟೆ.

ಸಮೌ ನಕ್ತಕ ಕರ್ಪಟೌ
— ನಕ್ತಕಃ - ಕರ್ಪಟಃ - ಪು - ೨ - ಚರುಟು - ಚಿಂದೀ ಬಟ್ಟೆ.

ವಸ್ತ್ರಮಾಚ್ಛಾದನಂ ವಾಸ ಶ್ಚೈಲಂ ವಸನಮಂಶುಕಂ ।
— ವಸ್ತ್ರಂ - ಆಚ್ಛಾದನಂ - ವಾಸಃ - ಸ್ - ಚೇಲಂ - ವಸನಂ - ಅಂಶುಕಂ - ನ - ೬ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಬಟ್ಟೆ.

ಸುಚೇಲಕಃ ಪಟೋ (ಸ್ತ್ರೀಸ್ಯಾ)
— ಸುಚೇಲಕಃ - ಪು - ಪಟಃ - ಪು - ೨ - ಒಳ್ಳೇಸೀರೆ - ಪಂಚೆ ಮುಂತಾದವು.

ದ್ವರಾಶಿಃ ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕಃ ।
— ವರಾಶಿಃ ॥ ಪಾ ॥ ವರಾಸಿಃ - ಸ್ಥೂಲಶಾಟಕಃ - ಪು - ೨ - ಭಪ್ಪವಾದ ಖಾದೀಬಟ್ಟೆ - ಹಚ್ಚಡ.

ನಿಚೋಳಃ ಪ್ರಚ್ಛದಪಟಃ
— ನಿಚೋಳಃ - ಪ್ರಚ್ಛದಪಟಃ - ಪು - ೨ - ಮಗ್ಗುಲು ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಬಟ್ಟೆ.

ಸಮೌ ರಲ್ಲಕ ಕಂಬಳೌ
— ರಲ್ಲಕಃ - ಕಂಬಳಃ - ಪು - ೨ - ಕಂಬಳಿ.

ಅಂತರೀಯೋಪಸಂವ್ಯಾನ ಪರಿಧಾನಾನ್ಯಧೋಂಶುಕೇ ।
— ಅಂತರೀಯಂ - ಉಪಸಂವ್ಯಾನಂ - ಪರಿಧಾನಂ-ಅಧೋಂಶುಕಂ - ನ - ೪ - ಉಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ಸೀರೆ ಧೋತ್ರ ಮುಂತಾದವು.

(ದ್ವೌ) ಪ್ರಾವಾರೋತ್ತರಾ ಸಂಗೌ ಸಮೌ ಬೃಹತಿಕಾ ತಥಾ । ಸಂವ್ಯಾನ ಮುತ್ತರೀಯಂಚ
— ಪ್ರಾವಾರಃ - ಉತ್ತರಾಸಂಗಃ - ಪು - ಬೃಹತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸಂವ್ಯಾನಂ ಉತ್ತರೀಯಂ - ನ - ೫ - ಉತ್ತರೀಯ - ಮೇಲುಹೊದಿಕೆ.

ಚೋಳಃ ಕೂರ್ಪಾಸಕೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ
— ಚೋಳಃ - ಪು - ಕೂರ್ಪಾಸಕಃ - ಪ್ನು - ೨ - ಸ್ತ್ರೀಪು ರುಷರ ಕುಪ್ಪಸ, ಕವಚ, ಅಂಗಿ ಮುಂತಾದವು.

ನೀಶಾರಸ್ತು ಪ್ರಾವರಣೇ ಹಿಮಾನಿಲನಿವಾರಣೇ ॥೩೨॥
— ನೀಶಾರಃ - ಪು - ೧ - ಹಿಮಾನಿಲನಿವಾರಣೇ - ಪ್ರಾವರಣೇ - ಮಂಜು - ಗಾಳಿಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಹಚ್ಚಡ ದುಪ್ಪಟಿಗಳು.

(ಅರ್ಧೋರುಕಂ ವರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸ್ಯಾ)ಚ್ಚಂಡಾತಕ (ಮಂಶುಕಂ)
— ಚಂಡಾತಕಂ - ನ ॥ ಪ ॥ ಪು - ೧ - ವರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಅರ್ಧೋರುಕಂ ಅಂಶುಕಂ - ಸೂಳೆಯರ ಅರ್ಧತೊಡೆವರಿಗೆ ಮುಚ್ಚುವ ಚಲ್ಲಣ - ಚಡ್ಡಿ.

(ಸ್ಯಾತ್ತ್ರಿ) ಷ್ವಾಪ್ರಪದೀನಂ (ತತ್ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಾ ಪ್ರಪದಂಹಿ ಯತ್)
— ಆಪ್ರಪದೀನಂ - ತ್ರಿ - ೧ - ಯತ್ - ಆಪ್ರಪದಂ - ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತತ್ - ಯಾವ ವಸ್ತ್ರ ಪಾದದವರೆಗೂ ಇರುವದೋ ಅಂಥಾ ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆ - ನಿಲುವಂಗಿ - ಲಂಗ ಮುಂತಾದ್ದು.

ಅಸ್ತ್ರೀ) ವಿತಾನಮುಲ್ಲೋಚೋ
ದೂಷ್ಯಾದ್ಯಂ ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮನಿ

ವಿತಾನಂ - ಪ್ನ - ಉಲ್ಲೋಚಃ - ಪು- ೨- ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು.
ದೂಷ್ಯಂ - ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮ - ನ್ - ನ - ಈ ೨ - ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮನಿ - ೨ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೆ - ಗುಡಾರ - ಡೇರಾ.

ಪ್ರತಿಸೀರಾಯವನಿಕಾ ಸ್ಯಾತ್ತಿ
ರಸ್ಕರಣೀ (ಚಸಾ ॥೩೮೦॥
ಪರಿಕರ್ಮಾಂಗಸಂಸ್ಕಾರಃ) ಸ್ಯಾ

ಪ್ರತಿಸೀರಾ - ಯವನಿಕಾ ॥ ಪಾ ॥ ಜವನೀಕಾ - ತಿರಸ್ಕರಣೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ತೆರೆ ನಾಟಕದ ಘರಡೆ.
ಪರಿಕರ್ಮ - ನ್ - ನ - ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರಃ - ಪು - ೨ - ಮೈ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು

ನ್ಮಾರ್ಷ್ಟಿರ್ಮಾರ್ಜನಾ ಮೃಜಾ ।

ಮಾರ್ಷ್ಟಿಃ - ಮಾರ್ಜನಾ - ಮೃಜಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಶ್ರೀಗಂಧ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರೀ ಮುಂತಾದ ಪರಿಮಳಗಳನ್ನು ಮೈಗೆ ಉಜ್ಜಿ ತೊಳೆದುಕೊಳುವುದು.

ಉದ್ವರ್ತನೋ ತ್ಸಾದನೇ ದ್ವೇ
(ಸಮೇ)

ಉದ್ವರ್ತನಂ - ಉತ್ಸಾದನಂ - ನ - ೨ - ಮೈಗೆ ಉಜ್ಜಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ನಾನದ ಪುಡಿ - ಸೀಗೆಕಾಯಿ ಹೆಸರು ಹಿಟ್ಟು ಮುಂತಾದವು.

ಆಪ್ಲಾವಆಪ್ಲವಃ ॥೩೮೧॥
ಸ್ನಾನಂ

ಆಪ್ಲಾವಃ - ಆಪ್ಲವಃ - ಪು - ಸ್ನಾನಂ - ೩ - ಸ್ನಾನ.

ಚರ್ಚಾತುಚಾರ್ಚಿಕ್ಯಂ ಸ್ಥಾಸ
ಕೋಥ

ಚರ್ಚಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಚರ್ಚಿಕ್ಯಂ ॥ ಪಾ ॥ ಚಾರ್ಚಿಕ್ಯಂ - ನ - ಸ್ಥಾಸಕಃ - ಪು - ೩ - ಬುಕ್ಕೀ ಹಿಟ್ಟು- ಮೈಗುಜ್ಜುವ ಗಂಧದಪುಡಿ - ಉದ್ವರ್ತನಚೂರ್ಣ.

ಪ್ರಬೋಧನಂ ॥ ಅನು
ಬೋಧಃ

ಪ್ರಬೋಧನಂ - ನ - ಅನುಬೋಧಃ - ಪು - ೨ - ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ, ಅತ್ತರು, ಪನ್ನೀರು ಮುಂತಾದವು.

ಪತ್ರಲೇಖಾ ಪತ್ರಾಂಗುಲಿ
ರಿಮೇ ಸಮೇ) ॥೩೮೨॥

ಪತ್ರಲೇಖಾ - ಪಾ - ಪತ್ರಲೇಖಾ - ಪತ್ರಾಂಗುಳಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಕೇಸರಿ- ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರಗಳಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವ - ಮಕರಿಕಾ ಪತ್ರಾದಿ ಚಿತ್ರಗಳು.

ತಮಾಲಪತ್ರ ತಿಲಕಚಿತ್ರ
ಕಾಣಿವಿಶೇಷಕಂ । (ದ್ವಿತೀಯಂ
ಚತುರ್ಥಂಚ ನಸ್ತ್ರಿಯಾ)

ತಮಾಲಪತ್ರಂ - ತಿಲಕಂ - ಚಿತ್ರಕಂ - ವಿಶೇಷಕಂ - ೪ ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬಟ್ಟು - ತಿಲಕ - ದ್ವಿತೀಯಂ ಚತುರ್ಥಂಚನ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ - ತಿಲಕಃ - ವಿಶೇಷಕಃ - ಈ - ೨ - ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗವಲ್ಲ - ಪ್ನ - ಮಿಶ್ರ - ೨ - ನ.

(ಮಥ) ಕುಂಕುಮಂ ॥೩೮೩॥
ಕಾಶ್ಮೀರ ಜನ್ಮಾಗ್ನಿಶಿಖಂವರಂ
ಬಾಹ್ಲೀಕಪೀತನೇ ॥ ರಕ್ತಸಂ
ಕೋಚಪಿಶುನೇ ಧೀರಲೋಹಿತ
ಚಂದನಂ ॥

ಕುಂಕುಮಂ - ಕಾಶ್ಮೀರಜನ್ಮ - ನ್ - ಅಗ್ನಿಶಿಖಂ - ವರಂ - ಬಾಹ್ಲೀಕಂ - ಪೀತನಂ-ರಕ್ತಂ- ಸಂಕೋಚಪಿಶುನಂ- ಲೋಹಿತಂ - ಚಂದನಂ - ನ - ೧೧ - ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ.

ಲಾಕ್ಷಾ ರಾಕ್ಷಾ ಜತು (ಕ್ಲೀಬೇ) ಯಾವೋ ಲಕ್ತೋ ದ್ರುಮಾಮಯಃ ।

ಲಾಕ್ಷಾ - ರಾಕ್ಷಾ - ಪಾ - ಲಕ್ಷಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಜತು - ನ - ಯಾವಃ - ಅಲಕ್ತಃ - ದ್ರುಮಾಮಯಃ - ಪು - ೬-ಅರಗು.

ಲವಂಗಂ ದೇವಕುಸುಮಂ ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞ (ಮಥ)

ಲವಂಗಂ - ದೇವಕುಸುಮಂ - ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞಂ - ನ - ೩ - ಲವಂಗ.

ಜಾಪಕಂ ||೩೮೫|| ಕಾಲೇಯಕಂಚಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯಂ (ಚಾಥ)

ಜಾಪಕಂ - ಕಾಲೇಯಕಂ - ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯಂ - ನ - ೩ - ಚಂದನ - ಶ್ರೀಗಂಧಕ್ಕೊ ಹೆಸರು..

(ಸಮಾರ್ಥಕಂ) ವಂಶಕಾಗರು ರಾಜಾರ್ಹ ಲೋಹ ಕ್ರಿಮಿಜ ಜೋಂಗಕಂ ||೩೮೬||

ವಂಶಕಂ - ಪಾ - ವಂಶಿಕಂ - ಅಗರು - ರಾಜಾರ್ಹಂ - ಲೋಹಂ - ಕ್ರಿಮಿಜಂ - ಜೋಂಗಕಂ - ನ - ೭ - ಅಗರು ಗಂಧ - ಬಿಳೀಅಗರು.

ಕಾಲಾಗರ್ವಗರುಃ

ಕಾಲಾಗರು - ನ - ಅಗರುಃ - ಪು - ೨ - ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಕರಿ ಅಗಿಲುಗಂಧ.

(ಸ್ಯಾತ್ತು) ಮಂಗಲ್ಯಂ (ಮಲ್ಲಿಗಂಧಿಯುತ್)

ಮಂಗಲ್ಯಂ - ನ - ೧ - ಮಲ್ಲಿಗಂಧಿಯುತ್ - ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವಿನ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಹೆಸರು.

ಯಕ್ಷಧೂಪಸ ಸ್ಸರ್ಜರಸೋರಾಳಸರ್ವರಸಾವಪಿ || ೩೮೭ || ಬಹುರೂಪೋ (ಪ್ಯಥ)

ಯಕ್ಷಧೂಪಃ - ಸರ್ಜರಸಃ - ಅರಾಳಃ - ಪಾ || ರಾಳಃ - ಸರ್ವರಸಃ - ಬಹುರೂಪಃ - ಪು - ೫ - ಸರ್ಜ್ಜರಸದ ಹೆಸರು.

ವೃಕಧೂಪ ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕೌ

ವೃಕಧೂಪಃ - ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕಃ - ಪು - ೨- ಪರಿಮಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಧೂಪ.

ತುರುಷ್ಕಃ ಪಿಂಡಕಸ್ಸಿಲ್ಹೋ ಯಾವನೋಪ್ಯಥ

ತುರುಷ್ಕಃ - ಪಿಂಡಕಃ - ಸಿಲ್ಹಃ - ಯಾವನಃ - ಪು - ೪ - ತುರುಕರ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ - ಅಂದುಕವೆಂಬ ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ.

ಪಾಯಸಃ ||೩೮೮|| ಶ್ರೀವಾಸೋ ವೃಕ್ಷಧೂಪೋಪಿ ಶ್ರೀವೇಷ್ಟಸರಳದ್ರವೌ ।

ಪಾಯಸಃ - ಶ್ರೀವಾಸಃ - ವೃಕ್ಷಧೂಪಃ - ಶ್ರೀವೇಷ್ಟಃ - ಸರಳದ್ರವಃ - ಪು - ೫ - ದೇವದಾರು - ವೃಕ್ಷದಧೂಪ - ರಾಳದಹುಡಿ.

ಮೃಗನಾಭಿ ರ್ಮೃಗಮದಃ ಕಸ್ತೂರೀಚಾಥ

ಮೃಗನಾಭಿಃ - ಪ್ಸ - ಮೃಗಮದಃ - ಪು - ಕಸ್ತೂರೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಕಸ್ತೂರಿಯ ಹೆಸರು.

ಕೋಲಕಂ ||೩೮೯|| ಕಕ್ಕೋಲಕಂ ಕೋಶಫಲ

ಕೋಲಕಂ - ಕಕ್ಕೋಲಕಂ - ಪಾ - ಕರ್ಕೋಲಕಂ-ಪಾ-ಕಕ್ಕೋಲಕಂ - ಕೋಶಫಲಂ - ನ - ೩ - ಕಕ್ಕೋಲದಗಿಡ-ಪರಿಮಳದಬಳ್ಳಿ.

(ಮಥ) ಕರ್ಪೂರ (ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ।) ಘನಸಾರ ಶ್ಚಂದ್ರಸಂಜ್ಞ ಸ್ಸಿತಾಭ್ರೋ ಹಿಮವಾಲುಕಾ ||೩೯೦||

ಕರ್ಪೂರಃ - ಪ್ಸ - ಘನಸಾರಃ - ಚಂದ್ರಸಂಜ್ಞಃ - ಸಿತಾಭ್ರಃ - ಪಾ - ಸಿತಾಭಃ - ಪು - ಹಿಮವಾಲುಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೫ - ಕರ್ಪೂರದ ಹೆಸರು - ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರ.

ಗಂಧಸಾರೋ ಮಲಯಜೋ ಭದ್ರಶ್ರೀ ಚಂದನೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಗಂಧಸಾರಃ - ಮಲಯಜಃ - ಭದ್ರಶ್ರೀಃ - ಪು - ಚಂದನಃ - ಪು - ೪ - ಚಂದನದ ಗಿಡ - ಶ್ರೀಗಂಧ.

ತೈಲಪರ್ಣಿಕ ಗೋಶೀರ್ಷೇ ಹರಿಚಂದನ (ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ||)

ತೈಲಪರ್ಣಿಕಂ - ನ - ೧ - ಗೋಶೀರ್ಷಂ - ನ - ೧ - ಈ - ಹರಿಚಂದನಂ - ನ - ೧ - ಬಿಳಿದೀ ಶ್ರೀಗಂಧ.

ತಿಲಪರ್ಣೀ(ತು) ಪತ್ರಾಂಗಂ ರಂಜನಂ ರಕ್ತಚಂದನಂ | ಕುಚಂದನಂ (ಚಾಥ)

ತಿಲಪರ್ಣೀ - ಪು - ಪತ್ರಾಂಗಂ - ರಂಜನಂ - ರಕ್ತಚಂದನಂ - ಕುಚಂದನಂ - ನ - ೫ - ರಕ್ತಚಂದನ.

ಜಾತಿಕೋಶ ಜಾತಿಫಲೇ (ಸಮೇ) ||೧೩೧||

ಜಾತಿಕೋಶಂ - ಜಾತಿಫಲಂ - ನ - ೨ - ಜಾಜಿಕಾಯಿಯ ಹೆಸರು ಜಾಕಾಯಿ.

(ಕರ್ಪೂರಾಗರು ಕಸ್ತೂರೀ ಕಕ್ಕೋಲೈ) ರ್ಯಕ್ಷಕರ್ದಮಃ |

ಯಕ್ಷಕರ್ದಮಃ - ಪು - ೧ - ಕರ್ಪೂರಾಗರು ಕಸ್ತೂರೀ - ಕಕ್ಕೋಲೈಃ - ಕರ್ಪೂರ - ಅಗರು - ಕಸ್ತೂರಿ - ಕಕ್ಕೋಲ ಈ ೪ ರಿಂದ ಕಲಸಿದ ಪರಿಮಳಗಂಧದ ಅರಗಜ.

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನೀ ವರ್ತಿ ವರ್ಣಕಂ (ಸ್ಯಾ) ದ್ವಿಲೇಪನಂ ||೧೩೨||

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನೀ - ವರ್ತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಗಂಧದ ಬಿಲ್ಲೆ - ವರ್ಣಕಂ ವಿಲೇಪನಂ - ನ - ೨ - ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೇಯಿದ ಗಂಧ.

ಚೂರ್ಣಾನಿ ವಾಸಯೋಗಾ (ಸ್ಸ್ಯುಃ)

ಚೂರ್ಣಂ - ನ - ವಾಸಯೋಗಃ - ಪು - ೨ - ಗಂಧದ ಪುಡಿ.

(ರ್ಭಾವಿತಂ ವಾಸಿತಂ ತ್ರಿಷು)

ಭಾವಿತಂ - ವಾಸಿತಂ - ತ್ರಿ - ೨ - ವಾಸನೆಕಟ್ಟಿದ ವಸ್ತು.

(ಸಂಸ್ಕಾರೋ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದ್ಯೈರ್ಯಸ್ಸ್ಯಾತ್ತ ದಧಿವಾಸನಂ ||೧೩೩||

ಅಧಿವಾಸನಂ - ೧ - ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದ್ಯೈರ್ಯಸ್ಸ್ಯಾತ್ಸಂಸ್ಕಾರಃ - ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಲೇಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಮಳವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಸೊಗಸುಮಾಡುವದರ ಹೆಸರು.

ಮಾಲ್ಯಂ ಮಾಲಾ ಸ್ರಜೌ (ಮೂರ್ಧ್ನಿ)

ಮಾಲ್ಯಂ - ನ - ಮಾಲಾ - ಸ್ರಕ್ - ಜ್ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಮೂರ್ಧ್ನಿಸ್ರಜಃ - ತಲೆಯಲ್ಲಿಮುಡಿದ ಹೂಮಾಲೆಗಳು.

(ಕೇಶಮಧ್ಯೇತು) ಗರ್ಭಕಂ |

ಗರ್ಭಕಂ - ನ - ಪ - ಪು - ೧ - ಕೇಶಮಧ್ಯೆ ತುರುಬಿನ ನಡುವೆ ಕಾಣಿಗೆ ಕಾಣದಹಾಗೆ ಮುಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹುವ್ವಿನಸರ

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ (ಶಿಖಾಲಂಬಿ)

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ - ನ - ೧ - ಶಿಖಾಲಂಬಿ - ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಹುವ್ವಿನಸರ.

(ಪುರೋನ್ಯಸ್ತಂ) ಲಲಾಮಕಂ ||

ಲಲಾಮಕಂ - ನ - ೧ - ಪುರೋನ್ಯಸ್ತಂ - ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹುವ್ವಿನಸರ.

ಪ್ರಾಲಂಬ (ಮೃಜುಲಂಬಿ ಸ್ಯಾತ್ಕಂಠಾ

ಪ್ರಾಲಂಬಂ - ನ - ೧ - ಕಂಠಾತ್ ಋಜುಲಂಬಿ - ಕತ್ತಿನಿಂದ ಎದೆಯಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಜೋಲಾಡುವಂತೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹುವ್ವಿನಮಾಲ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ.

ವೈಕಕ್ಷಕಂ (ತು ತತ್ | ಯತ್ತಿರ್ಯಕ್ಕ್ಷಿಪ್ತಮುರಸಿ)	ವೈಕಕ್ಷಕಂ ॥ ಪಾ ॥ ವೈಕಕ್ಷ್ಯಕಂ - ನ - ೧ - ಉರಸಿ ತಿರ್ಯಕ್ಕ್ಷಿಪ್ತಂ - ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರದ ಹಾಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೂವಿನ ಹಾರ.
(ಶಿಖಾ) ಸ್ವಾಪೀಡ ಶೇಖರೌ ॥	ಆಪೀಡಃ - ಶೇಖರಃ - ಪು - ೧ - ಶಿಖಾಸು - ಜುಟ್ಟು ಗಂಟಿನಮೇಲೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ - ಹೂವಿನಸರ.
ರಚನಾ (ಸ್ಯಾ) ತ್ಪರಿಸ್ಪಂದ	ರಚನಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಪರಿಸ್ಪಂದಃ - ಪು - ೨ - ಪುಷ್ಪಗಂಧ ತಾಂಬೂಲ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯ.
ಆಭೋಗಃ (ಪರಿಪೂರ್ಣತಾ)	ಆಭೋಗಃ - ಪು - ಪರಿಪೂರ್ಣತಾ - ೨ - ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಲಿ ಗುಣಗಳಿಗಾಗಲೀ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದು.
ಉಪಧಾನಂ (ತೂ) ಪಬರ್ಹಃ	ಉಪಧಾನಂ - ನ - ಉಪಬರ್ಹಃ - ಪು - ತಲೆದಿಂಬು.
ಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಶಯನೀಯ (ವತ್) ಶಯನಂ	ಶಯ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಶಯನೀಯಂ - ಶಯನಂ - ನ - ೩ - ಹಾಸಿಗೆ - ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ.
ಮಂಚ ಪರ್ಯಂಕ ಪಲ್ಯಂಕಾಃ ಖಟ್ವಯಾ (ಸಮಾಃ)	ಮಂಚಃ - ಪರ್ಯಂಕಃ - ಪಲ್ಯಂಕಃ - ಪು - ಖಟ್ವಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೪ - ಮಲಗುವ ಮಂಚ.
ಗೇಂದುಕಃ ಕಂದುಕೋ	ಗೇಂದುಕಃ - ಕಂದುಕಃ ॥ ಪಾ ॥ ಕಂದುಕಃ - ಪು - ೨ - ಆಟವಾಡುವ ಚೆಂಡು.
ದೀಪಃ ಪ್ರದೀಪಃ	ದೀಪಃ - ಪ್ರದೀಪಃ - ಪು - ೨ - ದೀಪ.
ಪೀಠಮಾಸನಂ ॥[illegible]॥	ಪೀಠಂ - ಆಸನಂ - ನ - ೨ - ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಮಣೆ - ಪೀಠ.
ಸಮುದ್ಗಕ ಸ್ಸಂಪುಟಕಃ	ಸಮುದ್ಗಕಃ - ಸಂಪುಟಕಃ - ಪು - ಕರಂಡ ಸಂಪುಳಿಗೆ ಭರಣಿ.
ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಃ ಪತದ್ಗ್ರಹಃ |	ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಃ - ಪತದ್ಗ್ರಹಃ - ಪು - ೨ - ಪಡಿಗ ಪೀಕದಾನಿ.
ಪ್ರಸಾದನೀ ಕಂಕತಿಕಾ	ಪ್ರಸಾಧನೀ - ಕಂಕತಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಬಾಚಣಿಗೆ - ಸಿಕ್ಕಟ್ಟಗೆ - ಕೀಳಣಿಗೆ.
ಪಿಷ್ಟಾತಃ ಪಟವಾಸಕಃ	ಪಿಷ್ಟಾತಃ - ಪಟವಾಸಕಃ - ಪು - ೨ - ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಮಳಕಟ್ಟುವ ವಾಸನೆಪುಡಿ.
ದರ್ಪಣೇ ಮುಕುರಾದರ್ಶೌ	ದರ್ಪಣಃ - ಮುಕುರಃ ॥ ಪಾ ॥ ಮುಕುರಃ - ಆದರ್ಶಃ - ಪು - ೩ - ಕನ್ನಡಿಯ ಹೆಸರು.
ವ್ಯಜನಂ ತಾಳವೃಂತಕಂ |	ವ್ಯಜನಂ - ತಾಳವೃಂತಕಂ - ನ - ೨ - ಬೀಸಣಿಗೆ.
ಇತಿ ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಃ	ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಃ ॥ ಮನುಷ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು - ಇತಿ - ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು.

ಸಂತತಿ ಗೋತ್ರಜನನ ಕುಲಾ ನ್ಯಭಿಜನಾನ್ವಯೌ ॥ ೪೦೦ ॥ ವಂಶೋಽನ್ವವಾಯಸ್ಸಂತಾನೋ	ಸಂತತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಗೋತ್ರಂ - ಜನನಂ - ಕುಲಂ - ನ - ಅಭಿಜನಃ - ಅನ್ವಯಃ - ವಂಶಃ - ಅನ್ವವಾಯಃ - ಸಂತಾನಃ - ಪು - ೯ - ಕುಲ - ವಂಶ.
ವರ್ಣಾಃ (ಸ್ಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಯಃ) ।	ವರ್ಣಾಃ - ಪು - ೧ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರು.
ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಟ್ಶೂದ್ರಾ ಶ್ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಮಿತಿಸ್ಮೃತಂ	ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ೧ (ಅ - ಸ) ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಟ್ಶೂದ್ರಾಃ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡಿ ಒಂದೆ ಹೆಸರು.
ರಾಜಬೀಜೀ ರಾಜವಂಶ್ಯೋ	ರಾಜಬೀಜೀ - ನ್ - ರಾಜವಂಶ್ಯಃ - ಪು - ೨ - ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು.
ಬೀಜ್ಯ (ಸ್ತು) ಕುಲಸಂಭವಃ	ಬೀಜ್ಯಃ - ಕುಲಸಂಭವಃ - ಪು - ೨ - ಒಂದು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು.
ಮಹಾಕುಲ ಕುಲೀನಾರ್ಯ (ಸಭ್ಯ ಸಜ್ಜನ ಸಾಧವಃ॥	ಮಹಾಕುಲಃ - ಕುಲೀನಃ - ಆರ್ಯಃ - ಸಭ್ಯಃ - ಸಜ್ಜನಃ - ಸಾಧು - ಪು - ೬ - ಕುಲೀನ - ಸತ್ಪುರುಷ.
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಗೃಹೀವಾನ ಪ್ರಸ್ಥೋ ಭಿಕ್ಷು ಶ್ಚತುಷ್ಟಯೇ)॥	ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ (ನ - ಪು) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿರುವವನು, ಗೃಹೀ - ನ - ಪು - ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯುಳ್ಳವನು, ವಾನಪ್ರಸ್ಥಃ (ಅ ಪು) ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವನು, ಭಿಕ್ಷುಃ - ಸರ್ವಸಂಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ.
ಆಶ್ರಮೋ (ಸ್ತ್ರೀ)	ಆಶ್ರಮಃ - ಪು - ೧ - ಚತುಷ್ಟಯೆ - ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು.
ದ್ವಿಜಾತ್ಯಗ್ರ ಜನ್ಮ ಭೂದೇವ ಬಾಡಬಾಃ ॥ ವಿಪ್ರಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣೋ	ದ್ವಿಜಾತಿಃ - ಅಗ್ರಜನ್ಮಾ - ನ್ - ಭೂದೇವಃ - ಬಾಡಬಃ - ವಿಪ್ರಃ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ - ಪು - ೬. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.
(ಸೌ) ಷಟ್ಕರ್ಮಾ (ಯಾಗಾ ದಿಭಿರ್ಯುತಃ) ॥೪೦೩॥	ಷಟ್ಕರ್ಮಾ - ನ್ - ಪು - ೧ - ಯಾಗಾದಿಭಿಃ - ಯಜನ ಯಾಜನ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನ ದಾನ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗಳೆಂಬ ೬ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಸರು.
ವಿದ್ವಾನ್ವಿಪಶ್ಚಿ ದ್ದೋಷಜ್ಞ ಸ್ಸನ್ಸುಧೀಃಕೋವಿದೋ ಬುಧಃ। ಧೀರೋಮನೀಷೀಜ್ಞಃ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಸ್ಸಂಖ್ಯಾವಾನ್ಪಂಡಿತಃ ಕವಿಃ ॥ ೪೦೪॥ ಧೀಮಾನ್ಸೂರಿಃ ಕೃತೀ ಕೃಷ್ಟಿರ್ಲಬ್ಧವರ್ಣೋ ವಿಚಕ್ಷ ಣಃ । ದೂರದರ್ಶೀದೀರ್ಘದರ್ಶೀ	ವಿದ್ವಾನ್ - ಸ್ - ವಿಪಶ್ಚಿತ್ - ತ್ - ದೋಷಜ್ಞಃ - ಸನ್ - ತ್ - ಸುಧೀಃ - ಈ - ಕೋವಿದಃ - ಬುಧಃ - ಧೀರಃ - ಮನೀಷೀ - ನ್ - ಜ್ಞಃ - ಪ್ರಾಜ್ಞಃ - ಸಂಖ್ಯಾವಾನ್ - ತ್ - ಪಂಡಿತಃ - ಕವಿಃ - ಧೀಮಾನ್ - ತ್ - ಸೂರಿಃ - ಇ ॥ ಪ ॥ ಸೂರೀ - ನ್ - ಕೃತೀ - ನ್ - ಕೃಷ್ಟಿ - ಲಬ್ಧವರ್ಣಃ - ವಿಚಕ್ಷಣಃ - ಪು - ೨೦ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಹೆಸರು - ದೂರದರ್ಶೀ - ನ್ - ೧ - ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ - ನ್ - ೧ - ಪು - ಈ - ೨ - ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು.

ಕರಭ (ಶ್ಶಿಶುಃ) ||೬೫೧||
(ಕರಭಾಃಸ್ಯು)ಶ್ಶೃಂಖಲಕಾ
(ದಾರವೈಃ ಪಾತಬಂಧನೈಃ) |

ಕರಭಃ (ಅ. ಪು) ೧ ತಸ್ಯಶಿಶುಃ ಒಂಟೆಮರಿ.

ಶೃಂಖಲಕಾಃ (ಅ, ಪು. ಬ) ೧ ದಾರವೈಃ ಪಾದಬಂಧನೈಃ ಯುಕ್ತಾಃ ಕರಭಾಃ ಸ್ಯುಃ ಮರದ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಒಂಟೆಮರಿ.

ಅಜಾಭಾಗೀ

ಅಜಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಛಾಗೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ೨ ಆಡು, ಹೆಣ್ಣು ಆಡು.

ತುಭಚ್ಛಾಗಬಸ್ತಚ್ಛಗಲಕಾ
ಅಜೆ || ||೬೫೨||

ತುಭಃ ಛಾಗಃ ಬಸ್ತಃ ಛಗಲಕಃ ಅಜಃ (ಅ. ಪು) ೫ ಹೋತ ಗಂಡು ಆಡು.

ಮೇಂಡೋರಭ್ರೋರಣೋ
ರ್ಣಾಯು ಮೇಷವೃಷ್ಣಯ
ಏಡಕೇ |

ಮೇಂಡಃ ಉರಭ್ರಃ ಉರಣಃ (ಅ. ಪು) ಊರ್ಣಾಯುಃ (ಉ. ಪು) ಮೇಷಃ (ಅ. ಪು) ವೃಷ್ಣಿಃ (ಇ. ಪು) ಏಡಕಃ (ಅ. ಪು) ೭ ಕುರಿಯ ಹೆಸರು.

ಉಷ್ಟ್ರೌರಭ್ರಾಜಬೃಂದೇ
ಸ್ಯಾದೌಷ್ಟ್ರಕೌರಭ್ರಕಾಜಕಂ
||೬೫೩||

ಔಷ್ಟ್ರಕಂ (ಅ. ನ) ಒಂಟೆಯ ಗುಂಪು ಔರಭ್ರಕಂ (ಅ. ನ) ಕುರಿಯ ಹಿಂಡು, ಆಜಕಂ (ಅ. ನ) ೧ ಆಡಿನ ಮಂದೆ ಇವುಗಳ ಹೆಸರು.

ಚಕ್ರೀವಂತಸ್ತುಬಾಲೇಯಾ
ರಾಸಭಾಗರ್ದಭಾಃಖರಾಃ |

ಚಕ್ರೀವಂತಃ (ತ. ಪು. ಬ) ಬಾಲೇಯಾಃ ರಾಸಭಾಃ ಖರಾಃ (ಅ. ಪು. ಬ) ೫ ಕತ್ತೆಯ ಹೆಸರು.

ವೈದೇಹಕಸ್ಸಾರ್ಥವಾಹೋ
ನೈಗಮೋವಾಣಿಜೋವಣಿಕ್ ||
ಪಣ್ಯಾಜೀವೋ ಹ್ಯಾಪಣಿಕಃ
ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕಶ್ಚಸಃ |

ವೈದೇಹಕಃ ಸಾರ್ಥವಾಹಃ ನೈಗಮಃ ವಾಣಿಜಃ (ಅ.ಪು) ವಣಿಕ್ (ಜ. ಪು) ಪಣ್ಯಾಜೀವಃ ಆಪಣಿಕಃ ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಿಕಃ (ಅ. ಪು) ಇವು ೮ ವರ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಸೆಟ್ಟಿ.

ವಿಕ್ರೇತಾ(ಸ್ಯಾ)ದ್ವಿಕ್ರಯಿಕಃ

ವಿಕ್ರೇತಾ (ಋ. ಪು) ವಿಕ್ರಯಕಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಮಾರುವವನು.

ಕ್ರಾಯಿಕಃಕ್ರಯಿಕ(ಸ್ಸಮೌ)

ಕ್ರಾಯಿಕಃ ಕ್ರಯಿಕಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು.

ವಾಣಿಜ್ಯಂತುವಣಿಜ್ಯಾಸ್ಯಾ)

ವಾಣಿಜ್ಯಂ (ಅ. ನ) ವಣಿಜ್ಯಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ವ್ಯಾಪಾರ ವರ್ತಕತನ.

ನ್ಮೂಲ್ಯಂ ವಸ್ನೋಽಪ್ಯವ
ಕ್ರಯಃ|

ಮೂಲ್ಯಂ (ಅ. ನ) ವಸ್ನಃ (ಅ. ಪು) ಅವಕ್ರಯಃ (ಅ. ಪು) ೩ ಕ್ರಯ ಬೆಲೆ ಖರೀದಿ.

ನೀವೀಪರಿಪಣಂಮೂಲಧನಂ

ನೀವೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ಪರಿಪಣಂ ಮೂಲಧನಂ (ಅ. ನ) ೩ ಬಂಡವಾಳ, ಮೂಲಧನ.

ಲಾಭೋ(ಧಿಕಂಫಲಂ)

ಲಾಭಃ (ಅ. ಪು) ಅಧಿಕಂಫಲಂ ಬಂಡವಾಳದಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದ ಹಣ.

ಪರಿದಾನಂ ಪರೀವರ್ತೋ
ನೈಮೇಯ ನಿಮಿಯಾ(ವಪಿ)

ಪರಿದಾನಂ (ಅ. ನ) ಪರಿವರ್ತಃ ನೈಮೇಯಃ ನಿಯಮಃ (ಅ. ಪು) ಒಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸ್ವರ್ಪ ಪರಿವರ್ತನೆ.

(ಪ್ರಮಾ)ನುಪನಿಧಿರ್ನ್ಯಾಸಃ

ಉಪನಿಧಿಃ (ಇ. ಪು) ನ್ಯಾಸಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಸಂಚ ಇಡು ವುದು, ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಬಚ್ಚಿಡುವುದು.

ಪ್ರತಿದಾನಂ(ತದರ್ಪಣಂ).

ಪ್ರತಿದಾನಂ (ಅ. ನ) ೧ ತದರ್ಪಣಂ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದು.

(ಕ್ರಯೇಪ್ರಸಾರಿತಂ)ಕ್ರಯ್ಯಂ

ಕ್ರಯ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೧ ಕ್ರಯ್ಯೇ ಪ್ರಸಾರಿತಂ ಮಾರುವು ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತು, ಮಾರುವ ಪದಾರ್ಥ.

ಕ್ರೇಯಂ(ಕ್ರೇತವ್ಯಮಾತ್ರಕೆ) ।

ಕ್ರೇಯಂ (ಅ. ನ) ೧ ಕ್ರೇತವ್ಯಂ ಮಾತ್ರಕೇ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲದ್ದು.

ವಿಕ್ರೇಯಂ ಪಣಿತವ್ಯಂಚ ಪಣ್ಯಂ

ವಿಕ್ರೇಯಂ ಪಣಿತವ್ಯಂ ಪಣ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೩ ಮಾರುವು ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಸ್ತು.

(ಕ್ರಯ್ಯಾದಯಸ್ತ್ರಿಷು)

ಕ್ರಯ್ಯಾದಯಃ ತ್ರಿಷು, ಕ್ರಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಕ್ಲೀಬೆ)ಸತ್ಯಾಪನಂ ಸತ್ಯಂ
ಕಾರಸ್ಸತ್ಯಾಕೃತಿಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಸತ್ಯಾಪನಂ (ಅ. ನ) ಸತ್ಯಂಕಾರಃ (ಅ. ಪು) ಸತ್ಯಾ ಕೃತಿಃ (ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ೩ ಮಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕರಾರು ಸಂಚಕಾರ ಮುಂತಾದ್ದು.

ವಿಪಣೋ ವಿಕ್ರಯ

ವಿಪಣಃ ವಿಕ್ರಯಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಮಾರುವುದು.

ಸ್ಸಂಖ್ಯಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯೇ
ಹ್ಯಾದಶತ್ರಿಷು ॥ ॥೬೫॥

ಸಂಖ್ಯಾಃ ಆದಶ ತ್ರಿಷು, ಎಣಿಕೆಗೆ ಮೊದಲಾದ ೧ ಮೊ ದಲು ೧೮ರ ವರೆಗೆ ಇರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳಾದಾಗ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ, ಉದಾಹರಣೆ, ಏಕಃ ಚಂದ್ರಃ ಏಕಾ ಸ್ತ್ರೀ ಏಕಂ ಫಲಂ ಹೀಗೆಯೆ, ೧೮ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯೆಗ ಳಿಗೂ, ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಊಹಿಸಬಹುದು.

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ಸದೈಕತ್ವೇಸ
ರ್ವಾಸ್ಸಂಖ್ಯೇಯಸಂಖ್ಯಯೋಃ ।

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯ ಸಂಖ್ಯಯೋಃ ಸದಾ ಏಕತ್ವೇ ಅಂದರೆ ೧೯ ರಿಂದ ೧೮೮ರ ವರೆಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಳು, (ಬರಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಾ ಗಿಯೂ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳಾಗಿಯೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಯಾವಾ ಗಲು ಏಕವಚನಗಳೇ ಆಗುವುವು. ಉದಾಹರಣೆ, ವಿಂಶತಿಃ ಗವಾಂ ವಿಂಶತಿರ್ಗಾವಃ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೀಗೆಯೆ ಉಳಿದವು ಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಬೇಕು.

ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೇದ್ವಿಬಹುತ್ವೇಸ್ತ

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯ ಸಂಖ್ಯಯೋಃ ಸದಾಏಕತ್ವೇ ಅಂದರೆ ೧೯ ರಿಂದ ೧೮೮ರ ವರೆಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಳು (ಬರಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಾ ಗಿಯೂ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೇ ಯವಾಚಕಗಳಾಗಿಯೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಯಾವಾ

	ಗಲು ಏಕವಚನಗಳೇ ಆಗುವುವು. ಉದಾಹರಣೆ. ಗವಾಂ ವಿಂಶತಿಃ, ವಿಂಶತಿರ್ಗಾವಃ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೀಗೆಯೆ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಬೇಕು.
ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥದ್ವಿಬಹುತ್ವೇಸ್ತ	ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೇ ಏಕೋನ ವಿಂಶತ್ಯಾದಯಃ ದ್ವಿ ಬಹುತ್ವೇಸ್ತಃ ಅಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ೧೯ ರಿಂದ ೯೮ರ ವರೆಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕಗಳು ದ್ವಿವಚನ ಬಹುವಚನಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಉದಾಹರಣೆ. ಗವಾಂ ದ್ವೇ ವಿಂಶತೀ ೪೦ ಹಸುಗಳು ಗವಾಂತಿಸ್ರೋ ವಿಂಶತಯಃ ೬೦ ಹಸಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸ್ತಾಸುಚಾಸವತೇಃಸ್ತ್ರಿಯಃ	ತಾಸು ಆನವತೇಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಅಂದರೆ ೧೯ ರಿಂದ ೯೮ ರ ವರೆಗಿನ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವ ಲಿಂಗದ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುವು. ಉದಾಹರಣೆ. ವಿಂಶತ್ಯಾ ಪುರುಷೈಃ ವಿಂಶತ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೈಃ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಪಂಕ್ತೇಶ್ಶತ ಸಹಸ್ರಾದಿ ಕ್ರಮಾದ್ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ	ಪಂಕ್ತೇಃ ಕ್ರಮಾತ್ ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ ಶತಸಹಸ್ರಾದಿ ಭವತಿ, ಅಂದರೆ ಹತ್ತರಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ನೂರು ಸಾವಿರ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಲಕ್ಷ ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ೧೦ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ನೂರು, ನೂರು ೧೦ಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ೧೦ ಸಾವಿರದ ೧೦ ರಷ್ಟು ಲಕ್ಷ, ಲಕ್ಷದ ೧೦ ರಷ್ಟು ಹತ್ತುಲಕ್ಷ, ೧೦ ಲಕ್ಷದ ೧೦ ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೋಟಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
ಪೌತವಂ ದ್ರುವಯಂ ಪಾಯ್ಯ ಮಿತಿಮಾನಾರ್ಥಕಂ ತ್ರಯಂ ‖	ಪೌತವಂ ದ್ರುವಯಂ ಪಾಯ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೩ ಇತಿತ್ರಯಂ ಮಾನಾರ್ಥಕಂ ತೂಕವನ್ನು ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕವು.
ಮಾನಂ ತುಲಾಂಗುಳಿ ಪ್ರಸ್ಥೈಃ	ಮಾನಂ (ಅ. ನ) ತುಲಾ ತಕ್ಕಡಿ, ಅಂಗುಳಿ, ಬೆರಳು ಬೆರಳು (ಮೊಳ) ಅಂಗುಲ ಪ್ರಸ್ಥೈಃ ಬಳ್ಳ ಸೇರು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತ್ರಿವಿಧಂ ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿಯಿಂದ ತೂಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉನ್ಮಾನವೆಂದೂ ಅಂಗುಲ ಮೊಳ ಗಜಗಳಿಂದ ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದೂ, ಸೇರು ಬಳ್ಳ ಕೊಳಗಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಅಳತೆಗೆ ಪರಿಮಾಣವೆಂದೂ ಹೆಸರು,
ಗುಂಜಾಃಪಂಚಾ)ದ್ಯ	ಆದ್ಯಮಾಷಕಃ (ಪ. ಪು) ೧ ಪಂಚಗುಂಜಾಃ [illegible] ಗುಂಜಿ ತೂಕ.

(ಪುಮಾ)ನುಪನಿಧಿರ್ನ್ಯಾಸಃ

ಉಪನಿಧಿಃ (ಇ. ಪು) ನ್ಯಾಸಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಸಂಚ ಇಡು ವುದು, ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಬಚ್ಚಿಡುವುದು.

ಪ್ರತಿದಾನಂ(ತದರ್ಪಣಂ).

ಪ್ರತಿದಾನಂ (ಅ. ನ) ೧ ತದರ್ಪಣಂ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದು.

(ಕ್ರಯೆಪ್ರಸಾರಿತಂ)ಕ್ರಯ್ಯಂ

ಕ್ರಯ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೧ ಕ್ರಯ್ಯೇ ಪ್ರಸಾರಿತಂ ಮಾರುವು ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತು, ಮಾರುವ ಪದಾರ್ಥ.

ಕ್ರೇಯಂ(ಕ್ರೇತವ್ಯಮಾತ್ರಕೆ) ।

ಕ್ರೇಯಂ (ಅ. ನ) ೧ ಕ್ರೇತವ್ಯಂ ಮಾತ್ರಕೇ ಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲದ್ದು.

ವಿಕ್ರೇಯಂ ಪಣಿತವ್ಯಂಚ ಪಣ್ಯಂ

ವಿಕ್ರೇಯಂ ಪಣಿತವ್ಯಂ ಪಣ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೩ ಮಾರುವು ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಸ್ತು.

(ಕ್ರಯ್ಯಾದಯಸ್ತ್ರಿಷು)

ಕ್ರಯ್ಯಾದಯಃ ತ್ರಿಷು, ಕ್ರಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಕ್ಲೀ(ಬೆ)ಸತ್ಯಾಪನಂ ಸತ್ಯಂ
ಕಾರಸ್ಸತ್ಯಾಕೃತಿಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಸತ್ಯಾಪನಂ (ಅ. ನ) ಸತ್ಯಂಕಾರಃ (ಅ. ಪು) ಸತ್ಯಾ ಕೃತಿಃ (ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ೩ ಮಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕರಾರು ಸಂಚಕಾರ ಮುಂತಾದ್ದು.

ವಿಪಣೋ ವಿಕ್ರಯ

ವಿಪಣಃ ವಿಕ್ರಯಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಮಾರುವುದು.

ಸ್ಸಂಖ್ಯಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯೇ
ಹ್ಯಾದಶತ್ರಿಷು ॥ ॥೬೫॥

ಸಂಖ್ಯಾಃ ಅದಶ ತ್ರಿಷು, ಎಣಿಕೆಗೆ ಮೊದಲಾದ ೧ ಮೊ ದಲು ೧೮ರ ವರೆಗೆ ಇರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳಾದಾಗ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ, ಉದಾಹರಣೆ, ಏಕಃ ಚಂದ್ರಃ ಏಕಾ ಸ್ತ್ರೀ ಏಕಂ ಫಲಂ ಹೀಗೆಯೆ, ೧೮ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯೆಗ ಳಿಗೂ, ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಊಹಿಸಬಹುದು.

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ಸದೈಕತ್ವೇಸ
ರ್ವಾಸ್ಸಂಖ್ಯೇಯಸಂಖ್ಯಯೋಃ।

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯ ಸಂಖ್ಯಯೋಃ ಸದಾ ಏಕತ್ವೇ ಅಂದರೆ ೧೯ ರಿಂದ ೯೯ರ ವರೆಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಳು, (ಬರಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಾ ಗಿಯೂ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೇಯ ವಾಚಕಗಳಾಗಿಯೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಯಾವಾ ಗಲು ಏಕವಚನಗಳೇ ಆಗುವುವು. ಉದಾಹರಣೆ, ವಿಂಶತಿಃ ಗವಾಂ ವಿಂಶತಿರ್ಗಾವಃ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೀಗೆಯೆ ಉಳಿದವು ಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಬೇಕು.

ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೇದ್ವಿಬಹುತ್ವೇಸ್ತ

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯ ಸಂಖ್ಯಯೋಃ ಸದಾಏಕತ್ವೇ ಅಂದರೆ ೧೯ ರಿಂದ ೯೯ರ ವರೆಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಳು (ಬರಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೆ ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಾ ಗಿಯೂ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೇ ಯವಾಚಕಗಳಾಗಿಯೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಯಾವಾ

ಗಲು ಏಕವಚನಗಳೇ ಆಗುವುವು. ಉದಾಹರಣೆ. ಗವಾಂ ವಿಂಶತಿಃ, ವಿಂಶತಿರ್ಗಾವಃ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೀಗೆಯೆ ಉಳಿದವು ಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಬೇಕು.

ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೆದ್ವಿಬಹುತ್ವೇಸ್ತ

ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೇ ಏಕೋನ ವಿಂಶತ್ಯಾದಯಃ ದ್ವಿ ಬಹುತ್ವೇ ಸ್ತಃ ಅಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ೧೯ ರಿಂದ ೯೯ರ ವರೆಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕಗಳು ದ್ವಿವಚನ ಬಹುವಚನಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಉದಾಹರಣೆ. ಗವಾಂ ದ್ವೇ ವಿಂಶತೀ ೪೦ ಹಸುಗಳು ಗವಾಂತಿಸ್ರೋ ವಿಂಶತಯಃ ೬೦ ಹಸಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸ್ತಾಸುಚಾನವತೇಃಸ್ತ್ರಿಯಃ

ತಾಸು ಆನವತೇಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಅಂದರೆ ೧೯ ರಿಂದ ೯೯ ರ ವರೆಗಿನ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವ ಲಿಂಗದ ಪದ ಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುವು. ಉದಾಹರಣೆ. ವಿಂಶತ್ಯಾ ಪುರುಷೈಃ ವಿಂಶತ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೈಃ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪಂಕ್ತೇಶ್ಶತ ಸಹಸ್ರಾದಿ ಕ್ರಮಾದ್ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ

ಪಂಕ್ತೇಃ ಕ್ರಮಾತ್ ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ ಶತಸಹಸ್ರಾದಿ ಭವತಿ, ಅಂದರೆ ಹತ್ತರಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ನೂರು ಸಾವಿರ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಲಕ್ಷ ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ೧೦ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ನೂರು, ನೂರು ೧೦ಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ೧೦ ಸಾವಿರದ ೧೦ ರಷ್ಟು ಲಕ್ಷ, ಲಕ್ಷದ ೧೦ ರಷ್ಟು ಹತ್ತುಲಕ್ಷ, ೧೦ ಲಕ್ಷದ ೧೦ ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೋಟಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪೌತವಂ ದ್ರುವಯಂ ಪಾಯ್ಯ ಮಿತಿಮಾನಾರ್ಥಕಂ ತ್ರಯಂ ||

ಪೌತವಂ ದ್ರುವಯಂ ಪಾಯ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೩ ಇತಿತ್ರಯಂ ಮಾನಾರ್ಥಕಂ ತೂಕವನ್ನು ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕವು.

ಮಾನಂ ತುಲಾಂಗುಳಿ ಪ್ರಸ್ಥೈ

ಮಾನಂ (ಅ. ನ) ತುಲಾ ತಕ್ಕಡಿ, ಅಂಗುಳಿ, ಬೆರಳು ಬೆರಳು (ಮೊಳ) ಅಂಗುಳ ಪ್ರಸ್ಥೈಃ ಬಳ್ಳ ಸೇರು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತ್ರಿವಿಧಂ ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿಯಿಂದ ತೂಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉನ್ಮಾನವೆಂದೂ ಅಂಗುಲ ಮೊಳ ಗಜಗಳಿಂದ ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದೂ, ಸೇರು ಬಳ್ಳ ಕೊಳಗಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಅಳತೆಗೆ ಪರಿಮಾಣವೆಂದೂ ಹೆಸರು,

(ಗುಂಜಾಃಪಂಚಾ)ದ್ಯ ಮಾಷಕಃ

ಆದ್ಯಮಾಷಕಃ (ಪು, ಪು) ೧ ಪಂಚಗುಂಜಾಃ ಐದು ಗುಲಗಂಜಿ ತೂಕ.

(ತೇಷೋಡಶಾ)ಕ್ಷಃಕರ್ಷೋ (ಸ್ತ್ರೀ)	ಅಕ್ಷಃ (ಅ. ಪು) ಕರ್ಷಃ (ಅ. ಪು. ನ) ೨ ತೇ ಷೋಡಶಃ ಹದಿನಾರು ಆದ್ಯಮಾಷಕಗಳ ತೂಕ ಅಂದರೆ ೮೦ ಗುಲಗಂಜಿ ತೂಕ.
ಪಲಂ(ಕರ್ಷಚತುಷ್ಟಯಂ)	ಪಲಂ (ಅ. ನ) ೧ ಕರ್ಷಚತುಷ್ಟಯಂ ನಾಲ್ಕು ಕರ್ಷಗಳ ತೂಕ ಅಂದರೆ ಮುನ್ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಗುಲಗಂಜಿ ಪ್ರಮಾಣ.
ಸುವರ್ಣಬಿಸ್ತೌಹೇಮ್ನೋಽಕ್ಷೇ	ಸುವರ್ಣಂ (ಅ. ನ) ಬಿಸ್ತಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಹೇಮ್ನಃ ಅಕ್ಷೇ ಅಕ್ಷತೂಕ ೮೦ ಗುಲಗಂಜಿತೂಕ ಚಿನ್ನದ ಹೆಸರು.
ತುಲಾ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಪಲಶತಂ)	ತುಲಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೧ ಪಲಶತಂ ನೂರು ಪಲಗಳ ತೂಕ ಭಾರಃ (ಅ. ಪು) ೧ ವಿಂಶತಿ ತುಲಾಃ ಇಪ್ಪತ್ತು ತುಲಗಳ ತೂಕ ಆಚಿತಃ (ಅ. ಪು) ೧ ದಶಭಾರಾಃ ಸ್ಯುಃ ಹತ್ತು ಭಾರಗಳ ತೂಕ ಆಚಿತಃ(ಅ.ಪು)೧ ಶಾಕಟಃ ಭಾರಃ ಬಂಡಿ ತುಂಬು ವಷ್ಟು ಚಿನ್ನ ಇವು ಚಿನ್ನದ ತೂಕವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
ಕಾರ್ಷಾಪಣಃಕಾರ್ಷಿಕಸ್ಸ್ಯಾ	ಕಾರ್ಷಾಪಣಃ ಕಾರ್ಷಿಕಃ (ಅ ಪು, ೨ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿನ ನಾಣ್ಯ, ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ೧೬ ಮಾಷಕಗಳು, ಮಾಷಕ ಎಂದರೆ ಎರಡು ಗುಲಗಂಜಿತೂಕ ಆದಕಾರಣ ಒಂದು ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ೩೨ ಗಂಜಿತೂಕದ ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯ, ೧ ರೂಪಾಯಿ.
(ತ್ಕಾರ್ಷಿಕೇತಾಮ್ರಿಕೇ)ಪಣಃ॥	ಪಣಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಕಾರ್ಷಿಕೇ ತಾಮ್ರಿಕೇ, ಕರ್ಷತೂಕ ತಾಮ್ರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಾಣ್ಯ, ಗಿಡ್ಡದುಡ್ಡು (ಹಳೆಯದು) ಇವು ಬೆಳ್ಳಿ ತಾಮ್ರಗಳ ತೂಕ.
(ಅಸ್ತ್ರಿಯಾ) ಮಾಢಕ ದ್ರೋಣೌ ಖಾರೀವಾಹೋನಿ ಕುಂಚಕಃ। ಕುಡವಃಪ್ರಸ್ಥ(ಇ ತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಪರಿಮಾಣಾರ್ಥಕಾಃ ಪೃಥಕ್ ॥	ಆಢಕಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಕೊಳಗ ದ್ರೋಣಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಇಕ್ಕಳ (ಎರಡು ಕೊಳಗ) ನಿಕುಂಚಃ (ಅ. ಪು) ಸೊಲಿಗೆ ಕುಡವಃ (ಅ.ಪು)ಮಾನ ಪಡಿ, ಪ್ರಸ್ಥಃ(ಅ.ಪು)ಬಳ್ಳ ಅಥವಾ ಸೇರು ಆದ್ಯಾಃ ಮೊದಲಾದವು ಪೃಥಕ್ ಪರಿಮಾಣಾರ್ಥಕಾಃ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕವುಗಳು.
(ಭಾಗಸ್ತುರೀಯಃ)ಪಾದಸ್ಸ್ಯಾ	ಪಾದಃ (ಅ. ಪು) ೧ ತುರೀಯಃ ಭಾಗಃ ನಾಲ್ಕನೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಕಾಲುಭಾಗ.
(ದ)ಂಶಭಾಗೌತು ವಂಟಕೇ	ಅಂಶಃ ಭಾಗಃ ವಂಟಕಃ (ಅ. ಪು) ೩ ಭಿನ್ನಾಂಶ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ, ಭಾಗಾಂಶ.
ದ್ರವ್ಯಂವಿತ್ತಂಸ್ವಾಪತೇಯಂ ರಿಕ್ಥಮೃಕ್ಥಂ ಧನಂವಸು ॥ ಹಿರಣ್ಯಂ ದ್ರವಿಣಂ ದ್ಯುಮ್ನ ಮರ್ಥರೈವಿಭವಾಅಪಿ ।	ದ್ರವ್ಯಂ ವಿತ್ತಂ ಸ್ವಾಪತೇಯಂ ರಿಕ್ಥಂ ಋಕ್ಥಂ ಧನಂ (ಅ. ನ) ವಸು (ಉ. ನ) ಹಿರಣ್ಯಂ ದ್ರವಿಣಂ ದ್ಯುಮ್ನಂ (ಅ. ನ) ಅರ್ಥಃ (ಅ. ಪು) ರಾಃ (ಐ. ಪು) ವಿಭವಃ (ಅ. ಪು) ದ್ರವ್ಯ, ಹಣ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳ ಹೆಸರು.

(ಸ್ಯಾ) ತ್ಕೋಶಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಯಂ (ಚಹೇಮರೂಪ್ಯೆಕೃತಾಕೃತೇ)

ಕೋಶಃ (ಅ. ಪು) ಹಿರಣ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೨ ಕೃತಾಕೃತೇ, ಒಡವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಗಣಿಯಿಂದ ತೆಗೆದಂತೆ ಅದುರಾಗಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಹೆಸರು.

(ತಾಭ್ಯಾಂ ಯದನ್ಯತ್ತ್ರ) ತ್ಕುಪ್ಯಂ

ಕುಪ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೧ ತಾಭ್ಯಾಂ ಯದನ್ಯತ್ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ತಾಮ್ರ ಕಂಚು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಲೋಹಗಳು.

ರೂಪ್ಯಂ(ತದ್ದ್ವಯಮಾಹತಂ

ರೂಪ್ಯಂ (ಅ. ನ) ೧ ಆಹತಂ ತದ್ವಯಂ ಎಂದರೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ದಿರುವ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ನಾಣ್ಯ.

ಗಾರುತ್ಮತಂ ಮರಕತ ಮಶ್ಮಗರ್ಭೋ ಹರಿನ್ಮಣಿಃ

ಗಾರುತ್ಮತಂ ಮರಕತಂ (ಅ. ನ) ಅಶ್ಮಗರ್ಭಃ (ಅ. ಪು) ಹರಿನ್ಮಣಿಃ (ಇ. ಪು) ಪಚ್ಚೆ ಅಥವ ಮರಕತವೆಂಬ ರತ್ನ.

ಶೋಣರತ್ನಂಲೋಹಿತಕಃ ಪದ್ಮರಾಗೋ

ಶೋಣರತ್ನಂ (ಅ. ನ) ಲೋಹಿತಃ ಪದ್ಮರಾಗಃ(ಅ. ಪು) ಕೆಂಪು ರತ್ನ.

ಥ)ಮೌಕ್ತಿಕಂ | ಮುಕ್ತಾ

ಮೌಕ್ತಿಕಂ (ಅ. ನ) ಮುಕ್ತಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಆಣಿಮುತ್ತು ಒಳ್ಳೇಮುತ್ತು.

ಥ)ವಿದ್ರುಮಃ(ಪುಂಸಿ)ಪ್ರವಾಳಂ(ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ)

ವಿದ್ರುಮಃ (ಅ. ಪು) ಪ್ರವಾಳಂ (ಅ. ನ) ೨ ಹವಳ.

ರತ್ನಂಮಣಿ(ರ್ದ್ವಯೋರಶ್ಮಜಾತೌಮುಕ್ತಾದಿಕೇಪಿಚ) |

ರತ್ನಂ (ಅ. ನ) ಮಣಿಃ (ಇ. ಪು. ಸ್ತ್ರೀ) ೨ ಅಶ್ಮಜಾತೌ ಮುಕ್ತಾದಿ ಕೇಪಿಚ ಅಂದರೆ ಮರಕತ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಸ್ವರ್ಣಂ ಸುವರ್ಣಂ ಕನಕಂ ಹಿರಣ್ಯಂಹೇಮಹಾಟಕಂ || ತಪನೀಯಂ ಶಾತಕುಂಭಂ ಗಾಂಗೇಯಂಭರ್ಮಕರ್ಬುರಂ | ಚಾಮೀಕರಂ ಜಾತರೂಪಂ ಮಹಾರಜತ ಕಾಂಚನೇ ||೬೬|| ರುಕ್ಮಂಕಾರ್ತಸ್ವರಂಜಾಂಬೂನದ ಮಷ್ಟಾಪದೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ |

ಸ್ವರ್ಣಂ ಸುವರ್ಣಂ ಕನಕಂ ಹಿರಣ್ಯಂ (ಅ. ನ) ಹೇಮ (ನ. ನ) ಹಾಟಕಂ ತಪನೀಯಂ ಶಾತಕುಂಭಂ ಗಾಂಗೇಯಂ (ಅ. ನ) ಭರ್ಮ (ನ. ನ) ಕರ್ಬುರಂ ಚಾಮೀಕರಂ ಜಾತರೂಪಂ ಮಹಾರಜತಂ ಕಾಂಚನಂ ರುಕ್ಮಂ ಕಾರ್ತಸ್ವರಂ ಜಾಂಬೂನದಂ (ಅ. ನ) ಅಷ್ಟಾಪದಃ (ಅ. ಪು) ೧೯ ಇವು ಚಿನ್ನದ ಹೆಸರು, ಭಂಗಾರ.

ಅಲಂಕಾರ ಸುವರ್ಣಂಯ) ಚ್ಛೃಂಗೀಕನಕಮಿತ್ಯದಃ) || ||೬೭||

ಶೃಂಗೀಕನಕಂ (ಅ. ನ) ಪಾ. ಶೃಂಗೀ, (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ಕನಕಂ (ಅ. ನ) ಈ ರೂಪಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ-ಒಡವೆ ಮಾಡಿದ ಚಿನ್ನಕ್ಕು ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳಿಗೂ ಆಗುತ್ತವೆ.

ದುರ್ವರ್ಣಂ ರಜತಂರೂಪ್ಯಂ ಖರ್ಜೂರಂ ಶ್ವೇತಮಿತ್ಯಪಿ

ದುರ್ವರ್ಣಂ ರಜತಂ ರೂಪ್ಯಂ ಖರ್ಜೂರಂ ಶ್ವೇತಂ (ಅ. ನ) ೫ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರು.

ರೀತಿಃ (ಸ್ತ್ರಿಯಾ) ಮಾರಕೂಟೋ(ನಸ್ತ್ರಿಯಾ)

ರೀತಿಃ (ಇ. ಪು) ಆರಕೂಟಃ (ಅ. ಪು) ೭ ಹಿತ್ತಾಳೆ.

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

ಮಥ) ತಾಮ್ರಕಂ ॥೬೭೩॥ ಶುಲ್ಬಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ಮುಖಂದ್ವ್ಯ ಷ್ಟ ವರಿಷ್ಠೋದುಂಬರಾಃಪಿಚ	ತಾಮ್ರಕಂ, ಶುಲ್ಬಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖಂ ದ್ವ್ಯಷ್ಟಂ ವರಿಷ್ಟಂ ಉದುಂಬರಂ (ಅ. ನ) ೬ ತಾಮ್ರದ ಹೆಸರು.
ಲೋಹೋ (ಸ್ತ್ರೀ) ಶಸ್ತ್ರಕಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಪಿಂಡಂ ಕಾಲಾಯ ಸಾಯಸೀ॥೬೭೪॥ಅಶ್ಮಸಾರೋ	ಲೋಹಃ (ಅ. ಪು. ನ) ಶಸ್ತ್ರಕಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಪಿಂಡಂ ಕಲಾಯಸಂ (ಅ. ನ) ಅಯಃ (ಸ. ನ) ಅಶ್ಮಸಾರಃ (ಅ. ಪು) ೭ ಕಬ್ಬಿಣ.
ಥ)ಮಂಡೂರಂ ಸಿಂಹಾಣ ಮಪಿತನ್ಮಲೆ)	ಮಂಡೂರಂ ಸಿಂಹಾಣಂ (ಅ. ನ) ೨ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಿಟ್ಟ.
(ಸರ್ವಂಚತೈಜಸಂ)ಲೋಹಂ	ಲೋಹಂ (ಅ. ನ) ೧ ತೈಜಸಂ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ತಾಮ್ರ ಕಂಚು ಸೀಸ ತವರ ಕಬ್ಬಿಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹೆಸರು.
(ವಿಕಾರಸ್ತ್ವಯಸಃ)ಕುಶೀ॥	ಕುಶೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ೧ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರು.
ಕ್ಷಾರಃಕಾಚೋ	ಕ್ಷಾರಃ ಕಾಚಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಗಾಜು ಕನ್ನಡಿ.
ಥ)ಚಪಲೋರಸಸ್ಸೂತಶ್ಚ ಪಾರದೇ ।	ಚಪಲಃ ರಸಃ ಸೂತಃ ಪಾರದಃ (ಅ. ಪು) ೪ ಪಾದರಸ.
ಗವಲಂ(ಮಾಹಿಷಂ ಶೃಂಗ)	ಗವಲಂ (ಅ. ನ) ೧ ಮಾಹಿಷಂ ಶೃಂಗಂ ಎಮ್ಮೆಯ ಕೊಂಬು.
ಮಭ್ರಕಂ ಗಿರಿಜಾಮಲೇ ।	ಅಭ್ರಕಂ, ಗಿರಿಜಂ, ಅಮಲಂ, ಪಾ. ಗಿರಿಜಾಮಲಂ (ಅ. ನ) ೩ ಅಭ್ರಕವೆಂಬ ಕಾಗೆಬಂಗಾರ.
ಸ್ರೋತೋಂಜನಂತು ಸೌವೀ ರಂ ಕಾಪೋತಾಂಜನಯಾಮುನೆ।	ಸ್ರೋತೋಂಜನಂ ಸೌವೀರಂ ಕಪೋತಾಂಜನಂ ಯಾಮುನಂ (ಅ. ನ) ೪ ಸೌವೀರಾಂಜನದ ಹೆಸರು.
ತುತ್ಥಾಂಜನಂಶಿಖಿಗ್ರೀವಂ ವಿತುನ್ನಕಮಯೂರಕೆ ॥೬೭೫॥ ಕರ್ಪರೀದಾರ್ವಿಕಾಕ್ವಾಥೋ ದ್ಭವಂ	ತುತ್ಥಾಂಜನಂ ಶಿಖಿಗ್ರೀವಂ ವಿತುನ್ನಕಂ ಮಯೂರಕಂ (ಅ. ನ) ೪ ಮೈಲುತುತ್ಥದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಂಜನ (ಮೈಲುತುತ್ಥ) ಕರ್ಪರೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ದಾರ್ವಿಕಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಇವು ೨ ಮರದರಿಶಿನದ ಕಷಾಯದಲ್ಲಿ ಕುದಿಸಿದ ತುತ್ಥಾಂಜನ.
ತುತ್ಥಂರಸಾಂಜನಂ।ರಸಗರ್ಭಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶೈಲಂ	ರಸಾಂಜನಂ, ರಸಗರ್ಭಂ, ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶೈಲಂ (ಅ. ನ) ೩ ರಸಾಂಜನ.
ಗಂಧಾಶ್ಮನಿತುಗಂಧಕಃ ॥ ಸೌಗಂಧಿಕಶ್ಚ	ಗಂಧಾಶ್ಮಾ (ಅ. ಸ್ತ್ರೀ) ಗಂಧಕಃ (ಅ. ಪು) ಸೌಗಂಧಿಕಃ (ಅ. ಪು) ೩ ಗಂಧಕದ ಹೆಸರು.
ಚಕ್ಷುಷ್ಯಾ ಕುಲಾಲ್ಯೌತು ಕುಳುತ್ಥಿಕಾ	ಚಕ್ಷುಷ್ಯಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಕುಲಾಲೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ಕುಳುತ್ಥಿಕಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೩ ಕುಳುತ್ಥಾಂಜನ.
ರೀತಿಪುಷ್ಪಂ ಪುಷ್ಪಕೇತುಃ ಪೌಷ್ಪಕಂ॥ ಕುಸುಮಾಂಜನಂ	ರೀತಿಪುಷ್ಪಂ (ಅ. ನ) ಪುಷ್ಪಕೇತುಃ (ಉ. ಪು) ಪೌಷ್ಪಕಂ (ಅ. ನ) ಕುಸುಮಾಂಜನಂ (ಅ. ನ) ೪ ಪುಷ್ಪಾಂಜನ.

(ಮೂ)	(ಟೀ)
ಪಿಂಜರಂ ಪೀತನಂ ತಾಲ ಮಾಲಂಚ ಹರಿತಾಲಕೇ	ಪಿಂಜರಂ ಪೀತನಂ ತಾಲಂ ಆಲಂ ಹರಿತಾಲಕಂ (ಅ. ನ) ೫ ಅರಿದಳ.
ಗೈರೇಯಮರ್ಥ್ಯಂ ಗಿರಿಜ ಮಶ್ಮಜಂಚ ಶಿಲಾಜತು ‖೬೮೦‖	ಗೈರೇಯಂ ಅರ್ಥ್ಯಂ ಗಿರಿಜಂ ಅಶ್ಮಜಂ (ಅ. ನ) ಶಿಲಾಜಿತು (ಉ. ನ) ೫ ಶಿಲಾಜಿತು.
ಬೋಲಗಂಧರಸಪ್ರಾಣ ಪಿಂಡಗೋಪರಸಾಸ್ಸಮಾಃ |	ಬೋಳಂ (ಅ. ನ) ಗಂಧರಸಃ ಪ್ರಾಣಃ (ಅ. ಪು) ಪಿಂಡಂ (ಅ. ನ) ಗೋಪಃ ರಸಃ (ಅ. ಪು) ೬ ಬಾಣಂತಿಬೋಳ.
ಡಿಂಡೀರೋಬ್ಧಿಕಫಃ ಫೇನ	ಡಿಂಡೀರಃ ಅಬ್ಧಿಕಫಃ ಫೇನಃ (ಅ. ಪು) ೩ ಸಮುದ್ರದ ನೊರೆ.
ಸ್ಸಿಂದೂರಂ ನಾಗಸಂಭವಂ‖	ಸಿಂಧೂರಂ ನಾಗಸಂಭವಂ (ಅ. ನ) ೨ ನಾಗಸಿಂಧೂರ, ಚಂದ್ರದಪುಡಿ.
ನಾಗಸೀಸಕಯೋಗೇಷ್ಟ ವಪ್ರಾಣಿ	ನಾಗಂ ಸೀಸಕಂ ಯೋಗೇಷ್ಟಂ ವಪ್ರಂ (ಅ. ನ) ೪ ಸೀಸ.
ತ್ರಪುಪಿಚ್ಚಟಂ| ರಂಗವಂಗೇಪ್ಯ	ತ್ರಪುಃ (ಉ. ನ) ಪಿಚ್ಚಟಂ ರಂಗಂ ವಂಗಂ (ಅ. ನ) ೪ ತವರ.
ಥಪಿಚುಸ್ತೂಲೋ	ಪಿಚುಃ (ಉ. ಪು) ತೂಲಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಹತ್ತಿ.
ಥಕಮಲೋತ್ತರಂ(ಸ್ಯಾ)ತ್ಕುಸುಂಭಂವಹ್ನಿಶಿಖಂಮಹಾರಜನ ನಿತ್ಯಪಿ |	ಕಮಲೋತ್ತರಂ ಕುಸುಂಭಂ ವಹ್ನಿಶಿಖಂ ಮಹಾರಜನಂ (ಅ. ನ) ಕುಸುಮೇ (ಕುಸುಂಬೇ) ಹೂವು.
ಮೇಷಕಂಬಳಊರ್ಣಾಯು ಶ್ಯಶೋರ್ಣಂಶಶಲೋಮನಿ	ಮೇಷ ಕಂಬಳಃ (ಅ. ಪು) ಊರ್ಣಾಯುಃ (ಉ. ಪು) ೨ ಕರಿಕಂಬಳಿ ಶಶೋರ್ಣಂ (ಅ. ನ) ಶಶಲೋಮನಿ, ಮೊಲದ ಕೂದಲಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತು, ಮೊಲದ ಕೂದಲು.
ಮಧುಕ್ಷೌದ್ರಂ ಮಾಕ್ಷಿಕಾದಿ	ಮಧು (ಉ. ಪು) ಕ್ಷೌದ್ರಂ ಮಾಕ್ಷಿಕಂ (ಅ. ನ) ೩ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುವಿಧ " ಮಾಕ್ಷಿಕಂ ತೈಲವರ್ಣಂ ಸ್ಯಾತ್ ಘೃತವರ್ಣಂತುಪೌತ್ತಿಕಂ " ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಭ್ರಾಮರಂಶ್ವೇತಂ ಕ್ಷೌದ್ರಂತು ಕಪಿಲಂಮತಂ " ಮಾಕ್ಷಿಕವು ಎಣ್ಣೆಯಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದು, ಪೌತ್ತಿಕವು ತುಪ್ಪದವರ್ಣ ಭ್ರಾಮರವು ಬಿಳಿಬಣ್ಣ, ಕ್ಷೌದ್ರವು ಮಾಸಲು ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ್ದು. ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟಂತು ಸಿಕ್ಥಕಂ	ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಸಿಕ್ಥಕಂ (ಅ. ನ) ೨ ಜೇನುಮೇಣ.
ಮನಶ್ಶಿಲಾ ಮನೋಗುಪ್ತಾ ಮನೋಹ್ವಾ ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕಾ ‖	ಮನಶ್ಶಿಲಾ ಮನೋಗುಪ್ತಾ ಮನೋಹ್ವಾ ನಾಗಜಿಹ್ವಿಕಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೪ ಮಣಿಶಿಲೆ.
ನೈಪಾಳೀಕುನಟೀಗೋಳಾ	ನೈಪಾಳೀ, ಕುನಟೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ಗೋಳಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ)೩ ನೇಪಾಳದ ಮಣಿಶಿಲೆಯ, ಹೆಸರುಗಳು.
ಯವಕ್ಷಾರೋಯವಾಗ್ರಜಃ| ಪಾಕ್ಯೋ	ಯವಕ್ಷಾರಃ ಯವಾಗ್ರಜಃ ಪಾಕ್ಯಃ (ಅ.ಪು) ಯವಕ್ಷಾರ.

ಥ ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರಃಕಾಪೋತ ಸ್ಸುಖವರ್ಚ್ಚಕಃ ||೭೮೫|| ಸೌವ ರ್ಚಲಂ(ಸ್ಯಾ)ದ್ರುಚಕಂ
ತ್ವಕ್‌ಕ್ಷೀರಾವಂಶರೋಚನಾ |

ಶಿಗ್ರುಜಂಶ್ವೇತಮರಿಚಂ
ಮೋರಟಂ(ಮೂಲಮೈಕ್ಷವಂ||
ಗ್ರಂಧಿಕಂ ಪಿಪ್ಪಲೀಮೂಲಂ ಚಟಕಾಶಿರ ಇತ್ಯಪಿ |
ಗೋಲೋಮಿಾ ಭೂತಕೇಶೋನಾ
ಪತ್ರಾಂಗಂ ರಕ್ತಚಂದನಂ
ತ್ರಿಕಟು ತ್ರ್ಯೂಷಣಂವ್ಯೋಷಂ
ತ್ರಿಫಲಾ(ತುಫಲತ್ರಿಕಂ)

ಇತಿ ವೈಶ್ಯವರ್ಗಃ.

ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರಃ ಕಾಪೋತಃ ಸುಖವರ್ಚಕಃ (ಅ. ಪು) ಸೌವರ್ಚಲಂ ರುಚಕಂ (ಅ. ನ) ೫ ಸದ್ಯಕ್ಷಾರ.

ತ್ವಕ್‌ಕ್ಷೀರಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ. ಪಾ. ತ್ರಿ) ವಂಶಲೋಚನಾ ತವಕ್ಷೀರ.

ಶಿಗ್ರುಜಂ, ಶ್ವೇತಮರಿಚಂ (ಅ. ನ) ನುಗ್ಗೆಬೀಜ.

ಮೋರಟಂ (ಅ. ನ) ಐಕ್ಷವಂ ಮೂಲಂ ಕಬ್ಬಿನಬೇರು.

ಗ್ರಂಧಿಕಂ ಪಿಪ್ಪಲೀ ಮೂಲಂ (ಅ. ನ) ಚಟಕಾಶಿರಃ (ಅ. ಪು) ೩ ಹಿಪ್ಪಲಿ.

ಗೋಲೋಮಿಾ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ಭೂತಕೇಶಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಜಟಾಮಾಂಸಿ.

ಪತ್ರಾಂಗಂ ರಕ್ತಚಂದನಂ (ಅ. ನ) ೨ ರಕ್ತಚಂದನ.

ತ್ರಿಕಟುಃ (ಉ. ನ) ತ್ರ್ಯೂಷಣಂ ವ್ಯೋಷಂ (ಅ. ನ) ೩ ಶುಂಠಿ, ಮೆಣಸು, ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಮೂರಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು.

ತ್ರಿಫಲಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೧ ಫಲತ್ರಿಕಂ, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ತಾರೇಕಾಯಿ, ಅಳಲೆಕಾಯಿ, ಮೂರಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು.

ಕಂದ|| ಲೋಕದೊಳಮರ ನಿಘಂಟುಗೆ |
ಸಾಕಲ್ಯದಸಕಲ ಶಬ್ದಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂ ||
ಟೀಕೆಯ ನಮರಲ್ ಬರೆದಂ |
ಶ್ರೀಕರ ಕವಿನಾಗಶರ್ಮ ನಮಳಯಶಸ್ಕಂ || ೩ ||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ವೈಶ್ಯವರ್ಗ ಮುಗಿಯಿತು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ.

ಶ್ರೋತ್ರಿಯಶ್ಛಾಂದಸೌ (ಸಮೌ) ||೪೦೫||
ಉಪಾಧ್ಯಾಯೋಽಧ್ಯಾಪಕೋಽ(ಥ ಸ ನಿಷೇಕಾದಿಕೃ)ದ್ಗುರುಃ |
(ಮಂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃ)ದಾಚಾರ್ಯ
ಆದೇಷ್ಟಾ (ತ್ವಧ್ವರೇ) ವ್ರತೀ ||
ಯಷ್ಟಾ (ಚ) ಯಜಮಾನ(ಶ್ಚ)
(ಸಸೋಮವತಿ) ದೀಕ್ಷಿತಃ
(ಇಜ್ಯಾಶೀಲೋ) ಯಾಯಜೂಕೋ
ಯಜ್ವಾ (ತುವಿಧಿನೇಷ್ಟವಾನ್)
(ಸಗೀಷ್ಪತೀಷ್ಟ್ಯಾ) ಸ್ಥಪತಿಃ
ಸೋಮಪೀಥೀ(ತು) ಸೋಮಪಾಃ |
ಸರ್ವವೇದಾಃ (ಸ್ಸಯೇನೇಷ್ಟೋ ಯಾಗಸ್ಸರ್ವಸ್ವದಕ್ಷಿಣಃ)
ಅನೂಚಾನಃ (ಪ್ರವಚನೇ ಸಾಂಗೇಧೀತೀಗುರೋಸ್ತುಯಃ)
(ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞಃ) ಸ್ಸಮಾವೃತ್ತಃ

ಶ್ರೋತ್ರಿಯಃ - ಛಾಂದಸಃ - ಪು - ೨ - ವೇದವನ್ನು ಓದಿದವನ ಹೆಸರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ - ಅಧ್ಯಾಪಕಃ - ಪು - ೨ - ವೇದವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವವನ ಹೆಸರು.

ಗುರುಃ - ಪು - ೧ - ನಿಷೇಕಾದಿಕೃತ್ - ನಿಷೇಕ - ಗರ್ಭಾಧಾನ - ಪುಂಸವನ - ಜಾತಕರ್ಮ ನಾಮಕರಣಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವನು - ಹೆತ್ತ ತಂದೆ.

ಆಚಾರ್ಯಃ - ಪು - ೧ - ಮಂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ - ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕರ್ಮಾಕರ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಗುರು.

ಆದೇಷ್ಟಾ - ಪು - ಋ - ೧ - ಅಧ್ವರೇ - ಯಜ್ಞವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರು - ವ್ರತೀನ್ - ೧ - ಯಷ್ಟಾ - ಋ - ೧ ಯಜಮಾನಃ - ಪು - ೧ - ಈ ೩ - ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವ ಯಜಮಾನ.

ದೀಕ್ಷಿತಃ - ಪು - ೧ - ಸೋಮವತಿಸಃ - ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ತನಾದವನ ಹೆಸರು.

ಯಾಯಜೂಕಃ - ಪು - ೧ - ಇಜ್ಯಾಶೀಲಃ - ಆಗಾಗ್ಯೆ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು.

ಯಜ್ವಾ - ನ್ - ಪು - ೧ - ವಿಧಿನಾ ಇಷ್ಟವಾನ್ - ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು.

ಸ್ಥಪತಿಃ - ಪು - ೧ - ಗೀಷ್ಪತೀಷ್ಟ್ಯಾಸಃ - ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸವನವೆಂಬ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು.

ಸೋಮಪೀಥಿ - ನ್ || ಪಾ || ಸೋಮಪೀತಿ - ನ್ - ಸೋಮಪಾಃ - ಪು - ೨ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿದ ಯಜಮಾನನ ಹೆಸರು - ಸೋಮಯಾಜಿ.

ಸರ್ವವೇದಾಃ - ಸ್ - ಪು - ೧ - ಸರ್ವಸ್ವ ದಕ್ಷಿಣಃ - ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ - ದಕ್ಷಿಣಾ - ದ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು - ವಿಶ್ವಜಿತು ಎಂಬ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಗೃಹಸ್ಥ - ವಿಶ್ವಜಿತು ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನ ಹೆಸರು.

ಅನೂಚಾನಃ - ಪು - ೧ - ಗುರೋಃ - ಸಾಂಗೇಪ್ರವಚನೇ ಸತಿ - ಅಧೀತೀಯಃ - ಗುರುವಿನಬಳಿ ಷಡಂಗ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಾಂಗವಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ಓದಿದವನ ಹೆಸರು.

ಸಮಾವೃತ್ತಃ - ಪು - ೧-ಲಬ್ಧಾನುಜ್ಞಃ-ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನು.

ಸುತ್ವಾ (ತ್ವಭಿಷವೇಽಕೃತೀ)

ಸುತ್ವಾ - ನ್ - ಪಾ - ಸುತ್ವಾ - ನ್ - ಪು - ೧ - ಅಭಿಷವೆ - ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃತೀ - ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಹಿಂಡುವುದರಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು.

ಛಾತ್ರಾಂತೇವಾಸಿನೌ ಶಿಷ್ಯೇ

ಛಾತ್ರಃ - ಅಂತೇವಾಸೀ - ನ್ - ಶಿಷ್ಯಃ - ಪು - ೩ - ಶಿಷ್ಯನ ಹೆಸರು - ಗುರುಕುಲವಾಸಿ.

ಶೈಕ್ಷಾಃ ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕಾಃ ।

ಶೈಕ್ಷಃ - ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕ - ಪು - ೨ - ಪ್ರಥಮಶಿಕ್ಷೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ - ಆಗತಾನೇ ಓದುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸುವವನು.

(ಏಕಬ್ರಹ್ಮ ವ್ರತಾಚಾರಾಮಿಥ) ಸ್ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ ॥

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ - ನ್ - ಪು - ೧ - ಏಕಬ್ರಹ್ಮ ವ್ರತಾಚಾರಾ ಮಿಥಃಸ್ಯುಃ - ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನು ಓದುವದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತಲಿರುವ ಶಿಷ್ಯರೊಳಗೆ - ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಸತೀರ್ಥ್ಯಾ (ಸ್ತ್ವೇಕ) ಗುರವಃ

ಸತೀರ್ಥ್ಯಾಃ - ಏಕಗುರವಃ - ಪು - ೨ - ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ ಓದಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸತೀರ್ಥ್ಯರು.

(ಚಿತವಾನಗ್ನಿ) ಮಗ್ನಿಚಿತ್ ।

ಅಗ್ನಿಚಿತ್ - ತ್ - ಪು - ೧ - ಅಗ್ನಿಂಚಿತವಾನ್ - ಅಗ್ನಿ ಚಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು - ಆಹಿತಾಗ್ನಿ.

(ಪಾರಂಪರ್ಯೋಪದೇಶೇಸ್ಯಾ) ದೈತಿಹ್ಯಮಿತಿಹಾ (ವ್ಯಯಂ)

ಐತಿಹ್ಯಂ - ನ - ಇತಿಹಾ * ಅವ್ಯಯಮ್ * ೨ - ಪಾರಂಪರ್ಯೋಪದೇಶೇ - ಗುರು ಕ್ರಮದಿಂದ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುವ ಉಪದೇಶ.

ಉಪಜ್ಞಾಜ್ಞಾನಮಾದ್ಯಂ (ಸ್ಯಾತ್)

ಉಪಜ್ಞಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಆದ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಂ - ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ - ಜ್ಞಾನ.

(ಜ್ಞಾತ್ವಾರಂಭ) ಉಪಕ್ರಮಃ

ಉಪಕ್ರಮಃ - ಪು - ಜ್ಞಾತ್ವಾ - ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಯಜ್ಞಸ್ಸವೋಽಧ್ವರೋಯಾಗಸ್ಸಪ್ತತಂತುರ್ಮಖಃಕ್ರತುಃ ।

ಯಜ್ಞಃ - ಸವಃ - ಅಧ್ವರಃ - ಯಾಗಃ - ಸಪ್ತತಂತುಃ ಮಖಃ - ಕ್ರತುಃ - ಪು - ೭ - ಯಜ್ಞದ ಹೆಸರು.

ಪಾಠೋಹೋಮಶ್ಚಾತಿಥೀನಾಂಸಪರ್ಯಾ ತರ್ಪಣಂಬಲಿಃ । ಏತೇಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಾಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಾದಿನಾಮಕಾಃ ॥೪೧೩॥

ಪಾಠಃ - ೧ - ವೇದಪಾರಾಯಣ - ಹೋಮಃ - ೧ - ಔಪಾಸನ - ಅತಿಥೀನಾಂಸಪರ್ಯಾ - ೧ - ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ - ತರ್ಪಣಂ - - ಪಿತೃತರ್ಪಣಾದಿಗಳು - ಬಲಿಃ - ೧ - ಭೂತಬಲಿ ಏತೇ - ಈ ೫ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ - ದೇವಯಜ್ಞ - ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ - ಪಿತೃಯಜ್ಞ - ಭೂತಯಜ್ಞ - ಎಂಬ ಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು.

ಸಮಜ್ಯಾ ಪರಿಷದ್ಗೋಷ್ಠೀ ಸಭಾಸಮಿತಿಸಂಸದಃ । ಆಸ್ಥಾನೀ (ಕ್ಲೀಬ ಮಾಸ್ಥಾನಂ (ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕಯೋಃ) ಸ್ಸದಃ ॥೪೧೪॥

ಸಮಜ್ಯಾ - ಪರಿಷತ್ - ದ್ - ಗೋಷ್ಠೀಸಭಾ - ಸಮಿತಿಃ - ಸಂಸತ್ - ದ್ - ಆಸ್ಥಾನೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ಆಸ್ಥಾನಂ ನ - ಸದಃ - ಸ್ - ಪ್ಸ - ೯ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಭೆಯ ಹೆಸರು - ಆಸ್ಥಾನಂ - ಆಸ್ಥಾನೀ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳೂ ರಾಜಸಭೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಹೆಸರುಗಳು.

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶಃ ಪ್ರಾಗ್ಧವಿರ್ಗೇ(ಹಾ)	ಪ್ರಾಗ್ವಂಶಃ - ಪು - ೧ - ಹವಿರ್ಗೃಹಾತ್ಪ್ರಾಕ್ - ಹವಿಸ್ಸೆಂಬ ಹೋಮದ್ರವ್ಯವಿರುವ ಮನೆಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮನೆ.
ತ್ಸದಸ್ಯಾವಿಧಿದರ್ಶಿನಃ |	ಸದಸ್ಯಾಃ . ವಿಧಿದರ್ಶೀ - ನ್ - ಪು - ೨ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞಸಾಕ್ಷಿ.
ಸಭಾಸದ ಸ್ಸಭಾಸ್ತಾರಾಸ್ಸಭ್ಯಾಸ್ಸಾಮಾಜಿಕಾ(ಶ್ಚತೇ) ||೪೧||	ಸಭಾಸತ್ - ದ್ - ಸಭಾಸ್ತಾರಃ - ಸಭ್ಯಃ - ಸಮಾಜಿಕಃ - ಪು - ೪ - ಸಭಿಕರ ಹೆಸರು.
ಅಧ್ವರ್ಯೂದ್ಗಾತೃಹೋತಾರೋ) ಯಜುಸ್ಸಾಮರ್ಗ್ವಿದಃಕ್ರಮಾತ್)	ಅಧ್ವರ್ಯುಃ (ಉ - ಪು) ಯಜುರ್ವಿತ್ - ಯಜುರ್ವೇದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವವನು, ಉದ್ಗಾತಾ (ಋ - ಪು) ಸಾಮವಿತ್ - ಸಾಮಗಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಹೋತಾ (ಋ - ಪು) ಋಗ್ವಿತ್-ಋಗ್ವೇದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೋಮ ಮಾಡತಕ್ಕವನು.
(ಆಗ್ನೀಧ್ರಾ) ದ್ಯಾಧನೈರ್ವಾರ್ಯಾ) ಋತ್ವಿಜೋ (ಯಾಜಕಾ (ಶ್ಚತೇ)	ಋತ್ವಿಕ್ - ಜ್ - ಯಾಜಕಃ - ಪು - ಧನೈಃವಾರ್ಯಾಃ - ಆಗ್ನೀಧ್ರಾದ್ಯಾಃ - ಯಜಮಾನನಿಂದ ಧನಾದಿಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಗ್ನೀಧ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ೧೬ ಮಂದಿ ಋತ್ವಿಜರು. ಅವರು, ೧ ಬ್ರಹ್ಮಾ ೨ ಉದ್ಗಾತಾ ೩ ಹೋತಾ ೪ ಅಧ್ವರ್ಯುಃ ೫ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಚ್ಛಂಸಿ ೬ ಪ್ರಸ್ತೋತಾ ೭ ಮೈತ್ರಾವರುಣ ೮ ಪ್ರತಿಸ್ಥಾತಾ, ೯ ಪೋತಾ ೧೦ ಪ್ರತಿಹರ್ತಾ ೧೧ ಅಚ್ಛಾವಾಕ ೧೨ ನೇಷ್ಟಾ ೧೩ ಆಗ್ನೀಧ್ರಾ ೧೪ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ೧೫ ಗ್ರಾವಸ್ತೋತಾ ೧೬ ಉನ್ನೇತಾ ಎಂಬವರು.
ವೇದಿಃ (ಪರಿಷ್ಕೃತಾಭೂಮಿಃ)	ವೆದಿಃ || ಪಾ || ವೆದೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪರಿಷ್ಕೃತಾ ಭೂಮಿಃ - ಯಜ್ಞಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ಸರಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೆಲ.
ಸಮೇ) ಸ್ಥಂಡಿಲಚತ್ವರೇ |	ಸ್ಥಂಡಿಲಂ - ಚತ್ವರಂ - ನ - ೨ - ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳ.
ಚಷಾಲೋಯೂಪಕಟಕಃ	ಚಷಾಲಃ - ಯೂಪಕಟಕಃ - ಪು - ೩ - ಯೂಪಸ್ತಂಭದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಬಳೆ.
ಕುಂಬಾ (ಸುಗಹನಾವೃತಿಃ)	ಕುಂಭಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಸುಗಹನಾವೃತಿಃ - ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಬೇಲಿಯ ಹೆಸರು.
(ಯೂಪಾಗ್ರಂ) ತರ್ಮ	ತರ್ಮ - ನ್ - ನ - ೧ - ಯೂಪಾಗ್ರಂ - ಯೂಪಸ್ತಂಭದ ಕೊನೆ.
(ನಿರ್ಮಂಥ್ಯದಾರುಣಿ) ತ್ವರಣಿ(ರ್ದ್ವಯೋಃ ||)	ಅರಣಿಃ - ಪ್ರ - ೧ - ನಿರ್ಮಂಥ್ಯದಾರುಣಿ - ಕಡೆದು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅರಣಿಯೆಂಬ ಮರದ ತುಂಡುಗಳು.

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿರ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಹವನೀಯೌ ತ್ರಯೋಗ್ನಯಃ ||)

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಃ - ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಃ - ಆಹವನೀಯಃ - ಪು - ಈ ೩ ನ್ನು ತ್ರಯೋಗ್ನಯಃ - ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ೩ ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಗಳು.

(ಅಗ್ನಿತ್ರಯಮಿದಂ) ತ್ರೇತಾ

ತ್ರೇತಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಇದಂ - ಇದು - ಅಗ್ನಿತ್ರಯಂ- ಒಂದು ಮಾತಿನಿಂದ ಮೂರಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಹೆಸರು.

ಪ್ರಣೀತ(ಸ್ಸಂಸ್ಕೃತೋನಲಃ)

ಪ್ರಣೀತಃ - ಪು - ೧ - ಸಂಸ್ಕೃತಃ - ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗ್ನಿ.

ಸಮೂಹ್ಯ ಪರಿಚಾಯ್ಯೋಪಚಾಯ್ಯಾ (ಅಗ್ನೌಪ್ರಯೋಗಿಣಃ) ||೧೯||

ಸಮೂಹ್ಯಃ - ಪರಿಚಾಯ್ಯಃ - ಉಪಚಾಯ್ಯಃ - ಪು - ಈ ೩ ನ್ನು - ಅಗ್ನೌ - ಯಜ್ಞಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಣಃ - ಪ್ರಯೋಗಿಸತಕ್ಕವರ ಹೆಸರು.

(ಯೋಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾದಾನೀಯದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನೌ ಪ್ರಣೀಯತೇ | ತಸ್ಮಿನ್) ನ್ನಾನಾಯ್ಯೋ

ಆನಾಯ್ಯಃ - ಪು - ೧ - ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾತ್ - ಆನೀಯ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನೌ ಪ್ರಣೀಯತೇಯಸ್ತಸ್ಮಿನ್ - ಯಾವ ಅಗ್ನಿಯು ಆಹವನೀಯಸ್ಥಾನದಿಂದ ತೆಗೆದು ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯನವೆಂದು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವದೋ ಅಂಥಾ ಅಗ್ನಿ.

(ಥಾ) ಗ್ನಾಯೀಸ್ವಾಹಾ(ಚ) ಹುತಭುಕ್ಪ್ರಿಯಾ ||೨೦||

ಅಗ್ನಾಯೀ - ಸ್ವಾಹಾ - ಹುತಭುಕ್ಪ್ರಿಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ ಹೆಸರು.

(ಋ) ಕ್ಸಾಮಿಧೇನೀ ಧಾಯ್ಯಾ (ಚಯಾಸ್ಯಾದಗ್ನಿಸಮಿಂಧನೇ)

ಸಾಮಿಧೇನೀ - ಧಾಯ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಅಗ್ನಿಸಮಿಂಧನೇ - ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವೇದಮಂತ್ರ.

(ಗಾಯತ್ರೀಪ್ರಮುಖಂ) ಛಂದೋ

ಛಂದಃ - ನ - ೧ - ಗಾಯತ್ರೀಪ್ರಮುಖಂ - ಗಾಯತ್ರೀ ಮುಂತಾದ ೨೬ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು - ೧ ಉಕ್ತಿ (ಉಕ್ತಿ) ೨ ಅತ್ಯುಕ್ತಿ ೩ ಮಧ್ಯಮೆ ೪ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ೫ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ೬ ಗಾಯತ್ರಿ ೭ ಉಷ್ಣಿಕ್ ೮ ಅನುಷ್ಟುಪ್ ೯ ಬೃಹತೀ ೧೦ ಪಂಕ್ತಿ ೧೧ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ೧೨ ಜಗತಿ ೧೩ ಅತಿಜಗತಿ ೧೪ ಶಕ್ವರೀ ೧೫ ಅತಿಶಕ್ವರೀ ೧೬ ಅಷ್ಟಿ ೧೭ ಅತ್ಯಷ್ಟಿ ೧೮ ಧೃತಿ ೧೯ ಅತಿಧೃತಿ ೨೦ ಕೃತಿ ೨೧ ಪ್ರಕೃತಿ ೨೨ ಆಕೃತಿ ೨೩ ವಿಕೃತಿ ೨೪ ಸಂಕೃತಿ ೨೫ ಅತಿಕೃತಿ, ಉತ್ಕೃತಿ ಇವು ೨೬ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು.

(ಹವ್ಯಪಾಕೇ)ಚರುಃ (ಪುಮಾನ್)

ಚರುಃ - ಪು - ೧ - ಹವ್ಯಪಾಕೇ - ಹವ್ಯ - ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡತಕ್ಕ - ಪಾಕೇ - ಪಕ್ವಾನ್ನದ ಹೆಸರು.

ಆಮಿಕ್ಷಾ (ಸಾಶೃತೋಷ್ಣೇಯಾಕ್ಷೀರೇಸ್ಯಾದ್ದಧಿಯೋಗತಃ |

ಆಮಿಕ್ಷಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಶೃತೋಷ್ಣಕ್ಷೀರೇದಧಿಯೋಗತ- ಕಾಸಿದ ಬಿಸಿಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಸೇರಿ ಒಡೆದುಹೋದ ಹಾಲಿನ ಒಡಕಲು.

ಧವಿತ್ರಂ (ವ್ಯಜನಂತದ್ಯದ್ರಚಿತಂಮೃಗಚರ್ಮಣಾ)

ಧವಿತ್ರಂ || ಪಾ || ಧುವಿತ್ರಂ - ನ - ೧ - ಮೃಗಚರ್ಮಣಾರಚಿತಂವ್ಯಜನಂಯತ್ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರಜ್ವಲನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬೀಸಣಿಗೆ.

ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ (ಸದಧ್ಯಾಜ್ಯೇ)

ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ - ನ - ೧ - ಸದಧ್ಯಾಜ್ಯೇ - ಮೊಸರು ಬೆರತ ತುಪ್ಪ.

ಪರಮಾನ್ನಂ(ತು)ಪಾಯಸಂ

ಪರಮಾನ್ನಂ - ನ - ಪಾಯಸಂ - ನ - ಪ - ಪು - ೨ - ಹಾಲು ಹಾಕಿ ಪಕ್ವವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಯಸ.

ಹವ್ಯಕವ್ಯೇ (ದೈವಪಿತ್ರ್ಯೇ ಅನ್ನೇ)

ಹವ್ಯಂ - ಕವ್ಯಂ - ನ - ೨ - ದೈವಪಿತ್ರ್ಯೇ ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಹವ್ಯವೆಂತಲೂ ಪಿತೃಯೋಗ್ಯವಾದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕವ್ಯವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು.

ಪಾತ್ರಂ (ಸ್ರುವಾದಿಕಂ)

ಪಾತ್ರಂ - ನ - ೧ - ಸ್ರುವಾದಿಕಂ - ಸ್ರುವವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳು.

ಧ್ರುವೋಪಭೃಜ್ಜುಹೂ (ರ್ನಾತು) ಸ್ರುವೋ (ಭೇದಾಸ್ಸ್ರುಚಃಸ್ತ್ರಿಯಃ)

ಧ್ರುವಾ - ಉಪಭೃತ್ - ಜುಹೂಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ಸ್ರುವಃ - ಪು - ೪ - ಸ್ರುಚಃಭೇದಾಃ - ಸ್ರುಕ್ಕುಯೆಂಬ ಆಜ್ಯಗ್ರಹಣ ಪಾತ್ರೆ.

ಉಪಾಕೃತಃ (ಪಶುರಸೌ ಯೋಽಭಿಮಂತ್ರ್ಯ ಕ್ರತೌ ಹತಃ)

ಉಪಾಕೃತಃ - ಪು - ೧ - ಕ್ರತಾವಭಿಮಂತ್ರ್ಯ ಹತೋ ಯೋಸೌಪಶುಃ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಪಶು.

ಪರಂಪರಾಕಂ ಶಸನಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ (ಚವಧಾರ್ಥಕಂ)

ಪರಂಪರಾಕಂ - ಶಸನಂ ||ಪಾ|| ಶಸನಂ - ಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ - ನ - ೩ - ವಧಾರ್ಥಕಂ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪಶುವಿಶಸನವೆಂಬ ಪಶುವಧೆ.

(ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಾಃ ಪ್ರಮೀತೋಪಸಂಪನ್ನಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಹತೇ ||೪೨೫||

ಪ್ರಮೀತಃ - ಉಪಸಂಪನ್ನ - ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಃ - ಇವು - ಹತೇಃ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಪಶು ಹೆಸರು - ಈ - ೩ - ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಾಃ - ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗವುಳ್ಳವುಗಳು.

ಸಾಂನಾಯ್ಯಂಹವಿ

ಸಾಂನಾಯ್ಯಂ - ಹವಿಃ - ಪ - ನ - ೨ - ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿಹೋಮ ಮಾಡತಕ್ಕ ಚರುಪುರೋಡಾಶಾದಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳ ಹೆಸರು.

(ರಗ್ನೌತುಹುತಂತ್ರಿಷು) ವಷಟ್ಕೃತಂ ।

ವಷಟ್ಕೃತಃ - ತ್ರಿ - ೧ - ಅಗ್ನೌ - ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹುತಂ ಹೋಮಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಹವಿಸ್ಸಿನ ಹೆಸರು.

ದೀಕ್ಷಾಂತೋವಭೃಥೋ (ಯಜ್ಞೇ)

ದೀಕ್ಷಾಂತಃ - ಅವಭೃಥಃ - ಪು - ಯಜ್ಞೇ - ಯಜ್ಞದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಾದಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಜ್ಞಸಂಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನ.

(ತತ್ಕರ್ಮಾರ್ಹಂತು) ಯಜ್ಞಿಯಂ ||೪೨೬|| ತ್ರಿಷ್ವಥ

ಯಜ್ಞಿಯಂ - ತ್ರಿ - ೧ - ತತ್ಕರ್ಮಾರ್ಹಂ - ಯಜ್ಞಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರು.

ಕ್ರತುಕರ್ಮೇ (ಷ್ಟಂ

ಇಷ್ಟಂ - ನ - ೧ - ಕ್ರತುಕರ್ಮ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸತ್ಕರ್ಮದ ಹೆಸರು.

ಪೂರ್ತಂ (ಖಾತಾದಿಕರ್ಮಯತ್ ।)

ಪೂರ್ತಂ - ನ - ೧ - ಖಾತಾದಿಕರ್ಮಯತ್ - ಬಾವಿ ಕೆರೆ ಗುಡಿ - ಛತ್ರ - ಅರವಟ್ಟಿಗೆ - ತೋಪು ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳ ಹೆಸರು.

ಅಮೃತಂ ವಿಘಸೋ (ಯಜ್ಞಶೇಷಭೋಜನ ಶೇಷಯೋಃ) ॥೬೨೭॥

ಅಮೃತಂ - ನ - ವಿಘಸಃ - ಪು - ಈ ೨ ನ್ನು ಕ್ರಮ ದಿಂದ ಯಜ್ಞಶೇಷಕ್ಕೂ ಭೋಜನಶೇಷಕ್ಕೂ ಹೆಸರು. ಅಂದರೆ ಅಮೃತವೆಂದರೆ ಹೋಮಮಾಡಿ ಮಿಕ್ಕ ಆಜ್ಯಚರುಪುರೋಡಾ ಶಾದಿಗಳ ಹೆಸರು - ವಿಘಸವೆಂದರೆ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ಅನ್ನಾದಿಗಳ ಹೆಸರು.

ತ್ಯಾಗೋವಿಹಾಪಿತಂ ದಾನಮುತ್ಸರ್ಜನವಿಸರ್ಜನೇ । ವಿಶ್ರಾಣನಂವಿತರಣಂ ಸ್ಪರ್ಶನಂಪ್ರತಿಪಾದನಂ ॥೬೨೮॥ ಪ್ರಾದೇಶನಂ ನಿರ್ವಪಣಮಪವರ್ಜನಮಂಹತಿಃ ।

ತ್ಯಾಗಃ - ಪು - ವಿಹಾಪಿತಂ ॥ ಪಾ ॥ ವಿಹಾಯಿತಂ - ದಾನಂ - ಉತ್ಸರ್ಜನಂ - ವಿಸರ್ಜನಂ - ವಿಶ್ರಾಣನಂ - ವಿತರಣಂ - ಸ್ಪರ್ಶನಂ - ಪ್ರತಿಪಾದನಂ - ಪ್ರಾದೇಶನಂ - ನಿರ್ವಪಣಂ - ಅಪವರ್ಜನಂ ॥ ಪಾ ॥ ಅಪಸರ್ಜನಂ - ನ - ಅಂಹತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧೩ - ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ದಾನ.

(ಮೃತಾರ್ಥಂತದಹರ್ದಾನಂ ತ್ರಿಷುಸ್ಯಾ) ದೌರ್ಧ್ವದೈಹಿಕಂ ॥೬೨೯॥

ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಂ ॥ ಪಾ ॥ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಂ - ತ್ರಿ - ೧ - ಮೃತಾರ್ಥಂ - ಸತ್ತುಹೋದವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ - ತದಹರ್ದಾನಂ - ಸತ್ತದಿನ ಮೊದಲು ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಅನ್ನದಾನ ವಸ್ತ್ರದಾನ ಮುಂತಾದ್ದರ ಹೆಸರು.

ಪಿತೃದಾನಂನಿವಾಪಃ (ಸ್ಯಾತ್)

ನಿವಾಪಃ - ಪು - ೧ - ಪಿತೃದಾನಂ - ಪಿತೃ - ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತಿಪಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡುವ ದಾನಂ - ತಿಲೋದಕ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಗಳು.

ಶ್ರಾದ್ಧಂ (ತತ್ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರತಃ)

ಶ್ರಾದ್ಧಂ - ನ - ಶಾಸ್ತ್ರತಃ - ಕರ್ಮಯತ್ತತ್ - ದೇಶ ಕಾಲ ಪಾತ್ರ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಕರ್ತೃ ಭೋಕ್ತೃ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಪಿತೃಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಗ್ನೌಕರಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಾದಿ ಪೈತೃಕ ಕರ್ಮ ಅಂದರೆ ತಿಥಿ.

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಂಮಾಸಿಕಂ

ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಂ - ಮಾಸಿಕಂ - ನ - ೨ - ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾಸಿಕಶ್ರಾದ್ಧ.

(ಶೋಽಷ್ಟಮೋಽಹ್ನಃ) ಕುತಪೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ॥೬೩೦॥

ಕುತಪಃ - ಪ್ನ - ೧ - ಅಹ್ನಃ - ಅಷ್ಟಮೋಂಶಃ - ಅಹಃಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ೮ನೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಸರು - ಅಂದರೆ ಅಹಸ್ಸನ್ನು ೧೫ ಪಾಲುಮಾಡಿ ೭ ಭಾಗ ಕಳೆದಮೇಲೆ ೮ನೇ ಭಾಗವೇ ಕುತಪಕಾಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು - ಈ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಹಸ್ಸು ೩೦ ಘಳಿಗೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ೧೪ ಘಳಿಗೆಮ್ಯಾಲೆ ೧೬ ಘಳಿಗೆವರಿಗೂ ಕುತಪಕಾಲವಾಯಿತು - ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅಪರಾಹ್ಣವೇ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಂಥಾ ಕಲ್ಪವು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ - ೩೦ ರನ್ನು ೮ ಪಾಲು ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಲಿಗೆ ೩॥ ಆಯಿತು ೭ ಭಾಗಕ್ಕೆ ೨೬। ಕಳೆದಮೇಲೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ೩೦ ರವರಿಗೂ ಕುತಪಕಾಲವಾಗಿರುತ್ತೆ - ಇದೇ ಪಿಂಡ

	ಪ್ರದಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದದ್ದು ಕೆಲವರು ೧೨ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ೮ ನೇ ಭಾಗವೆಂದರು – ಆಗ ೧೭ – ಮೇಲೆ ೨೦ ವರಿಗೂ ಕುತಪ ಕಾಲವಾಗುತ್ತೆ – ಈ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಕುತಪಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೂ ಅರ್ಚನೆಗೂ ಸರಿಯಾಗಿಧೆ ೮ ರಲ್ಲಿ ೮ನೇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ೧೨ರಲ್ಲಿ ೮ ನೇದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ೧೫ ರಲ್ಲಿ ೮ನೇದು ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಕುತಪ ಕಾಲವೆಂದು ಕೆಲವರ ಮತ.
ಪರ್ಯೇಷಣಾ ಪರಿಷ್ಟಿ (ಶ್ಚಾ) ನ್ವೇಷಣಾ (ಚ) ಗವೇಷಣಾ |	ಪರ್ಯೇಷಣಾ- ಪರಿಷ್ಟಿಃ ಅನ್ವೇಷಣಾ- ಗವೇಷಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು.
ಸನಿಸ್ತ್ವಧ್ಯೇಷಣಾ	ಸನಿಃ – ಅಧ್ಯೇಷಣಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೨ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಗುರು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು.
ಯಾಚ್ಞಾಭಿಶಸ್ತಿರ್ಯಾಚನಾರ್ಥನಾ	ಯಾಚ್ಞಾ – ಅಭಿಶಸ್ತಿಃ – ಯಾಚನಾ- ಅರ್ಥನಾ, ಸ್ತ್ರೀ-೪- ಯಾಚನೆ – ಬೇಡುವಿಕೆ.
(ಷಟ್ಸುತ್ರಿ)	ಷಟ್ – ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಅರ್ಘ್ಯಶಬ್ದ ಮೊದಲು ಆಗಂತುಕ ಶಬ್ದದವರೆಗೂ ೬ ಶಬ್ದಗಳೂ – ತ್ರಿ – ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ.
ಷ್ವರ್ಘ್ಯ(ಮರ್ಘಾರ್ಥೇ)	ಅರ್ಘ್ಯಂ – ತ್ರಿ – ೧ – ಅರ್ಘಾರ್ಥೇ – ವಾರಿಣಿ ಅರ್ಘ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೀರು ಅರ್ಘ್ಯೋದಕ.
ಪಾದ್ಯಂ(ಪಾದಾಯ ವಾರಿಣಿ)	ಪಾದ್ಯಂ – ತ್ರಿ – ೧ – ಪಾದಾಯ – ವಾರಿಣಿ – ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಶುದ್ಧೋದಕ ಕಾಲುತೊಳೆಯುವ ನೀರು.
(ಕ್ರಮಾ)ದಾತಿಥ್ಯಾತಿಥೇಯೇ (ಅತಿಥ್ಯರ್ಥೇತ್ರಸಾಧುನಿ)||೪೩೨	ಆತಿಥ್ಯಂ – ಆತಿಥೇಯಮ್- ತ್ರಿ – ಈ ೨ನ್ನು ಕ್ರಮಾತ್ – ಅತಿಥ್ಯರ್ಥೇ ಅತ್ರಸಾಧುನಿಚ – ಆತಿಥ್ಯವೆಂದರೆ ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರವಾದ ಅನ್ನಾದಿಗಳ ಹೆಸರು. ಆತಿಥೇಯವೆಂದರೆ-ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೈವಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿ ಸತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೂ ಅತಿಥಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಭಕ್ತ್ಯುಪಚಾರಕ್ಕೂ ಹೆಸರು.
(ಸ್ತ್ಯಾ) ದಾವೇಶಿಕ ಆಗಂತು ರತಿಥಿ(ರ್ನಾಗೃಹಾಗತೇ |)	ಆವೇಶಿಕಃ – ಆಗಂತುಃ – ತ್ರಿ – ಅತಿಥಿಃ – ಪು ೩-ಗೃಹಾಗತೇ – ಭೋಜನಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನು.
ಪೂಜಾ ನಮಸ್ಯಾಪಚಿತಿ ಸ್ಸ ಪರ್ಯಾರ್ಚಾರ್ಹಣಾ(ಸ್ಸಮಾಃ)	ಪೂಜಾ – ನಮಸ್ಯಾ –ಅಪಚಿತಿಃ – ಸಪರ್ಯಾ–ಅರ್ಚಾ ಅರ್ಹಣಾ–ಸ್ತ್ರೀ ೬–ಪೂಜೆಯು ಹೆಸರು.
ವರಿವಸ್ಯಾ (ತು)ಶುಶ್ರೂಷಾ ಪರಿಚರ್ಯಾ (ಪ್ಯು)ಪಾಸನಂ	ವರಿವಸ್ಯಾ – ಶುಶ್ರೂಷಾ– ಪರಿಚರ್ಯಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ಉಪಾಸನಂ – ನ – ೪ – ಶುಶ್ರೂಷೆಯ ಹೆಸರು.

ಪ್ರಜ್ಯಾಟಾಟ್ಯಾಪರ್ಯಟನಂ	ಪ್ರಜ್ಯಾ – ಅಟಾಟ್ಯಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ಪರ್ಯಟನಂ – ನ– ೩–ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ.
ಚರ್ಯಾ(ತ್ವೀರ್ಯಾಪಥಸ್ಥಿತಿಃ)	೨ ಚರ್ಯಾ – ಈರ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ – ಪಥಸ್ಥಿತಿಃ – ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ನಡೆಯುವದು ನಿಲ್ಲುವದು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವದು ಮಲಗುವದು ಮುಂತಾದ ಯತ್ಯಾಚಾರಕ್ರಮ – ಸನ್ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವಿಕೆಗೆ ಹೆಸರು – ಚರ್ಯೆಯೆಂದರೆ – ಆಚಾರ.
ಉಪಸ್ಪರ್ಶಸ್ತ್ವಾಚಮನ	ಉಪಸ್ಪರ್ಶಃ – ಪು – ಆಚಮನಂ – ನ – ೨ – ಶುದ್ಧಾಚಮನದ ಹೆಸರು.
(ಮಥ)ಮೌನ(ಮಭಾಷಣಂ)	ಮೌನಂ – ನ – ೧ – ಅಭಾಷಣಂ – ಮಾತಾಡದಿರುವುದು.
ಆನುಪೂರ್ವೀ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂವಾ) ಪೃತ್ಪರಿಪಾಟಿರನುಕ್ರಮಃ ॥ ಪರ್ಯಾಯ(ಶ್ಚಾ)	ಆನುಪೂರ್ವೀ–(ಸ.ನ) ಆವೃತ್– ಪರಿಪಾಟಿಃ – ಸ್ತ್ರೀ–ಅನುಕ್ರಮಃ – ಪರ್ಯಾಯಃ – ಪು – ೫ – ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಕ್ರಮದ ಹೆಸರು ಅಂದರೆ – ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಮೊದಲು ಕೊನೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮದ ಹೆಸರು.
ತಿಪಾತ(ಸ್ತು ಸ್ಯಾ)ತ್ಪರ್ಯಯ ಉಪಾತ್ಯಯಃ ।	ಅತಿಪಾತಃ– ಪರ್ಯಯಃ – ಉಪಾತ್ಯಯಃ – ಪು ೩–ಕ್ರಮತಪ್ಪುವಿಕೆ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು.
(ನಿಯಮೋ)ವ್ರತ(ಮಸ್ತ್ರೀ	ವ್ರತಂ –ಪ್ನ – ೧ – ನಿಯಮಃ–ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಕಟ್ಟಳೆ ನಿಯಮ.
ತಚ್ಚೋಪವಾಸಾದಿ(ಪುಣ್ಯಕಂ	ಪುಣ್ಯಕಂ – ನ – ೧ – ಉಪವಾಸಾದಿತತ್ – ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರಾಣ ನಿರೋಧಮಾಡುವ ಉಪವಾಸ ವ್ರತ.
ಉಪವಸ್ತಂತೂಪವಾಸೋ	ಉಪವಸ್ತಂ – ಪಾ – ಔಪವಸ್ತಂ – ನ – ಉಪವಾಸಃ – ಪು – ೨ – ಯಜ್ಞಕರ್ತನು ಅಗ್ನಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸವ್ರತ.
ವಿವೇಕಃ(ಪೃಥಗಾತ್ಮತಾ)	ವಿವೇಕಃ – ಪು – ೧ ಪೃಥಗಾತ್ಮತಾ – ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರು ಬೇರೆಬೇರೆ ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಹೆಸರು.
ಸ್ಯಾ)ದ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ(ವೃತ್ತಾಧ್ಯಯನರ್ಧಿ)	ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ – ನ – ೧–ವೃತ್ತಾಧ್ಯಯನರ್ಧಿಃ–ವೃತ್ತ–ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆ – ಅಧ್ಯಯನ– ವೇದಪಾಠ – ಈ ಎರಡರ–ಋದ್ಧಿಃ – ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರು.
ರಥಾಂಜಲಿಃ॥೪೩೭॥ಪಾಠೇ) ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿಃ	ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿಃ – ಪು – ೧ – ಪಾಠ ॥ ವೇದಪಾಠ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಗಿದ ಕೈಗಳ ಬೊಗಸೆ.
(ಪಾಠೇವಿಪ್ರುಷೊ)ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದವಃ	ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದುಃ – ಪು – ೧ – ಪಾಠೇವಿಪ್ರುಷಃ – ವೇದವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ತುಂತುರು.

(ಧ್ಯಾನಯೋಗಾಸನೇ) ಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂ	ಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂ – ನ – ೧ – ಧ್ಯಾನಯೋಗಾಸನೆ–ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಲಿ ಉಪಾಸ್ಯ ದೇವತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಪದ್ಮಾಸನಗಳ ಹೆಸರು.
ಕಲ್ಪೋವಿಧಿಕ್ರಮೌ॥೪೩॥	ಕಲ್ಪಃ – ವಿಧಿಃ – ಕ್ರಮಃ – ಪು – ೩ – ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನ.
ಮುಖ್ಯಃ(ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಥಮಃ)ಕಲ್ಪೋ	ಮುಖ್ಯಃ – ಪು – ೧ – ಪ್ರಥಮಃ ಕಲ್ಪಃ–ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಧಾನ.
ನುಕಲ್ಪಸ್ತು(ತತೋ)ಧಮಃ।	ಅನುಕಲ್ಪಃ – ಪು – ೧ – ತತಃ ಅಧಮಃ – ಆ ಬಳಿಕ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಧಾನ.
(ಸಂಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಂ ಗ್ರಹಣಂ ಸ್ಯಾ)ದುಪಾಕರಣಂ(ಶ್ರುತೇಃ)	ಉಪಾಕರಣಂ – ನ – ೧ – ಸಂಸ್ಕಾರ ಪೂರ್ವಂ ಶ್ರುತೇಃ ಗ್ರಹಣಂ – ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೇದವನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು.
(ಸಮೇತು)ಪಾದಗ್ರಹಣಮಭಿವಾದನ(ಮಿತ್ಯುಭೇ)	ಪಾದಗ್ರಹಣಂ–ಅಭಿವಾದನಂ – ನ – ಈ ೨ ನ್ನು ಗೋತ್ರನಾಮ ಪ್ರವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವುದು.
ಭಿಕ್ಷುಃ ಪರಿವ್ರಾಟ್ಕರ್ಮಂದೀ ಪಾರಾಶರ್ಯಪಿಮಸ್ಕರೀ	ಭಿಕ್ಷುಃ – ಪರಿವ್ರಾಟ್ – ಜ್ – ಕರ್ಮಂದೀ – ನ್ – ಪಾರಾಶರೀ – ನ್– ಮಸ್ಕರೀ – ನ್ – ಪು – ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹೆಸರು.
ತಪಸ್ವೀತಾಪಸಃಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷೀ ವಾಚಂಯಮೋ ಮುನಿಃ ।	ತಪಸ್ವೀ – ನ್ – ತಾಪಸಃ – ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷೀ – ನ್ ಪು –೩– ತಪಸ್ಸುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು – ವಾಚಂಯಮಃ – ಮುನಿಃ – ಪು – ೨ – ಮೌನವ್ರತವುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು.
(ತಪಃಕ್ಲೇಶಸಹೊ)ದಾಂತೋ	ದಾಂತಃ – ೧ ತಪಃ ಕ್ಲೇಶಸಹಃ – ತಪಸ್ಸಿನಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನ ಹೆಸರು.
ವರ್ಣಿನೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ	ವರ್ಣೀ – ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ – ನ್ – ಪು – ೨ – ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಹೆಸರು.
ಋಷಯಸ್ಸತ್ಯವಚಸಃ	ಋಷಿಃ – ಸತ್ಯವಚಾಃ – ಸ್ –ಪು–೨–ಋಷಿಯ ಹೆಸರು.
ಸ್ನಾತಕಸ್ತ್ವಾಪ್ಲುತೋ (ವ್ರತೀ)	ಸ್ನಾತಕಃ – ಆಪ್ಲುತಃ – ಪು – ೨ – ವ್ರತೀ ವೇದವನ್ನು ಓದಿ ವ್ರತಸ್ನಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕಲೂ – ಮತ್ತೊಂದಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದದೇ – ವ್ರತವುಳ್ಳವನಾಗಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಶೀಲನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಹೆಸರುಗಳು.
(ಯೇನಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಾ)ಯತಿನೊಯತಯ(ಶ್ಚತೆ)	ಯತೀ – ನ್ – ಯತಿಃ – ಪು – ೨ – ನಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮಾಃ – ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದವನ ಹೆಸರುಗಳು.
(ಯಃಸ್ಥಂಡಿಲೇವ್ರತವಶಾಚ್ಛೇತೇ)ಸ್ಥಂಡಿಲಶಾಯ್ಯ(ಸೌ)। ಸ್ಥಾಂಡಿಲ)ಶ್ಚ	ಸ್ಥಂಡಿಲಶಾಯೀ – ನ್ – ಸ್ಥಾಂಡಿಲಃ – ಪು – ೨ – ವ್ರತವಶಾತ್–ಸ್ಥಂಡಿಲೇಯಶ್ಶೇತೇಸಃ–ಯಾವ ಪುರುಷನು ವ್ರತದ ವಶದಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೋ ಅವನ ಹೆಸರು.

ಥ)ವಿರಜಸ್ತಮಸಃ(ಸ್ಯು)ರ್ದ್ವ ಯಾತಿಗಾಃ ‖೪೪೩‖	ವಿರಜಸ್ತಮಾಃ - ಸ್ - ದ್ವಯಾತಿಗಃ - ಪು - ರಜೋ ಗುಣವನ್ನೂ ತಮೋಗುಣವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟ ಸಾತ್ವೀಕ.
ಪವಿತ್ರಃಪ್ರಯತಃಪೂತಃ	ಪವಿತ್ರಃ - ಪ್ರಯತಃ - ಪೂತಃ - ಪು - ೩ ಪವಿತ್ರನಾದವನ ಹೆಸರುಗಳು - ಪರಿಶುದ್ಧನು.
ಪಾಷಂಡಾಸ್ಸರ್ವಲಿಂಗಿನಃ	ಪಾಷಂಡಃ - ಸರ್ವಲಿಂಗೀ - ನ - ಪು - ೨ ವೇದಬಾಹ್ಯರಾದ - ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಕಾಪಾಲಿಕ ಕ್ಷಪಣಕ ನಾಸ್ತಿಕರ ಹೆಸರು.
(ಪಾಲಾಶೋದಂಡ)ಆಷಾಢೋ	ಆಷಾಢಃ - ಪು - ೧ - ಪಾಲಾಶಃ - ದಂಡಃ - ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುತ್ತುಗದ ಕೋಲು.
(ವ್ರತೇ)ರಾಂಭ(ಸ್ತುವೈಣವಃ)	ರಾಂಭಃ - ಪು - ೧ - ವ್ರತೇವೈಣವಃ - ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವ ಬಿದಿರು ಕೋಲಿನ ಹೆಸರು.
(ಅಸ್ತ್ರೀ)ಕಮಂಡಲುಃಕುಂಡೀ	ಕಮಂಡಲುಃ - ಸ್ನ - ಕುಂಡೀ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಕಮಂಡಲವೆಂಬ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮುತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳ ಜಲಪಾತ್ರೆ.
(ವ್ರತಿನಾಮಾಸನಂ)ಬ್ರುಸೀ	ಬ್ರುಸೀ ‖ ಪ ‖ ಬ್ರುಸೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧ - ವ್ರತೀನಾಂ ಆಸನಂ-ವ್ರತಸ್ಥರು ಜಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಾಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದರ್ಭಾಸನ ಮುಂತಾದ ಆಸನ ಜಪಾಸನ.
ಅಜಿನಂ ಚರ್ಮಕೃತ್ತಿಃ(ಸ್ತ್ರೀ)	ಅಜಿನಂ - ಚರ್ಮ - ನ್ - ನ - ಕೃತ್ತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೩ - ಚರ್ಮದ ಹೆಸರು.
ಭೈಕ್ಷಂ ಭಿಕ್ಷಾ ಕದಂಬಕಂ	ಭೈಕ್ಷಂ - ಭಿಕ್ಷಾಕದಂಬಕಂ - ನ - ೨ - ಭಿಕ್ಷವೆತ್ತಿ ತಂದ ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹೆಸರು.
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ)ಸ್ಸ್ತ್ರೀ(ಜ್ಜಪ	ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಃ - ಜಪಃ - ಪ - ಜಾಪಃ- ಪು ೨ ವೇದಾಧ್ಯಯನ.
ಸ್ಸುತ್ಯಾಭಿಷವಸ್ಸವನಂ(ಚಸಾ)	ಸುತ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ಅಭಿಷವಃ - ಪು - ಸವನಂ - ನ - ೩ - ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ರಸ ಹಿಂಡುವದರ ಹೆಸರು.
(ಸರ್ವೈನಸಾಮಪಧ್ವಂಸಿ ಜ ಪ್ಯಂತ್ರಿ)ಷ್ವಘಮರ್ಷಣಂ |	ಅಘಮರ್ಷಣಂ - ಸರ್ವೈನಸಾಂ ಅಪಧ್ವಂಸಿಜಪ್ಯಂ-ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜಪಿಸತಕ್ಕ ಮಹಾಮಂತ್ರ.
ದರ್ಶಃಪೂರ್ಣಮಾಸ(ಶ್ಚ ಯಾ ಗೌಪಕ್ಷಾಂತಯೋಃಪೃಥಕ್)	ದರ್ಶಃ - ಪೂರ್ಣಮಾಸಃ ‖ ಪಾ ‖ ಪೌರ್ಣಮಾಸಃ ಪು - ಈ ೨ ನ್ನು - ಪಕ್ಷಾಂತಯೋಃ - ಪೃಥಗ್ಯಾಗೌ - ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯಾಗಕ್ಕೆ ದರ್ಶವೆಂತಲೂ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯದಿನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಪೌರ್ಣಮಾಸವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು.
(ಶರೀರಸಾಧನಾಪೇಕ್ಷಂನಿತ್ಯಂ ಯತ್ಕರ್ಮತ)ದ್ಯಮಃ ‖೪೪೭‖	ಯಮಃ - ಪು - ೧ - ಶರೀರ ಸಾಧನಾಪೇಕ್ಷಂನಿತ್ಯಂಯತ್ಕರ್ಮತತ್ - ತನ್ನ ಶರೀರ ಕಾರಣವಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡದೇ ಆಚರಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ಇರುವ ಸತ್ಯಅಹಿಂಸಾದಯಾ ಶಾಂತ್ಯಾದಿ ರೂಪವಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹದ ಹೆಸರು.

ನಿಯಮ(ಸ್ತು ಸಂಯತ್ಕರ್ಮನಿತ್ಯ ಮಾಗಂತುಸಾಧನಂ)

ನಿಯಮಃ – ಪು – ೧ – ಆಗಂತು ಸಾಧನಂ ನಿತ್ಯಂ ಯತ್ಕರ್ಮತತ್ – ಶರೀರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ – ಮೃತ್ತಿಕೆ – ಜಲ – ದರ್ಭೆ – ಮುಂತಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಿಡದೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮೃತ್ತಿಕಾಶೌಚ ಸ್ನಾನಮುಂತಾದ ಕರ್ಮ.

ಕ್ಷೌರಂತುಭದ್ರಾಕರಣಂಮುಂಡನಂವಪನಂತಥಾ ||೩೪೮||

ಕ್ಷೌರಂ – ಭದ್ರಾಕರಣಂ – ಮುಂಡನಂ ವಪನಂ – ೪ ಕ್ಷೌರದ ಹೆಸರು.

ಉಪವೀತಂ(ಯಜ್ಞಸೂತ್ರಂ ಪ್ರೋದ್ಧೃತೇದಕ್ಷಿಣೇಕರೇ |)

ಉಪವೀತಂ –ನ– ೧ ದಕ್ಷಿಣೇಕರೇ – ಪ್ರೋದ್ಧೃತೇ ಸತಿಯಜ್ಞಸೂತ್ರಂ – ಬಲದ ಕೈ ತೋಳು ಮೇಲೆ ಯೆತ್ತಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಯಡದ ಭುಜದಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಯಜ್ಞೋಪವೀತದ ಹೆಸರು.

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ(ಮನ್ಯಸ್ಮಿ)

ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತಂ–ನ – ೧ – ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರೋದ್ಧೃತೇಸತಿ ಎಡದಕೈ ಎತ್ತಿದರೆ ಬಲದ ಭುಜದಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಅಪಸವ್ಯವಾದ ಜನಿವಾರ.

ನ್ನಿವೀತಂ)ಕಂಠಲಂಬಿತಂ ||

ನಿವೀತಂ – ನ – ೧–ಕಂಠಲಂಬಿತಂ – ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಜಾರದಪಾಗಿರುವ ಜನಿವಾರ.

(ಅಂಗುಳ್ಯಗ್ರೇ)ದೈವಂತೀರ್ಥಂ (ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಳ್ಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ)ಕಾಯಂ | (ಮಧ್ಯೇಂಗುಷ್ಠಾಂಗುಳ್ಯೋಃ)ಪೈತ್ರಂ) ಮೂಲೇಽಙ್ಗುಷ್ಠಸ್ಯ(ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ||೪೫೦||

ದೈವಂ ತೀರ್ಥಂ – ದೇವಸಂಬಂಧವಾದ ತೀರ್ಥವು – ಅಂಗುಳ್ಯಗ್ರೇ – ಬೆರಳ ತುದಿಯೊಳಗಿರುತ್ತೆ – ೧ – ಕಾಯಂ ಋಷಿಸಂಬಂಧವಾದ ತೀರ್ಥವು – ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಳ್ಯೋಃ– ಕಿರಿಬೆರಳಿಗೂ ಪವಿತ್ರದ ಬೆರಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತೆ. ೧ ಪೈತ್ರಂ– ಪಿತೃಸಂಬಂಧವಾದ ತೀರ್ಥವು ಅಂಗುಷ್ಠಾಂಗುಳ್ಯೋಃ– ಹೆಬ್ಬೆರಳಿಗೂ ತರ್ಜನೀ ಬೆರಳಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತೆ. ೧ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ–ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬಂಧವಾದ ತೀರ್ಥವು – ಅಂಗುಷ್ಠಸ್ಯ – ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ – ಮೂಲೆ – ಬುಡದಲ್ಲಿರುತ್ತೆ – ೧ – ಅಂದರೆ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವಿಕೆ.

(ಸ್ಯಾ)ದ್ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂಬ್ರತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ (ಮಿತ್ಯಪಿ)

ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ – ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ – ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯಂ – ನ – ೪–ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷ.

ದೇವಭೂಯಾದಿಕಂ(ತದ್ವತ್)

ದೇವಭೂಯಾದಿಕಂ || ದೇವಭೂಯಾ – ದೇವಭೂಯಶಬ್ದವೆ – ಆದಿಕಂ – ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಜಾತವು – ತದ್ವತ್ – ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯ ಶಬ್ದದ ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರಾಗುವುದು ದೇವತ್ವಂ–ದೇವಸಾಯುಜ್ಯ – ನ – ೩.

ಕೃಚ್ಛ್ರಂ(ಸಾಂತಪನಾದಿಕಂ)

ಕೃಚ್ಛ್ರಂ – ನ – ೧ – ಸಾಂತಪನಾದಿಕಂ || ಸಾಂತಪನಚಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿಗಳ ಹೆಸರು.

ಮೂರುದಿನ ಹಗಲು ಮಾತ್ರ ಊಟಮಾಡುವುದು, ಮೂರುದಿನರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಊಟಮಾಡುವುದು, ಮೂರುದಿನ

	ಬಿಕ್ಷಮಾಡದೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಆಮೇಲೆ ಮೂರುದಿನ ಉಪವಾಸವಿರುವುದು ಈ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಾಂತಪನ ಕೃಛ್ರವೆಂದು ಹೆಸರು. (ತ್ರ್ಯಹಂಪ್ರಾತಃ ತ್ರ್ಯಹಂಸಾಯಂ । ತ್ರ್ಯಹಮದ್ಯಾದಯಾಚಿತಂ ॥ ತ್ರ್ಯಹಂಪರಂಚನಾಶ್ನೀಯಾತ್ ಕೃಛ್ರಂ ಸಾಂತಪನಂ ಸ್ಮೃತಂ ॥
(ಸನ್ಯಾಸವತ್ಯನಶನೇಪುಮಾ೯) ಪ್ರಾಯೊ	ಪ್ರಾಯಃ – ಪು – ೧ – ಸನ್ಯಾಸವತಿ ಅನಶನೆ – ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಉಪವಾಸವಿರುವ ವ್ರತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣ ಪರ್ಯಂತವೂ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹಠನಿಶ್ಚಿತ ವ್ರತದಲ್ಲಿರುವಿಕೆ.
(ಥ)ವೀರಹಾ । ನಷ್ಟಾಗ್ನಿಃ	ವೀರಹಾ – ನ್–ನಷ್ಟಾಗ್ನಿಃ – ಪು–೨–ಉತ್ಸರ್ಗೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನ ಹೆಸರು.
ಕುಹನಾಲೋಭಾನ್ಮಿಥ್ಯೇರ್ಯಾಪಥಕಲ್ಪನಾ॥)	ಕುಹನಾ – ಸ್ತ್ರೀ – ೧ – ಲೋಭಾತ್ – ಅನ್ನ ಕಾಂಕ್ಷೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ – ಮಿಥ್ಯೇರ್ಯಾ ಪಥಕಲ್ಪನಾ ಸಟೆಯಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಪಟ.
ವ್ರಾತ್ಯಃ (ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನಃಸ್ಯಾ)	ವ್ರಾತ್ಯಃ – ಪು – ೧ – ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನಃ– ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಲ್ಲದವನು – ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅಪರಿಶುದ್ಧನಾದವನ ಹೆಸರು.
ದಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋ ನಿರಾಕೃತಿಃ।	ಆಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಃ – ನಿರಾಕೃತಿ – ಪು – ೨ – ವೇದವನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವನು.
ಧರ್ಮಧ್ವಜೀ ಲಿಂಗವೃತ್ತಿ	ಧರ್ಮಧ್ವಜೀ – ನ್ – ಲಿಂಗವೃತ್ತಿಃ– ಪು –೨ – ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕ್ಕೊಂಡ, ಡಂಭಾಚಾರಿ.
ರವಕೀರ್ಣೀ ಕ್ಷತವ್ರತಃ	ಅವಕೀರ್ಣೀ – ನ್ – ಪು – ೧ – ಕ್ಷತವ್ರತಃ– ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನಾದಿ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ತನ್ನ ವ್ರತಧರ್ಮವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಂಡವನು.
(ಸುಪ್ತೇಯಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತಮೇತಿ ಸುಪ್ತೇಯಸ್ಮಿನ್ನುದೇತಿಚ । ಅಂಶುಮಾ)ನಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾಭ್ಯುದಿತೌ (ತೌ ಯಥಾ ಕ್ರಮಂ) ॥೪೫೪॥	ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ – ಪು – ೧ – ಯಸ್ಮಿನ್‌ಸುಪ್ತೇ – ಅಂಶುಮಾನಸ್ತಮೇತಿಸಃ– ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆಗೈಯ್ಯುವಾಗ ಸೂರ್ಯನು ಪಡವಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವನೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರು–ಅಭ್ಯುದಿತಃ – ಪು – ೧ – ಯಸ್ಮಿನ್‌ಸುಪ್ತೆ ಅಂಶುಮಾನುದೇತಿಸಃ– ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ನಿದ್ರೆಮಾಡುವಾಗ ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟುವನೋ ಅವನ ಹೆಸರು– ೧–ಅಂದರೆ– ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುವವನು ಅಭಿನಿರ್ಮುಕ್ತನೆಂಬ ಪಾಪಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗುವವನು ಅಭ್ಯುದಿತನೆಂಬ ಪಾಪಿಷ್ಟ.
ಪರಿವೇತ್ತಾ (ನುಜೋನೂಢೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇದಾರಪರಿಗ್ರಹಾತ್)	ಪರಿವೇತ್ತಾ – ಪು – ಋ–೧ – ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಅನೂಢೇ ಸತಿ ಅನುಜೋದಾರ ಪರಿಗ್ರಹಾ ತ್ಪರಿವೇತ್ತಾ ಭವತಿ – ಅಣ್ಣನು ಮದಿ

ನೆಯಾಗದೇ ಇರುವಾಗ ತಾನು ಮದಿವೆಯಾದ ತಮ್ಮ ಪರಿವೇತ್ತನೆಂಬ ಪಾಪಿಷ್ಠ.

ಪರಿವಿತ್ತಿ(ಸ್ತುತಜ್ಯಾಯ್ಯಯಾ‌)

ಪರಿವಿತ್ತಿಃ-ಪು-೧-ತಜ್ಜ್ಯಾಯ್ಯಯಾ‌ - ಅಂಥಾ ಪರಿವೇತ್ತನೆಂಬ ಪಾಪಿಷ್ಠನ ಅಣ್ಣ.

ವಿವಾಹೋಪಯಮೌ(ಸಮೌ ||೪೫೫|| ತಥಾ(ಪರಿಣಯೋದ್ವಾಹೋಪಯಾಮಾಃಪಾಣಿಪೀಡನಂ

ವಿವಾಹಃ - ಉಪಯಮಃ - ಪರಿಣಯಃ - ಉದ್ವಾಹಃ - ಉಪಯಾಮಃ- ಪು- ಪಾಣಿಪೀಡನಂ-೬-ಮದುವೆಯ ಹೆಸರು.

ವ್ಯವಾಯೋಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮೋಮೈಥುನಂನಿಧುವನಂರತಂ ||

ವ್ಯವಾಯಃ - ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮಃ - ಪು -ಮೈಥುನಂ-ನಿಧುವನಂ - ರತಂ - ನ - ೫ - ಸ್ತ್ರೀಸಂಗದ ಹೆಸರು-ರತಿ.

ತ್ರಿವರ್ಗೋ(ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥೈ)

ತ್ರಿವರ್ಗಃ - ಪು - ೧ - ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥೈಃ-ಧರ್ಮಕಾಮ-ಅರ್ಥ - ಈ ೩ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ೩ ಕ್ಕೂ ೧ ದೇ ಹೆಸರು.

ಶ್ಚತುರ್ವರ್ಗ(ಸ್ಸಮೋಕ್ಷಕೈಃ|

ಚತುರ್ವರ್ಗಃ - ೧ - ಸಮೋಕ್ಷಕೈಃ ಮೋಕ್ಷದೊಡಗೂಡಿದ ಧರ್ಮ ಕಾಮಾರ್ಥಗಳು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೂ ೧ ದೇ ಹೆಸರು.

(ಸಬಲೈಸ್ತೈ)ಶ್ಚತುರ್ಭದ್ರಂ

ಚತುರ್ಭದ್ರಂ - ಸಬಲೈಸ್ತೈಃ - ಬಲವುಳ್ಳ ೪ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ೧ ದೇ ಹೆಸರು ಚತುರ್ಭದ್ರವೆಂದರೆ - ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳು ನಾಲ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿರುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು.

ಜನ್ಯಾ(ಸ್ಸ್ನಿಗ್ಧಾವರಸ್ಯಯೇ)

ಜನ್ಯಃ - ಪು - ೧ - ವರಸ್ಯ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಃ - ಮದುವಣಿಗನ ಸ್ನೇಹಿತರು.

ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಗಃ.

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಗಃ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು - ಇತಿ ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯವರ್ಗಃ.

ಕ್ಷ ತ್ರಿ ಯ ವ ರ್ಗ ಃ.

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತೋ ರಾಜನ್ಯೋ ಬಾಹುಜಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋವಿರಾಟ್ ||

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಃ- ರಾಜನ್ಯಃ - ಬಾಹುಜಃ-ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ-ವಿರಾಟ್- ಜ್ - ಪು ೫ - ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಕೊಂಡ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೂ ಆತನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದವರಿಗೂ ಹೆಸರು.

ರಾಜ್ಞಾರಾಟ್ಪಾರ್ಥಿವಕ್ಷ್ಮಾಭೃನ್ನೃಪಭೂಪಮಹೀಕ್ಷಿತಃ ||

ರಾಜಾ‌-ರಾಟ್-ಜ್- ಪಾರ್ಥಿವಃ - ಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ - ತ್ - ನೃಪಃ- ಭೂಪಃ- ಮಹೀಕ್ಷಿತ್ - ತ್ - ಪು - ೭ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವ ಅರಸಿಗೂ ಅರಸಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಂತ್ರಿ ಮುಂತಾದವರಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು.

...ಶ್ವರಃ - ಪು- ೧- ಪ್ರಣತಾಶೇಷ - ಸಾಮಂತಃ - ... - ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿರುವ ಅಶೇಷ ಸಮಸ್ತರಾದ ...ಃ- ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗೆ ...ಸು.

ಚಕ್ರವರ್ತೀಸಾರ್ವಭೌಮೋ	ಚಕ್ರವರ್ತೀ – ನ್ – ಸಾರ್ವಭೌಮಃ – ಪು – ೨ – ಸಮಸ್ತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವ ದೊರೆ.
(ನೃಪೋನ್ಯೋ)ಮಂಡಲೇಶ್ವರಃ	ಮಂಡಲೇಶ್ವರಃ – ಪು – ೧ – ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ – ಮತ್ತೊಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಿರುವ ಮಹಾರಾಜ.
(ಯೇನೇಷ್ಟಂರಾಜಸೂಯೇನ ಮಂಡಲಸ್ಯೇಶ್ವರಶ್ಚ ಯಃ | ಶಾಸ್ತಿಯಶ್ಚಾಜ್ಞಯಾರಾಜ್ಞಸ್ಸಸಮ್ರಾ)	ಸಮ್ರಾಟ್ – ಜ್ – ಪು – ೧ ರಾಜಸೂಯೇನೇಷ್ಟಂ – ಯೋಮಂಡಲಸ್ಯೇಶ್ವರಃ – ಯಶ್ಚ ಆಜ್ಞಯಾರಾಜ್ಞಶ್ಶಾಸ್ತಿ– ತತ್ರಯೋಪಿ ಸಮ್ರಾಜ ಇತಿಕೇಚಿತ್ ತ್ರಿವಿಧಶ್ಚಯಸ್ಸ ಸಮ್ರಾಡಿತಿ– ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು – ೧ – ಆಸೇತು ಹಿಮಾಚಲಗಳ ಮಧ್ಯಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು – ೧ – ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಇತರ ರಾಜರನ್ನು ಪಾಲಿಸತಕ್ಕವನೆಂದು ಅರ್ಥ. ಕೆಲವರು ಈ ಮೂರು ಗುಣಗಳೂ ಉಳ್ಳವನೆ ಸಮ್ರಾಟ್ ಎಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳುವರು.
(ಷಢ)ರಾಜಕಂ ||೪೬೦||ರಾಜನ್ಯಕಂಚನೃಪತಿಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಗಣೇಕ್ರಮಾತ್	೧ ರಾಜಕಂ ೨ ರಾಜನ್ಯಕಂ (ಅ. ನ) ಇವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧ ರಾಜಸಮೂಹಕ್ಕೂ ೨ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಗುಂಪಿಗೂ ಹೆಸರು.
ಮಂತ್ರೀಧೀಸಚಿವೋಮಾತ್ಯೋ	ಮಂತ್ರೀ – ನ್ – ಧೀಸಚಿವಃ, ಅಮಾತ್ಯಃ ೩ ಪು–ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಿ, ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಿ.
(ನ್ಯೇ)ಕರ್ಮಸಚಿವಾಸ್ತತಃ)	ಕರ್ಮಸಚಿವಾಃ – ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕರ್ಮ ಸಚಿವರು ಅಂದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದವರು.
ಮಹಾಮಾತ್ರಾಃಪ್ರಧಾನಾನಿ	ಮಹಾಮಾತ್ರಾಃ (ಅ, ಪು, ಬ) ಪ್ರಧಾನಾನಿ (ಅ, ನ, ಬ) ಇವೆರಡೂ ದಳವಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಧಾನಿಗಳ ಹೆಸರು.
ಪುರೋಧಾಸ್ತು ಪುರೋಹಿತಃ|	ಪುರೋಧಾಃ (ಸ. ಪು.) ಪುರೋಹಿತಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಪುರೋಹಿತನ ಹೆಸರು.
ದ್ರಷ್ಟರಿವ್ಯವಹಾರಾಣಾಂ ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕಾಕ್ಷದರ್ಶಕೌ	ಪ್ರಾಡ್ವಿವಾಕಃ ಅಕ್ಷದರ್ಶಕಃ (ಅ. ಪು) ವ್ಯವಹಾರಾಣಾಂ ದ್ರಷ್ಟರಿ. ಜಗಳವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ನ್ಯಾಯತೀರಿಸುವ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಜಡ್ಜಿ.
ಪ್ರತಿಹಾರೇದ್ವಾರಪಾಲದ್ವಾಸ್ಥದ್ವಾಸ್ಥಿತದರ್ಶಕಾಃ ||	ಪ್ರತೀಹಾರಃ ದ್ವಾರಪಾಲಃ ದ್ವಾಸ್ಥಃ ದ್ವಾಸ್ಥಿತಃ ದರ್ಶಕಃ(ಅ. ಪು) ೫ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನು ದ್ವಾರಪಾಲಕ.
ರಕ್ಷಿವರ್ಗಸ್ತ್ವನೀಕಸ್ಥೋ	ರಕ್ಷಿವರ್ಗಃ ಅನೀಕಸ್ಥಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಮೈಗಾವಲಿನವರು, ಅಂಗರಕ್ಷಕರು.
ಥಾಧ್ಯಕ್ಷಾಧಿಕೃತೌ(ಸಮೌ)	ಅಧ್ಯಕ್ಷಃ ಅಧಿಕೃತಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಯಜಮಾನ ಗೊತ್ತುಗಾರ ಸ್ಥಾಯುಕಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಗ್ರಾಮೇ ಅಧಿಕೃತಂ ಊರಿನ ಯಜಮಾ[illegible]ಡ, ಪಟೇಲು, ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದೂ ಹೆಸರು.

ಸ್ಥಾಯಿಕೋ (ಧಿಕೃತೋ ಗ್ರಾಮೇ)	ಸ್ಥಾಯಿಕಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಗ್ರಾಮೇ ಅಧಿಕೃತಃ- ಊರಿನ ಯಜಮಾನ. ಗೌಡ, ಪಟೇಲ, ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದೂ ಹೆಸರು.
ಗೋಪೋ (ಗ್ರಾಮೇಷು ಭೂರಿಷು)	ಗೋಪಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಭೂರಿಷು ಗ್ರಾಮೇಷು ಅಧಿಕೃತಃ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಯಜಮಾನನಾದ ಶೇಕದಾರ, ಅಮಲ್ದಾರ ಮೊದಲಾದವರು.
ಭೌರಿಕಃ(ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷೋ) (ರೌಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ತು)ನೈಷ್ಕಿಕಃ||	ಭೌರಿಕಃ (ಅ. ಪು.) ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ೨ - ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನ ನೈಷ್ಕಿಕಃ (ಅ. ಪು) ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ೨ ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಯಜಮಾನ - ಇವೆರಡೂ ಖಜಾನೆಯ ಬಕ್ಷಿ ಅಥವಾ ಖಜಾಂಚಿಗಳ ಹೆಸರು.
(ಅಂತಃಪುರೇತ್ವಧಿಕೃತಸ್ಸ್ಯಾ) ದಂತರ್ವಂಶಿಕೋಜನಃ |	ಅಂತರ್ವಂಶಿಕಃ (ಅ. ಪು) ೧ ರಾಣಿವಾಸದ ಅಧಿಕಾರಿ ಜನಾನೆಯ ಶಿರಸ್ತೆದಾರ ಒಳಬಾಗಿಲ ಡಲಾಯಿತ.
ಸೌವಿದಲ್ಲಾಃಕಂಚುಕಿನಃಸ್ಥಾಪತ್ಯಾಸ್ಸೌವಿದಾಶ್ಚತೇ)||೪೬೫||	ಸೌವಿದಲ್ಲಾ (ಅ. ಪು. ಬ) ಕಂಚುಕಿನಃ (ನ. ಪು. ಬ) ಸ್ಥಾಪತ್ಯಾಃ ಸೌವಿದಾಃ (ಅ. ಪು. ಬ) ೪ ಘೋಷಕಾಯುವ ಆಳುಗಳು.
ಷಂಡೋವರ್ಷವರ(ಸ್ತ್ವಲ್ಯಾ)	ಷಂಡಃ ವರ್ಷವರಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಖೋಜಾಜವಾನ ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ನಪುಂಸಕರು.
ಸೇವಕಾರ್ಥ್ಯನುಜೀವಿನಃ |	ಸೇವಕ (ಅ. ಪು) ಅರ್ಥೀ ಅನುಜೀವೀ (ನ. ಪು)೩ ಚಾಕರರು, ಆಳುಗಳು.
(ವಿಷಯಾನಂತರೋರಾಜಾ) ಶತ್ರುರ್ಮಿತ್ರ (ಮತಃಪರಂ) ||೪೬೬||	ಶತ್ರುಃ (ಉ. ಪು) ೧ ವಿಷಯಾನಂತರಃ ರಾಜಾ, ತನ್ನ ದೇಶದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ನೆರೆಯವನು ಬಾಧೆಮಾಡತಕ್ಕವನು ಶತ್ರುರಾಜ.
	ಮಿತ್ರಂ. (ಅ. ನ) ೧ ಇವನು ಅತಃಪರಂ ರಾಜಾ ಆ ಶತ್ರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಯಾದವನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವನು - ಸ್ನೇಹಿತ, ಮಿತ್ರ.
ಉದಾಸೀನಃ(ಪರತರಃ)	ಉದಾಸೀನಃ (ಅ. ಪು) ಪರತರಃ - ಉಪಕಾರವನ್ನು ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವ ಉದಾಸೀನನ ಹೆಸರು.
ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ(ಸ್ತು ಪೃಷ್ಠತಃ|	ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹಃ (ಅ. ಪು) ಪೃಷ್ಠಶತ್ರುಃ (ಉ. ಪು) ಇವೆರಡು ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಡುವವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಹೋಗುವ ಶತ್ರು. ಪೃಷ್ಠಶತ್ರುವೆಂದು ಅರ್ಥಃ.
ರಿಪೌವೈರಿಸಪತ್ನಾರಿ ದ್ವಿಷದ್ದ್ವೇಷಣದುರ್ಹೃದಃ|| ದ್ವಿಡ್ವಿಪಕ್ಷಾಹಿತಾಮಿತ್ರ ದಸ್ಯುಶಾತ್ರು ದಸ್ಯುಶಾತ್ರವ ಶತ್ರವಃ | ಅಭಿ/	ರಿಪುಃ (ಉ. ಪು) ವೈರೀಃ (ಇ. ಪು) ಸಪತ್ನಃ (ಅ. ಪು) ಅರಿಃ (ಇ. ಪು) ದ್ವಿಷತ್ (ತ. ಪು) ದ್ವೇಷಣ (ಅ. ಪು) ದುರ್ಹೃತ್ (ದ. ಪು) ದ್ವಿಟ್ (ಷ-ಪು) ವಿಪಕ್ಷಃ ಅಹಿತಃ (ಅ. ಪು) ಅಮಿತ್ರ... (ಅ. ಪು) ದಸ್ಯುಃ (ಉ. ಪು) ಶಾತ್ರವಃ

ಯಾತಿಪರಾರಾತಿಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಪರಿ ಪಂಥಿನಃ |	(ಅ. ಪು) ಶತ್ರುಃ (ಉ. ಪು) ಅಭಿಯಾತೀ, (ಇ - ಪು) ಪರಃ (ಅ. ಪು.) ಅರಾತಿಃ (ಇ. ಪು) ಪ್ರತ್ಯರ್ಥೀ - ಪರಿಪಂಥೀ (ನ. ಪು) ಭ್ರಾತೃವ್ಯಃ ಅಸಹನಃ (ಅ. ಪು) ದ್ವೇಷೀ (ನ.ಪು) ಜಿಘಾಂಸುಃ (ಉ. ಪು) ಪ್ರತ್ಯನೀಕೀ (ನ. ಪು) ಅಸುಹೃತ್ (ದ. ಪು) ಪ್ರತ್ಯವಸ್ಥಾತಾ (ಋ. ಪು) ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಃ (ಅ. ಪು) ವಿರೋಧೀ (ನ. ಪು) ೨೮ ಹಗೆಗಳು ಶತ್ರುಗಳು.
ಸ್ನಿಗ್ಧೋವಯಸ್ಯಸ್ಸವಯಾ ಅಥಮಿತ್ರಂಸಖಾಸುಹೃತ್|	ಸ್ನಿಗ್ಧಃ ವಯಸ್ಯಃ (ಅ. ಪು) ಸವಯಾಃ (ಸ. ಪು) ೩ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಹೆಸರು. ಮಿತ್ರಂ (ಅ. ನ) ಸಖಾ (ಇ. ಪು) ಸುಹೃತ್ (ದ. ಪು) ೩ ಸ್ನೇಹಿತನ ಹೆಸರು.
ಸಖ್ಯಂ ಸಾಪ್ತಪದೀನಂ ಸ್ಯಾ ದನುರೋಧೋನುವರ್ತನಂ||	ಸಖ್ಯಂ, ಸಾಪ್ತಪದೀನಂ (ಅ. ನ) ೨ ಸ್ನೇಹದ ಹೆಸರು. ಅನುರೋಧಃ(ಅ. ಪು) ಅನುವರ್ತನಂ (ಅ. ನ) ೨ ಅನುಕೂಲ್ಯ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು. ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದು.
ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣಃ ಪ್ರಣಿಧಿರ ಪಸರ್ಪಶ್ಚರಸ್ಸ್ಪಶಃ|ಚಾರಶ್ಚಗೂ ಢಪುರುಷ	ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣಃ (ಅ. ಪು) ಪ್ರಣಿಧಿಃ (ಇ. ಪು) ಅಪ ಸರ್ಪಃಚರಃ ಸ್ಪಶಃ ಚಾರಃ ಗೂಢಪುರುಷಃ ಇವು ೭ ಗೂಢ ಚಾರನ ಹೆಸರು.
ಶ್ಚಾಪ್ತಪ್ರತ್ಯಯಿತೌ(ಸಮೌ)	ಆಪ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯಯಿತಃ (ಅ. ಪು) ಆಪ್ತನ ಹೆಸರು.
ಸಾಂವತ್ಸರೋಜ್ಯೋತಿಷಿಕೋ ದೈವಜ್ಞಗಣಕಾ(ವಪಿ|ಸ್ಯು)ರ್ಮೌ ಹೂರ್ತಿಕಮೌಹೂರ್ತಜ್ಞಾನಿಕಾ ರ್ತಾಂತಿಕಾ(ಅಪಿ)	ಸಾಂವತ್ಸರಿಕಃ-ಜ್ಯೋತಿಷಿಕಃ-ದೈವಜ್ಞ-ಗಣಕಃ-ಮೌಹೂರ್ತಿಕಾಃ-ಮೌಹೂರ್ತಃ (ಅ. ಪು) ಜ್ಞಾನಿ (ನ. ಪು) ಕಾರ್ತಾಂತಿಕಃ (ಅ-ಪು) ಇವು ೮ ಜೋಯಿಸನ ಹೆಸರು: ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ.
ತಾಂತ್ರಿಕೋಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾಂತ	ತಾಂತ್ರಿಕಃ - ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾಂತಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವನು.
ಸ್ಸತ್ರೀಗೃಹಪತಿ(ಸ್ಸಮೌ)|	ಸತ್ರೀ (ನ. ಪು) ಗೃಹಪತಿಃ (ಇ. ಪು) ದಾನಶೀಲ ಸದಾ ದಾನಮಾಡುವವನು.
(ಲಿಪಿಕಾರೋಕ್ಷರಚಣೋ ಕ್ಷರಚುಂಚುಶ್ಚ ಲೇಖಕ ||	ಲಿಪಿಕಾರಃ-ಅಕ್ಷರಚಣಃ(ಅ. ಪು)ಅಕ್ಷರಚುಂಚುಃ(ಉ.ಪು) ಲೇಖಕಃ(ಅ. ಪು)೪ ಬರೆಯುವವನು. ಗುಮಾಸ್ತೆ. ಲೇಖಕ.
(ಲಿಖಿತಾಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನ)ಲಿಪಿ ರ್ಲಿಭಿರುಭೇಸ್ತ್ರಿಯಾ |	ಲಿಪಿಃ ಲಿಬಿಃ(ಇ. ಸ್ತ್ರೀ)ಲಿಖಿತಾಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಥಾನೇ. ಬರೆದು [illegible] ಬರೆದ ಅಕ್ಷರಗಳು.
ಸ್ಯಾತ್ಸಂದೇಶಹರೋದೂತೋ	ಸಂದೇಶಹರಃ ದೂತಃ (ಅ. ಪು) ೨ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ [illegible]
ದೂತ್ಯಂ(ತದ್ಭಾವಕರ್ಮಣೀ)	ದೂತ್ಯಂ (ದೌತ್ಯಂ) (ಅ. ನ) ತದ್ಭಾವಕರ್ಮಣೋಃ ೧ [illegible] ಕೆಲಸದ ಹೆಸರು.
ಅಧ್ವನೀನೋಧ್ವಗೋಧ್ವನ್ಯಃ ಪಾಂಥಃಪಥಿಕ ಇತ್ಯಪಿ)	ಅಧ್ವನೀನಃ ಅಧ್ವಗಃ ಅಧ್ವನ್ಯಃ ಪಾಂಥಃ ಪಥಿಕಃ (ಅ. ಪು) [illegible]ಮಾರ್ಗಸ್ಥ, ಪ್ರಯಾಣಿಕ, ದಾರಿಕಾರ, ಇವರ ಹೆಸರು.

ಸ್ವಾಮ್ಯಮಾತ್ಯಸುಹೃತ್ಕೋಶರಾಷ್ಟ್ರದುರ್ಗ ಬಲಾನಿಚ ॥ ೪೭॥ ರಾಜ್ಯಾಂಗಾನಿ (ಪ್ರಕೃತಯಃ ಪೌರಾಣಾಂ ಶ್ರೇಣಯೋಪಿಚ ।)

ಸ್ವಾಮಿಾ ! (ನ. ಪು) ರಾಜ, ಅಮಾತ್ಯಃ(ಅ. ಪು)ಮಂತ್ರಿ ಸುಹೃತ್ (ದ. ಪು) ಸ್ನೇಹಿತನು ಕೋಶ (ಅ. ಪು) ಖಜಾನೆ (ಬೊಕ್ಕಸ) ರಾಷ್ಟ್ರ – (ಅ. ನ) ದೇಶ, ದುರ್ಗಂ (ಅ. ನ) ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲ ಬಲಂ (ಅ. ನ) ಸೈನ್ಯ–ಇವು ೭ ರಾಜ್ಯಾಂಗಾನಿ. ರಾಜ್ಯದ ಸಪ್ತಾಂಗಗಳು.

ಪ್ರಕೃತಯಃ (ಇ. ಸ್ತ್ರೀ. ಬ) ೧ ಪೌರಾಣಾಂ ಶ್ರೇಣಯೋಪಿಚ ಪಟ್ಟಣಿಗರ ಗುಂಪು. ಪ್ರಜೆಗಳು. ಪ್ರಜೆಯೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗ.

ಸಂಧಿರ್ನಾವಿಗ್ರಹೋಯಾನಮಾಸನಂದ್ವೈಧಮಾಶ್ರಯಃ। ಷಡ್ಗುಣಾ

ಸಂಧಿ(ಇ. ಪು) ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ವಿಗ್ರಹಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು, ಯಾನಂ (ಅ. ನ) ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದು. ಆಸನಂ (ಅ. ನ) ದೇಶಕಾಲಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ದ್ವೈಧಂ (ಅ. ನಂ) ಒಬ್ಬನೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಕಾದುವುದು. ಆಶ್ರಯಃ (ಅ. ಪು) ತನಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಯಾದವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು. ಇವು ೬ ರಾಜನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳು.

ಶ್ಶಕ್ತಯಸ್ತಿಸ್ರಪ್ರಭಾವೋತ್ಸಾಹಮಂತ್ರಜಾಃ।

ರಾಜಶಕ್ತಯಃ ತಿಸ್ರಃ ಪ್ರಭಾವೋತ್ಸಾಹ ಮಂತ್ರಜಾಃ ರಾಜನಿಗೆ ಮೂರು ಶಕ್ತಿಗಳು. ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿಃ (ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ (ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಃ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಬಂಡಾರದ ಬಲವೇ ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ, ಪರಾಕ್ರಮವೆ ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವುದೆ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಇವು ೩ ರಾಜನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯಶಕ್ತಿಗಳು.

ಕ್ಷಯಃ ಸ್ಥಾನಂಚ ವೃದ್ಧಿಶ್ಚತ್ರಿವರ್ಗೋನೀತಿವೇದಿನಾಂ॥

ಕ್ಷಯಃ (ಅ. ಪು) ಹಗೆಗಳಿಗಿಂತ ತಾನು ಬಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು. ಸ್ಥಾನಂ (ಅ. ನ) ತಾನೂ ತನ್ನ ಶತ್ರುವೂ ಸಮಾನ ಬಲರಾಗಿರುವುದು. ವೃದ್ಧಿಃ (ಇ. ಪು) ಶತ್ರುವಿಗಿಂತಲೂ ತಾನು ಬಲಾಢ್ಯನಾಗಿರುವುದು. ನೀತಿವೇದಿನಾಂ ತ್ರಿವರ್ಗಃ ಇವು ಮೂರು ಸೇರಿದರೆ ತ್ರಿವರ್ಗವೆಂದ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು.

(ಸ) ಪ್ರತಾಪಃ ಪ್ರಭಾವಶ್ಚ (ಯತ್ತೇಜಃಕೋಶದಂಡಜಂ।)

ಪ್ರತಾಪಃ ಪ್ರಭಾವಃ (ಅ. ಪು) ಯತ್ತೇಜಃ ಕೋಶದಂಡಜಃ ಸಃ ಬೊಕ್ಕಸದ ಬಲದಿಂದಲೂ ಸೈನ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದ ತೇಜಸ್ಸು.

ಸಾಮದಾನೇಭೇದದಂಡಾ । ವಿತ್ಯುಪಾಯಾಶ್ಚತುಷ್ಟಯಂ॥

ಸಾಮಃ (ನ [illegible]) ಒಳ್ಳೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಹಗೆಯನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನಾಗಿ [illegible]ವುದು. ದಾನಂ (ಅ. ನ) ಧನ

ವನ್ನು ದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶತ್ರುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡು ವುದು) ಭೇದಃ (ಅ. ಪು) ಉಪಾಯದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಜಗ ಳವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ತಾನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ದಂಡಃ (ಅ. ಪು) ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಹಗೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು. ಇವು ೪ ಉಪಾಯ ಚತುಷ್ಟಯಂ ರಾಜನಿಗಿರಬೇಕಾದ ಚತುರೋ ಪಾಯಗಳು.

ಸಾಹಸಂತು ದಮೋ ದಂಡ

ಸಾಹಸಂ (ಅ. ನ) ದಮಃ ದಂಡಃ (ಅ. ಪು) ೩ ದಂಡೋ ಪಾಯ.

ಸ್ಸಾಮ ಸಾಂತ್ವ (ಮಥೋಸಮೌ)| ಭೇದೋ ಪಜಾಪಾ

ಸಾಮಃ (ಸ. ನ) ಸಾಂತ್ವಂ (ಅ. ನ) ೨ ಸಾಮೋಪಾಯ. ಭೇದಃ ಉಪಜಾಪಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಭೇದೋಪಾಯ.

ಉಪಧಾಧರ್ಮಾದ್ಯೈರ್ಯತ್ಪರೀ ಕ್ಷಣಂ ||೪೭೮||

ಉಪಧಾ(ಆ. ಸ್ತ್ರೀ)ಇದಂ ಧರ್ಮಾದ್ಯೈಃ ಯತ್ಪರೀಕ್ಷಣಂ ತತ್ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು, ಮಂತ್ರಿಪರೀಕ್ಷೆ.

ಪಂಚತ್ರಿ

ಷ್ವಷಡಕ್ಷೀಣೋಯಸ್ತ್ವತೀ ಯಾದ್ಯಗೋಚರಾ |

ಪಂಚ – ಮುಂದಿನ ಐದು ಶಬ್ದಗಳು ತ್ರಿಷು – ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು ಅಷಡಕ್ಷೀಣಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಏಕಾಂ ತವಾರ್ತೆ ಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆಡಿದ ಮಾತು.

ವಿವಿಕ್ತವಿಜನಚ್ಛನ್ನ ನಿಶ್ಶಲಾ ಕಾಸ್ತಥಾರಹಃ ||೪೭೯|| ರಹ ಶ್ಚೋಪಾಂಶುಚಾಲಿಂಗೇ

ವಿವಿಕ್ತಃ ವಿಜನಃ ಛನ್ನಃ ನಿಶ್ಶಲಾಕಃ (ಅ. ತ್ರಿ) ರಹಃ (ಸ. ನ) ರಹಃ ಉಪಾಂಶು (ಅ. ಪು) ಇವು ೭ ಏಕಾಂತಸ್ಥಳ. ರಹಸ್ಯಸ್ಥಾನ.

ರಹಸ್ಯಂತದ್ಭವೇತ್ರಿಷು

ರಹಸ್ಯಂ (ಅ. ತ್ರಿ) ತದ್ಭವೇ ! ವಿಜನವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಗುಟ್ಟಾದ ಮಾತು.

ಸಮೌವಿಸ್ರಂಭವಿಶ್ವಾಸೌ

ವಿಸ್ರಂಭಃ ವಿಶ್ವಾಸಃ (ಅ. ಪು) ೨ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರೀತಿ.

ಭ್ರೇಷೋಭ್ರಂಶೋಯಥೋ ಚಿತಾತ್ .||೪೮೦||

ಭ್ರೇಷಃ ಭ್ರಂಶಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಧರ್ಮಚ್ಯುತಿ. ಯಥೋ ಚಿತಾತ್ ಚಲನಂ – ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವುದು.

ಅಭ್ರೇಷನ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪಾಸ್ತು ದೇಶೋರೂಪಂಸಮಂಜಸಂ

ಅಭ್ರೇಷಃ ನ್ಯಾಯಃ ಕಲ್ಪಃ (ಅ. ಪು) ದೇಶರೂಪಂ, ಸಮಂಜಸಂ (ಅ. ನ) ಈ ೫ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಇರುವುದು.

ಯುಕ್ತಮೌಪಯಿಕಂಲಭ್ಯ- ಭಜಮಾನಾಭಿನೀತವತ್ || ೧ ಯಂಚತ್ರಿಷುಷ

...ಂ ಔಪಯಿಕಂ ಲಭ್ಯಂ ಭಜಮಾನಂ. ಅಭಿನೀತಂ ...(ಅ. ತ್ರಿ) ೬ ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತವಾದದ್ದು ಒಪ್ಪ

ಟ್ಸಂಪ್ರಧಾರಣಾತು ಸಮರ್ಥ
ನಂ ।

ಅಪವಾದಸ್ತುನಿರ್ದೇಶೋನಿದೇ
ಶಶ್ಶಾಸನಂಚಸಃ । ಶಿಷ್ಟಿಶ್ಶಾ
ಜ್ಞಾಚ

ಸಂಸ್ಥಾತುಮರ್ಯಾದಾ ಧಾರ
ಣಾಸ್ಥಿತಿಃ ।

ಆಗೋಪರಾಧೋಮಂತುಶ್ಚ

ಸಮೇತೂದ್ದಾನಬಂಧನೆ ।

ದ್ವಿಪಾದ್ಯೋ ದ್ವಿಗುಣೋ
ದಂಡೋ

ಭಾಗಧೇಯಃ ಕರೋಬಲಿಃ

ಘಟ್ಟಾದಿದೇಯಂ ಶುಲ್ಕೋಸ್ತ್ರೀ

ಪ್ರಾಭೃತಂತು ಪ್ರದೇಶನಂ
ಉಪಾಯನ ಮುಪಗ್ರಾಹ್ಯಮು
ಪಹಾರಸ್ತಥೋಪದಾ

ಯೌತಕಾದಿತುಯದ್ದೇಯಂ
ಸುದಾಯೊಹರಣಂಚತತ್ ॥

ತತ್ಕಾಲಸ್ತು ತದಾತ್ವಂಸ್ಯಾ

ದುತ್ತರಃಕಾಲಆಯತಿಃ ।

ಸಾಂದೃ… ಂಫಲಂಸದ್ಯ

ಉದಕ… ಲಮುತ್ತರಂ

ಅದೃಷ್ಟಂವಹ್ನಿತೋ ಯಾದಿ

ಸಂಪ್ರಧಾರಣಾ (ಅ. ಸ್ತ್ರೀ) ಸಮರ್ಥನಂ (ಅ. ನ) ಇವು ೨ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು. ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ ಸರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದು.

ಅಪವಾ… ನಿರ್ದೇಶಃ ನಿದೇಶಃ(ಅ. ಪು)ಶಾಸನಂ(ಅ. ನ) ಶಿಷ್ಟಿಃ(ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ಆಜ್ಞಾ(ಆ. ಸ್ತ್ರೀ)ಇವು ೬ ಆಜ್ಞೆ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಸಂಸ್ಥಾ ಮರ್ಯಾದಾ ಧಾರಣಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ಥಿತಿಃ(ಅ.ಪು) ಇವು ೪ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರದೆ ಇರುವುದು. ಮರ್ಯಾದೆ.

ಆಗಃ (ಸ್. ನ) ಅಪರಾಧಃ (ಅ. ಪು) ಮಂತುಃ(ಉ.ಪು) ಇವು ೩ ತಪ್ಪುಮಾಡುವಿಕೆ. ಅಪರಾಧ.

ಉದ್ದಾನಂ ಬಂಧನಂ (ಅ. ನ) ೨ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವುದು.

ದ್ವಿಪಾದ್ಯಃ ದ್ವಿಗುಣದಂಡಃ(ಅ.ಪು)೨ ದುಗುಣ ಜುಲ್ಮಾನೆ. ಒಂದಕ್ಕೆರಡು ದಂಡತೆರುವುದು.

ಭಾಗಧೇಯಃ ಕರಃ(ಅ. ಪು)ಬಲಿಃ(ಇ. ಪು) ೩ ಕಂದಾಯ ತೆರಿಗೆ.

ಶುಲ್ಕಃ (ಅ. ಪು) ಘಟ್ಟಾದಿದೇಯಂ ಸೇತುವೆ ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ತೆರಿಗೆ, ಸುಂಕ.

ಪ್ರಾಭೃತಂ, ಪ್ರದೇಶನಂ, ಉಪಾಯನಂ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯಂ (ಅ. ನ) ಉಪಹಾರಃ (ಅ. ಪು) ಉಪದಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಇವು ೬ ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕ ನಜರು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆ ವಗ್ಯೆರೆ.

ಯೌತಕಂ (ಅ. ನ) ಸುದಾಯಃ (ಅ. ಪು) ಹರಣಂ (ಅ. ನ) ಇವು ೩ ಅಳಿಯನಿಗೂ ಮಗಳಿಗೂ ಕೊಡುವ ಬಳುವಳಿ. (ಬಹುಮಾನ)

ತತ್ಕಾಲಃ (ಅ. ಪು) ತದಾತ್ವಂ (ಅ. ನ) ೨ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ.

ಆಯತಿಃ (ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ಇದು ಉತ್ತರಃ ಕಾಲಃ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಕಾಲ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ.

ಸಾಂದೃಷ್ಟಿಕಂ (ಅ. ನ) ಸದ್ಯಃ ಫಲಂ ೧ ತತ್ಕಾಲದ ಪ್ರಯೋಜನ ಸದ್ಯಃ ಫಲ-

ಉದರ್ಕಃ (ಅ. ಪು) ಉತ್ತರಂ ಫಲಂ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ ಮುಂಪ… ಲಾಭ.

ಅದೃಷ್ಟಂ (… ಇದು ಬೆಂಕಿ, ನೀರು, ಮಿಡತೆ ಕ್ಷಾಮಗಳಿಂದ … ಯ, ಅದೃಷ್ಟ ಭಯ.

ದೃಷ್ಟಂಸ್ವಪರಚಕ್ರಜಂ	ದೃಷ್ಟಂ – (ಅ. ನ) ಸ್ವಪರಚಕ್ರಜಂ. ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದಿಂದಲೂ ಪರಸೈನ್ಯದಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಭಯ.
ಮಹೀಭುಜಾ ಮಹಿಭ ಯಂ ಸ್ವಪಕ್ಷಪ್ರಭವಂಭಯಂ॥೪೮೭॥	ಅಹಿಭಯಂ (ಅ. ನ) ಇದು ಮಹೀಭುಜಾಂ ಸ್ವಪಕ್ಷಪ್ರಭವಂ ಭಯಂ ರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಂಧು ಭೃತ್ಯರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಭಯ, ಅಹಿಭಯ.
ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ವಧಿಕಾರಸ್ಸ್ಯಾ	ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಅಧಿಕಾರಃ(ಅ. ಪು)೨ ಅಧಿಕಾರ, ಉದ್ಯೋಗ.
ಚಾಮರಂತು ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಂ॥	ಚಾಮರಂ, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಂ (ಅ. ನ) ೨ ಚಾಮರ.
ನೃಪಾಸನಂ(ಯತ್ತ)ದ್ಭದ್ರಾಸನಂ	ಭದ್ರಾಸನಂ (ಅ. ನ) ಇದು ಯನ್ನೃಪಾಸನಂ ತತ್. ದೊರೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ (ಆಸನ) ಪೀಠ.
ಸಿಂಹಾಸನಂ(ತುತತ್)ಹೈಮಂ	ಸಿಂಹಾಸನಂ (ಅ. ನ) ೧ ಹೈಮಂತತ್, ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ರಾಜನ ಪೀಠ ಸಿಂಹಾಸನ.
ಛತ್ರಂತ್ವಾತಪತ್ರಂ (ರಾಜ್ಞಸ್ತು)ನೃಪಲಕ್ಷ್ಮತತ್ ।	ಛತ್ರಂ, ಆತಪತ್ರಂ (ಅ. ನ) ೨ ಛತ್ರಿ, ಕೊಡೆ. ನೃಪಲಕ್ಷ್ಮ (ನ. ನ) ೧ ರಾಜನಿಗೆ ಗುರುತಾದ ಬಿಳಿಯ ಛತ್ರಿ ಭೂಚಕ್ರದ ಕೊಡೆ ಶ್ವೇತಛತ್ರಿ ಮೊದಲಾದುವು.
ಭದ್ರಕುಂಭಃಪೂರ್ಣಕುಂಭೋ	ಭದ್ರಕುಂಭಃ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಃ (ಅ. ಪು) .೨ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಇಡತಕ್ಕ ಪೂರ್ಣಕಲಶಗಳು (ಪೂರ್ಣಕುಂಭ)
ಭೃಂಗಾರಃಕನಕಾಲುಕಾ॥ ॥೪೮೮॥	ಭೃಂಗಾರಃ (ಅ. ಪು) ಕನಕಾಲುಕಾ(ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೨ ಚಿನ್ನದ ಗಿಂಡಿ.
ನಿವೇಶಃ ಶಿಬಿರಂ (ಷಂಡೇ)	ನಿವೇಶಃ(ಅ. ಪು)ಶಿಬಿರಂ(ಅ. ನ) ೨ ದಂಡಿಳಿಯುವ ಸ್ಥಳ, ಪಾಳೆಯ.
ಸಜ್ಜನಂತೂಪರಕ್ಷಣಂ	ಸಜ್ಜನಂ, ಉಪರಕ್ಷಣಂ (ಅ. ನ) ಶಿಬಿರವನ್ನು ಕಾಯುವ ಪಹರೆ, ರಕ್ಷಕ ಭಟರು.
ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವ ರಥಪಾದಾತಂ ಸೇನಾಂಗಂಸ್ಯಾಚ್ಚತುಷ್ಟಯಂ॥	ಸೇನಾಂಗಂ (ಅ. ನ) ೧ ಆನೆಗಳು ಕುದುರೆಗಳು ರಥಗಳು ಕಾಲಾಳು ಸ್ಯಾತ್, ಚತುಷ್ಟಯಂ – ಈ ನಾಲ್ಕರ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರು, ಸೇನಾಂಗ.
ದಂತೀದಂತಾವಳೋಹಸ್ತೀ ದ್ವಿರದೋನೇಕಪೋದ್ವಿಪಃ॥ ಮತಂಗಜೋಗಜೋನಾಗಃ ಕುಂಜರೋವಾರಣಃಕರೀ ॥೪೮೯॥ ಇಭಃಸ್ತಂಬೇರಮಃಪದ್ಮೀ	ದಂತೀ (ನ. ಪು) ದಂತಾವಳಃ (ಅ. ಪು) ಹಸ್ತೀ (ನ. ಪು) ದ್ವಿರದಃ ಅನೇಕಪಃ ದ್ವಿಪಃ ಸಿಂಧುರಃ ಸಾಮಜಃ (ಅ. ಪು) ಕುಂಭೀ (ನ. ಪು) ಮಾತಂಗಃ ಮದಾವಳಃ ಮತಂಗಜಃ ಗಜಃ ನಾಗಃ ಕುಂಜರಃ ವಾರಣಃ (ಅ. ಪು) ಕರೀ (ನ. ಪು) ಇಭಃ ಸ್ತಂಬೇರಮಃ (ಅ. ಪು) ಪದ್ಮೀ (ನ. ಪು) ಇವು ೨೦ ಆನೆಹೆಸರು.
ಯೂಥನಾಥಸ್ತು ಯೂಥ...	...ನಾಥಃ ಯೂಥಪಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಸಲಗ.

ಮದೋತ್ಕಟೋ ಮದಕಲಃ ಕಲಭಃ ಕರಿಶಾಬಕಃ॥೪೯೨॥	ಮದೋತ್ಕಟಃ ಮದಕಲಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಮದ್ದಾನೆ ಮದಿಸಿದ ಆನೆ, ಕಲಭಃ ಕರಿಶಾಬಕಃ ೨ (ಅ. ಪು) ಆನೆಯಮರಿ.
ಪ್ರಭಿನ್ನೋ ಗರ್ಜಿತೋ ಮತ್ತ	ಪ್ರಭಿನ್ನಃ ಗರ್ಜಿತಃ ಮತ್ತಃ (ಅ. ಪು) ೩ ಮದೋದಕ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಆನೆ.
ಸ್ಸಮಾವುದ್ವಾಂತ ನಿರ್ಮದೌ।	ಉದ್ವಾಂತಃ ನಿರ್ಮದಃ (ಅ. ಪು) ೨ ಮದವಿಳಿದುಹೋದ ಆನೆ.
ಹಾಸ್ತಿಕಂ ಗಜತಾ ಬೃಂದೆ	ಹಾಸ್ತಿಕಂ, (ಅ. ನ) ಗಜತಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೨ ಬೃಂದೇ, ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡು.
ಕರಿಣೀಧೇನುಕಾವಶಾ ॥	ಕರಿಣೀ(ಈ. ಸ್ತ್ರೀ)ಧೇನುಕಾ, ವಶಾ(ಆ. ಸ್ತ್ರೀ)೩ ಹೆಣ್ಣಾನೆ
ಗಂಡಃ ಕಟೋ	ಗಂಡಃ ಕಟಃ (ಅ. ಪು) ಆನೆಯ ಕೆನ್ನೆ, (ಕಪೋಲ)
ಮದೋದಾನಂ	ಮದಃ (ಅ. ಪು) ದಾನಂ(ಅ. ನ) ೨ ಆನೆಗಳ ಕೆನ್ನೆಯಿಂದ ಸೋರುತ್ತಿರುವ ಮದೋದಕ (ಸೊಕ್ಕುನೀರು)
ವಮಥುಃ(ಕರಶೀಕರಃ।)	ವ ಮಥುಃ (ಅ. ಪು) ಕರಶೀಕರಃ (ಅ. ಪು) ಆನೆಯ ಸೊಂಡಲಿಂದ ಬರುವ ನೀರಿನ ತುಂತುರು.
ಕುಂಭೌ(ತುಶಿರಸಃಪಿಂಡೌ)	ಕುಂಭೌ,(ಅ. ಪು. ದ್ವಿ)೧ ಕುಂಭಸ್ಥಳ, ಆನೆಯ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಎರಡು ದಿಣ್ಣೆಗಳು.
(ತಯೋರ್ಮಧ್ಯೆ ವಿದುಃ(ಪುಮಾ	ವಿದುಃ (ಉ. ಪು) ತಯೋಃ- ಮಧ್ಯೇ, ಆ ಕುಂಭಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವಭಾಗ-ನಡುನೆತ್ತಿ.
ಅವಗ್ರಹೊ(ಲಲಾಟಂಸ್ಯಾ)	ಅವಗ್ರಹಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಲಲಾಟಂ ಸ್ಯಾತ್, ಆನೆಯಹಣೆ.
ದೀಪಿಕಾ(ತ್ವಕ್ಷಿಕೂಟಕಂ।)	ಈಷಿಕಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೧ ಅಕ್ಷಿ ಕೂಟಕಂ, ಆನೆಯ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ.
(ಅಪಾಂಗದೇಶೋ(ನಿರ್ವ್ಯಾಣಂ	ನಿರ್ವ್ಯಾಣಂ (ಅ. ನ) ಅಪಾಂಗದೇಶಃ (ಅ. ಪು) ಆನೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು.
(ಕರ್ಣಮೂಲಂತು) ಚೂಲಿಕಾ	ಚೂಲಿಕಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಕರ್ಣಮೂಲಂ, ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ ಬುಡ್ಡ.
ಅಧಃ(ಕುಂಭಸ್ಯ)ವಾಹಿತ್ಥಂ	ವಾಹಿತ್ಥಂ (ಅ. ನ) ೧ ಕುಂಭಸ್ಯ ಅಧಃ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳ ಕೆಳಭಾಗ.
ಪ್ರತಿಮಾನ(ಮಧೋಸ್ಯಯುತ್)	ಪ್ರತಿಮಾನಂ (ಅ. ನ) ೧ ಅಸ್ಯಯುತ್ ಅಧಃ ಅವಾಹಿತ್ಥದ ಕೆಳಭಾಗ.
ಆಸನಂ(ಸ್ಕಂಧದೇಶಸ್ಸ್ಯಾತ್)	ಆಸನಂ(ಅ. ನ)೧ ಸ್ಕಂಧ ದೇಶಃ ಆನೆಯಭುಜ (ಹೆಗಲು)
ತ್ಪದ್ಮಕಂ(ಬಿಂದುಜಾಲಕಂ)	ಪದ್ಮಕಂ (ಅ. ನ) ೧ ಬಿಂದುಜಾಲಕಂ, ಪ್ರಾಯದ ಆನೆಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಇರುವ ಕೆಂಪು ಚುಕ್ಕಿಗಳಾಗಿರುವ (ಸಿಬ್ಬು)
ಪಕ್ಷಭಾಗಃ(ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗೊ)	ಪಕ್ಷಭಾ[illegible]ಪು)೧ ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗಃ ಆನೆಯಮಗ್ಗುಲು.

ದಂತಭಾಗ(ಸ್ತು ಯೋಗ್ರತಃ)(ದ್ವೌಪೂರ್ವಪಶ್ಚಾಜ್ಜಂಘಾದಿದೇಶೌ)।ಗಾತ್ರಾಪರೇ(ಕ್ರಮಾತ್)	ದಂತಭಾಗಃ (ಅ. ಪು) ೧ ಯಃ ಅಗ್ರತಃ ತಿಷ್ಠತಿಸಃ ಮುಂದುಗಡೆ ಹಲ್ಲು ಕಾಣಿಸುವ ಭಾಗ.
	ಗಾತ್ರಂ, ಅವರಂ (ಅ. ನ) ೨ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಾತ್‌ದ್ವೌ ಜಂಘಾದಿದೇಶೌ - ಕ್ರಮಾತ್ ಮುಂದುಗಡೆ ಇರುವ ಕಾಲುಗಳ ಪ್ರದೇಶ (ಮುಂಭಾಗ) ಹಿಂದುಗಡೆ ಇರುವ ಕಾಲುಗಳ ಭಾಗ (ಹಿಂಭಾಗ)
ತೋತ್ರಂವೈಣುಕ	ತೋತ್ರಂ ವೈಣುಕಂ(ಅ. ನ) ೨ ಆನೆಯನ್ನು ತಿವಿಯುವ ಬಿದಿರುಕೋಲು.
ಮಾಲಾನಂಬಂಧಸ್ತಂಭೇ(ಥ)	ಅಲಾನಂ (ಅ. ನ) ಬಂಧಸ್ತಂಭೇ, ಆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಗೂಟ.
ಶೃಂಖಲೆ। ಅಂದುಕೋನಿಗಳೋ(ಸ್ತ್ರೀಸ್ತ್ಯಾ)	ಶೃಂಖಲಂ (ಅ.ತ್ರಿ) ಅಂದುಕಃ (ಅ. ಪು) ನಿಗಳಃ (ಅ.ಪು. ನ) ೩ ಆನೆಯ ಸರಪಣಿ.
ಅಂಕುಶೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಸೃಣಿ(ರ್ದ್ವಯೋಃ, ॥೪೯೮॥	ಅಂಕುಶಃ (ಅ. ಪು. ನ) ಸೃಣಿಃ (ಅ. ಪು. ಸ್ತ್ರೀ) ೨ ಅಂಕುಶ ಮುಳ್ಳು ಕೋಲು.
ದೂಷ್ಯಾಕಕ್ಷ್ಯಾವರತ್ರಾ(ಸ್ಯಾ)	ದೂಷ್ಯಾ ಕಕ್ಷ್ಯಾ, ವರತ್ರಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ೩ ಆನೆಯ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಚರ್ಮದಪಟ್ಟಿ.
ತ್ಕಲ್ಪನಾಸಜ್ಜನಾ(ಸಮೆ)	ಕಲ್ಪನಾ, ಸಜ್ಜನಾ (ಆ. ಸ್ತ್ರೀ) ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಬರೆದು ಒಡವೆಹಾಕಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ ಆನೆ (ಜಂಬೂಸವಾರಿಯ ಆನೆ)
ಪ್ರವೇಣ್ಯಾಸ್ತರಣಂವರ್ಣಃ ಪರಿಸ್ತೋಮಃಕುಥೋದ್ವಯೋಃ	ಪ್ರವೇಣೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ಆಸ್ತರಣಂ (ಅ. ನ) ವರ್ಣಃ ಪರಿಸ್ತೋಮಃ (ಅ. ಪು) ಕುಥಃ (ಅ. ಪು. ಸ್ತ್ರೀ) ಆನೆಯ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಸುವ ಜೂಲು ಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರ.
ವೀತಂ(ತ್ವಸಾರಂಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಂ)	ವೀತಂ (ಅ. ನ) ೧ ಅಸಾದಂ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಂ ಬಲವಿಲ್ಲವೆ ದಂಡಾಗಿರುವ ಆನೆ ಮತ್ತು ಕುದುರೆ.
ವಾರೀ(ತುಗಜಬಂಧನೆ)	ವಾರೀ (ಈ. ಸ್ತ್ರೀ) ೧ ಗಜಬಂಧನೇ, ಆನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಹಳ್ಳ ಕಪ್ಪ ಆನೆಕಪ್ಪ ಕೆಡ್ಡ ಎಂದೂ ಹೆಸರು.
ಘೋಟಕೇವೀತಿತುರಗ ತುರಂಗಾಶ್ವತುರಂಗಮಾಃ ॥೫೦೦॥ ವಾಜಿವಾಹಾರ್ವ ಗಂಧರ್ವಹಯಸ್ಸೈಂಧವಸಪ್ತಯಃ।	ಘೋಟಕಃ (ಅ. ಪು) ವೀತಿಃ(ಇ. ಸ್ತ್ರೀ) ತುರಗಃ ತುರಂಗ) ಅಶ್ವಃ ತುರಂಗಮಃ (ಅ. ಪು) ೨ ವಾಜೀ (ನ. ಪು) ವಾಹಃ (ಅ. ಪು) ಅರ್ವಾ(ನ. ತ. ಪು) ಗಂಧರ್ವಃ ಹಯಃ ಸೈಂಧವಃ (ಅ. ಪು) ಸಪ್ತಿಃ (ಇ. ಪು) ೧೩ ಕುದುರೆಗಳ ಹೆಸರು.
ಆಜಾನೇಯಾಃಕುಲೀನಾ(ಸ್ಸ್ಯು)	ಆಜಾನೇಯಾಃ(ಅ. ಪು. ಬ) ೧ ಕುಲೀನಾಃ ಒಳ್ಳೆ ಜಾತಿಯ ಕುದುರೆಗಳು ... ಮಾಶ್ವ.